

# OULU

## Oulun kaupungin talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2015-2016

Kaupunginvaltuusto 2.12.2013 §153



# Sisällysluettelo

Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
<b>I YLEINEN OSA .....</b>	<b>5</b>
1 Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni .....	5
2 Toimintaympäristö .....	8
2.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset .....	9
2.2 Työpaikkakehitys, työttömyys ja työllisyyden edistäminen .....	9
2.3 Maankäyttö ja asuntorakentaminen .....	10
3 Talouden lähtökohdat .....	11
3.1 Talouden kehitysnäkymät.....	11
3.2 Kuntatalous .....	11
3.3 Oulun kaupungin talous.....	12
<b>II STRATEGIAOSA .....</b>	<b>19</b>
4 Kaupunkistrategia Oulu 2020 .....	19
4.1 Strategiset tavoitteet ja mittarit.....	20
4.1.1 Hyvinvointikertomus osana kaupunkistrategiaa ja hyvinvointijohtamista .....	23
4.2 Strategian toteuttamisohjelmat .....	24
4.2.1 Business Oulun toteuttamisohjelma .....	24
4.2.2 Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma.....	25
4.2.3 Palvelujen järjestämishjelma.....	25
4.2.4 Ympäristöohjelma.....	25
4.2.5 Henkilöstöohjelma.....	25
4.2.6 Omistajapolitiittinen ohjelma.....	25
4.2.7 Valtuustosopimus 3.6.2013 .....	26
4.3 Oulun palvelumalli 2020 .....	26
4.4 Johtamisjärjestelmän kehittäminen .....	28
<b>III TALouden HALLINTA.....</b>	<b>29</b>
5. Talousarvion ja –suunnitelman rakenne ja sitovuus.....	29
5.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	29
5.1.1 Peruskunta.....	29
5.1.2 Liikelaitokset.....	30
5.2 Tilivelvollisuus.....	31
6. Tuloslaskelma- ja rahoitusosa .....	32
6.1 Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma .....	32
6.2 Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma.....	33
7 Käyttötalousosa.....	34
7.1 Käyttötalous lautakunnittain .....	34
7.2 Keskusvaalilautakunta .....	35
7.3 Tarkastuslautakunta.....	36
7.4 Kaupunginvaltuusto.....	37
7.5 Kaupunginhallitus .....	37
7.6 Hyvinvointilautakunta.....	44
7.7 Hyvinvointipalvelujen johtokunta .....	50
7.8 Sivistys- ja kulttuurilautakunta.....	53
7.9 Yhdyskuntalautakunta .....	60
7.10 Rakennuslautakunta .....	65
8. Oulun kaupungin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot.....	68

9 Henkilöstösuunnitelma .....	71
10 Kehittäminen .....	73
10.1 Kehittämishjelmat .....	73
10.2 Hankintojen kehittäminen.....	73
11 Taseyksiköt .....	75
11.1 Oulun kaupungin kehittämisrahasto .....	75
11.2 Oulun Valistustalorahasto.....	77
12. Investointiosa.....	79
12.1 Investointiosa peruskunta .....	79
12.1.1 Kaupunginhallitus .....	79
12.1.2 Konsernipalvelut .....	80
12.1.3 Hyvinvointilautakunta .....	80
12.1.4 Sivistys- ja kulttuurilautakunta .....	81
12.1.5 Rakennuslautakunta .....	82
12.1.6 Yhdyskuntalautakunta .....	82
12.1.7 Peruskunnan investoinnit yhteensä.....	86
12.1.8 Peruskunta ja sisäiset liikelaitokset yhteensä.....	86
12.2 Investointiosa Oulun Tilakeskus .....	86
13 Liikelaitokset .....	90
13.1 Oulun Energia liikelaitos .....	90
13.2 Oulun Vesi liikelaitos.....	96
13.3 Oulun Jätehuolto liikelaitos .....	103
13.4 Oulun Työterveys liikelaitos .....	108
13.5 Oulun Tietotekniikka liikelaitos.....	112
13.6 Oulun Tekninen liikelaitos.....	117
13.7 Liikelaitos Oulun Serviisi.....	121
13.8 Liikelaitos Oulun Tilakeskus .....	125
13.9 Oulun Konttori liikelaitos .....	130
13.10 BusinessOulu liikelaitos .....	135
13.11 Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos .....	139
13.12 Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos.....	145
14 Oulun kaupungin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet .....	150
14.1 Tytäryhteisöt .....	150
14.1.1 OULUN ENERGIA-KONSERNI .....	150
14.1.2 SIVAKKA-YHTYMÄ OY .....	150
14.1.3 HAUKIPUTAAN KEHITYS OY .....	150
14.1.4 OULUN SALON KEHITYSYHTIÖ OY .....	151
14.1.5 OULUN PYSÄKÖINTI OY .....	151
14.1.6 OULUN KAUPUNGINTEATTERI OY .....	151
14.1.7 MONETRA OY.....	152
14.1.8 OULUN AIKUISKOULUTUSKESKUS OY .....	152
14.1.9 OULUN AMMATTIKORKEAKOULU OY.....	152
14.1.10 OULUN SATAMA OY (KAUPUNGIN OMISTUS 100 %) .....	152
14.1.11 NALLIKARI CAMPING OY (KAUPUNGIN OMISTUS 100 %) .....	153
14.2 Kuntayhtymät.....	153
14.2.1 OULUN SEUDUN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ OY .....	153
14.3 Säätiöt .....	153
14.3.1 OULUN PALVELUSÄÄTIÖ.....	153
Liitteet .....	154
Liite 1. Ympäristötavoitteet 2014.....	154
Liite 2. Oulu - väestö .....	161
Liite 3. Talousarvion 2014 ja TS 2015-16 valmistelu- ja käsittelyvaiheet .....	163

## Kaupunginjohtajan katsaus

”Oulu - Capital of Northern Scandinavia” kertoo hyvin asemastamme pohjoisen Skandinavian veturina. Muutokset maapallon toisella puolella vaikuttavat arkeemme. Tämän olemme kokeneet raadollisesti, kun finanssikriisi romahdutti maailmankaupan, velkakriisi taittoi euroalueen talouskehityksen ja ICT-alan rakennemuutos kohdistui erityisellä voimalla Oulun seudulle.

Hallitusohjelman mukainen kuntauudistus-kokonaisuus heijastuu tulevan vuoden 2014 toimintaan. Oulun seudun kunnat ja li ovat jo tehneet päätökset erityisen kuntajakoselvityksen tekemisestä. Kuntarakenneselvitysten määräaika päättyy kuusi kuukautta sen jälkeen, kun valmisteltavana oleva sote-järjestämislaki on hyväksytty eduskunnassa. Toteutuessaan kuntauudistus-kokonaisuus muuttaisi nykyiset kunta- ja palvelurakenteet. Valmisteilla oleva kuntien valtionosuus- ja rahoitusjärjestelmän muutos on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2015 alusta.

Kuntatalous on kestävämmällä uralla ilman uusia toimenpiteitä. Ellei kuntien palvelutuotantoa kyetä tehostamaan, uhkana on että kunnat joutuvat korottamaan tuntuvasti veroprosenttejaan lähivuosina. Aiemmat päätökset vähentävät kuntien valtionosuuksia ensi vuonna 1,1 miljardia euroa. Ensi vuoden valtionosuudet ovat vuoden 1990 tasolla. Tänä aikana kuntien tehtävien lukumäärä on kaksinkertaistunut. Kuntien tehtäviä tai niiden perusteella säädettyjä velvoitteita arvioidaan vuosina 2014–2017 toimintaohjelmassa, jolla tavoitellaan yhden miljardin euron kokonaisvähennystä kuntien toimintamenoihin vuoden 2017 tasolla.

Uusi Oulu aloitti toimintansa vuoden alusta kun Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo ja Yli-Ii yhdistyivät. Yhdistyminen antaa hyvän perustan uudistaa toimintoja ja toimintatapoja. Tekninen liitos yksin ei kuitenkaan tuo synergiahyötyjä eikä turvaa palveluja tulevina vuosina. Tarvitaan toiminnallisia ja rakenteellisia uudistuksia, joita talousarvio sisältää.

Samaan aikaan tapahtuva rakennemuutos ja kuntaliitos ovat mahdollisuus Oululle ja koko Pohjois-Suomelle uudistua. Olemme oikeaan aikaan liikkeellä. Pohjoisten alueiden maaperän rikkauksien ja Koillisväylän tarjoamat mahdollisuudet ovat avautumassa. Vapautuvan teknologiaosaamisen yhdistäminen eri toimialoille mm. uudistuviin hyvinvointi ja energiapalveluihin antaa uusia liiketoiminta-mahdollisuuksia Oulun seudulle. Rakennemuutoksessa onnistuminen ja sitä myöden työllisyyden paraneminen, on Oulun kuntatalouden ja kuntapalveluiden perusta. Nuori ikärakenne on meidän vahvuutemme ja kansainvälisyys on meidän mahdollisuutemme, jota meidän tulee määrätietoisesti vahvistaa.

Valtuustoryhmät tekivät sopimuksen valtuustokaudelle 2013 – 2016. Valtuustosopimuksessa on määritelty kaupungin talouskehukset, jotka ovat pohjana talousarvion laadinnassa. Valtuustosopimuksen mukainen tuloveroprosentin nosto 0,75 prosenttiyksiköllä ja Palvelumalli 2020 linjaukset ja aikataulut eivät kuitenkaan ole riittäviä talouden tasapainottamiseksi.

Talousarviossa esitetty vuoden 2014 vuosikatteen toteutuminen edellyttää talousarviossa esitettyjen toimenpiteiden lisäksi henkilöstömenojen 5 miljoonan säästötavoitteen toteutumista. Tulevan vuoden 2014 säästötavoitteen toteuttamiskeinoista neuvotellaan henkilöstöä edustavien pääsopijajärjestöjen kanssa. Pyrkimyksenä on ensisijaisesti saada aikaan ratkaisu, jolla ei ole vaikutusta palvelutuotantoon. Pitempiä aikaisia ratkaisuna henkilöstöön kohdistuvien säästötavoitteiden osalta ovat eläköitymisen hyödyntäminen ja tehtävien ja toimintatapojen uudelleenjärjestelyt sekä tilapäisen henkilökunnan määrän vähentäminen. Vähentämisestä tehdään palvelualueittain erillinen suunnitelma.

Valtuustosopimuksen vuosikatetavoitteeseen pääseminen edellyttää, että tulevan vuoden aikana valmistellaan edelleen uusia palvelutuotannon tuottavuutta vahvistavia rakenteellisia uudistuksia.

Kuntien vastuu työllisyyden hoidosta on lisääntynyt. Työttömyyden hoidon palvelut keskitetään konsernipalveluihin. Työttömyydestä aiheutuu Oulun kaupungille vuonna 2014 30 miljoonan suorat kustannukset. Työmarkkinatuen kuntaosuudesta aiheutuu vuonna 2014 yli kymmenen miljoonan ja vuodesta 2015 lähtien säädösmuutoksista johtuen noin 17 miljoonan kustannukset. Tämän lisäksi työllisyyden hoitoon panostetaan lisäksi noin 20 miljoonaa vuodessa.

Valtuustosopimuksen mukaan tilaaja-tuottaja -mallista siirrytään uuteen johtamisjärjestelmään. Organisaatorakenteen osalta on tarpeen edetä valtuustosopimuksessa määriteltyä nopeammassa aikataulussa. Organisaatiomuutoksen ensimmäisessä vaiheessa hyvinvointipalveluiden järjestäjän ja tuottajan toiminta ja resurssit siirretään samaan organisaatioon hyvinvointilautakunnan alaisuuteen. Järjestäjän ja tuottajan ylimmän johdon sekä asian tuntija- ja tukipalvelujen yhdistäminen toteutetaan vuoden 2014 alusta, viimeistään 1.3.2014 alkaen. Palvelumalli 2020 mukaisen hyvinvointikeskustoimintamallin ja sen edellyttämän uuden johtamismallin pilotointi aloitetaan Kiimingin hyvinvointikeskuksessa 1.3.2014 ja Kontinkankaan hyvinvointikeskuksessa loppuvuonna 2014 peruskorjauksen valmistuttua.

Kuntalain muutoksella säädettiin kuntien velvollisuudesta yhdyttää kilpailutilanteessa markkinoilla hoidettava tehtävä. Oulun kaupunkikonsernin osalta rakenteellinen uudistuminen tapahtuu siten, että Oulun Satama ja Nallikari liikelaitokset yhdytetään vuoden 2014 alusta ja Oulun Energia liikelaitos vuoden 2015 alusta.

Oulun Teknisen liikelaitoksen ja Oulun Serviisin osalta hyödynnetään omistajapoliittisten linjausten mukaisesti eläkepoistuma suunnittelukauden aikana. Eläkepoistuman hyödyntäminen edellyttää yhtäaikaista toimintatapojen kehittämistä sekä toimipiste- ja keittiöverkon tarkastelua sekä oman tuotannon osuuden vaiheittaista vähentämistä.

Uuden Oulun rakentaminen jatkuu. Kunnan perustehtävä on tarjota palveluja kuntalaisille. Tätä me toteutamme yhdessä henkilöstön, luottamushenkilöiden ja kuntalaisien kanssa. Strategiatyössä määriteltiin Oulun tavoitetilaksi; Rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen pääkaupunki. Rohkealla uudistumisella tarkoitetaan halua ja kykyä muuttua entistä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä. Tulevaisuuden tekemiseen tarvitaan näitä taitoja – ja kovaa työtä, mutta unohtamatta arvojamme.

*Rohkeus, Reiluus ja Vastuullisuus.*

**Matti Pennanen**  
Kaupunginjohtaja

# I YLEINEN OSA

## 1 Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni

Oulun kaupungin organisaatio muodostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta, tarkastustoimikunnasta, sisäisestä ja ulkoisesta tarkastuksesta, kaupungin johtajistosta, konsernipalveluista, kolmesta palvelualueesta, sisäisistä ja ulkoisista liikelaitoksista sekä lautakunnista ja johtokunnista. Hallinnollinen organisaatio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa (12.11.2012 § 9).

Oulussa on päätoiminen kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Kaupunginhallituksella on kehittämisjaosto ja henkilöstöjaosto. Palvelualueiden lautakuntia ovat hyvinvointilautakunta, sivistys- ja kulttuurilautakunta sekä yhdyskuntalautakunta. Niillä on osa-aikaiset puheenjohtajat.

Kaupungin järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen laajaan, asiakaslähtöiseen palvelualueeseen: sivistys- ja kulttuuripalvelut, hyvinvointipalvelut sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. Hyvinvointipalvelut jakautuu järjestäjäorganisaatioon ja tuotantoon. Järjestäjällä ja tuottajalla on yhteistä hallintoa. Konsernipalvelut vastaa kaupunkikonsernin kehittämisen ja päätöksenteon valmistelu- ja asiantuntijatehtävistä. Sillä on myös ohjaus- ja päätösten täytäntöönpanoroolia. Konsernipalvelujen asiantuntemus muodostaa neljä palvelualueetta.

Tukipalvelutuotanto on organisoitu liikelaitoksiin, joita ovat Liikelaitos Oulun Serviisi (ateria- ja siivouspalvelut), Oulun Tietotekniikka liikelaitos, Oulun Työterveys liikelaitos, Oulun Konttori (talous-, hallinto-, henkilöstöhallinto- ja hankintapalveluja sekä kuntalaisten asiakaspalvelut), Oulun tekninen liikelaitos ja Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Lisäksi peruskunnan organisaatioon kuuluu ulkoisia liikelaitoksia, Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos ja Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos. Ulkoisista liikelaitoksista ovat yhtiöitymässä Oulun Satama ja Nallikari 1.1.2014. Oulun Energia- liikelaitos yhtiöitetään vuoden 2015 alusta. Oulun elinkeinopalvelut on organisoitu BusinessOulu liikelaitokseen.

Laajojen palvelualueiden lisäksi palveluja yhdistetään myös poikkeuksellisesti palvelualueiden välillä asiakaslähtöisiksi palvelukokonaisuuksiksi. Erityiskehityskohdeena hallintorajat ylittävässä yhteistyössä ovat palvelujen järjestämishajonnan valitut painopistealueet, jotka on määritelty seuraaville asiakasryhmille: lapset ja lapsiperheet, työikäiset ja ikääntyneet.

Kuvassa 1 on esitetty Oulun kaupungin organisaatiokaavio.

Oulun kaupungilla on yhteensä 36 tytäryhteisöä, jotka katsotaan kuuluvan omistussosuuden tai määräysvallan

perusteella konsernin tytäryhteisöksi (Kuva 2). Oulun kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain merkittävälle tytäryhteisöilleen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekoielmissä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Tytäryhteisö on velvollinen raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Kaupungin tytäryhtiöiden, osakkuusyhtiöiden sekä säätiöiden tilanteesta laaditaan lisäksi erillinen raportti, missä keskeinen omistajaohjauksellinen näkökulma taloudellisten asioiden lisäksi on yritysten yhteiskuntavastuun toteutuminen. Kaupunki laatii vuosittain myös konsernitilinpäätöksen, missä ilmenee kuntakonsernin tulos sekä taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen.

Oulun kaupungin omistukset tytäryhteisöissä voidaan jakaa seuraaviin liiketoimintakokonaisuuksiin: energialiiketoiminta, asuntoliiketoiminta, kiinteistöliiketoiminta ja muu liiketoiminta.

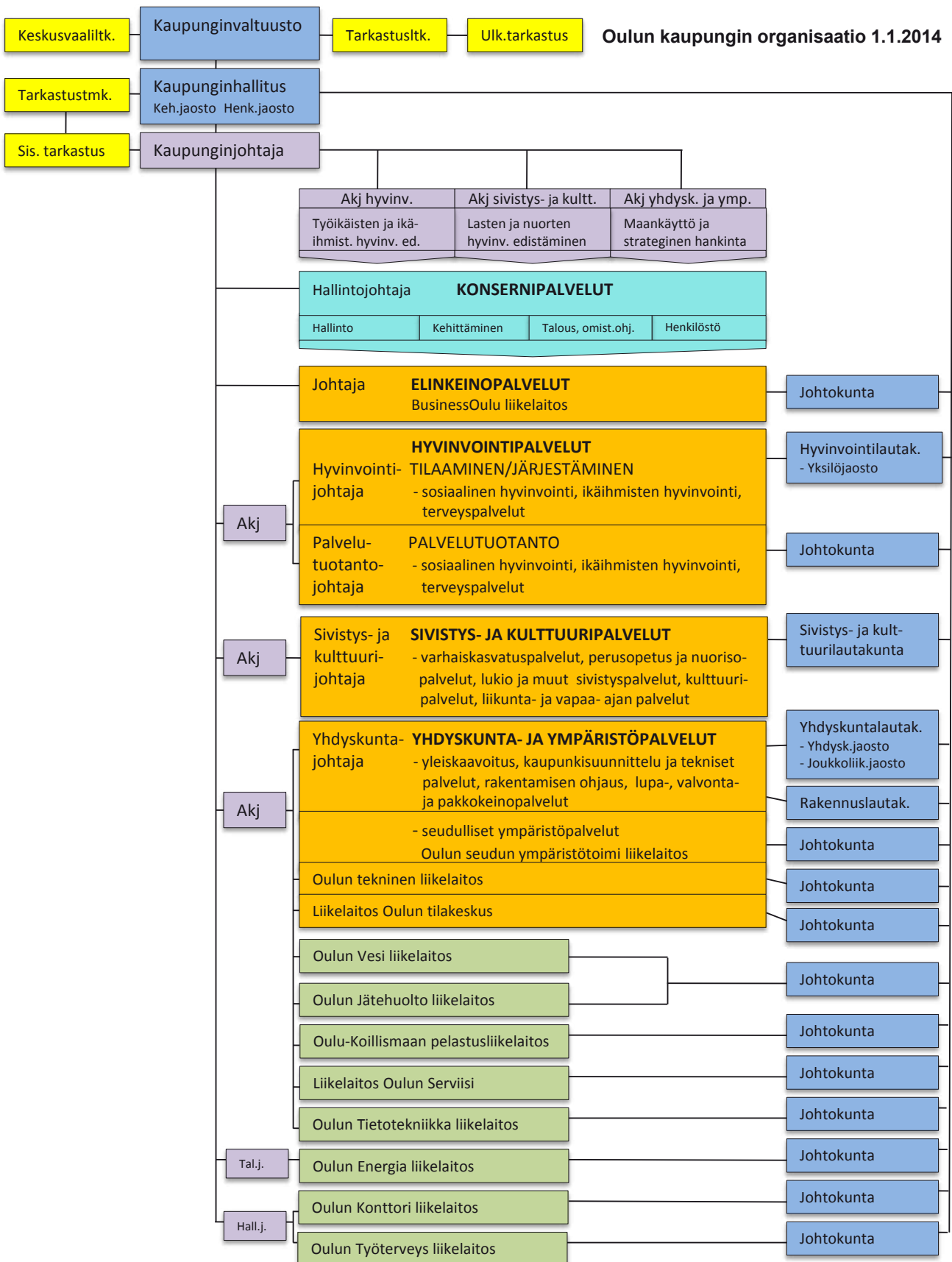
Uusina tytäryhtiöinä toimintansa aloittavat Oulun Satama Oy ja Nallikari Camping Oy. Kaupunki siirtää satamaliiketoimintansa 1.1.2014 lähtien Oulun Satama Oy:lle ja yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Nallikari Camping Oy toimialana on majoitus- ja matkailupalvelujen harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta.

Energialiiketoiminta muodostuu kuudesta tytäryhteisöstä ja Energia-liikelaitoksesta. Oulun Energia- liikelaitos yhtiöitetään vuoden 2015 alusta ja vuoden 2014 aikana valmistellaan liikelaitoksen toiminnan yhtiöittäminen ja Energia-konsernin rakenne.

Yli-lin asuntoyhtiöiden siirto Sivakka-yhtymän alaisuuteen valmistellaan vuoden 2014 aikana. Kiinteistöliiketoiminnassa kehitetään toiminnallista ja hallinnollista yhteistyötä yhtiöiden kesken.

Oulun Ammattikorkeakoulu Oy aloittaa koulutustoiminnan 1.1.2014, jolloin Oulun seudun Koulutuskuntayhtymä siirtää koulutustoiminnan ja henkilöstön uuden yhtiön alaisuuteen.

Kuva 1. Oulun kaupungin organisaatio 1.1.2014.









## 2 Toimintaympäristö

Oulun kaupungin toimintaympäristössä on useita merkittäviä muutostekijöitä; talouden suhdanteet ovat yhä painuissa ja samaan aikaan alueen elinkeinotoiminta on murroksessa. Näillä muutoksilla on vaikutuksensa mm. työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Oulun väestönkasvu on jatkunut kuitenkin voimakkaana myös vuonna 2013. Tammi-syyskuun välisenä aikana väestönkasvu on ollut ennakkotietojen mukaan jopa hieman edellisvuotta nopeampaa.

ICT-alan rakennemuutokset näkyvät erityisesti Oulun seudulla, mutta isot irtisanomiset koettelevat monia muitakin seutukuntia ja kaupunkeja. Palvelutarpeen kasvu ja Oulun kaupungin talouden heikkeneminen merkitsevät kaikilta osin palvelujärjestelmän kriittistä arviointia ja uudistamista. Kuntien toiminnan ja talouden suunnittelua vaikeuttavat samanaikaisesti kuitenkin eri toimialueita koskevan lainsäädännön keskeneräisyys. Tulevat kuntarakenneselvitykset ja niiden perusteella eri mahdollisuudet sisältävät ratkaisut tulee myös huomioida eri vaihtoehtoja pohdittaessa.

Tällä hetkellä kehittyvät taloudet vetävät maailmantalouden kasvua. Euroopan taloudet ovat vielä vaikeuksissa. Valtiovarainministeriön kesäkuussa 2013 julkaiseman arvion mukaan talouden ja työllisyyden kasvunäkymät ovat tänä ja ensi vuonna vielä heikot. Euroopan Keskuspankin tuoreessa suhdannebarometrissa Pohjois-Suomen teollisuuden ja rakentamisen asiantuntijoiden näkemykset ovat hieman koko maata valoisammat, mutta edelleen valtaosa vastaajista näkee, ettei suhdannetilanteeseen tule muutosta lähikuukausina. Toimialoista merkittävin alue-taloudellinen haaste on ICT-alan raju rakennemuutos Oulun seudulla. ICT-osaajat nähdään kuitenkin merkittävänä työvoimaresurssina ja osaajien työllistymistä halutaan edistää laajalla keinovalikoimalla. Kasvualueena Oulun etuina ovat osaavan työvoiman lisäksi kohtuulliset asumis- ja elinkustannukset.

Euroopan pohjoisten osien taloudellinen merkitys kasvaa arvioiden mukaan vahvasti tulevina vuosina. Norjan, Ruotsin ja Suomen pohjoisilla alueilla sekä pidemmällä aikavälillä myös Luoteis-Venäjällä tehdään isoja investointeja eri aloilla (mm. energia, kaivannaisteollisuus) ja tämä avaa suuren mittaluokan mahdollisuudet myös Pohjois-Pohjanmaan yritystoiminnalle ja työllisyydelle. Alueella on tietotaitoa, osaamista ja tuotteita, joilla kysyntään voidaan myös vastata. Mahdollisuuksiin tarttuminen vaatii yrityksiltä yhä enemmän erikoistumista, markkinoiden tuntemusta, yhteistyötä ja verkostoja sekä vientiä tukevia tukitoimia.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten Alueelliset kehitysnäkymät –katsauksen mukaan Oulun alueen kehittämisaktiivisuutta taantuma ei kuitenkaan ole nujertanut. Moni yritys on lähtenyt rohkeasti kehittämään liiketoimintaansa julkisen rahoituksen avulla ja muutos avaa myös uusia kasvun mahdollisuuksia. Monet osaamisperustaiset palvelualueet, kuten konsultti- ja suunnittelupalvelut ovat edelleen kasvussa. Taantuma on vähentänyt taloudellista toimintaa, mutta se ei ole heikentänyt tulevaisuudenuskoa ja toimeliaisuutta tulevan nousukauden varalle. Näkymät ensi talveen saakka (6 kk) ovat Pohjois-Pohjanmaalla varovaisen odottavat.

Jalostuksessa perusteellisuuden toivotaan säilyvän nykytasolla, jopa jotkin uusinvestoinnitkin voivat olla mahdollisia. Oulun kaupunkialueella kaupunkirakentaminen ja erityisesti asunto- ja toimitilarakentaminen ovat korkealla tasolla. Kaupungin keskustan kalliotilapysäköinnin rakentaminen on osaltaan sysännyt myös mm. merkittäviä kaupan hankkeita liikkeelle ja kaupan ala kasvaakin paitsi Oulun keskustassa, myös koko seudulla.

Pohjois-Pohjanmaalla elinkeinorakenne TEM:n ja ELY-keskuksen arvion mukaan palveluvaltaistuu seuraavan viiden vuoden aikana, jolloin palvelualoilla työpaikkamäärän ennustetaan kasvavan nykyisestä. Yritysten keskittyminen ydintehtäviinsä mm. lisää palvelutarpeita niiden ulkopuolelta. Tietoteknologia levittäytyy yhä enemmän arki-työhön eri aloille, tämä luo mahdollisuuksia myös kaupungin oman toiminnan kehittämiseksi. Kaupunkistrategian yhtenä tavoitteena onkin mm. kuntapalvelujen sähköisen asioinnin osuuden kasvattaminen.

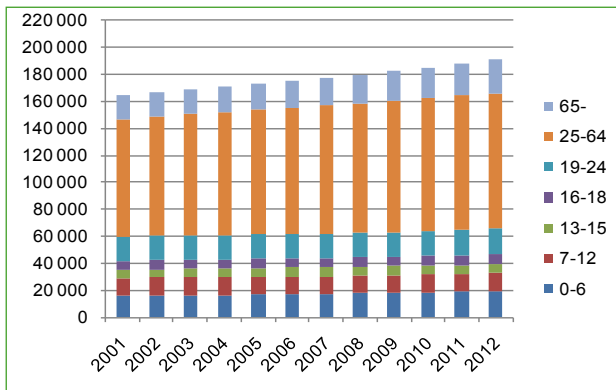
Uuden Oulun toiminnan vakiinnuttaminen jatkuu samalla kun on kartoitettava toiminnan tehostamisen keinot ja kehittämisen mahdollisuudet. Uusi Euroopan unionin rakennerahastokausi 2014 tuo uusia kehittämismahdollisuuksia, joihin vahvaa osallistumista ja panosta odotetaan myös kaupungilta. Kehittämistyötä jatketaan monissa hankkeissa yhteistyössä alueen korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Oulun alueen nuori väestörakenne on koko alueen vahvuus, kaupunkistrategiassa 2020 lapset ja nuoret nähdään tulevaisuuden tekijöinä. Lapsiperheiden ja koko väestön hyvinvoinnin edistämisessä on kuitenkin myös useita haasteita, joihin pyritään vastaamaan mm. kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisin toimenpitein.

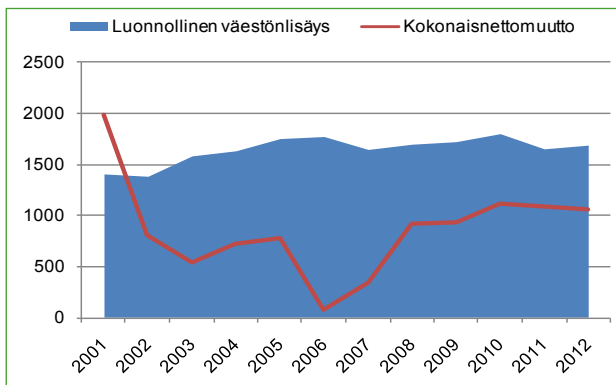
## 2.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Oulun kaupungin väkiluku vuoden 2013 alussa oli 190 847 (aluejako 1.1.2013). Väestönkasvu vuonna 2012 oli 2 733 asukasta (1,5 %). Väestönkasvu on ollut samalla tasolla viimeiset viisi vuotta. Oulun seutukunnan väestönkasvu vuonna 2012 oli 3 396 asukasta, joten valtaosa seutukunnan väestönkasvusta kohdistui Oulun kaupunkiin.

Oulun väkiluvun kasvun taustalla on perinteisesti ollut erityisesti korkea ja tasaisena pysyvä luonnollinen väestölisäys. Muuttoliikkeen vaihtelut ovat vuosien välillä suuria, mutta maahanmuutto huomioiden myös nettomuutto on ollut positiivista koko 2000 –luvun. Väestönkasvu jatkuu tulevinakin vuosina.



Kuva 3. Oulun väestökehitys ikäluokittain (aluejako 1.1.2013).



Kuva 4. Luonnollinen väestönlisäys ja nettomuutto (aluejako 1.1.2013).

Alueen väestörakenteelle on leimallista sen nuoruus. Lasten ja nuorten määrä on suuri ja vastaavasti vanhempien ikäluokkien osuudet ovat koko maan tasoa matalammat. Varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten lasten määrä on kasvanut viime vuosina voimakkaasti ja kasvu jatkuu korkean syntyvyyden ja alueen vetovoiman seurauksena todennäköisesti tulevinakin vuosina. Suurten ikäluokkien ikääntyminen näkyy myös vanhempien ikäluokkien aiempaa voimakkaampana kasvuna.

Talousarvion liitteenä on suuralueittainen väestösuunnite. Luvut on valmisteltu yhdessä Maankäytön toteuttamistyöryhmässä tehdyn asuntotuotanto-ohjelman sekä kunnan suuralueen väestörakenteen pohjalta. Asuntotuotantoa ohjataan jatkossakin ensisijaisesti uuden kunnan asemakaava-alueille ja toissijaisesti yleiskaavan osoittamille kyläalueille.

Väestösuunnitteeseen liittyy monia epävarmuustekijöitä, joista merkittävimpiä ovat sisäisen ja ulkoisen muuttoliikkeen vaihtelut sekä asuntotuotannon ajoittumiseen, tuotannon määriin ja talotyyppijakaumaan liittyvät mahdolliset muutokset. Vuosittaiset ohjelmoidut tuotantomäärät eivät juuri koskaan toteudu sellaisenaan koko ennustejaksolle. Myöskään vanhojen alueiden väestökehityksen ennustamisessa ei ole aina mahdollista ennakoita kaikkia ennustekauden aikana tapahtuvia muutoksia. Epävarmuus kasvaa mentäessä yhä kauemmas tulevaisuuteen yhä pienemmille alueille ja yhä tarkempiin väestöryhmiin.

Väestösuunnite ja väestö ikäluokittain ovat talousarvion liitteenä (Liite 2).

## 2.2 Työpaikkakehitys, työttömyys ja työllisyyden edistäminen

Työttömyys kääntyi loppuvuodesta 2012 Suomessa nousuun ja vuoden 2013 aikana työttömyys on lisääntynyt voimakkaasti. Elokuussa 2012 Suomen työttömyysaste oli 9,1 % ja 2013 vastaavaan aikaan maan työttömyysaste oli jo kaksi prosenttiyksikköä korkeampi eli 11,1 %. Työllisten määrän ennakoitaan supistuvan vielä edelleen loppuvuoden aikana. Oulun seudulla erityistä huolta aiheuttaa tuotantotoiminnan hiipuminen perinteisillä talouden

vahvoilla toimialoilla, kuten ICT -alalla ja rakentamisessa. Oulun työvoimamäärä on runsaat 92 000 henkilöä. Vuoden 2012 alueen työpaikkarakenteiden muutosten myötä työttömyysaste on nopeasti kasvanut myös Oulun alueella vuoden 2012 elokuun 12,8 % tilanteesta vuoden 2013 elokuun 15,0 prosenttiin. Elokuun 2013 luvuissa on kuitenkin mukana myös lomautetut, joten vertailutyöttömyysaste ilman lomautettuja on vajaan prosenttiyksikön

pienempi. Vuoden 2014 osalta työttömyyden kasvun enustetaan yleisesti taittuvan, mutta Oulun alueella rakenteelliset muutokset vaikuttavat alueellisesti pitäen työttömyyttä korkealla tasolla.

Kasvun käynnistyttyä myös investoinnit lähtevät maltilliseen kasvuun. Työttömyysasteen paraneminen ei kuitenkaan etene talouskasvun mukana samassa tahdissa. Vuosina 2014 ja 2015 työllisten määrän odotetaan lisääntyvän vain hiukan. Vuonna 2014 työttömyysasteen ennakoidaan laskevan vain 0,1 prosenttiyksikköä, kun työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat hidastavat työttömien työllistymistä. Työmarkkinoilla kohtaanto-ongelmat jatkuvat vielä ja rakenteellisessa työttömyydessä ei ole nähtävissä nopeaa käännettä parempaan. Oulussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin alueella on kuitenkin vireillä monia mittavia suurhankkeita, joiden työllistävät vaikutukset ulottuvat toteutuessaan Ouluun saakka. Myös työvoiman liikkuvuuden

koko Pohjoisen Skandinavian alueella odotetaan tukevan työllisyyttä. Työvoiman kysyntä on kuitenkin eriytyntä ja koulutuksella on erityinen merkitys työvoiman liikkuvuuden edistämässä ja työllistymisessä.

Yhdistyneen Oulun työpaikkamäärä on ollut vuosittain noin 83.000. Lukumäärä kasvaa talouden normaalitilassa runsaalla 500 uudella työpaikalla nettomääräisesti vuosittain. Talouden vaikeudet näkyvät kasvussa välittömästi ja työpaikkojen nettomäärän kasvu on pysähtynyt mm. ICT -alan voimakkaan rakennemuutoksen seurauksena. Start up kasvuyritysten ja uusien alueellisten innovaatiohankkeiden toivotaan kehittyvän alueen menetettyjen työpaikkojen korvaajaksi. Työllisyyden edistämistoiminnassa pääpainopisteet ovat nuorten työllisyyden edistämässä, rakenteellisen työttömyyden vähentämässä sekä uusien työpaikkojen luomisessa.

## 2.3 Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Maankäytön strategisesti tärkein suunnitteluprojekti vuosina 2013-2014 on Uuden Oulun yleiskaava. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 8.10.2012 § 454 Uuden Oulun yleiskaavan tavoitteet, jotka koskevat yhdyskuntarakennetta, elinkeinoja, työpaikkoja, asumista, palveluja, ympäristöä sekä virkistystä ja matkailua. Aiemmin tehdyn täydennysrakentamisselvityksen mukaan keskeiselle kaupunkialueelle on mahdollista sijoittaa pitkällä aikavälillä asuntoja 40 000 – 60 000 asukkaalle. Yleiskaavaaluonnos valmistuu alkuvuonna 2014 ja lopullinen yleiskaavaehdotus tulee nähtäville syksyllä 2014.

Oulun kaupungin asuntopoliittiset linjaukset 2013 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.6.2013 § 99. Asuntotuotannon yleiseksi vuositavoitteeksi on asetettu 1600 – 2000 uutta asuntoa, joista noin puolet on kerrostaloasuntoja ja puolet pientaloasuntoja. Linjauksissa on asetettu tavoitteet erityisryhmien asumiselle ja tehty arvio erityisryhmien asuntotarpeista seuraavalle 10 vuodelle.

Maankäytön toteuttamisohjelman tehtävänä on luoda edellytykset kysyntää vastaavalle asuntotuotannolle ja

työpaikkarakentamiselle. Maankäytön toteuttamisohjelmassa, MATO 2014 – 2018, kokonaisvuositavoite on 1900 valmistuvaa asuntoa, joista kerrostaloja (AK) on 950, rivitaloja (AKR-AP-AR) on 550 ja omakotitaloja 400. MATO -raportissa on esitetty taulukoissa ja kartoilla asunto-ohjelma suuralueittain ja kaupunginosittain. Lähes koko kerrostalotuotanto on täydennysrakentamista.

MATOn 2014 - 2016 erityisteenä oli työpaikka-alueet. Yhteistyössä yhdyskuntapalvelujen ja BusinessOulun kanssa on profiloitu 12 työpaikka-alueita ja niille on asetettu määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Vuosittainen työpaikkatonttien luovutustavoite on 50. Työpaikkatonttivaranto on suhteellisen hyvä ja uusien tonttien tarve viisivuotiskaudella (noin 140) ei edellytä merkittäviä kunnallistekniikan investointeja.

Seuraava maankäytön toteuttamisohjelma (MATO 2016 – 2020) tehdään kevään 2015 aikana ja se tulee tarkentamaan asuntotuotantotavoitteet vuodesta 2016 eteenpäin.

## 3 Talouden lähtökohdat

### 3.1 Talouden kehitysnäkymät

Finanssikriisissä maailmankauppa romahti ja vaikka sen jälkeen kansainvälinen kauppa onkin elpynyt, on sen kasvu ollut huomattavan hidasta. Kaupan painopiste on siirtynyt entistä enemmän kehittyviin maihin ja erityisesti kehittyvään Aasiaan. Kehittyvien maiden väliseen kauppaan painottuvassa kasvussa syntyy kuitenkin aiempaa vaikeammin kysyntää Suomen vientitarjonnalle. Suomen vienti on menestynyt erittäin huonosti sekä finanssikriisissä että sen jälkeen. Suomen markkinaosuus on supistunut erityisen paljon nopeasti kasvavissa BRIC-maissa (tarkoittaa viittä kehittyvää maata: Brasiliaa, Venäjää, Intiaa, Kiinaa ja Etelä-Afrikkaa). Ongelma ei ole vain eurokriisin alentamassa kysynnässä, vaan myös Suomen kilpailukyvyssä ja viennin rakenteessa.

Euroalueen kuusi vuosineljänneistä kestänyt taantuma on päättymässä ja euroalue on kääntymässä hyvin hitaaseen kasvuun. Kasvua vaimentavat mm. useiden jäsenvaltioiden heikko kilpailukyky ja julkisten talouksien mittavat vakautustarpeet sekä kuluttajien, yritysten ja pankkisektorin epäluottamus.

Rahoitusmarkkinoilla näkyvät inflaatio-odotukset ovat maltilliset. Euroalueella sekä korot että rahoitusmarkkinat ovat eriytyneet voimakkaasti ja kriisimaissa korot ovat edelleen monta prosenttiyksikköä korkeammat kuin parhaan luokituksen maissa. Sekä lyhyet että pitkät korot pysyvät kriisimaita lukuun ottamatta poikkeuksellisen matalina. Pitkät korot ovat kuitenkin alkaneet kohota, osaltaan kohenevan luottamuksen, mutta ennen kaikkea koska keskuspankkien odotetaan muuttavan epätavallisen voimakasta rahapolitiikkaa talouden elpymässä.

Suomen vientikysyntä on ollut kuluvana vuonna heikkoa. Viennin volyyymi laskee tänä vuonna puoli prosenttia viime vuodesta. Vuonna 2014 vienti pääsee kasvu-uralle, kun euroalueen talous alkaa elpyä pitkästä taantumasta ja myös maailmankaupan kasvu kiihtyy. Sen seurauksena Suomen vienti nousee VM:n ennusteen mukaan 3,7 % ensi vuonna. Vuonna 2015 viennin kasvuvauhti kiihtyy runsaaseen neljään prosenttiin.

### 3.2 Kuntatalous

Vuonna 2013 kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan edellisvuotta reippaammin, vaikka keskeisten veropohjien kasvu hidastuu selvästi. Verokertymää kasvattaa kertaluontoisesti verovuoden 2012 jako-osuuksien oikaisu. Oikaisu lisää kuntien kertymää runsaalla 200 milj. eurola. Kuntien saamien valtionosuuksien kasvu sen sijaan hidastuu valtiontalouden sopeutustoimien seurauksena 2,5 prosenttiin. Kuntatalous pysyy vuonna 2013 selvästi alijäämäisenä.

Vuosina 2014–2017 kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan keskimäärin 3 %. Kunnallisveron tuoton kannalta keskeisten palkkatulojen kasvuksi oletetaan keskimäärin vajaa 3 % ja eläketulojen 5 %. Valtion päättämät veroperustemuutokset lisäävät kunnallisveron tuottoa noin 50 milj. eurolla v. 2014, mutta valtionosuuksiin tehdään vastaavan suuruinen vähennys.

Yhteisöveron mittavat perustemuutokset v. 2014 eivät vaikuta kuntien saamaan yhteisöverotuottoon, koska muutokset kompensoidaan korottamalla kuntien saamaa osuutta yhteisöveron tuotosta. Vuonna 2014 kiinteistöjen arvostamisperusteita tarkistetaan siten, että kiinteistöverotulot kasvavat 100 milj. eurolla. Vuonna 2015 tuloveroperusteisiin tehdään hallitusohjelman mukaisesti ansiotason nousua vastaava tarkistus, minkä arvioidaan

vähentävän kunnallisveron tuottoa 100 milj. eurolla. Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus päättyy v. 2016, mikä vähentää kuntien verotuottoa noin 200 milj. eurolla.

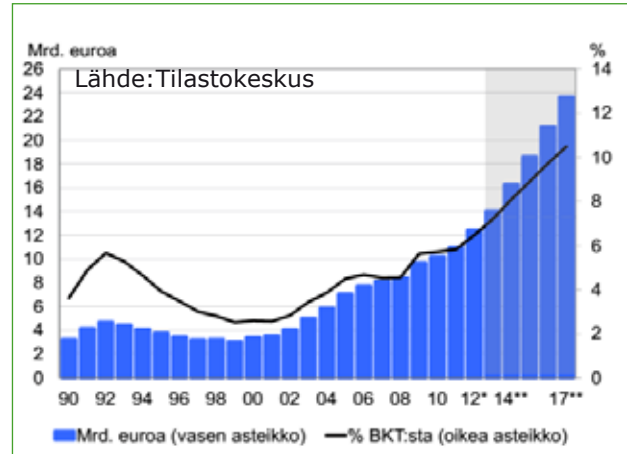
Valtionosuuksien ennakoitaan kasvavan hitaasti, vain 1,5 % vuodessa. Kasvua hidastavat osana valtiontalouden sopeutustoimia asteittain tehtävät kuntien valtionosuuksien vähennykset. Yhteensä verotulojen ja valtionosuuksien arvioidaan kasvavan keskimäärin vajaat 3 % vuodessa. Paineet kuntien veroprosenttien korotuksiin ovat tuntuvat.

Kuntien ansiotasokehityksen oletetaan seuraavan yleisen ansiotason kehityksestä tehtyä teknistä oletusta. Kuntasektorin kustannustason nousuksi ennakoitaan noin 2 % v. 2014. Paikallishallinnon kulutuksen määrän arvioidaan kasvavan vajaalla prosentilla ennustejaksolla ja seuraavan väestörakenteen muutoksesta aiheutuvaa palvelutarpeen kasvua. Edellä kuvatuilla oletuksilla nimellisten kulusmenojen kasvuksi ennakoitaan lähivuosina keskimäärin 3 %, mikä on selvästi hitaampaa kuin viime vuosien toteutunut kehitys.

Kuntien ja kuntayhtymien investointipaineet ovat mittavat. Ne johtuvat mm. peruskorjaustarpeista, kasvukeskusten suurista hankkeista sekä meneillään olevista

rakenneuudistuksista. Investointisuunnitelmien toteutuminen riippuu kuitenkin pitkälti kuntatalouden tilanteesta ja lainarahan hinnasta.

Kuntien bruttovelka on tasoltaan yli kolminkertaistunut vuodesta 2000 lähtien (Kuva 5). VM:n suhdannekatsauksen mukaan on vaarana, että kuntatalous velkaantuu edelleen kiihtyvällä vauhdilla ja velan määrä lähes kaksinkertaistuu vuoteen 2017 mennessä. Korkotason ennakoitaan kääntyvän nousuun, mikä yhdessä velan määrän kasvun kanssa kiristää kuntataloutta ja kaventaa erityisesti pahimmin velkaantuneiden kuntien liikkumavaraa entisestään. Kuntatalous on kestävämmällä uralla ilman uusia toimenpiteitä. Ellei kuntien palvelutuotantoa kyetä tehostamaan, uhkana on, että kunnat joutuvat korottamaan tuntuvasti veroprosenttejaan lähivuosina.



Kuva 5. Kuntien velka

### 3.3 Oulun kaupungin talous

Kuntalain mukaan kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestäväää kehitystä alueellaan. Tätä varten kunta järjestää erilaisia palveluja. Kunnanvaltuusto päättää kunnan strategiasta ja tavoitteista. Kunnan toimintojen on oltava valtuuston tavoitteiden mukaisia. Valtuustolle kuuluu päätösvalta kunnan talouden suhteen, kun taas hallituksen tehtävänä on talouden hoidon järjestäminen.

Taloushallinnon tavoitteena on antaa kunnan päätöksentekijöille hyvää ja havainnollista tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta ja riskeistä. Kunnan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä oikeat ja riittävät tiedot myös rahoituksesta. Rahoituslaskelma antaa

informaatiota varojen hankinnasta ja käytöstä sekä talouden tasapainosta.

Riskienhallinnan avulla varmistetaan toimintaedellytykset muuttuvissa olosuhteissa ja vaihtuvissa tilanteissa. Riskienhallinta liittyy osaksi päätöksentekoa, jokaisen merkittävän päätöksenteon yhteydessä on arvioitava siihen liittyviä riskejä.

Alla olevissa graafisissa esityksissä on vuodet 2010–2012 esitetty uuden Oulun kuntien yhteenlasketuista tilinpäätöstiedoista. Talousarviovuosi 2013 oli uuden Oulun ensimmäinen toimintavuosi.

#### Vuodet 2010 - 2014 tunnuslukuin tarkasteltuina

Tunnusluvut Oulun kaupunki	2010	2011	2012	Ennuste lokakuu 2013	TA2014
Asukasluku vuoden lopussa	185 419	188 114	190 930	193 408	195 887
Vuosikate €/asukas	<b>735</b>	<b>497</b>	<b>259</b>	<b>317</b>	<b>355</b>
Toimintatulot/toimintamenot, %	36,1	34,2	33,4	32,9	33,3
Nettoinvestoinnit, €/asukas	670	763	881	952	836
Investointien tulorahoitus-%	<b>110</b>	<b>65</b>	<b>29</b>	<b>35</b>	<b>42</b>
Lainat €/asukas	<b>1 748</b>	<b>1 839</b>	<b>2 253</b>	<b>2 877</b>	<b>3 298</b>
Lainanhoitokate %	4,5	2,8	1,4	1,5	1,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	26	28	34	42	47

Toimintatulot prosenttia toimintamenoista =  $100 \cdot \text{Toimintatulot} / (\text{Toimintamenot} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista =  $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno}$

Nettoinvestoinnit = Bruttoinvestoinnit - rahoitusosuudet investointimenoihin

Investointien tulorahoitus-% =  $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Nettoinvestoinnit}$

Lainat euroa/asukas: Asukaslukuun suhteutettu lainamäärä kuvaa kunnan lainakannan tasoa.

Lainanhoitokate =  $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate mittaa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä lainojen korkojen ja lyhennysten maksuun:

Lainanhoitokate < 1 lainanhoitokyky heikko

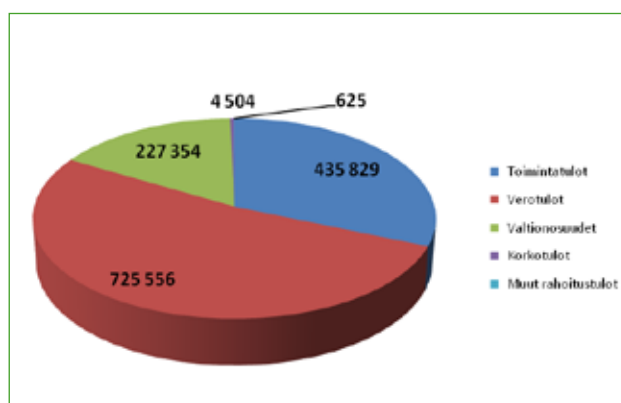
Lainanhoitokate 1-2 lainanhoitokyky tyydyttävä

Lainanhoitokate > 2 lainanhoitokyky hyvä

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista (tilikauden toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Talousarvio vuodelle 2014 sisältää tavoitteet ja toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi valtuustosopimuksen mukaisesti. Toimenpiteiden vaikutusta voidaan tarkastella tunnuslukujen kautta. Talousarviossa 2014 vuosikate €/asukas paranee, se ei kuitenkaan yllä vuoden 2011 tasolle, joka on laskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä. Investointien tulo-rahoitusprosentti nousee 42 prosenttiin, mutta se ei ole riittävä. Lainat asukasta kohti on kasvussa, kasvua vuoden 2012 tilinpäätökseen on yli tuhat euroa asukasta kohti. Oulun kaupungin lainanhoitokate talousarviossa 2014 pysyy tyydyttävällä tasolla. Suhteellinen velkaantuneisuus huononee aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Koko kaupungin tulopohjasta toimintatulojen osuus on 31 %, verotulojen 52 %, valtionosuuksien 16 % ja korkotulojen sekä muiden rahoitustulojen osuus noin 1 %. Verotuloista ja valtionosuuksista on tarkempi selvitys talousarviokirjan kohdassa verotulot ja valtionosuudet. Toimintatulot ovat ulkoisia tuloja, ne eivät sisällä kaupungin sisäistä laskutusta. Suurimmat erät toimintatuloissa ovat liikelaitosten myyntituotot, maksutuotot esim. hyvinvointipalvelujen asiakasmaksut, tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot kuten maanvuokratulot ja maanmyyntivoitot.



Kuva 6. Oulun kaupungin tulopohja

### 3.3.1 Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen ja valtionosuuksien ennuste perustuu Valtionvarainministeriön ja Kuntaliiton ennusteisiin. Vuonna 2012 yhteisöverokanta alennettiin 24,5 prosenttiin ja vuodesta 2014 alkaen 20 prosenttiin. Yhteisöverotukseen tehdyt veroperustemuutokset on esitetty kompensoitavaksi kuntien yhteisöveron jako-osuutta muuttamalla. Alustavien laskelmien mukaan kuntien jako-osuudeksi vuodelle 2014 tulisi muutosten jälkeen 35,17 % ja vuodelle 2015 34,16 %.

Muutoksia on tehty niin kunnallisverotuksen veroperusteisiin kuin yhteisöverotukseen ja kiinteistöverotukseenkin

vuodesta 2014 alkaen. Lisäksi on päätetty vahvistaa kuntien omaa veropohjaa osoittamalla jäteveron tuottoa vastaava lisäys valtionosuuksien lisänä kunnille vuodesta 2014 alkaen.

#### Verotulot

Yhdistymissopimuksen lähtökohtana oli, että uusi kunta kerää ensimmäisenä ja toisena vuonna verovaroja saman verran kuin mitä viisi kuntaa keräisi yhteensä erillään toimien.

Oulu verotulot							
1 000 euroa	2010*)	2011*)	2012*)	ENN2013	2014	2015	2016
Kunnallisvero	550 332	559 755	579 548	623 000	653 313	679 533	704 752
Muutos %	7,9	1,7	3,5	7,5	4,9	4,0	3,7
Yhteisövero	52 761	48 284	27 015	28 000	29 016	29 016	25 078
Muutos %	10,1	-8,5	-44,0	3,6	3,6	0,0	-13,6
Kiinteistövero	31 493	31 746	32 993	40 676	43 227	44 092	44 974
Muutos %	29,2	0,8	3,9	23,3	6,3	2,0	2,0
<b>VEROTULOT YHTEENSÄ</b>	<b>634 586</b>	<b>639 785</b>	<b>639 556</b>	<b>691 676</b>	<b>725 556</b>	<b>752 640</b>	<b>774 804</b>
Muutos %	9,0	0,8	0,0	8,1	4,9	3,7	2,9

\*) yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä



Vuoden 2013 verotulojen kokonaiskertymän ennakoidaan olevan noin 9,3M€ parempi kuin talousarviossa on arvioitu. Vuoden 2012 jako-osuuksien tarkistamisen johdosta kunnille tilitetään vuonna 2013 lisää 223 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa Oululle +7,7 M€. Maksuunpanotilityksessä marraskuussa 2013 jako-osuudet oikaistaan vastaamaan lopullisen verotuksen mukaisia osuuksia. Tilitysuudistus vaikuttaa loppuvuoden 2013 tilityksiin. Jäännösverojen ensimmäinen erä tilitetään kunnille tammikuun 2014 sijaan jo joulukuussa 2013. Tämä lisää vuoden 2013 tilityksiä n. 200 milj. euroa ja vuonna 2014 vähentää tammikuun tilityksiä ja lisää joulukuun tilityksiä. Jäännösverojen 2. erä tilitetään maaliskuun sijasta helmikuussa.

Lokakuussa 2013 tehdyn arvion mukaan Oulun verotulojen ennakoitaan kasvavan keskimäärin noin 3,8 % vuosina 2014-2016. Vuonna 2014 tapahtuvan 0,75 veroprosenttiyksikön korotuksen vaikutus on noin 24 M€.

Yhteisöveron kehitysarvion lähtökohtana ovat Valtionvarainministeriön ennuste sekä ennakoidut muutokset jako-osuudessa. Kuntien yhteisöveron 5 prosenttiyksiköllä

korotettua jako-osuutta jatketaan vuosina 2014 – 2015. Yhteisöverotulojen kehitykseen liittyy lähivuosina epävarmuutta. Kiinteistöveron arvostamisperusteiden tarkistus kasvattaa kiinteistöverotuloja.

#### Veroprosentit vuonna 2014

Tuloveroprosentti nousee 19,25%:sta 20%:iin. Kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2013 tasolla.

- Tuloveroprosentti 20,00

Kiinteistöveroprosentit:

- vakituinen asuinrakennus 0,40
- muu asuinrakennus 0,90
- yleinen kiinteistövero 0,95
- voimalaitos 2,85
- yleishyödyllinen yhteisö 0,16

Rakentamattomalle rakennuspaikalle ei määritellä erillistä kiinteistöveroprosenttia.

#### Valtionosuudet

Oulu valtionosuudet							
TILIVUOSI, 1 000 euroa	2010*)	2011*)	2012*)	ENN2013	2014	2015	2016
Valtionosuudet	202 873	207 215	217 552	225 479	227 354	225 354	223 354
Muutos %	14	2,1	5,0	3,6	0,8	-0,9	-0,9

\*) yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

##### 1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi
- asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus

Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus, harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensatio.

2. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus

- lukiokoulutukseen
- ammattilliseen koulutukseen
- ammattikorkeakouluille

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus jne.) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (kansalaisopistot, museot, teatterit, orkesterit, nuorisotyö jne.).

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksista kunnille aiheutuvat veromenestykset kompensoidaan täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta. Valtionosuuksissa on huomioitu 2,4 % indeksikorotus sekä tiedossa olevat suoritämäärien ja väestön muutokset. Tasausten laskennassa olevat verotiedot ovat käytävissä lopullisina loka-marraskuussa. Kustannustenjaon tarkistus tehdään joka neljäs vuosi, seuraavan kerran 2016 vuoden 2013 kustannuksista.

Valtiontalouden menosäästöt, jotka kohdistuvat valtionosuusrahoitukseen ovat vuonna 2014 -362 milj. €; -67 €/asukas. OKM:n valtionosuuden indeksikorotusta ei makseta vuonna 2014. Veromenetysten kompensointi tapahtuu valtionosuusjärjestelmän kautta.

Oulu saa vuonna 2013 yhdistymisavustusta 2,4 milj. euroa ja vuosina 2014-2015 1,8 milj. euroa/vuosi. Valtionosuuksien menetysten kompensointina saadaan viitenä vuotena 6,6 milj. euroa/vuosi. Valtionosuuksien menetysten kompensatio loppuu vuonna 2018. Yhdistymisavustus ja valtionosuuksien kompensatio kirjautuvat toimintatuloihin.



Oulu verot ja valtionosuudet yhteensä							
TILIVUOSI, 1 000 euroa	2010*)	2011*)	2012*)	ENN2013	2014	2015	2016
Verot yhteensä	634 586	639 785	639 556	691 676	725 556	752 640	774 804
Muutos %	9,0	0,8	0,0	8,1	4,9	3,7	2,9
Valtionosuudet	202 873	207 215	217 552	225 479	227 354	225 354	223 354
Muutos %	14	2,1	5,0	3,6	0,8	-0,9	-0,9
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>837 459</b>	<b>847 000</b>	<b>857 108</b>	<b>917 155</b>	<b>952 910</b>	<b>977 994</b>	<b>998 158</b>
Muutos %	10,2	1,1	1,2	7,0	3,9	2,6	2,1

\*) yhteenlaskettu uuden Oulun tilinpäätöksistä

### 3.3.2 Vuosikate



Kuva 7. Vuosikatteen kehitys vuosittain

Vuoden 2010 vuosikatetta nostivat verojen korotukset, yhteisövero-osuuden tilapäinen nosto 10 prosenttiyksiköllä ja kiinteistöverojen rajojen nosto. Vuosina 2012-2013 on tapahtunut maksujen ja taksojen harmonisointia. Talousarvioon 2013 sisältyi kunnallisverojen harmonisointi sekä kiinteistöverojen nosto ja arvojen päivitys. Yhteisöverot ovat laskeneet voimakkaasti aikaisemmista vuosista, vaikutus näkyy myös vuosikatteen kehityksessä. Verorahoitus ei riitä, toimintakatteen alijäämän kasvu on ollut aikaisempina vuosina keskimäärin 7-9 %.

Lokakuussa 2013 tehdyn ennusteen mukaan vuoden 2013 vuosikate pysyy suunnilleen talousarvion tasossa. Syynä ovat kertavaikutteiset erät ja verotuksessa jako-osuuksissa

ym. tehdyt muutokset. Vuoden 2013 lokakuun ennusteen mukaan suurimmissa peruskunnan hallintokunnissa tapahtuu ylityksiä talousarviossa hyväksytyihin alkuperäisiin määrärahoihin verrattuna.

Vuonna 2014 on verotulopohjaa korjattu kunnallisverojen korotuksella 19,25 prosentista 20 prosenttiin, mikä tarkoittaa n. 24M€. Talouden tasapainottamisen toimenpiteet näkyvät talousarviovuoden 2014 vuosikatteen nousuna. Lisätoimenpiteitä kuitenkin tarvitaan myös suunnittelukaudella 2015-2016.

Vuoden 2014 alusta yhtiöityvät Oulun Satama ja Nallikari, Oulun Energia yhtiöityy vuoden 2015 alussa. Yhtiöitymisen vaikutukset on otettu huomioon laskelmissa ja ne näkyvät myös vuosikatteen kehityksessä.



Kuva 8. Vuosikate laskettuna asukasta kohti

### 3.3.3 Investoinnit



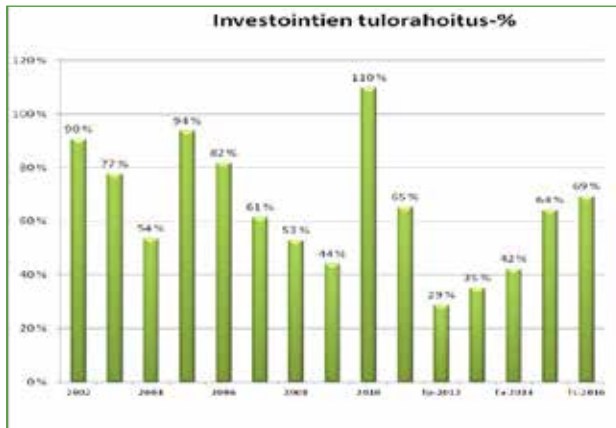
Kuva 9. Vuosikate ja nettoinvestoinnit jaettuna tuotannollisiin ja muihin investointeihin

Oulun kaupungin vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin. Tuotannollisiin investointeihin luetaan Oulun Energian, Oulun Veden ja Oulun Jätehuollon investoinnit. Investointitasoon vaikuttaa vuonna 2014 Oulun Sataman ja Nallikarin yhtiöityminen ja vuonna 2015 Oulun Energian yhtiöityminen. Muihin investointeihin luetaan sisäisten liikelaitosten ja peruskunnan investoinnit, joista suurimmat ovat talonrakennusinvestoinnit.

Bruttoinvestoinnit ovat vuonna 2014 n. 166M€, joka jakaantuu tuotannollisiin investointeihin n. 50 M€ ja muihin investointeihin noin 116M€. Nettoinvestointien arvioidaan olevan vuonna 2014 noin 163,8M€ (Nettoinvestoinnit = omahankintameno = bruttoinvestoinnit – valtionosuudet

investointeihin). Vuonna 2014 rahoitusosuudet investointeihin ovat n. 2,8M€.

Uuden Oulun kuntien yhteenlaskettu vuosikate notkahi alas vuoden 2012 tilinpäätöksissä. Vuoden 2013 ennusteen mukaan lasku syvenee, kun vuosikatteesta otetaan pois kertavaikutteiset erät. Valtuustositimuksen mukaisesti on talousarviossa 2014 ja suunnitelmavuosilla tarkistettu kriittisesti mm. investointitaso. Investoinnit vuosina 2014-2016 ovat noin 397 M€.



Kuva 10. Tulorahoituksen riittävyys investointeihin

### 3.3.4 Lainat

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua.

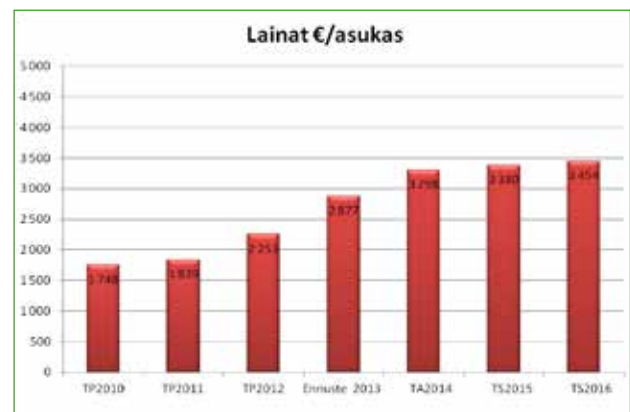
Viimekädessä valtuuston vastuulla on seurata velkaantumista ja tarvittaessa reagoida, mikäli rahoituksen riittävyys ja vakavaraisuus vaarantuu. Seuranta ja reagointivastuu koskee koko konsernia ei pelkästään Oulun kaupunkia. Konsernitiilin päätös sisältää konsernitaseen, josta on nähtävissä myös konsernilainat.



Kuva 11. Oulun kaupungin lainat vuoden lopussa

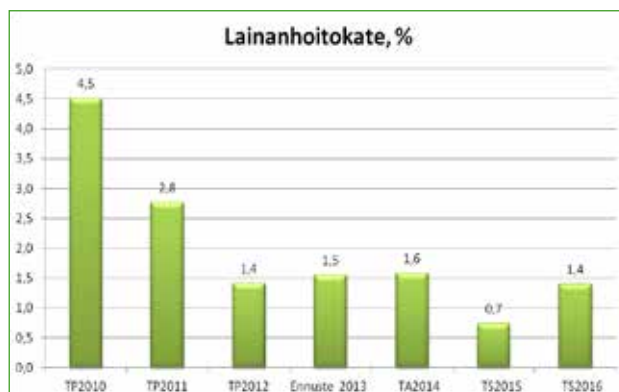
Uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä laskettu tulorahoituksen riittävyys investointeihin on ollut 2009-2012 keskimäärin arviolta noin 61%. Vuosina 2014-2016 investointien tulorahoitus on keskimäärin noin 58%. Tulorahoitus ei ole riittävä investointitasoon nähden ja tästä seuraa lisääntyvä lainanottotarve. Talousarviossa 2014 Oulun kaupungin nettoinvestoinnit ovat 836€/asukas ja vuosikate 355€/asukas, lainarahoituksen kokonaistarve on 3 298 €/asukas.

Oulun kaupungin kokonaislainamäärä on vuoden 2013 lopulla arviolta talousarvion mukainen noin 556M€. Vuoden 2016 lopussa arvioitu lainasaldo on n. 692M€.



Kuva 12. Lainat €/asukas

Kuntasektorin rahoituksen saatavuus voi heiketä ja rahoituksen hinta voi nousta selkeästi aikaisempiin vuosiin verrattuna. Riskinä on, että kaupungin velkaantuessa merkittävästi lainanhoitokustannukset tulevat kasvamaan ja siten rajoittamaan taloudellista liikkumavaraa.



Kuva 13. Lainanhoitokate; Lainanhoitokate mittaa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä lainojen korkojen ja lyhennysten maksuun

Lainanhoitokate < 1 lainanhoitokyky heikko

Lainanhoitokate 1-2 lainanhoitokyky tyydyttävä

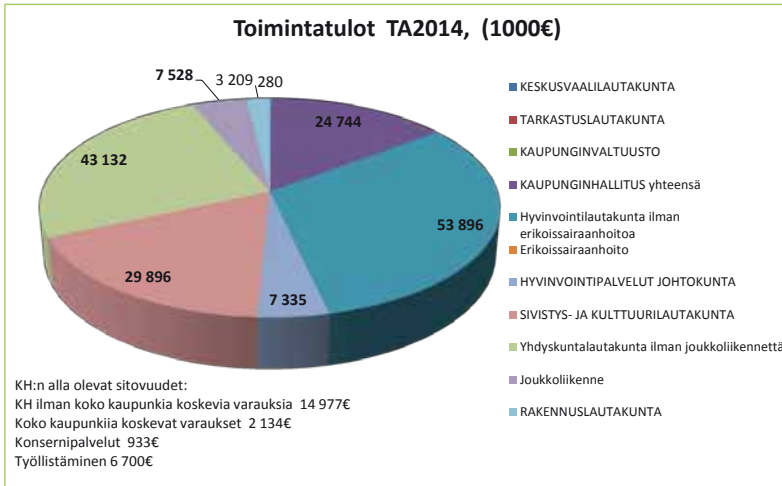
Lainanhoitokate >2 lainanhoitokyky hyvä

Oulun lainanhoitokyky pysyy suunnittelukautena tyydyttävällä tasolla. Vuonna 2015 maksetaan pois 50M€:n joukkovelkakirjalaina.

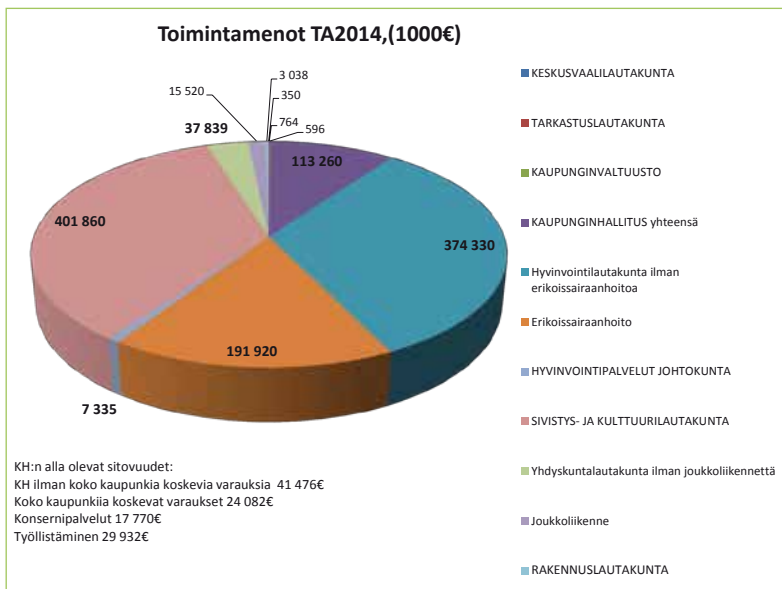
### 3.3.5 Peruskunnan ja liikelaitosten merkitys kaupungin taloudessa

TULOSLASKELMA TA 2014 1 000 €	Peruskunta ja taseyksiköt	Liikelaitos Tilakeskus	Muut sisäiset liikelaitokset	Oulun Energia	Muut ulkoiset liikelaitokset	Kaupunki sisältää sisäiset erät TA 2014
Toimintatulot	170 020	108 148	189 963	207 007	46 156	721 294
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-1 148 953	-64 620	-182 331	-170 908	-28 772	-1 595 584
<b>Toimintakate</b>	<b>-978 933</b>	<b>43 528</b>	<b>7 632</b>	<b>36 099</b>	<b>17 384</b>	<b>-874 291</b>
Verotulot	725 556	0	0	0	0	725 556
Valtionosuudet	227 354	0	0	0	0	227 354
Rahoituserät yhteensä	29 378	-11 059	-485	-18 854	-8 123	-9 143
<b>Vuosikate</b>	<b>3 356</b>	<b>32 469</b>	<b>7 147</b>	<b>17 245</b>	<b>9 261</b>	<b>69 476</b>
<b>Poistot</b>						
Suunnitelmapoistot	-35 119	-36 338	-5 599	-17 245	-10 125	-104 426
<b>Satunnaiset erät</b>						
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-31 763</b>	<b>-3 869</b>	<b>1 547</b>	<b>0</b>	<b>-864</b>	<b>-34 950</b>
Poistoeron muutos	0	5 931	0	0	120	6 051
Vapaaehtoisten varauksen muutos	1 300	0	0	0	700	2 000
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0
<b>Yli-/alijäämä</b>	<b>-30 463</b>	<b>2 062</b>	<b>1 547</b>	<b>0</b>	<b>-44</b>	<b>-26 899</b>

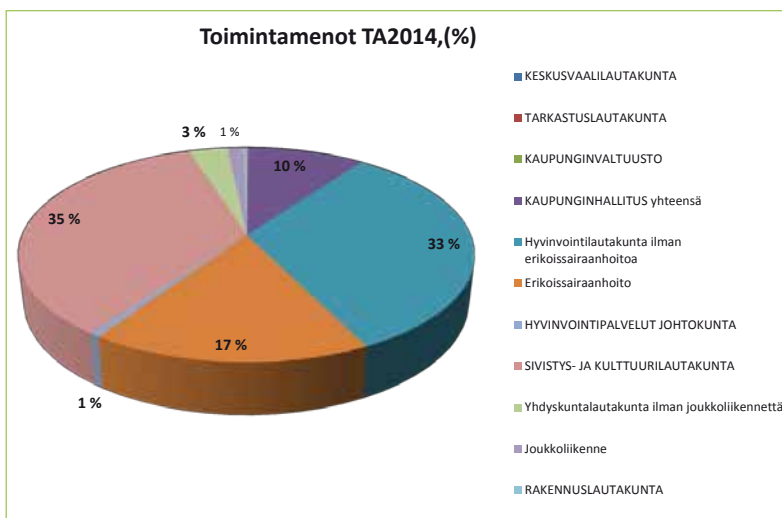
RAHOITUSLASKELMA TA 2014 1 000 €	Peruskunta TA2014	Liikelaitos Tilakeskus	Muut sisäiset liikelaitokset	Oulun Energia	Muut ulkoiset liikelaitokset	Kaupunki sisältää sisäiset erät TA 2014
<b>Toiminnan rahavirta</b>						
Vuosikate	3 356	32 469	7 147	17 245	9 261	69 476
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korj.erät	-5 000	0	0	-10	500	-4 510
<b>Investointien rahavirta</b>						
<b>Investointimenot</b>	<b>-65 306</b>	<b>-43 872</b>	<b>-7 251</b>	<b>-32 008</b>	<b>-18 197</b>	<b>-166 634</b>
Rahoitusosuudet investointimenoihin	602	1 925	283	0	0	2 810
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	6 000	0	68	0	0	6 068
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-60 348</b>	<b>-9 478</b>	<b>247</b>	<b>-14 773</b>	<b>-8 436</b>	<b>-92 790</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>						
Antolainauksen muutokset	-32 755	12 055	1 736	22 050	55	3 141
Antolainasaam. lisäykset	-49 908	16 000	1 908	30 000	1 500	-500
Antolainasaam. väh.	17 153	-3 945	-172	-7 950	-1 445	3 641
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>89 624</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>89 624</b>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	128 416	0	0	0	0	128 416
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-38 792	0	0	0	0	-38 792
Lyhytaik.lain.muutos	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	25	25
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
<b>Vaikutus maksuvalmiuteen</b>	<b>-3 479</b>	<b>2 577</b>	<b>1 983</b>	<b>7 277</b>	<b>-8 356</b>	<b>0</b>



Kuva 14. Peruskunnan toimintatulojen jakaantuminen



Kuva 15. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen



Kuva 16. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen %

## II STRATEGIAOSA

### 4 Kaupunkistrategia Oulu 2020

Uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.8.2013 § 108.

Oulun strateginen ohjausjärjestelmä perustuu yhteen kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Valtuuston rooli strategiaprosessissa on keskeisiä tavoitteita linjaava ja näihin tavoitteisiin konkreettista sisältöä luova.

Kaupunkistrategia on Oulun kaupunkiyhteisön strategia ja siten se ei ole ainoastaan kaupunkiorganisaation strategia. Kunta organisaationa ei kykene yksin toteuttamaan strategisia tavoitteita. Strategian toteutumisen tekijät

- Kuntalaiset aktiivisina toimijoina
- Yritykset, järjestöt ja yhteisöt toiminnan ja palveluiden tuottajina
- Kaupunki toiminnan ja palveluiden järjestäjänä sekä tuottajana

#### Tavoitetila (Visio) Oulu vuonna 2020:

***Rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen pääkaupunki***

#### Strategiset painopistevalinnat:

***Kilpailukykyisen kaupunkiseudun elinkeinotoiminta työllistää***

***Asukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestävä elämäntapaa***

***Tasapainoinen talous turvaa laadukkaat palvelut***

***Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä***

***Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä***

#### Arvoperusta:

***Rohkeus Reiluus Vastuullisuus***

Mitä arvot merkitsevät meille?

***Rohkeus:*** Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita ja suhtaudumme riskinottohaluun myönteisesti ja hyväksymme mahdollisen epäonnistumisen.

***Reiluus:*** Toimimme avoimesti ja otamme toiset huomioon sekä arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta meiningistä.

***Vastuullisuus:*** Kannamme vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista. Huolehdimme kestävästä elämäntavasta ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.

## 4.1 Strategiset tavoitteet ja mittarit

### Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetil v. 2016	Tavoitetil v. 2020
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työpaikkamäärän nettokasvu	v. 2010 83 108	95 000	105 000
	Työttömyysaste (ELY, vuoden ka.)	v. 2012 13.1 %	11 %	9 %
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Kokonaisvienti (€) Oulun seutu	v. 2012 3,1 mrd. €	3,6 mrd. €	4,1 mrd. €
	Yritysten määrä kasvaa (toimipaikat)	1.1.2013 yht. 9 227	10 500	11 700
	Pääomasijoitukset Ouluun	v. 2012 24,5 milj. €	50 milj. €	80 milj. €
Oulun näkyvyys ja aloitteellisuus valituissa kansainvälisissä verkostoissa ja arktisen alueen logistisena keskuksen vahvistuu	Strategiasta johdettujen kansainvälisyystavoitteiden toteutuminen		Tavoitteet määritetään v. 2013 aikana	
	Kansainväliset lentoyhteydet	Lentoliikenteen kansainväliset laskeutumiset v. 2012: 856	1300	1700
	Kaksoisraiteen toteutuminen Satomaliikenne	v. 2012: 3,5 milj. tonnia	3,9 milj. tonnia	v. 2020 valmis 5,5 milj. tonnia
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Innovaatioallianssin indikaattorit	v. 2012: kilpailtu T&K -rahoitus *) 10 milj. € / 100 yritystä mukana	kilpailtu T&K-rahoitus: 12milj. € /120 yritystä	kilpailtu T&K -rahoitus: 14 milj. €/140 yritystä
	T&K –menot **) Oulun seudulla	v. 2011: 975,9 milj.	1,1 mrd €	1,2 mrd €
Oulu on Suomen paras kaupunki opiskella	Aloituspaikkojen lkm. OSAO, OAMK, Yliopisto Korkeakoulujen hakijamäärä/aloituspaikka	v. 2012: OAMK: 1456 OSAO: 1951 Yliopisto: 1924 Yhteensä: 5331 4,7	kasvutavoite määritetään yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa v. 2013 >4,7	kasvutavoite määritetään yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa

\*) Kilpailtu T&K –rahoitus: Ei paikallisesti kohdennettu T&K –rahoitus, jota jaetaan hakemusten perusteella kansallisista ja kansainvälisistä lähteistä, kuten esimerkiksi Suomen Akatemia, TEKES ja EU:n puiteohjelmat. Rakennerrahastoista (EAKR, ESR) saatua rahoitusta ei lasketa tähän mukaan. (Business Oulu)

\*\*) T&K –menot: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (Tilastokeskus)

### Kuntalaisten hyvinvointi

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetil v. 2016	Tavoitetil v. 2020
Kuntalaisten hyvinvointi parane	Ikävakioitu sairastavuusindeksi laskee (KELA)	2009: 107,9 2010: 108,4 2011: 108,7	107,5	106,0
	Terveystilan kokeminen hyväksi	66,9 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	68 %	70 %
Kuntalaisten oma vastuu ja yhteisöllisyys vahvistuu	Osallistuminen yhdistys- ja järjestötoimintaan (kysely) - Osallistuminen vähintään kerran viikossa järjestöharrastus tms. lähiyhteistöimintaan	40,9 %	44 %	47 %
	Yksinäisyyden kokeminen vähenee (kysely)	10,7 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	10 %	9 %

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetilä v. 2016	Tavoitetilä v. 2020
<b>Liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuu</b>	Harrastaa liikuntaa vapaa-ajallaan, %:a ikäryhmästä, ATH -tutkimus*)	80,1 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	81 %	82 %
	Päihteiden käyttö vähenee: - Alkoholin käyttö vähenee (THL/kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus)	24 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	22 %	20 %
	- Huumausaineiden käyttö vähenee (THL/kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus)	16,3 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	15 %	13 %
	Ylipainoisten osuus väestöstä vähenee	17,5 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	17 %	16,5 %
<b>Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti</b>	Palvelutytytyväisyys lisääntyy (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA): Laaja asuinkuntaindeksi (yleinen palvelutytytyväisyys, asteikko 1-5)	ka 3,5 (uusi Oulu)	3,7	3,9
	Kuntapalvelujen sähköisen asiointin osuus nousee 30 %:iin - vähintään 30 % kuntalaisille tarjottavista palveluista on sähköistetty  - 80 % asiointista tapahtuu sähköisen asiointikanavan kautta (niissä palveluissa, joissa käytössä sähköinen asiointikanava)  - Asiakkaiden rooli vahvistuu palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä ja tuottamisessa.	Selvitystyö käynnissä      Tavoitteet asetetaan palvelujen järjestämishojelman tarkistamisen yhteydessä	30 %	35 %
	75 v. täyttäneistä asuu kotona tarvitsemiensa palvelujen tukemana	90,8 %	92 %	92 %
	0-17 v. kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä laskee, hyödyntäen ennaltaehkäisevää toimintaa	1,3 % vastaavan ikäisestä väestöstä	1 %	1 %

\*) ATH: Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL)

### Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetilä v. 2016	Tavoitetilä v. 2020
<b>Kaupunki kasvaa kestävästi</b>	Väestö kasvaa 16 000 asukkaalla v. 2020 mennessä	1.1.2013: 190 847	198 000	206 000
	Tyytyväisyys ympäristön tilaan kasvaa (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	63 % erittäin tai melko tyytyväisiä	65 %	67 %
	Ympäristökuormitus ja ekotehokkuus: Kasvihuonekaasupäästöt /asukas (pl teollisuus) pienenee (Kestävän energiakäytön toimintaohjelma, SEAP)	5,7 tCO <sub>2</sub> -ekv/asukas (v. 2010)	5,5 tCO <sub>2</sub> -ekv/asukas	5,1 tCO <sub>2</sub> -ekv/asukas



Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
<b>Elävä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta sekä moni-ilmeiset alueet tukevat asukaslähtöisiä asumisen muotoja ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.</b>	Tyytyväisyys Keskustan palvelutasoon (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	84 % erittäin tai melko tyytyväisiä	87 %	89 %
	Alueellinen palvelutyytyväisyys	Laaditaan uusi kysely v. 2013		
	Eheytyvä yhdyskuntarakenne: Täydennysrakentamisen osuus vuotuisesta asuntotuotannosta kasvaa, yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti	2012: 45 %	50 %	55 %
<b>Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn suhteellinen osuus kaikista liikkumismuodoista kasvaa</b>	Joukkoliikenteen matkustajamäärä/asukas kasvaa	2012: 34 matkaa/asukas	35	36
	Kulikutapajakauma; henkilöauton käytön osuus kaikista kulkumuodoista laskee	v. 2010: Julkinen: 5 % Henkilöauto: 56 % Pyöräily: 20 % Kävely: 17 % Muu: 2 %	Julkinen: 6 % Henkilöauto: 53 % Pyöräily: 21 % Kävely: 18 % Muu: 2 %	Julkinen: 7 % Henkilöauto: 50 % Pyöräily: 22 % Kävely: 19 % Muu: 2 %

### Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
<b>Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä</b>	Vuosikate	TP 2012 / 49,4 MEUR	79 MEUR*)	Tavoitteet määritetään myöhemmin
	Toimintakate, kasvu %	TP 2012 / 7,7 %	1,7 %*)	
	Lainakatto	TP 2012 435 MEUR	718 MEUR*)	
	Investointikatto		v. 2014–2016 yht. enintään 380 MEUR*)	
<b>Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista</b>	Omistajapoliittisen ohjelman toteutumisaste	Tavoitteet asetetaan v. 2013 omistajapoliittisten linjausten mukaisesti (kv 17.6.2013)	Asetetut tavoitteet toteutuneet	Tavoitteet määritetään myöhemmin
<b>Kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä</b>	Jätettyjen tarjousten määrä /kilpailutus kasvaa	Lähtötilanne selvitetään v. 2013	Määrä kasvanut vrt. 2013 lähtötilanne	Määrä noussut 15 % avoimissa menettelyissä
	Oman tuotannon tavoiteosuudet on määritetty kaikille palvelualueille	Määritetään v. 2014	70 % tavoiteosuuksista saavutettu	90 % tavoiteosuuksista saavutettu
	Hankinnoissa käytetään innovatiivisia hankintamenettelyjä		Hankinnoista 20 % on tehty käyttäen innovatiivisia hankintamenettelyjä	Tavoite määritetään myöhemmin

\*) Valtuustositomus 3.6.2013, luvuista on poistettu yhtiöityvät liikelaitokset Oulun Satama, Nallikari ja Oulun Energia

### Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
<b>Hyvällä johtamisella mahdollistetaan tavoitteiden saavuttaminen</b>	Kunta10-kysely*): indikaattori johtamisesta:	v. 2012:		
	- esimiestuki	3,48		
	- kohtelun oikeudenmukaisuus	3,74		
	- päätöksenteon oikeudenmukaisuus	3,12		
	Yhteensä	10,34	yli 10,40	yli 10,45
	Hyvä työnantajaimago	77,5 %	yli 80 %	yli 80 %

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
<b>Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti</b>	Koettu henkilöstön ammattitaito asiakastytyväisyyssmittauksessa ja muilla nopeilla arvioinneilla  Kehityskeskustelujen koettu hyödyllisyys, osuus kasvaa	Tavoitteet määritetään asiakaspalvelumallissa v. 2014 v.  2012 41,7 %	43 %	44 %
<b>Henkilöstön työhyvinvointi nousee</b>	Kunta10-kysely: indikaattori työstä, työyhteisöstä ja johtamisesta: - työstressi - työyhteisön tavoitteellisuus - yhteistyö esimiehen kanssa - sosiaalinen pääoma Yhteensä	v. 2012: 0,04 3,91 3,59 3,69 11,19	Alle 0,01  Yli 11,25	Alle -0,02  Yli 11,30
<b>Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse, ohjataan henkilöstöä hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön</b>	Henkilöstön kokonaismäärä ei kasva  Henkilötyövuodet ei kasva	13 196 henk.  9082,67 htv	13 196 henk.  9082,67 htv	Tavoite asetetaan myöhemmin

\*) Kunta10-kysely, Työterveyslaitoksen tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä niiden vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

#### 4.1.1 Hyvinvointikertomus osana kaupunkistrategiaa ja hyvinvointijohtamista

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kunta raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Hyvinvointikertomuksen painopisteenä niin strategisella kuin toiminnallisella tasolla on hyvinvointitiedon tuottaminen, analysointi ja kehittäminen. Hyvinvointikertomus on hyvinvointitiedolla johtamista ja päätöksentekoa tukeva työväline kunnille.

Hyvinvointikertomus on olennainen osa kunnan normaalia vuosittaista strategia-, talousarvio-, toiminta- ja käytösuunnitelmatyötä ja liittyy tilinpäätöksiin ja arviointiin. Hyvinvointikertomustieto liitetään muuhun toimintaympäristötietoon ja hyödynnetään talousarvion suunnitteluohjeiden ja itse talousarvion laadinnassa. Talousarvioon linkitetään kuntalaisten hyvinvointiin liittyvät osa-alueet eli ns. hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan normaalien tilinpäätösten yhteydessä ja valtuustokausittaisella laajemmalla hyvinvointikertomuksella. Hyvinvointikertomustiedon perustalta on uuteen kaupunkistrategiaan asetettu hyvinvointiin liittyvät strategiset linjaukset, indikaattorit ja tavoitteet. Strategian hyvinvointimittarit osoittavat painopisteet hyvinvoinnin johtamiselle.

Oulun kaupungin tavoitteena on luoda toimivat, poikkihallinnolliset hyvinvointirakenteet ja kytkeä hyvinvointijohtamisen näkökulma osaksi Oulun kaupungin toimintaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Tavoitteena on myös lisätä luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden hyvinvointijohtamisen osaamista. Niin ikään kehitetään

kuntalaisten osallisuutta ja järjestöyhteistyötä hyvinvointityössä. Toimintamallin ja sähköisen työkalun kehittämistä tehdään Kaste-rahoitteisissa eHyte- ja TerPS2-hankkeissa.

Hyvinvointisuunnitelman 2013 - 2016 keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet on koostettu hyvinvointikertomustiedon, kaupunkistrategian ja lautakuntien talousarvioiden pohjalta. Ne on tiivistetty kahden päätavoitteen ja neljän alitavoitteen alle:

1. Kuntalaisen hyvinvointi, elämänhallinta ja terveydentila paranevat
  - kuntalaisten oma vastuu, osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat,
  - liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuvat,
  - terveydentila paranee
  - syrjäytyminen vähenee
2. Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti
  - olosuhteilla mahdollistetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kaupungin kestävä kehitys,
  - vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti,
  - ikäihmisten ennaltaehkäiseviä ja poikkitoiminnallisia palvelurakenteita kehitetään
  - lasten, nuorten ja lapsiperheiden ennaltaehkäiseviä ja poikkitoiminnallisia palvelurakenteita kehitetään

Tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet on sisällytetty tähän talousarvioon ja ne konkretisoituvat käytösuunnitelmissa. Yhteen koottuna hyvinvointitiedot, -tavoitteet, -toimenpiteet ja -mittarit löytyvät sähköisestä hyvinvointikertomuksesta sisältäen indikaattoritiedon, evästyksen sekä hyvinvointisuunnitelman ([www.hyvinvointikertomus.fi](http://www.hyvinvointikertomus.fi)), mikä tulee valtuuston hyväksyttäväksi joulukuussa 2013.

## 4.2 Strategian toteuttamisohjelmat

Kaupunkistrategian ohjelmat muodostuvat strategian painopisteistä ja strategisista linjauksista. Ohjelmakokonaisuus täsmentää painopisteiden ja linjausten keskeiset tavoitteet, kärkihankkeet ja valmisteluvastuut toimenpiteiksi ja hankkeiksi. Ohjelmat tukevat myös poikkitoiminnallista toimintamallia, asiakaslähtöisyyden ja elämänkaarimallin kehittämistä.



Kuva 17. Kaupunkistrategian toteuttaminen

Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat hyväksyy kaupunginhallitus.

### 4.2.1 Business Oulun toteuttamisohjelma

BusinessOulu vastaa Oulun elinkeinopolitiikan toteuttamisesta sekä yritysneuvonta- ja kehityspalveluiden tuottamisesta. Toiminnan rahoittamiseen haetaan vuosittain myös kaupungin ulkopuolista rahoitusta.

BusinessOulu liikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt 31.1.2013 BusinessOulun toimintasuunnitelman 2013 – 2017, jonka keskeinen tavoite on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä.

Yleinen taantuma ja äkillinen rakennemuutos ovat vaikuttaneet työpaikkojen ja yritysten toimipaikkojen vähentymiseen Oulussa. Näitä vaikutuksia torjutaan useilla eri keinoilla, kuten ÄRM-rahoituksella toteutettavilla toimenpiteillä. Alueella toimivien yritysten kasvuun ja vientitoiminnan edistämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat yksi keskeinen keino vaikuttaa työpaikkojen määrään. Samaan aikaan pyritään saamaan riskirahoitusta ja uusia investointeja alueelle. Tavoitteena on monipuolistaa Oulun alueen

elinkeinorakennetta ja hyödyntää pohjoisen Skandinavian mahdollisuuksia. Samalla pidetään olemassa olevat vahvuusalueet vahvoina.

#### **Toimintasuunnitelma 2014**

Vuoden 2014 aikana erilaisia aktiviteetteja toteutetaan toimintasuunnitelman mukaisissa toimenpidekokonaisuuksissa, kuten yritysten viennin ja myyntiosaamisen edistämiseen liittyvillä toimenpiteillä ja kasvuyrityspalveluilla. Myös aluemarkkinointiin, investointien ja riskirahoituksen saamiseen sekä innovaatioympäristöjen kehittämiseen liittyviin toimenpiteisiin panostetaan.

Oulun seutua ravistellut äkillinen rakennemuutos sekä yleinen taantuma vaikuttavat vuoden 2014 toimintasuunnitelman toteutukseen siten, että jos toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia työpaikkojen ja/tai yritysten määrässä, toimintasuunnitelmaan liittyvien

toimenpiteiden painotuksia ja aikataulutuksia muutetaan tilannetta vastaavaksi.

### **Toimintasuunnitelma 2015 – 2016**

Vuosien 2015 – 2016 jatketaan toimintasuunnitelman 2013 – 2017 mukaisia toimenpiteitä vuoden 2014 kuluessa valittavilla painopistealueilla. Valintaan vaikuttaa olennaisesti toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

### **Kehittäminen**

Oulu on valittu INKA-ohjelman (Innovatiiviset kaupungit –ohjelma) kansalliseksi veturiksi pääteemaan Tulevaisuuden terveys (OuluHealth), mikä luo Oululle mahdollisuuksia nousta ko. toimialalla merkittäväksi toiminta-alueeksi sekä yrityksille että sijoittajille myös kansainvälisesti.

## **4.2.2 Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma**

Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma valmistuu vuoden 2014 kevätkaudella siten, että linjaukset huomioidaan vuoden 2015 talousarvion valmistelussa. Valmistelusta vastaa apulaiskaupunginjohtaja Piia Rantala-Korhonen.

## **4.2.3 Palvelujen järjestämishjelma**

Palvelujen järjestämishjelma tarkistetaan kaupunkistrategian mukaiseksi. Ohjelman pääpainopisteet ovat elämänkaaren mukaiset, poikkitoiminnalliset linjaukset ja

## **4.2.4 Ympäristöohjelma**

Ympäristöohjelma valmistuu vuoden 2014 kevätkaudella siten, että linjaukset huomioidaan vuoden 2015 talousarvion valmistelussa. Valmistelusta vastaa apulaiskaupunginjohtaja Matti Matinheikki.

## **4.2.5 Henkilöstöohjelma**

Henkilöstöohjelma ohjaa kaupungin henkilöstötyötä. Siinä määritetyt tavoitteet, keinot ja mittarit otetaan käyttöön koko kaupunkiorganisaatiossa sen eri tasoilla. Ohjelman taustalla ovat kaupunkistrategia, tehdyt kaupunkitaso linjaukset, tavoitteet ja ohjeet.

Henkilöstöohjelma valmistuu vuoden 2013 lopussa. Ohjelma valmistellaan konsernipalveluiden henkilöstön

## **4.2.6 Omistajapoliittinen ohjelma**

Ohjelman tavoitteena on varmistaa kaupunginvaltuuston hyväksymien omistajapoliittisten linjausten toimeenpano. Ohjelma perustuu Oulun kaupungin omistajapoliittisissa linjauksissa asetettuihin kehittämistavoitteisiin. Se sisältää omistuksiin liittyvät keskeiset tehtävät ja toimenpiteet vuosiksi 2013 - 2016. Ohjelmassa on mukana myös ohjelman organisointi ja ohjausvastuut omistajaohjauksesta vastaavien johtajien osalta.

Oulu neuvottelee kumppanuudesta Tampereen kaupungin valmistelemaan kansalliseen Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus –teemaan ja Jyväskylän kaupungin valmistelemaan Kyberturvallisuus –teemaan. Teemojen toteutus vaatii BusinessOulun ja kaupunkikonsernin eri hallintokuntien ja liikelaitosten välistä yhteistä tavoiteasetantaa ja tiivistä yhteistyötä.

BusinessOulun toimintasuunnitelman toteutuksesta merkittävä osa on riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta. Rakennerahastoja koskevan ohjelmakauden muutos voi vaikuttaa uusien kehittämishankkeiden aloittamisajankohtaan merkittävästi. Osa v. 2013 käynnissä olevista hankkeista jatkuu vuonna 2014. BusinessOulu valmistele uusia toimintasuunnitelmansa mukaisia kehittämishankkeita elinkeinoelämän tarpeiden mukaan.

strategiset hankintalinjaukset. Palvelujen järjestämishjelman tarkistus hyväksytään vuoden 2014 alussa. Valmistelusta vastaa apulaiskaupunginjohtaja Sinikka Salo.

palvelualueen vetämänä yhdessä henkilöstöedustajien ja eri yksiköjä edustavien henkilöiden kanssa. Ohjelma vietään henkilöstöjaostolle ja kaupunginhallitukselle päätettäväksi henkilöstötoimikunnan käsittelyn jälkeen. Valmistelusta vastaa henkilöstöjohtaja Unto Lehtonen.

Toimenpiteiden osalta on määritelty tavoitteet, näkökulmat, aikataulu ja valmistelu - ja päätöksentekovastuut. Konsernipalveluiden talous ja omistajaohjauksen palvelualue raportoi omistajapoliittisen ohjelman toteutumisesta kaupunginhallitukselle normaalin talouden ja toiminnan seurannan aikataulun puitteissa. Kehittämisaostolle raportoidaan ohjelman toteutumisesta 2 kertaa vuodessa. Valmistelusta vastaa apulaiskaupunginjohtaja Matti Matinheikki.

### 4.2.7 Valtuustososopimus 3.6.2013

Valtuustososopimuksen 3.6.2013 tavoitteet sisältävät vuonna 2014 yhtiöityvien liikelaitosten Oulun Sataman ja Nallickarin sekä 2015 vuonna yhtiöityvän Oulun Energian luvut. Alla olevan taulukon tavoitteissa on otettu huomioon edellä mainittujen liikelaitosten yhtiöityminen.

VALTUUSTOSOPIMUKSEN TOTEUTUMINEN	TA2014	TS2015	TS2016
<b>Toimintamenojen muutos-%</b>			
Valtuustososopimus	0,1	-9,9	1,5
Hyväksytty talousarvio	1,8	-11,2	1,4
<b>Toimintakatteen alijäämän muutos-%</b>			
Valtuustososopimus	-0,8	4,9	1,7
Hyväksytty talousarvio	1,3	4,4	1,1
<b>Vuosikate</b>			
<b>Valtuustososopimus</b>	<b>70</b>	<b>74</b>	<b>79</b>
<b>Hyväksytty talousarvio</b>	<b>69</b>	<b>73</b>	<b>80</b>
<b>Investointikatto 2014-2016</b>			
Valtuustososopimus			<b>380</b>
Hyväksytty talousarvio			<b>397</b>
<b>Lainakanta vuoden 2016 lopussa</b>			
Valtuustososopimus			<b>718</b>
Hyväksytty talousarvio			<b>692</b>

Vuodet 2015-2016 eivät sisällä mahdollisia käyttöomaisuuden myynneistä syntyviä myyntivoittoja.

## 4.3 Oulun palvelumalli 2020

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.5.2013 Palvelumalli 2020:n ja 3.6.2013 valtuustososopimuksen. Valtuustososopimuksen taloudellisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää muutoksia ja nopeuttamista Palvelumalliin 2020.

27.5.2013 Palvelumalli 2020 keskeiset päälinjaukset seuraavasti:

#### Hyvinvointipalveluiden keskeiset linjaukset

- Lasten ja nuorten palveluketjuissa painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät avohuollon- ja kuntouttavat palvelut. Tällä pyritään lastensuojelun laitoshoidon vähentämiseen. Tämä edellyttää hallinnon rajoja ylittävää monialaista yhteistyötä. Tehostetaan ennaltaehkäisevää työtä kehittämällä hyvinvointipalvelujen, sivistys- ja kulttuuripalvelujen, yhdyskuntapalvelujen ja kolmannen sektorin moniammatillista yhteistyötä neuvoloissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.
- Kehitetään palvelumuotoilua ja -ohjausta paljon ja erilaisia hyvinvointipalveluja tarvitseville asiakkaille monialaisella yhteistyöllä.
- Ikäihmistien palveluissa tuetaan ja aktivoidaan ikäihmistien toimintakykyä ja näin mahdollistetaan kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Laitoshoidon tarvitseville turvataan hoiva ja omaishoitoa sekä

perhehoitoa kehitetään. Palvelut räätälöidään asiakaslähtöisesti ja ne ovat vaikuttavia. Palvelurakenteen tavoitteena on viimeistään vuoteen 2020 mennessä, että vähintään 92 % 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona ja enintään 3 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Tehostettua palveluasumista varataan n. 5 %:lle 75 vuotta täyttäneistä.

- Palvelurakennemuutos tehdään kehittämällä avohuollon palveluja ja keskittämällä perusterveydenhuollon sairaalahoitoa. Perusterveydenhuollon järjestämisessä painotetaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, palvelujen saatavuutta, hoitosuhteen jatkuvuutta, väestön omahoitoa ja – vastuuta, terveyshyötyjen tuottamista ja asiakkaan aseman vahvistamista.
- Monituottajuutta hyödynnetään kotipalvelun, palveluasumisen, avoterveydenhuollon lääkärin ja hoitajan vastaanoton palvelujen järjestämisessä.
- Suunnittelun lähtökohtana on 7 hyvinvointikeskusta, joita täydentävät hyvinvointipisteet. Kontinkankaan hyvinvointikeskuksen toimintamallia arvioidaan vuonna 2015. Tässä yhteydessä tarkennetaan hyvinvointikeskusten määrä ja sijainti, jossa otetaan huomioon kansalliset kunta- ja palvelurakennepäätökset. Yli-lin ja Yli-kiimingin hyvinvointipisteissä on asiakaslähtöisesti

saatavilla perustason neuvola- ja lääkäripalvelut. Vuoden 2013 talousarviossa mainittu itsenäisen terveysaseman tuotantoyksikkökokeilu toteutetaan ennen terveysasemien sulkemista. Kokeilu valmistellaan vuonna 2013 ja se käynnistyy vuonna 2014.

- Suun terveydenhuollon keskuksia on kuusi. Lisäksi otetaan käyttöön pilottikokeiluna liikkuvat palvelut ja palvelua kehitetään saatujen kokemusten perusteella. Hammashoidon palveluiden keskittämisessä on otettava huomioon Aapistien hammashuollon yksikön koko ja valmistuminen 2016 lopussa sekä kansalliset kunta- ja palvelurakenneratkaisut.
- Väestönkasvusta ja ikääntymisestä johtuva palvelutarpeiden kasvu hoidetaan tuottavuutta nostamalla, lisäämättä henkilöstön kokonaismäärää, hyödyntämällä eläköitymistä ja ohjaamalla henkilöstöä hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön.

### **Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden keskeiset linjaukset**

- Teknisen liikelaitoksen toiminta jaetaan siten, että arvioidaan mikä osuus säilyy ns. omana tuotantona ja mikä osuus tuotetaan markkinoilla. Asiasta tehdään erillinen päätös. Oman tuotannon osuuden (Tekninen liikelaitos) lasku toteutetaan eläkepoistumaa hyödyntäen.
- Oman tuotannon liikevaihdon tavoitteellinen lasku vuoteen 2020 mennessä on 10 miljoonaa euroa. Alhaisemmalla em. palvelun hintatasolla saavutettavissa oleva kustannushyöty on 4-5 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2020 mennessä.
- Oman tuotannon sisäinen tehokkuus paranee 1,5 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2020 mennessä.
- Kaupungin omien kiinteistöjen käyttö maksimoidaan. Tavoitteena on n. 1,0 miljoonan euron säästö toiminnallisiin käyttötalousmenoihin vuoteen 2020 mennessä.
- Tavoitteena on vähentää kaupungin toiminnan sijoittamista ulkoisiin vuokratiloihin. Kaupungin hallinnollista toimintaa ei sijoiteta pidemmällä aikajänteellä ulkoisiin vuokratiloihin, kuin tapauksissa, joissa Tilakeskuksen arvioimat hyödyt ovat suuremmat kuin toiminnan sijoittaminen kaupungin omistamiin tiloihin.
- Omakotitonttien luovuttamista kasvatetaan 250:stä 400 tonttiin vuodessa vuoteen 2020 mennessä. Tontinluovutuksen suunnittelua ja toteutusta koordinoidaan yhdessä sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja hyvinvointipalvelujen kanssa. Tontinluovutus hoidetaan siten, ettei aiheuteta tilanteita, joissa koulut ja päiväkodit eivät kykene vastaamaan palvelukysynnän kasvuun.
- Sisäilmaongelmaisten rakennusten peruskorjaukset ja investoinnit priorisoidaan tärkeimmiksi.

### **Sivistys- ja kulttuuripalvelujen keskeiset linjaukset**

- Koulujen johtamisjärjestelmä yhtenäistetään ja kustannusvastuu määritetään alueittain ja otetaan

käyttöön vuonna 2014.

- Suunnittelukaudella siirrytään valtakunnallisen tuntijaon minimiin.
- Perusopetuksen oppilaskohtaisia tilaneliöitä tiivistetään nykyisestä 13,8 m<sup>2</sup>:stä alimmillaan 12,5 neliöön ja koulutilojen suunnitteluun kiinnitetään erityistä huomiota ja vakioidaan tilojen varustelutaso.
- Erikoisluokkatoimintaa järjestetään sekä kehitetään nykyisessä laajuudessaan ja painotettua opetusta järjestetään alueellisesti.
- Nuorisotakuun toteutumisen näkökulmasta panostetaan joustavan perusopetuksen ryhmiin, oppisopimuskoulutukseen, lisäopetukseen (10-luokat) ja työpajatoimintaan. Kaikille peruskoulun päättävälle tarjotaan jatko-opinto-paikka.
- Lukioverkkoa karsitaan tarvittaessa ja lukioiden sisäänottoa säädellään tiukemmin (50–57,5 %) ottaen kuitenkin huomioon nuorisotakuusta aiheutuvat kokonaiskustannukset. Lukioverkon tarkastelun yhteydessä selvitetään kaksoistutkinnon käytön mahdollisuudet.
- Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut järjestetään kuntalaislähtöisesti asuinalueilla hyödyntäen olemassa olevia kaupungin kiinteistöjä.
- Varhaiskasvatuspalveluissa tehostetaan palveluohjausta kevyemmän palvelurakenteen (kerhot) saavuttamiseksi.
- Varhaiskasvatuspalveluissa tavoitellaan vuoteen 2020 mennessä 30-35 % osuutta yksityisessä palvelutuotannossa ja Oulu-lisä palveluna säilyy.
- Nykyiset kirjastot säilyvät nykyisillä asuinalueilla. Kirjastot voivat kuitenkin siirtyä saman asuinalueen koulun tai asukastuvan yhteyteen. Aukioloaikoja pyritään pidentämään henkilöstösynergian ja lainausautomaattien avulla.
- Lähiliikuntapaikkojen, liikuntalaitosten, urheilukeskusten ja uimarantojen varustuksessa, määrässä ja laadussa toteutetaan seudullisen liikuntapalveluverkko-suunnitelman määritysten mukaiset toimenpiteet.
- Korvensuoran yhtenäisperuskouluinvestointi toteutetaan vuosina 2015-2016. Rakennussuunnittelu käynnistetään välittömästi.
- Laaditaan koulutilojen tarveselvitys, mm. Ritaharjun, Metsokankaan, Hiukkavaaran ja Niemenrannan tilaongelmiin. Kouluverkkoa karsitaan tarvittaessa. Väliaikaisiin tilatarpeisiin varaudutaan väistötiloilla, tilaelementeillä ja erilaisilla koulukohtaisilla järjestelyillä.

Tehostetaan ennaltaehkäisevää työtä kehittämällä sivistys- ja kulttuuri-palvelujen ja yhdyskuntapalvelujen, hyvinvointipalvelujen ja kolmannen sektorin toimijoiden moniammatillista yhteistyötä kouluissa.

## 4.4 Johtamisjärjestelmän kehittäminen

Valtuustosopimuksessa vuosille 2013-2016 (3.6.2013) sovittiin, että tilaaja-tuottajamallista siirrytään elämänkaarimalliin ja sen mukaiseen johtamisjärjestelmään (katso kpl 1). Valmisteluvastuu annettiin kaupunginhallituksen alaisen kehittämisjaoston tehtäväksi. Esitys uudesta johtamisjärjestelmästä on valmis vuoden 2014 loppuun mennessä.

### **Sopimusohjaus**

Oulun palvelujen järjestäminen perustuu sopimusohjaukseen. Sitä sovelletaan sekä omaan palvelutuotantoon sisäisenä sopimusohjauksena että palveluhankintoihin

ulkoisilta tuottajilta. Sopimusohjauksen yleiset tavoitteet on määritelty Palvelujen järjestämishjelmassa (YH 16.5.2012 §36).

Taloussuunnitelmakaudella 2014-2016 jatketaan sopimusohjauksen kehittämistä vaiheittain kohti asiakaslähtöistä ja elämänkaaren mukaista palvelumallia sekä palveluketjujen kokonaiskustannusten hallintaa.



## III TALOUDEN HALLINTA

### 5. Talousarvion ja –suunnitelman rakenne ja sitovuus

#### 5.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviossa on strategia-, käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa, liitetiedoissa esitettävät liikelaitosten talousarviot sekä Oulun tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Peruskunnan taseyksiköt kehittämisrahasto ja valistustalo on esitetty

erikseen. Niille on laadittu liikelaitosmallin mukaiset erilliset talousarviot sisällyttämättä niitä peruskunnan lukuihin. Lisäksi talousarviossa liitteinä esitetään kestävä kehityksen tavoitteet. Talousarviossa on koottuna kehittämisohjelmat ja investoinnit.

##### 5.1.1 Peruskunta

PERUSKUNNAN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
		Määrärahat	Tuloarviot
	SITOVUUS	KV-VAIHE TALOUSARVIO 2014	KV-VAIHE TALOUSARVIO 2014
<b>KÄYTTÖTALOUSOSA</b>			
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	B	350	280
TARKASTUSLAUTAKUNTA	B	764	0
KAUPUNGINVALTUUSTO	B	596	0
KAUPUNGINHALLITUS yht.		113 260	24 744
KH ilman koko kaup.kosk.menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä	B	41 476	14 977
Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset	B	24 082	2 134
Konsernipalvelut	N	16 837	
Työllistäminen	N	23 232	
HYVINVOINTILAUTAKUNTA yht.		566 250	53 896
Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoitoa	N	320 434	
Erikoissairaanhoito	B	191 920	
HYVINVOINTIPALVELUT JOHTOKUNTA	N	0	
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA	N	371 964	
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA yht.		53 359	50 660
Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä	N		5 293
Joukkoliikenne (sitova menojen osalta)	B	15 520	7 528
RAKENNUSLAUTAKUNTA	N		170
PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		1 146 813	170 020
<b>TULOSLASKELMAOSA</b>			
VEROTULOT	B		725 556
VALTIONOSUUDET	B		227 354
KORKOTULOT	B		3 996
MUUT RAHOITUSTULOT	B		37 699
KORKOMENOT	B	13 827	
MUUT RAHOITUSMENOT	B	795	
SATUNNAISET ERÄT	B		
TULORAHAOITUKSEN KORJAUSET	B	5 000	

<b>INVESTOINTIOSA</b>			
Kaupunginhallitus			
Osakkeet ja osuudet		14 500	
Kaupunginhallitus/konsernipalvelut			
Irtain käyttöomaisuus		638	
Hyvinvointilautakunta			
Irtain käyttöomaisuus		3 800	
Sivistys- ja kulttuurilautakunta			
Irtain käyttöomaisuus		3 900	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		1 450	
Yhdyskuntalautakunta			
Irtain käyttöomaisuus		150	
Maan hankinta		6 000	6 000
Rakennukset			
Kadut, tiet, sillat, torit, pääliikenneväylät, ympäristöinvestoinnit yms.		29 900	
Erilliskohteet			
Maankäyttökorvaushankkeet		1 500	
Rahoitettavat kohteet (Eu-hankkeet)		1 873	602
Rakennuslautakunta			
Irtain käyttöomaisuus		130	
<b>PERUSKUNTA INVESTOINNIT YHTEENSÄ</b>		<b>63 841</b>	<b>6 602</b>
<b>RAHOITUSOSA</b>			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
ANTOLAINAUKSEN LISÄYKSET		49 908	
ANTOLAINAUKSEN VÄHENNYKSET			17 153
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYKSET			128 416
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYKSET		38 792	
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOKSET			
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN			2 179
<b>YHTEENSÄ</b>		<b>1 316 796</b>	<b>1 316 796</b>

### 5.1.2 Liikelaitokset

Kun valtuusto on hyväksynyt kaupungin talousarvion ja siinä olevat liikelaitosten tavoitteet, vahvistavat johtokunnat liikelaitosten talousarviot. Liikelaitosten lainanottoa hoitaa konsernipalveluiden rahoitusryhmä. Merkittävät investointikohteet käsitellään erillisinvestointien hankkeiden mukaisesti ja niistä päättää kaupunginvaltuusto. Sitovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston päätöstä. Liikelaitoksissa tapahtuvat liiketoiminnan merkittävät muutokset tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Liikelaitoskohtainen tuloutustavoite muodostuu peruskunnalle maksettavasta sijoitetun pääoman korvauksesta. Sijoitettu pääoma muodostuu peruspääoman lisäksi mahdollisesta pääomavelasta. Tavoitteena on, että liikelaitokset maksavat vuonna 2014 korvausta sijoitetusta pääomasta yhteensä 37,107 miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman korvauksen lisäksi valtuuston erikseen mahdollisesti päättämän määrän siirto liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämästä kunnalle tehdään tasevaikutteisesti. Siirto tehdään tilinpäätösvuotta seuraavalla tilikaudella liikelaitoksen ed. tilikausien ylijäämästä valtuuston päättämään kunnan oman pääoman erään. Korvauksen suuruus määritellään kunkin liikelaitoksen rahoitustilanteen perusteella.

Valtuustolle raportoitavat sitovat kriittiset menestystekijät ja muut toiminnalliset ja talouden tavoitteet on esitetty talousarviokirjassa liikelaitoskohtaisissa tiedoissa. Merkittävät ylitykset tai alitukset tuodaan ensin apulaiskaupunginjohtajan arvioitavaksi ja tarvittaessa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi välittömästi, kun ylitys / alitus on ennustettavissa.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty liikelaitoksittain valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuonna 2014 liikeylijäämätavoitteiden, tuloutusten, peruskunnan liikelaitoksille myönnettävien lainojen, peruspääoman korotusten, investointitason ja tuottavuustavoitteiden osalta.

#### Tuloutus omistajalle

Tuloutus 1000 euroa	TA 2014
Oulun Energia	20 975
Oulun Vesi	5 511
Oulun Jätehuolto	275
Oulun Tietotekniikka	98
Oulun Serviisi	20
Tekninen liikelaitos	279
Tilakeskus	9 886
Työterveys	30
Oulun Konttori	33
<b>Yhteensä</b>	<b>37 107</b>

**Liikelaitosten liikeylijäämätavoitteet**

Liikeylijäämätavoite 1000 euroa	TA 2014
Oulun Energia	18 854
Oulun Vesi	6 909
Oulun Jätehuolto	350
Oulun Tietotekniikka	197
Oulun Serviisi	424
Oulun Tekninen liikelaitos	728
Oulun Tilakeskus	7 190
Oulun Työterveys	124
Oulun Konttori	329
BusinessOulu liikelaitos	84
Oulun seudun ympäristötoimi	56
Oulu-Koillismaa pelastuslaitos	195
<b>Yhteensä</b>	<b>35 440</b>

**Liikelaitoksille annettavat lainat enintään**

Lainat 1000 euroa	TA 2014
Oulun Energia	30 000
Oulun Vesi	1 500
Oulun Tietotekniikka	1 400
Oulun Tilakeskus	14 000
Oulu-Koillismaa pelastuslaitos	408
<b>Yhteensä</b>	<b>49 308</b>

**Liikelaitosten investointien sitovuudet**

Liikelaitosten bruttoinvestointimäärärahat ovat valtuustoon nähden sitovat edellyttäen, että valtuuston hyväksymät erillisinvestointihankkeiden kokonaisbudjetit eivät ylitä. Lisäksi liikelaitos Oulun Tilakeskuksen kiinteistöjen korjausmääräraha on valtuustoon nähden sitova.

**Liikelaitosten investointien sitovuudet**

Investointimäärärahojen sitovuudet 1000 euroa	TA 2014
Oulun Energia	32 008
Oulun Vesi	15 880
Oulun Jätehuolto	1 350
Oulun Tietotekniikka	5 000
Oulun Serviisi	60
Oulun Tekninen liikelaitos	500
Oulun Tilakeskus, kiinteistöjen korjausmääräraha	11 000
Oulun Tilakeskus, rakennusinvestoinnit ja suunnittelu	33 072
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos (NETTO)	1 408
<b>Yhteensä</b>	<b>100 078</b>

**Liikelaitosten tuottavuustavoitteet 2014**

Tuottavuustavoite	TA 2014
Oulun Tietotekniikka	300 000 euron säästötavoite
Oulun Tilakeskus	1 000 000 euron säästötavoite

## 5.2 Tilivelvollisuus

Kuntalain 75 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 75 §:n mukaan tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Oulun kaupungissa tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määriteltä kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, toimialojen ja liikelaitosten johtavat viranhaltijat, toimialojen johtosäännöissä nimetyt vastuu- ja palvelualueiden johtajat sekä konsernipalveluiden hallintojohtaja ja palvelualueiden johtajat.

Tätä määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että viime kädessä kaupungin vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalla viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

## 6. Tuloslaskelma- ja rahoitusosa

### 6.1 Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA, 1000€		LOKAKUU ENNUSTE 2013			
Oulun kaupunki	TA2013	2013	TA2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot*)	430 417	423 385	435 829	247 936	253 374
Valmistus om. käyttöön	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Toimintamenot *)	-1 296 822	-1 302 367	-1 326 120	-1 177 088	-1 193 024
<b>Toimintakate</b>	<b>-850 405</b>	<b>-862 982</b>	<b>-874 291</b>	<b>-913 152</b>	<b>-923 651</b>
Verotulot	682 330	691 676	725 556	752 640	774 804
Valtionosuudet	224 107	225 479	227 354	225 354	223 354
Rahoituserät yhteensä	1 134	7 122	-9 143	8 509	5 202
<b>Rahoitustulot ja -menot</b>					
Korkotulot	6 534	4 523	4 504	3 212	2 661
Muut rahoitustulot	5 014	14 399	625	22 800	22 800
Korkomenot	-9 324	-9 748	-13 477	-16 708	-19 464
Muut rahoitusmenot	-1 090	-2 052	-795	-795	-795
<b>Vuosikate</b>	<b>57 166</b>	<b>61 295</b>	<b>69 476</b>	<b>73 351</b>	<b>79 710</b>
<b>Poistot</b>					
Suunnitelmapoistot	-117 469	-126 665	-104 426	-80 034	-79 815
<b>Satunnaiset erät</b>					
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-60 303</b>	<b>-65 370</b>	<b>-34 950</b>	<b>-6 683</b>	<b>-105</b>
Poistoonmuutos	3 044	7 229	6 051	4 198	2 248
Vapaaehtoisten varausten muutos	2 755	1 470	2 000	1 350	3 000
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
<b>Yli-/alijäämä</b>	<b>-54 504</b>	<b>-56 671</b>	<b>-26 899</b>	<b>-1 135</b>	<b>5 143</b>

RAHOITUSLASKELMA, 1000€		LOKAKUU ENNUSTE 2013			
Oulun kaupunki	TA2013	2013	TA2014	TS2015	TS2016
<b>Toiminnan rahavirta</b>					
Vuosikate	57 166	61 295	69 476	73 351	79 710
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-6 545	-7 000	-4 510	-4 500	-4 500
<b>Investointien rahavirta</b>					
<b>Investointimenot</b>	<b>-194 200</b>	<b>-182 876</b>	<b>-166 634</b>	<b>-114 982</b>	<b>-115 580</b>
Rahoitusosuudet investointimenoihin	4 773	6 333	2 810	441	422
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 086	7 086	6 068	5 000	5 105
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-131 720</b>	<b>-115 162</b>	<b>-92 790</b>	<b>-40 690</b>	<b>-34 843</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Rahoituksen rahavirta	198	198	3 141	16 737	12 466
Antolainauksen muutokset	-500	-500	-500	-500	-500
Antolainasaamisten lisäykset	698	698	3 641	17 237	12 966
Antolainasaamisten vähennykset					
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>113 767</b>	<b>113 767</b>	<b>89 624</b>	<b>23 952</b>	<b>22 377</b>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000	150 000	128 416	128 635	73 991
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 233	-36 233	-38 792	-104 683	-51 614
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	25	0	25	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 075	7 075	0	0	0
<b>Vaikutus maksuvalmiuteen</b>	<b>-10 655</b>	<b>5 878</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## 6.2 Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma

PERUSKUNTA TULOSLASKELMA		LOKAKUU ENNUSTE 2013			
1 000 €	TA2013	2013	TA2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	147 791	159 572	170 020	172 998	176 495
Toimintamenot	-1 106 664	-1 137 340	-1 146 813	-1 152 926	-1 167 488
<b>Toimintakate</b>	<b>-958 873</b>	<b>-977 768</b>	<b>-976 793</b>	<b>-979 928</b>	<b>-990 993</b>
Verotulot	682 330	691 676	725 556	752 640	774 804
Valtionosuudet	224 107	225 479	227 354	225 354	223 354
<b>Rahoitustulot ja -menot</b>					
Korkotulot	5 813	3 802	3 996	4 997	4 726
Muut rahoitustulot	36 953	45 063	37 699	38 932	38 932
Korkomenot	-8 566	-8 991	-13 827	-17 058	-19 814
Muut rahoitusmenot	-840	-816	-795	-795	-795
<b>Vuosikate</b>	<b>-19 076</b>	<b>-21 555</b>	<b>3 191</b>	<b>24 142</b>	<b>30 215</b>
<b>Poistot</b>					
Suunnitelman mukaiset poistot	-35 119	-35 119	-35 119	-35 119	-36 133
<b>Satunnaiset erät</b>					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-54 195</b>	<b>-56 674</b>	<b>-31 928</b>	<b>-10 977</b>	<b>-5 918</b>
Poistoeron muutos					
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Rahastojen muutos					
<b>Tilikauden yli- ja alijäämä</b>	<b>-54 195</b>	<b>-56 674</b>	<b>-31 928</b>	<b>-10 977</b>	<b>-5 918</b>

\*) Toimintatuloista ja -menoista vähennetty hyvinvoinnin sisäinen sopimusohjaus

PERUSKUNTA RAHOITUSLASKELMA		LOKAKUU ENNUSTE 2013			
1 000 €	TA2013	2013	TA2014	TS2015	TS2016
<b>Toiminnan rahavirta</b>					
Vuosikate	-19 076	-21 555	3 191	24 142	30 215
Satunnaiset erät				0	
Tulorahoituksen korjauserät	-7 000	-7 000	-5 000	-5 000	-5 000
<b>Investointien rahavirta</b>					
<b>Investointimenot</b>	<b>-55 109</b>	<b>-52 711</b>	<b>-63 841</b>	<b>-66 656</b>	<b>-55 820</b>
Rahoitusosuudet invest.	1 039	1 039	602	212	0
Pysyvien vast.hyöd.luov.tulot	7 000	9 421	6 000	5 000	5 000
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-73 146</b>	<b>-70 806</b>	<b>-59 048</b>	<b>-42 302</b>	<b>-25 605</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset	-45 655	-50 352	-32 755	10 914	1 576
Antolainasaamist.lisäykset	-59 500	-59 500	-49 908	-13 876	-20 420
Antolainasaamist.vähennykset	13 845	9 148	17 153	24 790	21 996
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>113 767</b>	<b>113 767</b>	<b>89 624</b>	<b>23 952</b>	<b>22 377</b>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000	150 000	128 416	128 635	73 991
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 233	-36 233	-38 792	-104 683	-51 614
Lyhytaikaisten lain. lis./väh.					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalm. muutokset					
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-5 034</b>	<b>-7 391</b>	<b>-2 179</b>	<b>-7 436</b>	<b>-1 652</b>

## 7 Käyttötalousosa

### 7.1 Käyttötalous lautakunnittain

KÄYTTÖTALOUS	ENNUSTE Lokakuu 2013	TA 2014	MUUTOS TA2014/ ENN2013	MUUTOS %	TA 2015	TA 2016
<b>Toimintatulot ja -menot, 1000 €</b>						
<b>KESKUSVAALILAUTAKUNTA</b>						
Toimintatulot	0	280	280	0,0	280	0
Toimintamenot	0	350	350	0,0	400	430
<b>Toimintakate</b>	<b>0</b>	<b>-70</b>	<b>-70</b>	<b>0,0</b>	<b>-120</b>	<b>-430</b>
<b>TARKASTUSLAUTAKUNTA</b>						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	760	764	4	0,5	776	778
<b>Toimintakate</b>	<b>-760</b>	<b>-764</b>	<b>-4</b>	<b>0,5</b>	<b>-776</b>	<b>-778</b>
<b>KAUPUNGINVALTUUSTO</b>						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	651	596	-55	-8,4	596	596
<b>Toimintakate</b>	<b>-651</b>	<b>-596</b>	<b>55</b>	<b>-8,4</b>	<b>-596</b>	<b>-596</b>
<b>KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ</b>						
Toimintatulot	25 392	24 744	-648	-2,6	19 444	19 444
Toimintamenot	92 811	113 260	20 449	22,0	107 080	107 080
<b>Toimintakate</b>	<b>-67 419</b>	<b>-88 516</b>	<b>-21 097</b>	<b>31,3</b>	<b>-87 636</b>	<b>-87 636</b>
<b>KH ilman koko kaupunkia koskevia menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä</b>						
Toimintatulot	16 386	14 977	-1 409	-8,6	9 677	9 677
Toimintamenot	40 484	41 476	992	2,5	41 476	41 476
<b>Toimintakate</b>	<b>-24 098</b>	<b>-26 499</b>	<b>-2 401</b>	<b>10,0</b>	<b>-31 799</b>	<b>-31 799</b>
<b>Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset</b>						
Toimintatulot	2 254	2 134	-120	-5,3	2 134	2 134
Toimintamenot	17 174	24 082	6 908	40,2	17 682	17 682
<b>Toimintakate</b>	<b>-14 920</b>	<b>-21 948</b>	<b>-7 028</b>	<b>47,1</b>	<b>-15 548</b>	<b>-15 548</b>
<b>Konsernipalvelut</b>						
Toimintatulot	2 002	933	-1 069	-53,4	933	933
Toimintamenot	19 003	17 770	-1 233	-6,5	17 922	17 922
<b>Toimintakate</b>	<b>-17 001</b>	<b>-16 837</b>	<b>164</b>	<b>-1,0</b>	<b>-16 989</b>	<b>-16 989</b>
<b>Työllistäminen</b>						
Toimintatulot	4 750	6 700	1 950	41,1	6 700	6 700
Toimintamenot	16 150	29 932	13 782	85,3	30 000	30 000
<b>Toimintakate</b>	<b>-11 400</b>	<b>-23 232</b>	<b>-11 832</b>	<b>103,8</b>	<b>-23 300</b>	<b>-23 300</b>
<b>HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ</b>						
Toimintatulot	50 786	53 896	3 110	6,1	54 937	55 996
Toimintamenot	579 816	566 250	-13 566	-2,3	576 001	585 918
<b>Toimintakate</b>	<b>-529 030</b>	<b>-512 354</b>	<b>16 676</b>	<b>-3,2</b>	<b>-521 064</b>	<b>-529 922</b>
<b>Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoidoa</b>						
Toimintatulot	50 786	53 896	3 110	6,1	54 937	55 996
Toimintamenot	389 516	374 330	-15 186	-3,9	380 818	387 417
<b>Toimintakate</b>	<b>-338 730</b>	<b>-320 434</b>	<b>18 296</b>	<b>-5,4</b>	<b>-325 881</b>	<b>-331 421</b>
<b>Erikoissairaanhoido</b>						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	190 300	191 920	1 620	0,9	195 183	198 501
<b>Toimintakate</b>	<b>-190 300</b>	<b>-191 920</b>	<b>-1 620</b>	<b>0,9</b>	<b>-195 183</b>	<b>-198 501</b>
<b>HYVINVOINTIPALVELUT JOHTOKUNTA</b>						
Toimintatulot	7 335	7 335	0	0,0	7 335	7 335
Toimintamenot	7 335	7 335	0	0,0	7 335	7 335
<b>Toimintakate</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0,0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

KÄYTTÖTALOUS	ENNUSTE Lokakuu 2013	TA 2014	MUUTOS TA2014/ ENN2013	MUUTOS %	TA 2015	TA 2016
<b>SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA</b>						
Toimintatulot ja -menot, 1000 €						
Toimintatulot	29 020	29 896	876	3,0	29 896	30 793
Toimintamenot	401 478	401 860	382	0,1	395 533	399 488
<b>Toimintakate</b>	<b>-372 458</b>	<b>-371 964</b>	<b>494</b>	<b>-0,1</b>	<b>-365 637</b>	<b>-368 695</b>
<b>YHDYSKUNTALAUTAKUNTA YHTEENSÄ</b>						
Toimintatulot	43 888	50 660	6 772	15,4	57 806	59 527
Toimintamenot	46 618	53 359	6 741	14,5	62 045	62 603
<b>Toimintakate</b>	<b>-2 730</b>	<b>-2 699</b>	<b>31</b>	<b>-1,1</b>	<b>-4 239</b>	<b>-3 076</b>
<b>Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä</b>						
Toimintatulot	42 228	43 132	904	2,1	43 132	44 632
Toimintamenot	39 999	37 839	-2 160	-5,4	38 045	38 123
<b>Toimintakate</b>	<b>2 229</b>	<b>5 293</b>	<b>3 064</b>	<b>137,5</b>	<b>5 087</b>	<b>6 509</b>
<b>Joukkoliikenne</b>						
Toimintatulot	1 660	7 528	5 868	353,5	14 674	14 895
Toimintamenot	6 620	15 520	8 900	134,4	24 000	24 480
<b>Toimintakate</b>	<b>-4 960</b>	<b>-7 992</b>	<b>-3 032</b>	<b>61,1</b>	<b>-9 326</b>	<b>-9 585</b>
<b>RAKENNUSLAUTAKUNTA</b>						
Toimintatulot	3 150	3 209	59	1,9	3 300	3 400
Toimintamenot	3 070	3 039	-31	-1,0	3 160	3 260
<b>Toimintakate</b>	<b>80</b>	<b>170</b>	<b>90</b>	<b>112,5</b>	<b>140</b>	<b>140</b>
<b>PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ</b>						
Toimintatulot	159 571	170 020	10 449	6,5	172 998	176 495
Toimintamenot	1 132 539	1 146 813	14 274	1,3	1 152 926	1 167 488
<b>Toimintakate</b>	<b>-972 968</b>	<b>-976 793</b>	<b>-3 825</b>	<b>0,4</b>	<b>-979 928</b>	<b>-990 993</b>

**SOPIMUSOHJAUS:**

<b>HYVINVOINTIPALVELUT JOHTOKUNTA</b>						
Toimintatulot	189 157	183 629	-5 528	-2,9	186 875	190 177
Toimintamenot	193 957	183 629	-10 328	-5,3	186 875	190 177
<b>Toimintakate</b>	<b>-4 800</b>	<b>0</b>	<b>4 800</b>	<b>-100,0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

<b>PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ (sis. sopimusohjauksen)</b>						
Toimintatulot	348 728	353 649	4 921	1,4	359 873	366 672
Toimintamenot	1 326 496	1 330 442	3 946	0,3	1 339 801	1 357 665
<b>Toimintakate</b>	<b>-977 768</b>	<b>-976 793</b>	<b>975</b>	<b>-0,1</b>	<b>-979 928</b>	<b>-990 993</b>

## 7.2 Keskusvaalilautakunta

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	280	280	0
Toimintamenot	350	400	430
Toimintakate	-70	-120	-430

Kesäkuussa vuonna 2014 järjestetään europarlamenttivaalit. Vaalilautakuntien ja toimikuntien jäsenmäärää vähennetään nykyisestä tasostaan.

Vuonna 2015 järjestetään eduskuntavaalit ja vuonna 2016 kunnallisvaalit.



## 7.3 Tarkastuslautakunta

Ulkoisen tarkastuksen vastuualue muodostuu tarkastuslautakunnan, kaupunginvaltuuston valitseman JHTT tilintarkastajan ja ulkoisen tarkastuksen yksikön toiminnasta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 71 §:n mukaan huolehtia kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä, sovittaa yhteen kaupungin ja sen tytäryhtiöiden tarkastus, valmistella valtuuston päätettävät tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida ovatko valtuuston kunnalle ja kuntakonsernille asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Ulkoisen tarkastuksen johtosäännössä on edelleen määräyksiä lautakunnan tehtävistä.

### 7.3.1 Talous

#### Lautakunnan sitovuus valtuustoon

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	764	776	778
Toimintakate	764	776	778

#### Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
TOIMINTATULOT			
Myyntitulot			
Maksutulot			
Tuet ja avustukset			
Vuokratulot			
Muut toimintatulot			
Toimintatulot yhteensä	0	0	0
TOIMINTAMENOT			
Henkilöstömenot	465	474	474
Palvelujen ostot	224	227	229
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	8	8	8
Avustukset			
Vuokramenot	67	67	67
Muut toimintamenot			
Toimintamenot yhteensä	764	776	778
TOIMINTAKATE	764	776	778

### 7.3.2 Toimintasuunnitelma

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalaisa. Lautakunnalla ei ole valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita. Talousarvio on laadittu nykymuotoisen ja laajuisen toiminnan pohjalta, kuntalaisa säädetty tehtävät huomioon ottaen. Tarkastuslautakunnalla ja sen jaostoilla on vuodessa kokouksia ja arviointikäyntejä yhteensä noin 30. Tilintarkastajalta ostettavien tarkastuspäivien määrä nousi edellisen kauden 130 päivästä kaudelle 2013–2016 170 päivään. Tarkastuspäivien määrän lisäys johtui ennen muuta kaupungin koon kasvusta kuntien yhdistymisen seurauksena. Tämän lisäksi on budjetoitu

JHTT tilintarkastajan tehtävästä on säädetty kuntalain 73 §:ssä. Sen mukaan tilintarkastajan on tarkastettava hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Ulkoisen tarkastuksen yksikkö avustaa tarkastuslautakuntaa sen arviointitehtävissä sekä valmistelee ja toimeenpanee lautakunnassa käsiteltävät asiat. Yksikkö tekee myös tarkastuksia tilintarkastajan käyttöön tilintarkastuksesta tilintarkastusyhteisön kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

asiantuntijapalveluihin määrärahaa tilivuoden aikana mahdollisesti esille tulevien pakottavien erillistarkastusten ostolle.

Vuodelle 2014 on tavanomaisten menojen lisäksi budjetoitu tarkastuslautakunnan raporttien laatuauditoinnin ja valtuustolle lautakunnan toiminnasta tehtävän kyselyn kustannukset. Lautakunnan valtuustolle antamien raporttien (koko vuoden kattava arviointikertomus ja välitilinpäätöksestä laadittava arviointiraportti) laatuauditointi tilataan ulkopuoliselta asiantuntijalta lautakunnan hyväksymien arviointiperiaatteiden mukaan kerran valtuustokaudessa. Kaupunginvaltuustolle tehtävä tarkastuslautakunnan toimintaa koskeva kysely toteutetaan suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien yhteisenä hankkeena. Molemmissa on kysymys lautakunnan toiminnan kehittämisestä.

### 7.3.3 Riskianalyysi

Ulkoisen tarkastuksen merkittävimmät lautakuntatasoiset riskit ovat toiminnan suuntaamiseen ja resurssien käyttöön liittyvä strateginen riski sekä toiminnan kehittämiseen, henkilöstöön ja ict-toimintojen häiriöttömyyteen liittyvät operatiiviset riskit.

Toiminnan suuntaaminen ja resurssien käyttö liittyy tarkastuslautakunnalle kuntalaisa säädettyjen tehtävien tulokselliseen ja tehokkaaseen toteuttamiseen. Riskin toteutumisen hallintakeinoja ovat lautakunnan näkemys roolistaan, toimintaympäristön jatkuva seuranta, lautakunnan toiminnan oma ja ulkopuolinen laatuauditointi, valtuuston palaute lautakunnan työstä sekä lautakunnalle tehtävän valmistelutyön laadun varmistaminen. Toiminnan kehittämis- ja henkilöstöriskien toteutumisen hallintakeinoja ovat toiminnan jatkuva arviointi, henkilöjohtaminen ja henkilöstön koulutus. Edellä kuvattujen riskien hallinta on riittävällä tai kohtalaisella tasolla. Ict-riskit ovat yhteisiä kaikille kaupungin toimintayksiköille ja ulkoinen tarkastus voi hallita niitä vain määrittelemällä täsmällisesti omien ict-palvelujensa laatuvaatimukset ja tekemällä yhteistyötä kaupungin ict-toiminnoista vastaavien yksiköiden kanssa.

## 7.4 Kaupunginvaltuusto

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	596	596	596
Toimintakate	-596	-596	-596

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta ja hyväksyy kaupungin talousarvion 2014 sekä asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupunkikonsernille.

## 7.5 Kaupunginhallitus

### 7.5.1 Kaupunginhallitus yhteensä

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	24 744	19 444	19 444
Toimintamenot	113 260	107 080	107 080
Toimintakate	-88 516	-87 636	-87 636

### 7.5.2 Kaupunginhallitus ilman konsernipalveluita, työllistämistä ja koko kaupunkia koskevia varauksia

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	14 977	9 677	9 677
Toimintamenot	41 476	41 476	41 476
Toimintakate	-26 499	-31 799	-31 799

Sitovuuden tulot muodostuvat seuraavasti (1 000 €):

- monikuntaliitoksen yhdistymisavustus: 1 830
- valtionosuuden vähenemisen korvaus: 6 647
- ulkopuolisella osarahoituksella toteutettavien kehittämishankkeiden tulomääräraha: 1 200
  - ▲ menomääräraha: 2 000

Yhteistoimintaosuuksiin ja -avustuksiin on varattu seuraavat erät (1 000 €):

- Pohjois-Pohjanmaan liitto: 1 698
- Suomen Kuntaliitto: 551
- Kunnallinen työmarkkinalaitos: 124
- Oulu-Koillismaan pelastuslaitos: 12 323
- Oulun seudun ympäristötoimi: 3 007
- verotuskustannukset: 4 924
- BusinessOulu liikelaitos: 9 200
- Oulun kaupunginteatteri Oy: 5 250
- työttömien ja vähävaraisten joulujuhlatapahtuma: 5

### Suhdetoiminta

Suhdetoiminnassa jatketaan kotimaisten ja kansainvälisten verkostojen ylläpitämistä ja uusien rakentamista strategian mukaisesti sekä yhteistyötä valtion hallinnon ja ministeriöiden, eduskunnan sekä valiokuntien kanssa. Yksi merkittävimmistä tapahtumista on suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi vuoden 2014 syksyllä. Loppuvuodesta alkaen Suomi toimii puheenjohtajana Barentsin Euroarktisessa neuvostossa, jolloin Barentsin yleis- ja teemakokouksia pidetään Oulussa. Vieraanvaraus- ja edustustilaisuuksia järjestetään edelleen erillisestä anomuksesta kaupunginjohtajan päätöksellä.

### Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma painottuu mm. kaupunkikonsernin ja sen eri hallintokuntien tavoitteita uhkaavien riskien arviointiin sekä riskien hallitsemiseksi toteutettujen riskinhallintamenetelmien arviointiin. Lisäksi arvioidaan sisäisen valvonnan toimivuutta, päätöksenteossa käytetyn tiedon riittävyttä ja luotettavuutta. Tarkastus- ja arviointitoimintaa suunnataan riskiperusteisesti toimialoille ja kohteisiin, joissa todennäköisyys häiriöihin on kohonnut esimerkiksi toimintamallin muutoksen vuoksi.

### 7.5.3 Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	2 134	2 134	2 134
Toimintamenot	24 082	17 682	17 682
Toimintakate	-21 948	-15 548	-15 548

Talousarvio sisältää seuraavat varaukset (1 000 €):

- Oulun Konttorin ostopalvelut: 2 556
- työterveyden kustannukset: menot 5 850, tulot 2 134

- eläkemenoperusteiset menot: 6 995
- palkkaharmonisointi: 2 800
- vuodelle 2014 lisätään rakennemuutoksesta johtuva varaus: 5 000
- Lisäksi sitovuudelle on varattu strategian mukaisiin kehittämistoimiin määräraha: 500

### 7.5.4 Konsernipalvelut

<b>KONSERNIPALVELUT, TEHTÄVÄT, 1.3.2013</b>			
<b>HALLINTO, HALLINTOJOHTAJA</b>	<b>KEHITTÄMINEN, KEHITTÄMISSJOHTAJA</b>	<b>TALOUS JA OMISTAJAOHJAUS, TALOUSJOHTAJA</b>	<b>HENKILÖSTÖ, HENKILÖSTÖJOHTAJA</b>
<p><b>Hallinto</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Valmistelun, päätöksenteon ja toimielinten tuki</li> <li>•Konsernin lakipalvelut ja oikeudellinen edunvalvonta, lainsäädännön kehittymisen seuranta</li> <li>•Asiakirjahallinnan ohjaus ja kehittäminen</li> <li>• suhdetoiminta kansallisesti ja kansainvälisesti</li> </ul> <p><b>Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta, yhteisötoiminnan päällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Osallisuus ja vaikuttaminen</li> <li>•Lähiidemokratian linjaus</li> <li>•Maahanmuuttopalvelujen linjaus</li> <li>•Tasa-arvo ja valtavirtaistaminen</li> </ul> <p><b>Työllisyyden edistäminen, kehittämisspäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Työllistäminen ja aktivointi</li> <li>•Työnantajayhteistyö</li> </ul> <p><b>Konserniviesticintä ja kaupunkimarkkinointi, viesticintäjohtaja</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Konserniviestinnän johtaminen ja kehittäminen</li> <li>•Konserniviestinnän koordinointi</li> <li>•Kaupunkimarkkinointi</li> </ul>	<p><b>Kaupunkistrategia</b></p> <p>Strategian valmistelu ja toimeenpano</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Kansainvälisyys ja EU-politiikka</li> <li>•Edunvalvontaverkostot kansallisesti ja kansainvälisesti</li> <li>•Ei-invoima kansallisesti ja kansainvälisesti</li> </ul> <p>Konsernirakenteen ja johtamisjärjestelmän kehittäminen</p> <p><b>strategiapäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Palvelujen järjestämishjelma</li> <li>•Organisaation kehittäminen ja johtosäännöt</li> <li>• Sopimusohjauksen kehittäminen</li> <li>•Innovaatio- ja koulutuspolitiikka</li> </ul> <p><b>Tietojohtaminen, tutkimus ja palvelukehitys, kehittämisspäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Tietojohtaminen</li> <li>• Toimintaympäristö- ja markkina-analyysit</li> <li>• Palvelujen ja toimintamallien kehittäminen ja palveluverkko-suunnittelu</li> <li>• Asiakkuuden hallinta ja asiakasprosessit</li> <li>• Arviointi, laatu ja tutkimus</li> <li>• Kehittämistoiminnan ohjaus ja koordinointi, salkun hallinta</li> <li>• Tutkimustoiminnan edistäminen ja koordinointi</li> </ul> <p><b>Tietohallinto, tietohallintopäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Tietohallintoohjelman valmistelu ja toimeenpano</li> <li>•Konsernin tietohallintopalveluiden järjestäminen</li> </ul> <p><b>Konsernin strateginen hankintatoiminta</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Aluekehittäminen ja kuntarakenne</li> <li>- Kaupunkipolitiikka kansallisesti ja kansainvälisesti</li> </ul> <p><b>Talous, talouspäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi</li> <li>•Konsernin taloushallintopalveluiden ohjaus</li> <li>•Controller-toiminta ja –palvelut</li> </ul> <p><b>Rahoitus, rahoituspäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Rahoitus ja sijoitustoiminta</li> </ul> <p><b>Omistajapolitiikka ja –ohjaus, kehittämisspäällikkö</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•Omistajapolitiikan ohjelman valmistelu ja toimeenpano</li> <li>•Konserniohjaus ja -valvonta</li> <li>•Konsernin tukipalveluiden ohjaus</li> <li>•Liiketoiminnan ohjaus</li> <li>•Konsernilyhtiöiden tuki</li> <li>•Riskienhallinnan koordinointi ja kehittäminen</li> <li>•Maapolitiikka ja omistus</li> <li>•Maankäytön toteuttamis-ohjelman valmistelu</li> <li>• Strategisen maankäytön ohjaus</li> <li>•Kestävä ympäristöpolitiikka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•Strateginen henkilöstöjohtaminen ja kehittäminen</li> <li>•Palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät</li> <li>•Työhyvinvoinnin kehittäminen</li> <li>•Konsernilaajuisen osaamisen johtaminen</li> <li>•Rekrytointilinjatukset</li> <li>•Henkilöstösuunnittelu</li> <li>•Työehtosopimusten tulkinta, neuvonta ja palkkojen määrittäminen</li> <li>•Paikallisneuvottelut ja -sopimukset</li> <li>•Henkilöstöasioiden konsultointi</li> <li>•Työsuojelu</li> <li>•Varautumissuunnittelu</li> <li>• Turvallisuus</li> <li>• Vakuuttaminen</li> </ul>

## Talous

### Sitovuus valtuustoon

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	933	933	933
Toimintamenot	17 770	17 922	17 922
<b>Toimintakate</b>	<b>-16 837</b>	<b>-16 989</b>	<b>-16 989</b>

### Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
<b>TOIMINTATULOT</b>			
Myyntitulot	202	202	202
Maksutulot			
Tuet ja avustukset	683	683	683
Vuokratulot	48	48	48
Muut toimintatulot			
Toimintatulot yhteensä	933	933	933
<b>TOIMINTAMENOT</b>			
Henkilöstömenot	8 822	8 974	8 974
Palvelujen ostot	6 365	6 365	6 365
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	215	215	215
Avustukset	474	474	474
Vuokramenot	1 878	1 878	1 878
Muut toimintamenot	16	16	16
Toimintamenot yhteensä	17 770	17 922	17 922
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-16 837</b>	<b>-16 989</b>	<b>-16 989</b>

## Toimintasuunnitelma

### Hallinto

Asiakirjahallinnon tärkeimpänä tehtävänä on tukea LOO-TA -asian- ja dokumenttienhallintajärjestelmän käyttöön-ottoa sekä ohjata Oulun kaupungin sähköisten tiedonohjaussuunnitelmien laatimista. Vuonna 2014 Loota-asiakirjahallinnossa valmistellaan listat siten, että jokaisen päätoisehdotuksen yhteydessä näkyy päätöksen budjettivai-  
kutukset.

Kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen ohjelmaa toteutetaan jatkamalla kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen sisällyttämistä osaksi talouden ja toiminnan suunnitteluohjetta 2015. Kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen ohjelma päivitetään ja viedään käytäntöön. Henkilöstön osallisuuskoulutuksia jatketaan sekä toiminnallisen tasa-arvon ja sukupuolivaikutusten arvioinnin koulutuksia käynnistetään. Jatketaan Oulun raatien toimintaa. Alueellista tiedottamista tuetaan kohdeavustuksilla. Asukastupatoimintaa kehitetään sekä hyvinvointiluotsien oppisopimuskoulutuksia käynnistetään. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta virtuaalisen asukastuvan pilotointiin 2015 yhteistyössä Avaus -hankkeen kanssa. Ota-kantaa.fi -palvelun käyttöönottamista jatketaan ja osallistutaan oikeusministeriön Osallistumisympäristö-hankkeen klusteriryhmän toimintaan. Osallistutaan Ektakom-  
pus Oy:n toimintaan.

Monikulttuurikeskus Villa Victorin toiminnan painopiste vuonna 2014 on suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisen kotoutumisen edistäminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen. Toinen painopistealue on edelleen vahvistaa ja vakiinnuttaa maahanmuuttajayhdistysten tietoutta yhdistystoiminnan toimintaperiaatteista ja opastaa maahanmuuttajayhdistyksiä toimimaan itsenäisesti.

Talousarviovuosi on ensimmäinen kokonainen peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten yhteisen viestintäsuunnitelman toteuttamisen vuosi. Tämä mahdollistaa kaupungin perusviestien vahvistamisen. Samoin Oulun tapa toimia -toimintamalli mahdollistaa viestinnän resurssien tehokkaamman suuntaamisen kaupunkistrategian painopisteiden mukaisesti.

Oulun kaupungin uusi ilme otetaan käyttöön ja Oulu-brändiä kehitetään aktiivisesti hyväksytyyn brändikäsikirjan ja kaupunkistrategian mukaisesti. Henkilökunta ja yhteistyökumppanit perehdytetään ja koulutetaan uuden ilmeen käyttöön ja soveltamiseen.

Kuntalaisille suunnattujen julkaisujen määrää vähennetään aktiivisesti. Kaikissa julkaisussa painotetaan monikanavaisuutta, jotta kuntalaiset ja yhteistyökumppanit tavoitetaan parhaalla mahdollisella tavalla, mahdollistetaan viestinnän vuorovaikutteisuus ja saadaan aikaiseksi kustannussäästöjä. Henkilöstölehti Pyörre julkaistaan ainoastaan digitaalisessa muodossa ja sen sisältä integroidaan selkeämmin osaksi uutia Akkunaa.

Honkapirtin toimintamahdollisuudet turvataan.

### Henkilöstö

Taloudellisen tilanteen tiukkuus näkyy täyttökiellon ja palkka-asioiden keskittämisen lisäksi monissa muissa käytännön henkilöstötoimissa. Tavoitteena on, että henkilöstömäärä ei kasva ja että henkilöstön palkkakustannukset pysyvät annetuissa raameissa. Näiden kehittymistä seurataan kuukausittain.

Oikeudenmukaisen palkkajärjestelmän perustana on tehtäväkohtaisten palkkojen arviointi ja sovittaminen toisiinsa. Tehtäväkohtaiset palkat määräytyvät työn vaativuuden mukaisesti. Työn vaativuuden arviointi ja palkkaharmonisointi perustuvat kuntaliitoksen henkilöstösopimukseen. Teknisen sopimuksen piiriin kuuluvien osalta työn vaativuuden arviointi ja palkkaharmonisointi on suoritettu vuoden 2013 aikana. Kunnalliseen yleiseen virka- ja työehtosopimukseen kuuluvien osalta (n. 7.500 työntekijää) työn vaativuuden arvioinnin osalta tavoitteena on saada se valmiiksi vuoden 2013 aikana, jolloin vuonna 2014 sovitaan sen perusteella palkkamuutosten aikataulusta ja mahdollisesta osittaisesta toteuttamisesta. Muiden työ- ja virkaehtosopimusten mukaisista arviointijärjestelmistä vastaavat asian omaiset prosessit. Palkkajärjestelmän muista osista, kuten henkilökohtaisen lisän ja tulospalkkion periaatteesta tehdään päätökset viimeistään vuoden 2014 alkupuoliskolla.

Tehtävien täyttökielto on astunut voimaan 28.5.2013. Poikkeuslupa tehtävän täyttämiseen haetaan kaupunginjohtajalta erillisellä hakemuksella. Täyttökiellon tavoitteena on

pystyä vaikuttamaan henkilöstön määrään ja sitä kautta henkilöstökustannuksiin. Oulun kaupungin turvallisuusohjelman vuosille 2013-2016 painopistealueiden työt jatkuvat.

Työsuojelun toimintakauden 2014 – 2017 tavoitteissa on nolla-ajattelu, yhteistoiminta ja työhyvinvointi ovat edelleen ajankohtaisia. Työsuojelun tietojärjestelmät laajenevat työpaikan vaarojen arviointiin. Työsuojeluvaltuutettujen ajankäyttö lisääntyy vuoden 2014 alusta uuden kunta-alan sopimuksen myötä. Työkyvyn johtamisen toimintamalli laajenee koko kaupunkiin vuonna 2013 toteutetun tutkimushankkeen pohjalta.

Henkilöstön uudelleensijoitusmahdollisuuksia kehitetään edelleen tavoitteena lisätä työhyvinvointia ja alentaa korkeita Varhe -kustannuksia

### **Kehittäminen**

Sisäisenä kehittämistyönä määritellään yhteinen viitekehys ja kuvaus Oulun kaupungin arviointi- ja laatujohtamismallille, eli niille organisaation rakenteille, prosesseille, vastuille ja menettelyohjeille, joilla kaupunki huolehtii ja kehittää toimintaansa ja sen laatua. Tutkimustoiminnan kehittäminen sekä erilaisten asiakaskyselyjen koonti ja analysointi kytkeytyvät myös tiedolla johtamiseen, tukevat päätöksentekoa ja palvelutoimintaa. Tutkimusrekisteri laaditaan osaksi tietoportaalaa.

Uuden kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttaminen merkitsee palvelujen järjestämishajonnan tarkistamista. Oulun kaupungin palvelumallissa 2020 tavoitteeksi on asetettu palvelurakenteiden ja toimintamallien uudistaminen. Asiakaslähtöisyys, elämänkaarimalli ja poikkihallinnollinen toimintatapa sekä palvelujen sähköistäminen/digitalisointi edellyttävät yhteisten palveluprosessien tarkastelua ja kehittämistä mm. palvelumuotoilun keinoja hyödyntäen. Palvelumalliin liittyvä palveluverkkotyö merkitsee jatkuvaa palvelutarpeiden arviointia ja ennakoimista. Väestörakenteen kehityksen tarkastelu, palveluverkkosuunnittelu ja asunto-ohjelmointi on kytkettävä aiempaa tiiviimmin toisiinsa. Vuoden 2014 aikana valmistuu esitys uudeksi johtamisjärjestelmäksi Palvelumalli 2020 ja valtuustosopimuksen linjausten mukaisesti.

Strateginen hankintatoiminta jatkaa konsernin hankintapoliittisen ohjelman (kaupunginhallitus 11.10.2011 § 488) sisältämän toimenpideohjelman tavoitteiden toteuttamista priorisoidusti osana uuden Oulun kehittämistyötä. Hankintatoiminnan toiminta- ja johtamismallia selkeytetään ja vahvistetaan edelleen toimintamallin jatkotyönä ja toimintamallien yhteensovittamisen sekä muutosjohtamisen tuloksena. Toimenpidekokonaisuuksina käynnistetään hankintatoiminnan hallinta (suunnitelmallisuus, seuranta ja raportointi, mittarit, tarpeesta maksuun –prosessin sähköistäminen), innovatiiviset hankintamenettelyt (osaaminen ja prosessien tuki, pilotoinnit ja kestävä kehitys) sekä elinvoima (monituottajamalli, palvelujen järjestämishajonnan, markkina-analyysit). Toimenpidekokonaisuudet ovat laajoja. Niiden valmistelu ja toteuttaminen vaatii näin ollen aikaa yli suunnittelujakson. Kokonaisuuden kehittämiseen ja toteuttamiseen on saatu Tekes-hankerahaa, jonka avulla saadaan vahvistettua myös

organisaatiota vastaamaan toimintamallityössä esitettyjä ratkaisuja. Osaamisen kehittäminen käynnistetään systemaattisen ja tavoitteellisen koulutuksen sekä organisaatiosta nousevien hankintatapausten asianmukaisen hoitamisen avulla.

Myös hankintapoliittinen ohjelma tulee päivittää vastaamaan uuden Oulun johtamisjärjestelmää. Lisäksi jatketaan verkostojen rakentamista ja yhteistyötä eri sidosryhmien (mm. Tekes, Oulun yliopisto, VTT, PPSHP, Kauppamari, Suomen Yrittäjät, suuret kaupungit) kanssa.

Tietohallinnon keskeisinä tehtävinä on kaupunkistrategiasta, Palvelumallista 2020 sekä digitaalisesta agendasta johdettujen strategisten ICT-kehittämishankkeiden (mm. palveluverkon sähköistäminen ja tietojärjestelmien kehittäminen) toteuttaminen yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Tietohallintopäällikön johdolla valmistellaan sähköisten palvelujen strategia (digitaalinen agenda) koko kaupunkia koskien. Tietohallinnon ja kokonaisarkkitehtuurin edelleen kehittämisen avulla edistetään ICT-yhteistyötä ja -ohjausta kaupungin sisällä sekä alueellisesti (mm. OYS-ERVA). Tärkeänä kehittämiskokonaisuutena on tietoturvapoliittikan (KH 20.5.2013) mukaisen ICT-varautumisen ja riskienhallinnan kehittäminen. Lisäksi nykyisiä työkäytäntöjä edistetään mm. mahdollistamalla etätyötä ja sisäistä sähköistä asiointia. Tavoitteena on tarjota keskitettyjä ratkaisuja mahdollisimman laajasti hyödynnettäväksi kaupunkitasolla.

### **Talous ja omistajaohjaus**

Kuntarakennelaki tuli voimaan heinäkuun 2013 alusta. Lain keskeisin velvoite on kuntaliitoksen selvityselvöllisyys. Kuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin vaiheittain; ensin on ratkaistava, minkä kuntien kanssa yhdistymistä selvitetään ja toisessa vaiheessa tehdään varsinainen selvitystyö. Selvitystyöhön vaikuttaa keskeisesti se, kuinka sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestetään. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiehdotus on tarkoitus saattaa eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2014. Kuntarakennelain mukainen selvitys ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen suunnittelu on tehtävä yhteistyössä seudun kuntien kanssa.

Suora kaupunkipoliittinen yhteistyö Oulun kaupungin ja valtion sektorihallinnon kanssa on uudenlainen avaus aluekehittämisessä ja sen puitteissa aloitettaville toimille on asetettu suuria odotuksia. Suurten kaupunkien ja valtion sektorihallinnon yhteiset kasvu- ja INKA -sopimukset (Innovatiiviset Kaupungit) valmistellaan ja pannaan toimeen valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Toimenpiteet merkitsevät käytännön yhteistyötä erityisesti Työ- ja Elinkeinministeriön, Pohjois-Pohjanmaan ELY:n ja maakuntaliiton kanssa. INKA-sopimus on osa Kasvusopimuskokonaisuutta ja siitä vastaa pääosin BusinessOulu. MALPE –aiesopimusta toteutetaan vuosina 2014-2015 aikaisemmin ministeriöiden kanssa sovittujen suunnitelmien mukaisesti.

Kaupungin talouden ohjauksen kannalta ydinprosessit ovat kaupungin talousarvio, tilinpäätös, konsernitalinpäätös, seuranta ja controller-palvelut. Oulun kaupungin talouden ja toiminnan ohjaus vaatii panostusta



ajantasaiseen seurantaan, ennustemenetelmiin sekä toiminnan ja talouden suunnitteluun. Lisäksi vuoden 2014 tavoitteena on controller-toiminnan ja kustannuslaskentaosaamisen kehittäminen.

Talouden ennustemenetelmien kehittämisprojekti jatkuu. Vuonna 2014 hyväksi havaittuja käytäntöjä pyritään yhtenäistämään palvelualueilla ja liikelaitoksissa. Ennustaminen kytketään osaksi taloussuunnittelujärjestelmää. Vuonna 2013 käynnistyneen talousarvioprosessin kehittämisprojektin tavoitteena on yhtenäistää, selkeyttää ja keventää nykyisiä talousarvion valmistelukäytäntöjä sekä muuttaa prosessi uudistuvien asiakaslähtöisten toimintamallien mukaiseksi. Vuonna 2013 kilpailutetaan ja valitaan uusi taloussuunnittelujärjestelmä. Kehittäminen jatkuu vuonna 2014 uusittavan taloussuunnittelujärjestelmän käyttöönotolla.

Talouhallintopalveluiden sopimusohjausta kehitetään yhteistyössä Monetra Oy:n ja liikelaitos Oulun Konttorin kanssa. Monetra Oy:n omistukseen on hankittu uusi taloushallintojärjestelmä. Järjestelmä otetaan tuotantokäyttöön vuoden 2014 alusta. Oulun kaupunki vastaa siitä, että uusi taloushallintojärjestelmä on kaupungin talouslinjausten mukainen ja järjestelmän käyttöönotto sekä koulutus tapahtuvat suunnitelmallisesti.

Kassanhallintaa kehitetään vuonna 2013 käyttöönotettua konsernitiliä hyödyntämällä. Konsernitili mahdollistaa joustavamman kassanhallinnan koko konsernille. Volyyimiedun ansiosta korkohyödyt ovat merkittävät korkotuottojen ja monipuolistuneen rahoituksen ansiosta. Kassanhallintaa ja -seurantaa kehitetään yhteistyössä konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa. Kokonaisvaltaista kassanhallintaa ja rahoitusta kehitetään konsernipankin suuntaan.

Lainasalkun hallinnointia kehitetään monipuolistamalla rahoitusvaihtoehtoja tavoitteena rahoituskustannusten minimointi sovitun riskitason ja eettisten periaatteiden mukaisesti. Laina-aikoja jaksotetaan siten, että takaisinmaksurytmi ajoittuu tasaisesti tuleville vuosille jälleenhankintariskin minimoimiseksi. Korkoriskiltä suojaudutaan kiinteäkorkoisilla lainoilla tai korkosuojauksilla valuuston linjaamalla tavalla.

Vuoden 2014 aikana valmistellaan lainojen takausprovisioiden käytön periaatteet ja taso tytäryhtiöille ja osakkuusyhtiöille ja se tuodaan erikseen päätettäväksi. Takausprovisio otetaan käyttöön vuoden 2015 alusta.

Kuntalain muutos edellyttää valmistautumista yhtiöittämistötoimenpiteisiin. Oulun Energian yhtiöittämistä valmistellaan niin, että yhtiöittämisessä huomioidaan sekä kaupungin että perustettavan energiayhtiön keskeiset intressit.

Talous ja omistajaohjaus valmistelee myös Oulu-konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyhtiöiden osalta yhteenvetoreportin, missä keskeinen omistajaohjauksellinen näkökulma taloudellisten asioiden lisäksi on yritysten yhteiskuntavastuun toteutuminen. Raportti julkistetaan syksyllä.

### **Toimintaympäristöanalyysi**

Oulun kaupungin toimintaympäristön muutos on haastava. Kaupungin taloustilanne on heikentynyt nopeasti johdettua alueen elinkeinoelämän rakennemuutoksesta ja globaalista talouskehityksestä. Rakennemuutos on näkynyt erityisesti ICT-alan suurten toimijoiden ja siitä riippuvaisen yritystoiminnan heikentymisenä. Kaupungin tulorahoitus on heikentynyt yhteisöverotuoton romahdettua. Yritystoiminnan rakennemuutos on yhdessä korkean työttömyyden kanssa johtanut myös kunnallisverotuoton kasvun hiipumiseen. Kaupungin investointitarve on kuitenkin edelleen suuri. Valtuustoryhmien yhdessä laatimassa valtuustosopimuksessa yhtenä keskeisenä tavoitteena talouden tasapainottamiseksi on työpaikkojen lisääminen. Sopimuksen mukaan kaupunki luo edellytyksiä yritysten sijoittumiseen Ouluun ja panostaa erityisesti työttömyyden vähentämiseen.

Päätökset kuntarakenteen kehittämisestä ja sote-palvelurakenteesta ohjaavat kuntien tulevaa palvelujen kehittämistä, päätösten mahdollinen siirtyminen myöhemmäksi heikentää kuntien toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistyötä.

Toimintaympäristön muutokset ja kuntatalouden kehitys merkitsevät, että nykyisillä palvelurakenteilla ja toimintamalleilla ei voida enää jatkaa. Väestörakenne muuttuu; lapsia ja nuoria on paljon ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Palvelutarve tulee kasvamaan edelleen vuoteen 2020 mennessä. Uuden Oulun kuntaliitos tarjoaa sinällään runsaasti mahdollisuuksia kehittää ja uudistaa palvelurakennetta, palveluprosesseja ja yksittäisiä palveluja. Strategisen kehittävän yhdistymisen yhtenä tärkeänä tavoitteena on hyödyntää sekä rakenteisiin että palveluihin liittyvä kehittämispotentiaali. Palvelumallin 2020 toimenpiteetkään eivät kuitenkaan riitä, vaan tarvitaan lisäksi myös muita ja nopeammin vaikuttavia toimia. Kaupunkistrategiaan sisältyvällä rohkealla uudistumisella tarkoitetaan halua ja kykyä muuttua entistä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä.

## Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

### Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Tiedolla johtamisen kokonaisrakenne ja suunnitelma	Suunnitelman valmistuminen ja käyttöönotto	Käytössä v. 2014
Poikkitoiminnallisten palveluprosessien ja asiakkuuden hallintamallin kehittäminen	Poikkitoiminnallisen palveluprosessin kehittämismalli ja asiakkuuden hallintamalli	Palvelumuotoiluhanke ja asiakkuuden hallintamalli valmis v. 2014
Henkilöstöohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Henkilöstöohjelman toimeenpano	Vuoden 2014 toimenpiteet toteutettu
Taloussuunnittelu- ja seurantaprosessin kehittäminen	Suunnittelu- ja taloushallintojärjestelmän käyttöönotto	Uusi suunnittelu- ja taloushallintojärjestelmä koko kaupungin käytössä vuosina 2014-2015
Vaikuttavat ja tehokkaat työllisyyspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti	Palvelutytytyväisyys, toteuma Uusien palvelukonseptien kehittäminen ja hyödyntäminen, toteuma	Palvelutytytyväisyys kasvaa Uusien palvelukonseptit kehitetty ja niiden aktiivinen toteuttaminen/hyödyntäminen
Omistajapoliittisen ohjelman toteuttaminen	Omistajapoliittisen ohjelman toteuttaminen	Oulun Energian yhtiöittämisvalmistelut tehty Liikelaitosten kehittämissuunnitelmat hyväksytyt
Kuntarakennemuutoksen ja siihen kiinteästi yhdistyvän sote uudistuksen toteutus ja selvitykset alkavat toiminnallisella kaupunkiseudulla	Kuntarakenneselvityksen valmistuminen	Kuntarakenneselvitys on valmis syksyllä 2014 tai lain edellyttämänä ajankohtana

Konsernipalvelut valmistele merkittäviä koko organisaatiota, kuntalaisia ja myös seutua koskevia asioita. Tällä hetkellä ajankohtaisia merkittäviä valmistelussa olevia selvityksiä ovat mm. kuntarakenteisiin ja sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuisiin suunnitteilla olevat muutokset sekä johtamisjärjestelmän kehittäminen. Asioiden onnistunut valmistelu edellyttää asiantuntemuksen ja kokemuksen monipuolisuutta sekä riittävyyttä mm. toiminnan ja talouden, johtamisen asiantuntemuksen osalta sekä riippumattomuutta ja objektiivisuutta asioiden arvioinnissa. Päätöksenteon pohjana tulee olla riittävä tietopohja ja tietojohdamisen keinojen hyödyntäminen.

Heikentyneen taloudellisen tilanteen johdosta konsernipalveluiden täytyy arvioida kriittisesti valmisteltavat asiat, niiden aikataulusuunnitelma ja tarvittavat resurssit. Kehitysprojektien priorisoinnilla tulee varmistaa kriittisten kehityskohdeiden toteutus ja resurssien kohdentaminen oikein. Henkilöstöresurssien tehokas käyttö edellyttää onnistumista henkilöstön rekrytoinnissa, perehdyttämisessä, osaamisen kehittämisessä ja henkilöstön liikkuvuuden varmistamisessa. Johtaminen ja esimiestyö muodostavat perustan henkilöstöasioiden riskienhallinnalle.

Konsernin merkittävimmät riskit on arvioitu kappaleessa 8.

### 7.5.5 Työllistäminen

Oulun työvoimamäärä on runsaat 92 000 henkilöä. Vuoden 2012 alueen työpaikkarakenteiden muutosten myötä työttömyysaste on nopeasti kasvanut Oulun alueella vuoden 2012 maaliskuun 13 % tilanteesta vuoden 2013 maaliskuun

14,8 prosenttiin. Vuoden 2014 osalta työttömyyden kasvun ennustetaan yleisesti taittuvan, mutta Oulun alueella rakenteelliset muutokset vaikuttavat vielä vuoden 2014 puolella.

Oulun työpaikkamäärä on ollut vuosittain noin 83.000. Lukumäärä kasvaa talouden normaalitilassa runsaalla 500 uudella työpaikalla nettomääräisesti vuosittain. Talouden vaikeudet näkyvät kasvussa välittömästi ja työpaikkojen nettomäärän kasvu on pysähtynyt mm. ICT-alan voimakkaan rakennemuutoksen seurauksena. Start up kasvuyritysten ja uusien alueellisten innovaatiohankkeiden toivotaan kehittyvän alueen menetettyjen työpaikkojen korvaajaksi.

Työllisyyden edistämistoiminnassa pääpainopisteet ovat nuorten työllisyyden edistämisessä, rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä sekä uusien työpaikkojen luomisessa.

### Talous

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	6 700	6 700	6 700
Toimintamenot	29 932	30 000	30 000
<b>Toimintakate</b>	<b>-23 232</b>	<b>-23 300</b>	<b>-23 300</b>

### Toimintasuunnitelma

Työllisyyden edistämisen tavoitteena on palvelutoiminnan ja ohjauksen keskittäminen, erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan nuorisotakuun toteuttamiseksi.



Oulu on yksi Työ- ja elinkeinoministeriön pitkäaikaistyöttömyyden kuntakokeilu- kaupungeista. Kuntakokeilu toteutetaan ajalla 1.9.2012- 31.12.2015 ja rahoitus toiminnalle haetaan vuosittain Pohjois-Pohjanmaan Ely -keskukselta. Kuntakokeilun osalta kustannusvaikutukset vuoden 2014 osalta nettomenoina ovat noin 0,25 M€ (tulot / menot: 0,75 M€ / 1 M€, kaupungin osuus 0,25 M€).

Oulun kaupungin hankemuotoinen työllisyttä edistävä kehittämistyö on osa kaupungin strategista kehittämistä. PESTI –työllisyysohjelmalla on erityinen painoarvo kaupungin elinvoimaisuuden ja sosiaalisen tasapainon ylläpitämisessä. PESTI -kehittämishojelman ja työllisyys-hankkeiden koordinointi ovat osa konsernipalvelujen työllisyyden edistämisen toimintaa. Yhteistyö- ja rahoitushankkeiden osalta jatketaan v. 2013 tai aikaisemmin aloitettujen Euroopan sosiaalirahaston tuella (ESR) ja työllisyyspoliittisella avustuksella rahoitettujen hankkeiden tukemista ja varaudutaan myös uusien vaikuttavien hankkeiden rahoittamiseen. Hankkeiden rahoituksesta päätettäessä painotetaan Oulun työllisyysstrategian mukaisia tavoitteita tukevia hankkeita nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi ja rakennetyöttömyyden alentamiseksi. Vuonna 2014 jatketaan myös työllistymistä tukevien verkkopalveluiden kehittämistyötä sekä yritysten työllistämisedellytysten ja palkkatuetun työn jatkotyöllistymisen kehittämistä osana työllisyyden kuntakokeilutoimintaa.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

- Nuorisotakuun toteuttaminen, tavoitteena nuorisotyöttömyyden puolittaminen
- Passiivityöttömyyden kustannuksina olevat työmarkkinatuen kuntaosuudet siirretään hyvinvointipalveluista konsernipalveluihin työllisyyden edistämisen määrärahakokonaisuuteen
- Varautuminen tuleviin työllisyyspalvelurakenteiden muutoksiin; työvoiman palvelukeskustoiminnan lakisääteistäminen ja kehysriihen päätös 300 pv työmarkkinatukietuutta saaneiden siirtymisestä kuntien vastuulle
- Työllisyyspalveluiden kokonaisvaltainen järjestäminen; nuorten työllisyyspalveluiden, työvoiman palvelukeskuksen ja työllisyystavoitteisen kuntouttavan työtoiminnan yhdistäminen konsernipalveluiden työllisyyden edistämisen palveluiden alaiseksi toiminnaksi. Hyvinvointipalveluiden alueellinen aikuisosiaalityö jatkaa kuntouttavan työtoiminnan palveluiden vastuutoimijana, mutta osa kuntouttavasta työtoiminnasta toteutetaan jatkossa työllisyyden edistämisen toimintana.

Vuonna 2014 työllisyysmäärärahalla toteutettua työllisyyden edistämisen perustyötä jatketaan, asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (mm. nuorisotyöttömyys) tehdään uusia toimenpiteitä. Selvitetään oppisopimuskoulutuksen pilottihankkeen toteuttamisen mahdollisuuksia yhteistyössä alueen koulutusorganisaatioiden, yritysten ja valtion hallinnon kanssa.

Talousarvioon sisältyviä uusia toimenpiteitä:

- nuorten työllistämisen painopisteiden muutokset, työpajatyöllistäminen keskitetään yritysyrityksiin ja hallintokuntien ja liikelaitosten työtehtävien kautta tapahtuvaan työllistämiseen
- työllisyyspalveluiden (nuoret-aikuiset) kokonaisvaltainen kehittäminen
- kesäsetelityöllistämisen kehittäminen
- oppisopimuskoulutuksen maltillinen lisääminen kaupungin työllistämässä
- yrityssektorille myönnettävän kuntalisän laajentaminen
- työvoiman liikkuvuuden edistäminen
- oppilaitos-yritysyhteistyön kehittäminen
- oppisopimustyöpankin perustaminen
- henkilökohtaisen aktivoiminnan ja palveluohjauksen kehittäminen
- asukasyhdistysten ja hyvinvointipalveluiden kanssa hyvinvointiluotsi -toimintamallin (työllisyys-osallisuus-hyvinvointi) kehittäminen

### Työllisyysmääräraha

Työllisyyden hoitoon varattuja määrärahoja kohdennetaan yli 500 päivää työttömänä olleille ja nuorisotyöttömyyden vähentämiseen. Nuorten osalta toimenpiteet suunnataan työttömyyden pitkittämisen estämiseen erilaisten palvelukokonaisuuksien ja aktivointitoimien, esimerkiksi seinätömän pajatoiminnan, nuorten matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden ja nuorten aktivointitoiminnan muodossa. Kuntouttavaa työtoimintaa lisätään erityisesti yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneille sekä nuorille kaupunkikonsernin sisällä sekä erilaisin yhteistyömuodoin kolmannen sektorin kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteet määritellään sekä määrällisesti että laadullisesti ja palveluiden kehittymistä ja yhteistyötä arvioidaan säännöllisesti.

Kaikki hallintokunnat, liikelaitokset ja kaupunkikonsernin osakeyhtiöt lisäävät työkokeilupakkojen määrää ja peruspalveluja tarjoavat yksiköt lisäävät kuntouttavan työtoiminnan paikkojen mahdollisuuksia. Nuorten työllistymismahdollisuuksia ja työpörssihojausta laajennetaan kaupunkikonsernissa. Nuorisotyöttömyyden hoidossa ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä kesäsetelien kautta tapahtuva työllistäminen koskee 15-17 -vuotiaita. Kaupungin hallintokunnissa ja liikelaitoksissa tarjotaan noin 1000 opiskelijalle yhden kuukauden kesätyöpaikka. Arpeetti-työpaikat kohdennetaan työssäoloehtolaisiin (3-5kk karenssi) sekä pelkän toimeentulotuen varassa elävien opintoajan loppuunsaattaville opiskelijoille, jotka eivät ole oikeutettuja opintoetuuksiin eivätkä sosiaaliseen luototukseen.

Työmarkkinatuen passiivituella olevien aktivointi aloitetaan nuorista ja kaikille yli 500 päivää työttömänä olleille nuorille tarjotaan räätälöidysti aktivointitoimi vuoden 2014 aikana. Nuorten kanssa rakennetaan polku, jonka tavoite on avoimilla työmarkkinoilla, työkyvyttömille tarjotaan työttömien terveyspalveluja. Työmarkkinatuen aktivointiasteen tavoitellaan olevan erityisesti yli 500 päivää passiivitukea saaneiden osalta yli 40 %. Palkkatuen kuntalisää

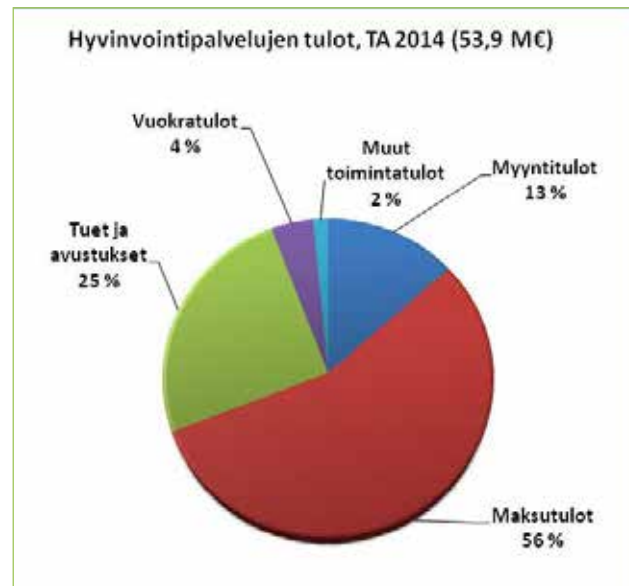
kohdennetaan järjestöille ja yrityksille yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden sekä nuorten aktivoimiseksi. Palkkatuen kuntalisää maksetaan määrärahojen puitteisissa kolmessa luokassa 200 €, 350 € ja 600 €. Yritysten kuntalisää voidaan myöntää oppisopimustyösuhteisiin ja muihin ryhmäpoikkeussäännön mukaisena tukena, jolloin tukien yhteen laskettu osuus voi olla maksimissaan 50 % palkkauskustannuksista, enintään kuitenkin 500 €/kk, tukien enimmäiskesto sama kuin järjestöille myönnettävissä tuissa. Oppisopimustyösuhteisiin maksettava palkkatuen kuntalisä korotetaan 350:stä € 450:een € kuukaudessa. Toisen vuoden kuntalisästä luovutaan. Palkkatuetun työn jatkotyöllistymismahdollisuuksia tehostetaan toteuttamalla palkkatuetun työn jatkotyöllistämisen toimintamallia sekä siihen kytkettävillä kuntoutusohjauksen ja toimialakohtaisilla yritys yhteistyön kehittämiseen tähtäävillä työhönvalmennuspalveluilla, joita pilotoidaan kehittämissyhteistyössä

kumppanuustoimijoiden kanssa. Oulun kaupungin työllisyyden edistämisen palvelut yhteistyössä BusinessOulun ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa luovat yhteistyökäytänteitä ja lisäävät tiedottamista, jotta työllistäminen ja kuntalisän käyttö lisääntyy ja tätä kautta työttömyys Oulussa vähenee.

Kaupungin omaa palkkatuella työllistämistä yli 500 päivää työttömänä olleille jatketaan vuoden 2013 tasolla. Näillä kaikilla edellä mainituilla toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan passiivitukena maksettavan työmarkkinatukiosuuden määrään ja samalla tarjoamaan työmahdollisuuksia niille työnhakijoille, joiden työllistyminen yksityis sektorille on haasteellista. Oppisopimuskoulutuksen kytkeminen palkkatukityöllistämiseen lisää työllistämisen vaikuttavuutta mm. parantamalla henkilön ammatillisia valmiuksia ja pätevyyttä.

## 7.6 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta vastaa kunnille kuuluvien, sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut on pääosin järjestetty kunnan omana toimintana (ks. kuvat alla). Sairaanhoidopiiriltä ostettavan erikoissairaanhoidon osuus on noin kolmannes kaikista toimintamenoista. Yksityisten palveluntuottajien osuus toimintamenoista on noin 16 % (sisältäen palvelusetelillä tuotetut palvelut). Hyvinvointipalvelujen tuloista noin 56 % kertyy asiakasmaksuista. Noin 25 % saadaan tukina ja avustuksina, joista suurin on perustoimeentulotuen valtionkorvaus, noin 11 M€.



## 7.6.1 Talous

Hyvinvointipalvelujen taloudellinen tavoite on, että kustannukset €/asukas kääntyy laskuun. Palvelumallin 2020 toiminnalliset tavoitteet on arvioitu euromääräisinä ja sisällytetty talousarvioon. Tavoitteena on saavuttaa 9,3 M€:n kustannussäästöt vuonna 2014 ja 46,3 M€:n kustannussäästöt suunnitelmakaudella. Menokehitystä on merkittävästi hidastettava tulevina vuosina. Kasvavalle väestölle on tuotettava asiakaslähtöiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut pienemmin kustannuksin.

Työttömyyden kasvu vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeeseen. Työttömyyden kasvu lisää myös toimeentulotuen kysyntää, mihin on talousarviossa varauduttu 10 %:n lisäyksellä vuoden 2013 arvioituun tasoon verrattuna. Hyvinvointipalveluista siirretään passiivityöttömyyden kustannuksina valtiolle maksettava työmarkkinatuenteen kuntaosuus sekä työvoiman palvelukeskuksen toiminta konsernipalveluihin työllisyyden edistämisen kokonaisuuteen. Siirron tarkoituksena on selkeyttää työllisyydenhoidon vastuita.

Hyvinvointilautakunnan tulomäärärahat ovat 53,9 M€. Kasvua v. 2013 toteutumaennusteeseen on 3,3 M€ (6,5 %). Tuloja lisää vuonna 2014 perustoimeentulotuen valtionkorvauksen lisäys, noin 0,9 M€. Asiakaskäyntien määrän kasvun perusteella arvioitu asiakasmaksutulojen lisäys, ase- tuksen mukaisten ja harkinnanvaraisten asiakasmaksujen sekä vuokratulojen korotus lisää tuloja noin 1,1 M€ vuonna 2014. Psykiatrian klinikan siirron myötä asiakasmaksutulo vähenevät noin 0,2 M€ vuonna 2014.

Toimintamenoissa ilman erikoissairaanhoidoa, 374,3 M€, ei ole kasvua vuoteen 2013 verrattuna (talousarvion 2014 ja toteutumaennusteeseen 2013 vertailussa huomioitu toimintojen ja määrärahojen siirrot muihin hallintokuntiin ja erikoissairaanhoidon sitovuuteen). Hyvinvointipalvelujen menoja vähentää vuonna 2014 työllistämispalveluihin siirrettävät työmarkkinatuenteen kuntaosuudet sekä työvoiman palvelukeskus, yhteensä 7,7 M€ (TA 2013). Lisäksi psykiatrisen laitoshoidon on siirtynyt omasta tuotannosta sairaanhoitopiiriin toiminnaksi ja vastaava määräraha 3,8 M€ on siirretty erikoissairaanhoidon määrärahoihin. Kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan siirtyminen sivistys- ja kulttuuritoimeen vähentää hyvinvointipalvelujen menoja noin 0,8 M€. Talousarvio pitää sisällään Palvelumallin 2020 vuodelle 2014 asetetut tavoitteet ja toimenpiteet (9,3 M€ kustannussäästöt). Ostopalvelujen ja tukipalvelujen osalta hyvinvointipalvelujen linjauksena on lähtökohtaisesti, että tuottajien täytyy pidättäytyä hintojen korotuksista.

Erikoissairaanhoidon määräraha on 191,92 M€. kasvua on 3,5 % vuoden 2013 talousarvioon verrattuna (psykiatrisen laitoshoidon siirtyvän toiminnan määräraha sisältyy määrärahaan). Vuoden 2013 toteutumaennusteeseen nähden talousarvio 2014 on miinusmerkkinen. Erikoissairaanhoidon talousarvioesitykseen varattu määräraha edellyttää erikoissairaanhoidon kustannusten pientymistä vuonna 2014. Erikoissairaanhoidon menot muodostavat ison osuuden, noin 34 %, hyvinvointipalveluiden kokonaismenoista.

### Lautakunnan sitovuus valtuustoon

1 000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
TOIMINTATULOT	53 896	54 937	55 998
TOIMINTAMENOT	566 250	576 001	585 920
Toimintatulot ilman erikoissairaanhoidoa	53 896	54 937	55 998
Toimintamenot ilman erikoissairaanhoidoa	374 330	380 818	387 419
<b>Toimintakate ilman erikoissairaanhoidoa</b>	<b>- 320 434</b>	<b>- 325 881</b>	<b>- 331 421</b>
<b>Erikoissairaanhoido</b>	<b>191 920</b>	<b>195 183</b>	<b>198 501</b>
TOIMINTAKATE	- 512 354	- 521 064	- 529 922

### Erikoissairaanhoido, informatiivinen tieto

Erikoissairaanhoido	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
1 000 €			
Psykiatrisen	21 060	21 418	21 782
Somaattinen	170 860	173 765	176 719
Yhteensä	191 920	195 183	198 501

### Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto

1 000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
TOIMINTATULOT			
Myyntitulot	7 209	7 332	7 456
Maksutulot	30 005	30 640	31 288
Tuet ja avustukset	13 569	13 800	14 035
Vuokratulot	2 302	2 341	2 381
Muut toimintatulot	811	824	838
Toimintatulot yhteensä	53 896	54 937	55 998
TOIMINTAMENOT			
Henkilöstömenot	10 425	10 727	11 036
Palvelujen ostot	478 701	486 838	495 114
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	630	641	652
Avustukset	56 076	57 030	57 999
Vuokramenot	20 124	20 466	20 814
Muut toimintamenot	294	299	305
Toimintamenot yhteensä	566 250	576 001	585 920
TOIMINTAKATE	- 512 354	- 521 064	- 529 922

### Muut informatiiviset tiedot

Lakisääteiset menot 1 000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimeentulotuki	22 900	23 289	23 685
Maahanmuuttajien toimeentulotuki	1 510	1 536	1 562
Vammaisten kuljetuspalvelut	4 917	5 001	5 086
Muut vammaispalveluiden menot	13 193	13 417	13 645
Yhteensä	42 520	43 243	43 978

## 7.6.2 Toimintasuunnitelma

### Toimintaympäristöanalyysi

Hyvinvointipalvelujen talousarviota vuodelle 2014 ja suunnitelmaa vuosille 2015 - 2016 ohjaavat vuoden 2013 aikana laadittu valtuustosopimus (3.6.2013), omistajapolittiset linjaukset (kv 17.6.2013), Palvelumalli 2020 linjaukset (kv 27.5.2013), henkilöstötoimet (kh 28.5.2013) sekä talousarvion suunnitteluohjeet (kh 28.5.2013). Myös kaupunkistrategiaa 2020 (kv 19.8.2013) on hyödynnetty talousarvion laadinnassa.

Hyvinvointipalvelujen toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelmassa (ltk 14.6.2012), palvelujen järjestämismuunnitelmassa 2013 ja Palvelumalli 2020:ssä on yhdenmukaiset linjaukset ja toimenpiteet tavoitteena siirtää palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin, asiakaslähtöisyyteen sekä vaikuttavuuden parantamiseen ja tuottavuuden kasvattamiseen poikkitoiminnallista yhteistyötä hyödyntäen. Ennaltaehkäisevää työtä kehitetään hyvinvointipalvelujen, sivistys- ja kulttuuripalvelujen, yhdyskuntapalvelujen ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Kolmatta sektoria tuetaan suuntaamalla järjestöille myönnettäviä avustuksia strategisesti tärkeiden ennaltaehkäisevien toimintojen järjestämiseksi.

Palvelumalli 2020 linjausten toimeenpano käynnistyy vaiheittain. Taloudellinen tilanne huomioituna toteuttamisen aikataulutusta tulee nopeuttaa. Hyvinvointipalvelujen palvelumallin toimeenpanon tavoitteena on asukas-kohtaisten kustannusten kääntyminen laskuun. Palvelumallin kustannussäästöt vuodelle 2014 ovat 9,3 M€ ja vuodelle 2015 lisäsäästötavoite on 4,5 M euroa (ikäihmisten palveluitten laitosvaltaisuuden purku, monituottajuuden hyödyntäminen kotihoidossa ja terveystalouksissa, hyvinvointikeskus-toimintamallin eteenpäin vieminen ml. suun terveydenhuolto, sekä lisäksi erikoissairaanhoidon tuottavuuden parantuminen). Suunnittelukauden aikana palvelumalli 2020 tuo kustannussäästöjä yhteensä 46,3 M€. Palvelumallin toimeenpanossa on onnistuttava menokehityksen hillitsemiseksi. Kasvavalle väestölle palvelut on tuotettava pienemmin kustannuksin. Sopimusohjauksen kehittämistä jatketaan edelleen. Sopimusten pitävyys on myös edellytys talousarvion toteutumiseksi suunnitellusti. Hyvinvoinnin henkilöstön kokonaismäärä vähenee ja

resursseja kohdennetaan asiakaspalvelutyöhön. Tilaja-tuottajamallista siirrytään elämäntapa- ja elämäntapa- ja sen mukaiseen johtamisjärjestelmään.

Palvelujen järjestäjällä ja tuottajalla on ollut vuoden 2013 alusta yhteiset hallinto- ja talouspalvelut, jotka on sijoitettu järjestäjän organisaatioon. Tuotannon organisaatioissa on yhteiset henkilöstöpalvelut. Sekä järjestäjällä että tuottajalla on erilliset kehittämissuunnitelmat. Suunnittelijoita ja asiantuntijoita on myös molemmissa organisaatioissa. Näiden asiantuntijoiden kokoaminen yhteen mahdollistaisi henkilöstön osaamisen paremman hyödyntämisen ja henkilöstön tehokkaan käytön. Asiantuntija- ja tukipalvelujen yhdistäminen toteutetaan vuoden 2014 alusta. Valtuustosopimuksessa hyväksytty tilaja-tuottajamallin purkamisen hyvinvointipalveluissa toteutetaan siirtämällä järjestäjän ja tuottajan organisoituminen yhteen organisaatioon.

Heinäkuussa 2013 voimaan tullut kuntarakennelaki edellyttää kuntaliitosselvitysten käynnistämistä. Esitys sosiaali- ja terveystalouksien järjestämislaita annetaan eduskunnalle keuhällä 2014 ja sitä tavoitellaan voimaan vuonna 2015. Valmistelutyöryhmän loppuraportti lain sisällöstä valmistuu vuoden 2013 lopussa. Hallituksen linjausten mukaisesti keskuskaupunkien rooli vastuukuntana sosiaali- ja terveystalouksien järjestämisestä kasvaa merkittävästi. Tulevaisuudessa Sote-alue vastaisi sosiaalipalvelujen, kehitysvammaisten erityishuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon järjestämisestä. Myös sairaanhoitopiireihin on tulossa muutoksia. Lainsäädännön vaikutukset Oulun kaupungin ja sen lähialueiden hyvinvointipalvelujen järjestämiseen, tuottamiseen ja rahoitukseen ovat merkittäviä.

Oulu kasvaa suunnitteluohjeen väestösuunnitteen mukaan n. 2400 asukkaalla vuodessa. Viime vuosina sosiaali- ja terveystalouksien kysyntä on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin asukasmäärä. Talousarvion pitävyyden kannalta tämä edellyttää asukas- ja osin asiakas-kohtaisten menojen pienenemistä tuottavuuden paranemisen, rakenteellisten muutosten, vaihtoehtoisten toimintatapojen ja priorisoinnin avulla.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
<b>Väestön elämänhallinta, hyvinvointi ja terveydentila paranevat</b>	Lastensuojelun piirissä olevien alle 18 v. määrä, % ikäluokasta (Kuusikko-vertailu, TP)	Lastensuojelun piirissä olevien osuus alle 18-vuotiaiden ikäluokasta laskee (TP 2012 Oulu, 9,5 %)
	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä ja suhteellinen osuus	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus kasvaa, tavoitetaso 91,3 %

<b>Ennaltaehkäisevät ja avopalvelut toimivat</b>	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä suhteessa ikäryhmään alle 18 v. (% ikäluokasta sijoitettuna) (Kuusikko-vertailu, TP)	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä suhteessa ikäryhmään kääntyy laskuun (TP 2012 Oulu 1,76 %)
	Avohoidon/-huollon ja kevyempien palveluiden osuus kaikista palveluista (% käytetyistä €)	Avohoidon/-huollon ja kevyempien palveluiden osuus lisääntyy vuodesta 2013
	Laitoshoitovuorokaudet, %-osuus palveluittain (laitos- ja ympärivuorokautinen palveluasuminen) - kehitysvammaiset - mielenterveysasiakkaat - ikäihmiset	Laitoshoiton suhteellinen %-osuus vähenee vuoden 2013 tasosta
<b>Kustannuskehitys kääntyy laskuun</b>	Kustannukset €/asukas	Kustannukset €/asukas kääntyy laskuun
<b>Henkilöstömäärän ja -rakenteen uudelleenarviointi</b>	Henkilöstömäärä	Henkilöstömäärä vähenee vuoden 2013 tasosta

## Palvelujen järjestäminen

Palvelujen järjestämishjelmassa 2013 on linjattu valtuustokauden aikana monialaisesti ja -ammattillisesti toteutettavien palvelujen painopisteet elämänskaaren mukaisesti. Ensisijaisena tavoitteena on siirtää palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin siten, että vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla peruspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen käyttöä.

Poikkitoiminnallisen yhteistyön tavoitteena on asiakaslähteisyyden lisääminen sekä vaikuttavuuden parantaminen ja tuottavuuden kasvattaminen toimintatapoja ja vastuu-jakoja uudistamalla. Resurssien käyttöä tarkastellaan ja kohdennetaan tarvittaessa uudelleen. Tavoitteena on, että kuntalaiset kohtaavat asiakkaana vain yhden palvelukokonaisuuden ilman näkyviä hallinnollisia rajoja (Siku/Hyve/Y&Y). Monituottaja -mallin mukaisesti palvelujen järjestämisessä hyödynnetään julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä verkostoitumista ja kumppanuutta.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen kehittämisessä painopiste on ennaltaehkäisevien ja avohuollon kuntouttavien palvelujen, sekä hallinnon rajoja ylittävän monialaisen yhteistyön kehittämisessä ja toimivuudessa. Tavoitteena on, että varsinaisen lastensuojelun piiriin tulevien lasten suhteellinen osuus alle 18-vuotiaista laskee, kun perheiden ja lasten tarvitsema tuki voidaan toteuttaa sekä varhemmin, että matalammalla kynnyksellä lasten kasvuympäristöissä (neuvola, päiväkotit, koulu, nuorisotoimi jne.). Vuonna 2013 Oulussa on n. 41 700 alle 18 vuotta täyttäneitä ja määrä kasvaa noin 370 vuodessa. Taloudelliseksi tavoitteeksi hyvinvointipalveluissa koskien palvelurakennetta asetetaan, että lasten ja nuorten raskaimpien palvelujen kustannukset (€/alle 18-vuotias) eivät tule vuosina kasva, vaan asteittain vähenevät.

Palvelumalli 2020 mukaisesti kehitetään ja pilotoidaan hyvinvointikeskustoimintamallia. Hyvinvointikeskuksissa on laaja-alaisesti eri sosiaali- ja terveydenhuollon ja muita palveluita. Hyvinvointikeskuksissa pidennetään palvelujen aukioloaikoja asiakaslähteisyyden parantamiseksi sekä toimitilojen tehokkaamman käytön mahdollistamiseksi.

Kiimingin hyvinvointikeskus ja sen alaisena Yli-lin ja Yli-kiimingin hyvinvointipisteet aloittavat ensimmäisenä 1.3.2014 alkaen. Kiimingin hyvinvointikeskus toteutetaan oman tuotannon itsenäisenä tuotantoyksikkönä. Erityyppisiä hyvinvointipisteitä käynnistetään. Yli-lin, Ylikiimingin, Höyhtyan ja Oulunsalon hyvinvointipisteissä on asiakaslähteisesti saatavilla perustason neuvola- ja lääkäripalvelut. Keskustan terveysasema muuttaa Kontinkankaalle peruskorjauksen valmistuttua vuoden 2014 lopussa. Rajakylän, Kaijonharjun ja Myllyojan terveysasemien tulevaisuus ratkaistaan myöhemmin. Aleksinkulman käyttötarkeitusta ja käyttöä uudelleen arvioidaan osana hyvinvointipisteiden suunnittelua.

Kaikissa hyvinvointipalveluissa edistetään asiakkaiden omatoimisuutta ja omavastuuta mahdollistamalla mm. sähköiset palvelut ja nettineuvonta. Poikkihallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa eri-ikäisen ja erityyppisiä palveluita tarvitsevien asiakasryhmien tueksi.

Sosiaalisen hyvinvoinnin osalta tavoitteena on valtakunnallisten suositusten ja ohjelmien mukaisten rakennemuutosten toteuttaminen sekä palvelutakuisiin vastaaminen. Rakennemuutokset kohdentuvat lastensuojeluun, kehitysvammahuoltoon sekä mielenterveyspalveluihin, joissa keskeisenä palvelurakenteen tavoitteena on laitospalveluiden suhteellisen osuuden laskeminen ja palvelujen painopisteen siirtäminen avohuollon puolelle. Ennaltaehkäisevää työtä kehitetään hyvinvointipalvelujen, sivistys- ja kulttuuripalvelujen, yhdyskuntapalvelujen ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Kolmatta sektoria tuetaan suuntaamalla järjestöille myönnettäviä avustuksia strategisesti tärkeiden ennaltaehkäisevien toimintojen järjestämiseksi. Paljon palveluja tarvitsevien asiakasryhmien osalta eri toimijatahojen palveluohjauksellista roolia selkeytetään.

Terveyspalvelujen toimintamalleja kehitetään siten, että pystytään vastaamaan toisaalta terveyspalveluiden saatavuuteen ja toisaalta paljon palveluita tarvitsevien monialaiseen suunnitelmalliseen työhön. Tämä edellyttää asiakasryhmien segmentointia ja uudenlaista palvelumuotoilua. Järjestetään riittävä henkilöstöresurssi talous- ja velkaneuvontayksikköön neuvonta- ja avustaviin tehtäviin oman toiminnan sisällä.



Talousarviossa 2013 ja palvelumalli 2020:ssa mainittu lääkärin ja hoitajan vastaanottopalveluiden listautumismalli valmistellaan osana Valo-hanketta ja tuodaan erikseen päätettäväksi. Syksyllä 2013 päätöksentekoon tulevan Aapistie 3:n hankesuunnitelman mukaisesti valmistuisi vuonna 2016 Kontinkankaalle laaja suun terveydenhuollon yksikkö. Yksikköön keskitetään suun terveydenhuollon erityispalvelut, opetusterveyskeskus sekä suun terveydenhuollon päivystys ja osa peruspalveluista. Suun terveydenhuollon liikkuvan hoitoyksikön pilotti valmistellaan. Palveluseteli valmistellaan otettavaksi käyttöön suun terveydenhuollossa hoitotakuun määräajoissa pysymisen varmistamiseksi, kunhan sähköinen palveluseteliohjelma valmistuu vuoden 2014 lopussa.

Sairaalahoito, kotiin annettava tehostettu kotisairaanhoido / kotisairaala ja avogeriatrian palvelut optimoidaan osana ikäihmisten palveluketjua. Palvelumalli 2020:n linjausten mukaisesti perusterveydenhuollon sairaalahoito keskitetään Kontinkankaalle. Haukiputaan vuodeosaston jatko arvioidaan osana ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon palvelurakennemuutosta ja Haukiputaan hyvinvointikeskuksen kehittämistä.

Oulun seudun kuntoutussairaala (90 sairaansijaa) liitetään toiminnallisesti ja hallinnollisesti osaksi kaupungin omaa palvelutuotantoa. Osastojen profiloinnilla varmistetaan erityisosaaminen ja tehokas palveluketju sekä mm. päihdeasiakkaiden vaatimat sairaalapalvelut. Sairaala-paikkojen kapasiteetin riittämiseksi on erityisen kriittistä varmistaa tehokkaat hoito- ja palveluketjut ja tarvittava kapasiteetti iäkkäiden pitkäaikaishoitoa varten, jotta sairaalahoito ei epätarkoituksenmukaisesti pitkity.

Palvelumalli 2020 ja Talousarvioesitys 2014 sisältää tavoitteen erikoissairaanhoidon kustannusnousun merkittävää hillitsemisestä. Tiiviin omistajaohjauksen ja valmisteilla olevan terveydenhuollon järjestämisuunnitelman lisäksi laaditaan erillinen toimenpideohjelma, jotta toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin päästään. Taloudelliset ja toiminnalliset näkökulmat sisältävän ohjelman tulee olla kaupungin (kuntien) ja sairaanhoitopiirin yhteinen, jotta toimenpiteiden kokonaistaloudellisuus ja ehjä vaikuttava palvelukokonaisuus voidaan taata. Tarkasteluun tulee nostaa mm. hoidonporrastus (sisältäen työnjaon erikoissairaanhoidossa ja erityispalveluissa), tukipalvelut sekä päivystyksen järjestäminen.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä painopisteenä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn edistäminen ja arjen turvallisuus. Tavoitteena on siirtää painopistettä laitoshoidosta ennaltaehkäiseviin ja kotona asumista tukeviin palveluihin. Strateginen päätavoite on, että vuoteen 2020 mennessä 92 % 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona (Palvelumalli 2020) itsenäisesti tai riittävien palvelujen turvin. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää sosiaali- ja terveystalouden lisäksi laajaa sitoutumista vanhuspalvelulain ikäännyvästä väestöstä koskeviin tavoitteisiin, sekä hyväksytyihin ikäännyttämissä poliittisiin linjauksiin. Vanhusneuvostolla on omalta osaltaan merkittävä rooli yhteisten tavoitteiden eteenpäin viemisessä. Ikäännyneiden ennaltaehkäisevää työtä kehitetään edelleen poikkeuksellisesti yhteistyöllä asumis-, liikunta-, kulttuuri-, koulutus- ja yhdyskuntasuunnittelussa sekä joukkoliikenteen kehittämisessä.

Ikäihmisten kotihoidon järjestäminen perustuu vahvaan kunnan omaan toimintaan. Oulun Palvelusäätiö tuottaa asteittain palvelutaloissaan asuvien asiakkaiden tarvitseman kotihoidon. Asiakkaan valinnan mahdollisuuksien ja joustavan asiakastarpeeseen vastaamisen turvaamiseksi kotihoidon järjestämisessä hyödynnetään palvelutarpeen kasvussa monituottajuutta (Palvelumalli 2020) siten, että kasvuun vastataan ostopalvelulla ja palvelusetelillä.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen palvelun tarpeeseen vastataan laitoshoidon sijasta tehostetulla palveluasumisella. Tavoitteena on, että asiakas saa tarkoituksenmukaisen hoidon ja palvelun oikealla paikalla mahdollisimman joustavasti, eikä hänen tarvitse vaihtaa asumispaikkaa toimintakyvyn muutoksista huolimatta. Vuoteen 2020 mennessä 75 vuotta täyttäneistä enintään 3 % asuu pitkäaikaisessa laitoshoidossa ja tehostettua palveluasumista varataan n. 5 %:lle 75 vuotta täyttäneistä (Palvelumalli 2020). Palveluasumisen järjestämisessä hyödynnetään monituottajuutta (Palvelumalli 2020). Kunnan tuottamaa tehostettua palveluasumista ei lisätä ja tehostettu palveluasuminen järjestetään pääsääntöisesti palvelusetelillä (Asuntopoliittiset linjaukset 2013).

Omaishoidon tuen kehittämisen painopisteenä on monipuolisten, omaishoitoperheiden kotona asumista tukevien ja omaishoitajan kuormitusta keventävien palvelujen järjestäminen monituottajamallia hyödyntäen. Omaishoidon tukea ja palkkiokäytäntöä kehitetään edelleen huomioiden vuonna 2013 valmistuva valtakunnallinen ohjelma. Omaishoidon kokonaisuus tuodaan erikseen päätettäväksi.

Harkinnanvaraisia palveluita ja avustuksia arvioidaan uudelleen. Kaikkien harkinnanvaraisten palveluiden ja avustusten osalta arvioidaan niiden vaikuttavuus palveluketjuun ja tarkistetaan sen perusteella kriteerit ja myöntämiskäytännöt.

Tilojen vuokratilaukset nousevat uusien ja peruskorjattujen tilojen vuoksi vuonna 2014. Vuokrien nousu pyritään kattamaan tilojen käyttöä tehostamalla. Tämän lisäksi kartoitetaan ja hyödynnetään muuta tiloihin liittyvää säästöpotentiaalia, sekä pyritään luopumaan pienistä yksiköistä.

Uudet tarve- ja hankeselvitykset: Haukiputaan hyvinvointikeskus/Simpulanmäki ja Kontinkankaan alueen kokonaissuunnitelma valmistellaan. Kontinkankaan alue on merkittävä hyvinvoinnin keskittymä palvelujen näkökulmasta. Hyvinvointikeskuksen kokonaissuunnitelmien laadinnassa huomioidaan sujuvan joukkoliikenteen mahdollisuudet.

Palvelut järjestetään vuonna 2014 pienemmin asukaskohdaisiin kustannuksiin kuin vuonna 2013 ja sama tavoite on myös suunnitelmakauden vuosille.

### Kehittäminen

1 000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	1 135	1 154	1 173
Toimintamenot	1 696	1 725	1 755
Toimintakate	- 561	- 571	- 582

Hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeilla halutaan tukea kuntalaisten pärjäämistä sekä edistää kuntalaisten hyvinvointia ja omahoitoa. Hyvinvointipalvelut osallistuu vuonna 2014 kymmeneen käynnissä olevaan projektiin. Näistä seitsemän projektia päättyy vuonna 2014. Projektit jakautuvat neljään Oulun kaupungin strategista kehittämistä ohjaaviin poikkitoiminnallisiin kehittämissohjelmiin: Syke- kaupunkikulttuurin kehittämissohjelma, Pestityöllisyysohjelma, Impakti- tietohallintaohjelma ja Konstielämänhallinta- ja hyvinvointiohjelma. Lisäksi uuden INKA-ohjelman teemoista Oululla on vetovastuu Tulevaisuuden terveys –kokonaisuudesta. Tämä tarkoittaa myös hyvinvointipalveluiden aktiivista osallistumista tuleviin INKA –hankkeisiin.

Kehittämisshankkeiden yhteistavoitteena on toteuttaa toimintamalliratkaisuja uuden palvelumallin ja palvelurakenteen tueksi. Kotona asumista tukevia ratkaisuja ja palveluohjauksen kehittämistä toteutetaan useassa hankkeessa, jotka toimivat yhteistyössä (Avaus, Silver, Vanhuspalvelulain toimeenpanohanke). Keskeinen kehityshanke (PSOP) toteuttaa sähköisen palvelusetelin usean kaupungin yhteistyönä.

### **Merkittävimmät kehittämisshankkeet**

Kaste –ohjelman Avaus -hanke on hyvinvointipalveluiden strategisesti tärkein kehittämisshanke, joka tukee uuden palvelumallin tavoitteita. Avauksen kehittämissvaiheen

aikataulu on 1.5.2013-30.10.2015. Vuoden 2014 aikana pilotoidaan palvelutarjontaa ja kehitetään muita kotona asumista tukevia palveluita. Yhdessä tietohallinnon Onion –hankkeen kanssa Avaus määrittelee tulevaisuuden sähköisiä palveluita sekä tulevaisuuden tietojärjestelmäratkaisuja. Avauksen rinnalla käynnistyy hanketta tukevia projekteja Sitran (Otometri –projekti) ja Tekesin ohjelmiin liittyen. Projektien resursoinnissa ja aikataulutuksessa huomioidaan eri palvelualueiden osallistumismahdollisuudet ja projektiesitykset käsitellään aina erikseen.

PSOP - Hyvinvointipalvelujen järjestämisen uusi ekosysteemi – Palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmän sekä toiminnan muutoksen toteuttamishanke: Turun kaupungin hallinnoima THL:n SAdE –ohjelmaan kuuluva hanke, jossa toteutetaan yleiskäyttöinen järjestelmä palvelusetelin ja ostopalveluiden hallinnointiin.

Silver Oulu on osa kansanvälistä Silver-hanketta, jonka päätavoitteena on luoda uusia teknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja ikääntyvien kotona asumisen tueksi PCP-mekanismeja käyttäen. PCP - esikaupalliset hankinnat on EU:nkin tasolla uusi kehitettävä hankintamenettely, jonka tavoitteena on saada käyttäjystävällisiä ratkaisuja/ tuotteita markkinoille yhteistyössä yritysten kanssa kehittäen. Oulun Silver-projektissa kehitetään teknologiaa voimakkaasti hyödyntävä etäohjauksen kokonaisratkaisu. Hanke päättyy vuonna 2015.

## 7.6.3 Riskianalyysi

Hyvinvointipalvelujen talousarvion taloudellisena tavoitteena on asukaskohtaisten kustannusten kääntyminen laskuun. Menokehityksen oikaisemiseksi palvelurakennemuutos tulee toteutua suunnitellusti. Talousarvion pitävyys edellyttää kaikkien palvelumalliin sisältyvien osatavoitteiden toteutumista ja tavoitteiden toteuttamisen aikataulutuksen nopeuttamista. Uusia menopaineita ei voi syntyä. Vuonna 2013 lisääntynyt työttömyys on yksi isoriskitekijä toimeentulotukeen varattujen menojen riittävyteen. Työttömyyden kasvu voi lisätä myös muuta palvelukysyntää.

Palvelumallin mukaisesti monituottajuus ja poikkitoiminnallisuus lisääntyy. Palvelukokonaisuuksien hallinta edellyttää laaja-alaista yhteistä ymmärrystä keskeisistä tavoitteista. Johdolla ja henkilöstöllä on lisäksi oltava ajantasaista työkalut seurannan ja arvioinnin onnistumiseksi.

Poikkitoiminnallisella yhteistyöllä tavoitellaan asiakaslähteisen toiminnan kehittämistä ja myös merkittävää taloudellista hyötyä. Uusien toimintamallien kehittämisessä on kuitenkin riskiä, että vanhojen toimintamallien purkamisessa ei onnistuta eikä kustannusten kasvua saada kääntymään laskuun.

Oman toiminnan sopimusohjaus on kolmannes hyvinvointipalvelujen budjetista. Sopimusohjausta on kehitetty ja kehitetään edelleen tarkastelukulmana erityisesti keskeisten asiakasryhmien palvelujen toimivuus ja taloudellisuus. Kriittistä on erityisesti keskeisten tavoitteiden johtaminen ja toimeenpano sekä seuranta kaikilla organisaatioilla.

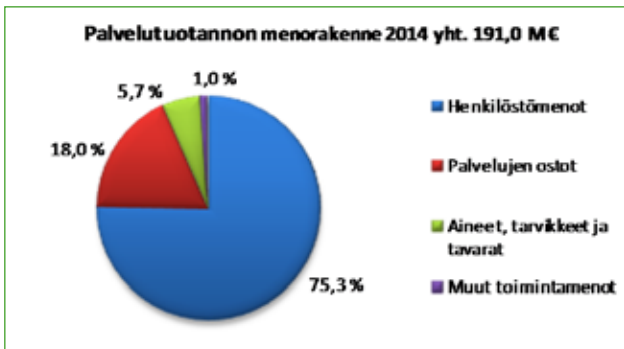
Tukipalvelumenot voivat aiheuttaa vuonna 2014 haasteita hyvinvointipalveluiden talouden hallinnalle. Tukipalvelujen osalta tarvitaan vahvaa sopimus- ja omistajaohjausta. Erikoissairaanhoidon menojen osuus on noin kolmannes hyvinvointipalvelujen budjetista. Erikoissairaanhoidon omistajaohjauksen toimivuuden merkitys kasvaa edelleen. Uuden toiminta- ja johtamismallin valmistelu ja käyttöönotto voi aiheuttaa tehottomuutta ja toiminnallista että taloudellista riskiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön budjettiesitys sisältää esityksen perustoimeentulotuen valtionosuuden pienentämisestä, mikä toteutuessaan vähentäisi hyvinvointipalvelujen ennakoituja tuloja noin 0,4 M€ vuonna 2014. Hyvinvointipalvelujen tulobudjettiin ei päästä ilman lisätömenpiteitä.

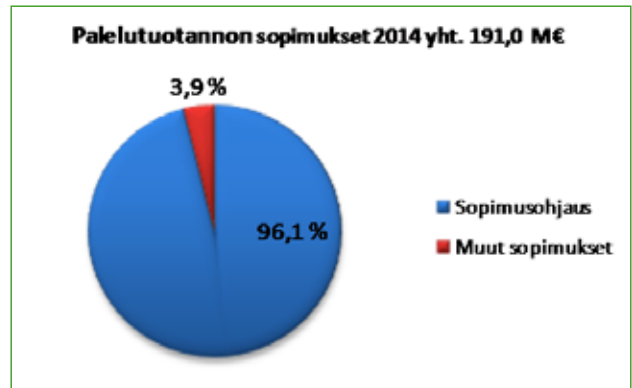


## 7.7 Hyvinvointipalvelujen johtokunta

Palvelutuotannon tehtävänä on vastata asiakaslähtöisten palvelujen tuottamisesta ja kehittamisestä. Toiminnan tavoitteena on tuottavuuden ja vaikuttavuuden kasvu, palvelurakenteen keveneminen sekä varhaisen tuen ja ehkäisevän työn vahvistaminen. Tuotanto koostuu kolmesta palvelualueesta; sosiaalinen hyvinvointi (sosiaali- ja mielen-terveyspalvelut), terveyspalvelut ja ikäihmisten hyvinvointipalvelut. Hyvinvointipalvelujen tuotannossa työskentelee 1.1.2014 noin 3 000 työntekijää.



Kuva 18. Talousarvio 2014 menolajeittain (arvio).



Kuva 19. Palvelutuotannon sopimukset 2014 Talousarvio tarkentuu käyttösuunnitelmassa. (arvio).

### 7.7.1 Talous

#### Johtokunnan sitovuus valtuustoon

Palvelutuotannon talousarvio sisältää johtokunnan alaisia sitovuusmuutoksia, jotka tuodaan päätöksentekoon palvelutoimintasuunnitelmassa 2014. Yhteistyössä järjestäjän kanssa valmistellaan oman tuotannon itsenäisen tuotantoyksikön kokeilua. Lisäksi suun terveydenhuolto asetetaan nettositovaksi johtokuntaan nähden. Talousarvio sisältää palvelutuotannon yhtenä taloudellisena nettoyksikkönä, valtuustoon nähden sitovana toimintakatteella 0.

1000 €	TALOUS-ARVIO 2014	TS2015	TS2016
TOIMINTATULOT	190 964	194 210	197 512
TOIMINTAMENOT	-190 964	-194 210	-197 512
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto

1000 €	TALOUS-ARVIO 2014	TS2015	TS2016
<b>TOIMINTATULOT</b>			
Myyntitulot	189 813	193 040	196 322
Maksutulot	1 151	1 170	1 190
Tuet ja avustukset			
Vuokratulot			
Muut toimintatulot			
Toimintatulot yhteensä	190 964	194 210	197 512
<b>TOIMINTAMENOT</b>			
Henkilöstömenot	-143 802	-146 247	-148 733
Palvelujen ostot	-34 353	-34 937	-35 531
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 827	-11 011	-11 198
Avustukset			
Vuokramenot			
Muut toimintameno	-1 982	-2 015	-2 050
Toimintameno yhteensä	-190 964	-194 210	-197 512
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Talousarvio 2014 sisältää järjestäjän ja tuottajan välisten sopimusten lisäksi muita sopimuksia yhteensä n. 7,3 M€.

## 7.7.2 Toimintasuunnitelma

### Toimintaympäristöanalyysi

Palvelutuotannon tehtävänä on vastata Palvelumallin 2020 tavoitteisiin hyvinvointipalvelujen rakennemuutoksen toteutumiseksi. Palvelurakennetta muutetaan strategian mukaisesti enemmän ennaltaehkäisevää työtä ja avohoittoa ja -palvelua painottavaksi. Palvelurakenteen muutosta toteutetaan lasten ja nuorten palveluissa, mielenterveys- ja päihdepalveluissa ja ikäihmisten palveluissa. Elämäntaakan mukainen toimintamalli on edennyt käytännössä: Hyvinvointi- ja sivistys- ja kulttuuripalveluissa on yhteiset toiminnan tavoitteet muun muassa lastensuojelun rakennemuutoksen osalta.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluketjuissa painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat avohuollon palvelut. Tavoitteena on lastensuojelun asiakkuuksien vähentyminen ja lastensuojelun rakennemuutos kevyempiin palveluihin. Tämä edellyttää hallinnonrajat ylittävää monialaista yhteistyötä hyvinvointipalveluiden, sivistys- ja kulttuuripalveluiden, yhdyskuntapalveluiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Perusterveydenhuollossa painotetaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, palveluiden saatavuutta, hoitosuhteen jatkuvuutta, väestön omahoitoa ja -vastuuta, terveys-työtyjen tuottamista ja asiakkaan aseman vahvistamista. Terveysasemien valinnan vapaus koskee uutena asiana kaikkia Suomen terveysasemia. Maksuvelvoite säilyy kuitenkin kotikunnalla. Järjestäjä ostaa noin 12 000 asukkaan lääkärin ja hoitajan vastaanottopalvelut yksityiseltä palveluntuottajalta. Muiden terveysasemien vastaanottopalvelut, kaikkien terveysasemien neuvolapalvelut ja suun terveydenhoidon palvelut tuotetaan kaupungin omaa toimintana.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### **Kaupunginvaltuuston nähdet sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Asiakas saa tarvitsemansa palvelun oikea-aikaisesti tarkoituksenmukaisessa paikassa	Lakisääteiset ja muut sovitut määräajat	Lakisääteiset ja muut sovitut määräajat toteutuu
Ennaltaehkäisevät ja avopalvelut toimivat	Avohoidon/-huollon ja kevyempien palveluiden osuus kaikista palveluista	Avohoidon/-huollon ja kevyempien palveluiden osuus lisääntyy vuodesta 2013
	Poikkitoiminnalliset palveluprosessit/-muodot, toteuma	Poikkitoiminnallisia uusia palveluprosesseja/-muotoja kehitetty
Talouden hallinta	Toimintakate	Toimintakate 0
Henkilöstömäärä ja -rakenne optimoidaan	Henkilöstömäärä	Henkilöstömäärä vähenee vuoden 2013 tasosta

Palvelutuotannon tehtävänä on vastata Palvelumallin 2020 tavoitteisiin hyvinvointipalvelujen rakennemuutoksen toteutumiseksi. Palvelurakennetta muutetaan strategian mukaisesti enemmän ennaltaehkäisevää työtä ja avohoittoa painottavaksi. Palvelurakenteen muutosta toteutetaan lasten ja nuorten palveluissa, mielenterveys- ja päihdepalveluissa, kehitysvammaisten palveluissa ja ikäihmisten palveluissa.

Hyvinvointikeskusmallia kehitetään ja pilotoidaan Palvelumalli 2020 mukaisesti. Oman tuotannon itsenäisen tuotantoyksikön kokeilu toteutetaan osana hyvinvointikeskus- toimintamallin pilotointia. Lisäksi otetaan käyttöön pilottikokeiluna liikkuvat palvelut ja palvelua kehitetään saatujen kokemusten perusteella. Perusterveydenhuollon sairaalahoitoa keskitetään. Oulun Seudun Kuntoutussairaalan toiminta siirtyy kaupungin omaksi toiminnaksi keväällä 2014 ja se on osa kaupunginsairaala.

Ikäihmisten palveluissa tuetaan ja aktivoidaan ikäihmisten toimintakykyä, jotta kotona asuminen mahdollistuu mahdollisimman pitkään. Palvelut räätälöidään asiakaslähtöisesti ja ne ovat vaikuttavia. Sekä tehostettua palveluasumista että laitoshoidon tarvitseville turvataan hoiva ja huolenpito. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja kehitysvammaisten palvelujen rakennemuutos jatkuu suunnitellusti. Kehitysvammaisten osalta PPSHP:n laitospaikat vähenevät suunnitellusti ja asiakkaat siirtyvät Oulun kaupungin oman tuotannon tuottamiin ja yksityisen tuottamiin asumispalveluihin. Psykiatrisen osastohoito on keskitetty vuoden 2013 lopulla sairaanhoitopiiriin.

Väestönkasvusta ja ikääntymisestä johtuva palvelutarpeiden kasvu hoidetaan tuottavuutta nostamalla, hyödyntämällä henkilöstön poistumaa ja ohjaamalla henkilöstöä hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön. Henkilöstön kokonaismäärä vähenee.

Hyvinvointipalvelujen tilaaja on raportoinut tulevista lakimuutoksista, joilla on vaikutusta myös palvelutuotantoon ja tulevien palvelusopimusten sisältöihin. Henkilöstöön liittyvät lakimuutokset (mm. ikälaki) huomioidaan henkilöstösuunnittelussa ja johtamisessa.

Suunnitelmakaudella jatketaan hallinnonrajat ylittävää monialaista yhteistyötä hyvinvointipalveluiden, sivistys- ja kulttuuripalveluiden, yhdyskuntapalveluiden ja kolmannen sektorin kanssa. Poikkitoiminnallisen yhteistyön tavoitteena on asiakaslähtöisyyden lisääminen sekä vaikuttavuuden parantaminen ja tuottavuuden kasvattaminen toimintatapoja ja vastuuajakoja uudistamalla. Resurssien käyttöä tarkastellaan ja kohdennetaan tarvittaessa

uudelleen. Tavoitteena on, että kuntalaiset kohtaavat asiakkaana vain yhden palvelukokonaisuuden ilman näkyviä hallinnollisia rajoja (Siku/Hyve/Y&Y). Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelukokonaisuuksien yhteisiä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa on suunniteltu sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja hyvinvointipalveluiden toimijoiden yhteistyöllä kevään 2013 aikana. Suunnitelmia toteutetaan vuoden 2014 aikana. Vastaavaa työtä ollaan käynnistämässä työikäisen väestön ja ikäihmisten osalta. Yhteistyötä vahvistetaan myös yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kanssa. Vuoden 2014 aikana kehittämistyötä tullaan suuntaamaan keskeisesti poikkitoiminnallisten asiakaslähtöisten kokonaisuuksien kehittämiseen korostaen ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea kaikille elämänkaaren mukaisille asiakasryhmille. Osana poikkitoiminnallisen työn kehittämistä valmistellaan ja toimeenpannaan asiakasvastuumalli paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden tueksi.

Palvelumalli 2020 mukaisesti terveyskeskukset muuttuvat monialaisiksi hyvinvointikeskuksiksi. Hyvinvointikeskustoimintamallia kehitetään ja pilotoidaan. Oman tuotannon itsenäisen tuotantoyksikön kokeilu toteutetaan osana hyvinvointikeskus toimintamallin -pilotointia.

Avoterveydenhuollossa jatketaan jo käynnissä olevia monia kehittämistoimia. Hyvä vastaanotto -toimintamallin mukainen kehittämistyö jatkuu ja sitä suunnataan paljon palveluita tarvitsevien tai pitkäaikaissairaiden potilaiden moniammatilliseen haltuunottoon. Hyvinvointineuvola, fysioterapeutin selkävastaanotto ja avogeriatriin toiminta toteutuvat kaikilla terveysasemilla. Mielenterveyspotilaiden ja päihdeperheiden hoidon toimintamallia kehitetään. Omahoidon teknisiä ominaisuuksia ja käytettävyyttä toivotaan parannettavan ennen sen laajentumista.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä lisääntyy edelleen. Palvelujen kysynnän kasvu on suurempaa kuin väestön kasvu. Vastausta tuottavuuden lisäykseen haetaan mm. menemällä mukaan Hyvä vastaanotto -hankkeeseen ja olemalla mukana THL:n Suhat-verkostohankkeessa. Joidenkin toimipisteiden sisäilmaongelmat haittaavat toimintaa. Mahdollisuutta palvelusetelin käyttöön kartoitetaan ja valmistellaan.

Päivystyksellisten palveluiden (perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaali-, mielenterveys- ja päihdepäivystyspalvelut, ml. selviämishoitotasemapaalvelut) kehittämistä tehdään yhdessä sairaanhoidopiirin kanssa. Erityisen kriittistä ja tarpeellista on sovitaa tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmät yhteen ja toimiviksi.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluketjuissa painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat avohoidon ja -huollon palvelut. Tavoitteena on lastensuojelun asiakkuuksien, etenkin kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrän, vähentyminen ja lastensuojelun rakennemuutos laitospalveluista kevyempiin palveluihin. Perhehoidon osuus tulee kasvamaan lastensuojelun mukaisesti. Omat lastenkoti paikat kohdennetaan nuorille ja pienten lasten sijoitukset tehdään perheisiin. Perhetyö toteutetaan ensisijaisesti omana toimintana. Palvelutuotantoon perustetaan perhepalveluiden pooli avohuollon palvelujen

toimivuuden varmistamiseksi. Nuorten toimeentulotuki päätöksissä edellytetään asiakkaan kohtaamista alle 25-vuotiaiden osalta, joiden pääasiallisena tulona on toimeentulotuki ja/tai työmarkkinatuki ja tuen saanti on pitkäkittynyt. Ohjausta ja neuvontaa tehdään yhteistyössä työ- lisyyspalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden alaisen Byströmin nuorten palveluiden kanssa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja kehitysvammaisten palvelujen rakennemuutosta jatketaan suunnitellusti. Psykiatrin osastohoito on keskitetty sairaanhoitopiiriin. Tavoitteena on edelleen se, ettei laitospalvelu lisääntynyt. Avohoittoa ja -palveluita kehitetään edelleen yhteistyössä henkilöstön ja palveluiden käyttäjien kanssa. Rakennemuutoksen toteuttaminen suunnitellusti edellyttää PPSHP:n psykiatrin klinikan ja Oulun kaupungin hyvinvointipalveluiden saumatonta yhteistyötä. Kehitysvammaisten osalta PPSHP:n laitospaikat vähenevät suunnitellusti ja asiakkaat siirtyvät oman tuotannon tuottamiin ja yksityisen tuottamiin asumispalveluihin.

Ikäihmisten palveluissa tuetaan ja aktivoidaan ikäihmisten toimintakykyä, jotta kotona asuminen mahdollistuu mahdollisimman pitkään. Henkilöstörakenne ja -mitoitus arvioidaan vanhuspalvelulain veloitteiden ja ikäihmisten palvelujen laatusuosituksen mukaiseksi. Kaikkia avohoittoa ja kotona hoitamista tukevia innovoivia palvelukokonaisuuksia kehitetään hyödyntäen teknologisia ratkaisuja ja sähköisiä palveluita.

Palvelualueilla jatketaan työhyvinvointiohjelman toteuttamista. Työn tuottavuuden kehittämisen hanketta toteutetaan mm. Intiön hoivalla osallistamalla henkilöstö ohjautusti oman työn kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen. Asiakaslähtöisen toiminnan lähijohtamisen malli tukee henkilöstön työhyvinvointia.

## Kehittäminen

Vuoden 2014 aikana kehittämistyötä tullaan suuntaamaan keskeisesti poikkitoiminnallisten asiakaslähtöisten kokonaisuuksien kehittämiseen, korostaen ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea kaikille elämänkaaren mukaisille asiakasryhmille. Vuoden 2013 aikana sivistys- ja kulttuuripalvelujen kanssa yhteistyössä suunniteltujen lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin kohdentuvien kehittämistoimien valmistelu ja toimeenpano jatkuu suunnitellun mallin mukaisesti. Kehittämistyötä toteutetaan ohjautusti ammattilaisista koostuvilla työryhmillä heidän osaamisensa ja ideointinsa mukaisesti. Vastaavaa kärkitoimien valmistelua aletaan valmistella ikäihmisten ja työikäisen väestön hyvinvoinnin lisäämiseksi yhteistyössä sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kanssa. Osana poikkitoiminnallisen työn kehittämistä valmistellaan ja toimeenpannaan asiakasvastuumalli paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden tueksi.

Asiakaslähtöisen palvelumuotoilun peruseriaatteita toteutetaan palvelumalli 2020:n linjaukset huomioiden. Jokaisesta kehittämistoimesta määritellään tavoitteet, sisällöt, vastuut, aikataulut, resursointi, mittarointi, raportointi ja arvioidaan kustannusvaikutuksia. Alustavasti hahmotellaan uuden, kehitteillä olevan toimintamallin laajentamissuunnitelma. Uuden toimintamallin johtamista

suunnitellaan koko kehittämistyön ajan ennakoidusti. Kehittämistyöhön otetaan mukaan kokemusasiantuntijoita.

Toiminnan arviointia kehitetään kohti poikkitoiminnallisen työn ja asiakaslähtöisten prosessien onnistumisen arviointia yhteistyössä sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja

### 7.7.3 Riskianalyysi

Hyvinvointipalveluissa on onnistuttava palvelurakenteen ja muiden palvelumalliin sisältyvien tavoitteiden toteuttamisessa, jotta koko hyvinvointipalveluiden asukaskohdattaiset kustannukset kääntyvät laskuun. Palvelutuotannolla on keskeinen rooli hyvinvointipalveluiden palvelumallin toteuttamisessa.

Poikkitoiminnallista yhteistyötä lisätään ja yhteisiä resursseja arvioidaan. Yhteistyöllä tavoitellaan asiakaslähtöisen toiminnan kehittymistä ja myös merkittävää taloudellista hyötyä. Uusia palvelumuotoja kehitetään. Uusien toimintamallien kehittämisessä on kuitenkin riskiä, että ”vanhojen” toimintamallien purkamisessa ei onnistuta, syntyy päällekkäistä toimintaa ja kustannukset kasvavat.

Henkilöstön osallistaminen on tärkeää muutoksen tekemisessä. Henkilöstön sairauspoissaolot kääntyivät laskuun vuonna 2013, mutta ovat edelleen joillakin alueilla korkeat. Palvelut on jatkossa tuotettava pienemmin kustannuksin tuottavuutta lisäämällä. Henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta on huolehdittava.

Järjestäjän ja tuottajan välinen sisäisen sopimusohjauksen sopimus on todennäköisesti myös vuonna 2014 ns. kiinteä sopimus. Sopimuksista päätetään toimitelmissä viimeistään tammikuun loppuun mennessä. Jotta vuoden 2014 toimintakate toteutuu tavoitteen mukaisesti (0), edellyttää se nykyiseen menorakenteeseen puuttumista ja yksikkökustannusten kääntymistä laskuun. Tuottavuutta tulee lisätä. Taloustilannetta tulee korjata toiminnan ja talouden kehittämistoimenpitein.

Palvelutuotannon haasteena on henkilöstömäärän väheneminen. Henkilöstökustannukset ovat noin 75 % palvelutuotannon kokonaismenoista. Palvelutuotanto ei pysty

yhdykskunta- ja ympäristöpalveluiden toimijoiden kanssa. Yhteisiä asiakaslähtöisiä palvelukokonaisuuksia mallinetaan IMS –järjestelmään. Omavalvonta- sekä potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelmat laaditaan aiempaa tarkemmalle tasolle tukemaan henkilöstön perehdytystä ja yhteisten toimintamallien toteutusta.

vähenevillä resursseilla vuoden 2013 palvelu- ja laatutasoon tuottavuuskehityksestä huolimatta. Tukipalvelumenojen kasvu on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen vuonna 2014 haasteen palvelutuotannon talouden hallinnalle. Tukipalvelujen osalta tarvitaan vahvaa sopimus- ja omistajaohjausta.

Tilaja-tuottajamallista siirrytään elämänkaarimalliin ja sen mukaiseen johtamisjärjestelmään. Hyvinvointikeskustoimintamallin asteittainen rakentaminen ja siirtyminen uuteen johtamisjärjestelmään lisää päällekkäisen hallinnon riskiä. Lisäksi tuotannon riskinä on johtamisjärjestelmän ja jatko-organisoinnin keskeneräisyydestä johtuen sijaisena toimivien esimiesten suuri määrä.

Palvelutuotannolta edellytetään edelleen hyvää palvelun laatua ja hoito- ja palvelutakuissa pysymistä. Hoito- ja palvelutakuiden toteutumista valvotaan. Henkilöstöresurs- sin vähentyminen voi vaikuttaa kaikilla alueilla hoito- ja palvelutakuu-aikojen nousemiseen lakisääteisiin ylärajoihin. Riskinä on se, että tämä näkyy päivystyksen sekä ras- kaampien palveluiden käytön lisääntymisessä.

Ei-lakisääteisiä palveluja on karsittava.

Yhteiskunnallinen tilanne on huolestuttava. Työttömyys on Oulussa lisääntynyt. Työttömyys voi lisätä palvelujen kysyntää. Palvelutarpeen mahdollinen kysynnän kasvu on sisällynyt sopimukseen. Palvelutarpeen kasvuun on kyettävä vastaamaan uusilla, kevyemmällä palveluratkaisuilla. Poikkitoiminnallisen yhteistyön mahdollisuudet tulee arvioida mahdollisimman hyvin. Myös sähköisillä ratkaisuilla voitaneen vastata osaan kysynnästä. Myös viestinnän keinot tulee hyödyntää.

## 7.8 Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää yksilön ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tehtävät jakaantuvat vastuualueisiin, joita ovat varhaiskasvatus, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukio ja aikuislukio, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus, liikuntapalvelut ja kulttuuripalvelut.

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat 0–6-vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita. Palvelutarjonta sisältää

päiväkotihoidon, perhepäivähoitoa, avointa kerhotoimintaa ja esiopetusta sekä kunnallisesti että yksityisesti toteutettuna. Tarjottavan hoidon lisäksi perheiden kotihoidon tuetaan taloudellisesti kotihoidontuella.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut tarjoavat lapsille ja nuorille opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 1–9 ja lisäopetuksessa (10. luokka). Nuorisolaki koskee alle 29-vuotiaita. Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan monituottajamallilla. Toimintaa täydentää

kolmannen sektorin avustettuna toimintana toteutettava iltapäivätoiminta.

Lukiokoulutus on seudullinen palvelu, osa toisen asteen kokonaisuutta. Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa on suunniteltua ja yhdessä ohjattua. Koulutuksen suunnittelusta ja yhteistyöstä vastaa Oulun seudun toisen asteen koulutuksen kehittämisen ohjausryhmä. Oulun aikuislukio on oppimiskeskus, joka järjestää aikuisille ja nuorille suunnatun lukio- ja perusopetuksen toteuttamismuotoja yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Aikuislukio tarjoaa opetusta maahanmuuttajille sekä järjestää kieliopintoja yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammattiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Yhteistyössä rikosseuraamusviraston kanssa aikuislukio järjestää myös vankilaopetusta.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Uusi laajentunut Oulu-opisto vastaa kansalaisopistopalveluista koko kaupungissa. Taiteen

### 7.8.1 Talous

#### Lautakunnan sitovuus valtuustoon

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
TOIMINTATULOT	29 896	29 896	30 793
TOIMINTAMENOT	-401 860	-395 533	- 399 488
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-371 964</b>	<b>-365 637</b>	<b>-368 695</b>

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimintakate on nettositovaa valtuustoon nähden. Toimintatulojen ja menojen valmistelemisessa on otettu huomioon hintojen korotukset, arviot tulojen muutoksista, palkkojen korotukset, tilajärjestelyjen myötä muuttuneet vuokratiedot, palveluiden hintojen muutokset (mm. kelan hoitotuet, palveluseteli) ja asiakasmäärien muutokset. Talousarvioesitys sisältää Oulun salon kulttuuri-instituutin toiminnan, koska kulttuuri-instituutti liikelaitoksena puretaan vuoden 2014 alusta. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys sisältää seuraavat toimenpiteet, joilla pyritään vastaamaan tiukan talouden asettamaan raamiin. Keskeiset muutokset on esitetty tarkemmin kohdassa toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset.

- Kirjastojen palvelurakenteen muutos
- Avustusten jakoperusteen muutos ja resurssin supistaminen

perusopetuksen palveluja pyritään lisäämään alueellisesti kaupungin omia toimitiloja hyödyntäen. Oulun konservatorio vastaa muun toimintansa ohessa musiikin ammatillisesta peruskoulutuksesta.

Liikunnan edistäminen on osa kuntalaisten laajempaa terveyden edistämistä. Säännöllinen liikunta on terveyden ja hyvinvoinnin edellytys kaikissa elämänvaiheissa. Liikuntapalveluiden ydintehtävänä on liikuntapalveluiden järjestäminen, jonka pohjalta rakentuvat liikuntatoimen palvelut; liikunnan ohjauspalvelut, sisäliikuntapalvelut ja ulkoliikuntapalvelut. Erilaisten kansalaistoimijoiden, kuten liikunta- ja urheiluseurojen, eläkeläisjärjestöjen, vammais- ja kansanterveysjärjestöjen, merkitys osana palveluverkoston liikunnan edistäjinä ja palveluntarjoajina on keskeinen.

Kulttuuripalveluiden vastuualueeseen kuuluvat alueellisesti järjestettävät ns. yleiset kulttuuripalvelut, kirjasto- ja museopalvelut, museo- ja tiedekeskuspalvelut ja musiikkipalvelut. Kaupungin omaa palvelutuotantoa täydentävät seitsemän kulttuurin sopimuskumppanijhdistystä.

#### Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto (sis. varhaiskasvatuksen tuottaja tiliryhmittäin, tarkentuu sopimuksen valmistumisen yhteydessä.)

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
TOIMINTATULOT			
Myyntitulot	6 678	6 678	6 878
Maksutulot	16 259	16 259	16 747
Tuet ja avustukset	4 490	4 490	4 625
Vuokratulot	1 846	1 846	1 901
Muut toimintatulot	623	623	642
Toimintatulot yhteensä	29 896	29 896	30 793
TOIMINTAMENOT			
Henkilöstömenot	-212 506	-209 179	-211 270
Palvelujen ostot	-82 751	-82 751	-83 579
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 193	-13 193	-13 325
Avustukset	-20 286	-20 286	-20 489
Vuokramenot	-70 330	-67 330	-68 003
Muut toimintamenot	-2 793	-2 793	-2 821
Toimintamenot yhteensä	-401 860	-395 533	-399 488
TOIMINTAKATE	-371 964	-365 637	-368 695

Toimintatulojen ja -menojen kohdentuminen tarkentuu käyttösuunnitelmavaiheessa.



## 7.8.2 Toimintasuunnitelma

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tehtävänä on

- tarjota elämän alkuvaiheessa oleville eväät itsenäiseen elämään ja luoda suvaitsevaisuuteen perustuva näkemys ihmisestä yhteisen maapallomme asukkaana
- antaa kaikille ihmisille helposti saavutettavalla ja inostavalla tavalla mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti
- edistää kaupungin kaikkien osien sykkettä ja riemua mahdollistamalla tapahtumia ja yhteisiä tilaisuuksia
- vahvistaa nuorten kasvua ja heidän ympäristönsä sosiaalista eheyttä

Valtuustokauden tavoitteet:

- Oulun kaupungin palvelumalli 2020 toteuttaminen. Kevästä 2013 heikentyneen taloustilanteen vuoksi talousarvio sisältää nopeutuksia palvelumalli 2020 toteuttamiseksi.
- Tasapainoinen talous, tuottavuus ja kustannustietoisuus
- Alueellisen toimintamallin kehittäminen
- Asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palveluprosessien ja – rakenteiden kehittäminen (pilottina lapset, nuoret ja lapsiperheet)
- Palveluiden saavutettavuus kuntalaisille ja vieraille
- Tietojohdantamisen ja siihen liittyvien toimintamallien kehittäminen
- Mahdollistaa tapahtumien monenkirjaisuus ja osallistumisen matala kynnyks
- Kolmannen sektorin toimintaedellytysten kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja monialaisuuden mahdollistaminen myös osana omaa palvelutuotantoa

Jokaiselle peruskoulun päättäneelle nuorelle taataan jatko-opiskelumahdollisuus lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa, oppisopimuskoulutuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin. Osana koulutustakuun toteuttamista Oulu pyrkii aktiivisesti lisäämään ammatillisen koulutuksen tarjontaa seudullamme ja vahvistamaan Oulun asemaa maan parhaana opiskelukaupunkina. Liikunta- ja kulttuuripalveluiden vahvistaminen tulee nähdä yhä keskeisempänä osana kuntalaisten laajempaa terveyden edistämistä kaikissa ihmisen ikävaiheissa.

Vuonna 2014 sivistys- ja kulttuuripalvelujen omasta hallinnosta sijoitetaan opettajakoulutuksen saaneita henkilöitä avautuviin virkoihin, jolloin saadaan esim. 10 henkilöä sijoittamisella säästöä palkkamäärärahojen siirtymisestä hallinnosta.

### Toimintaympäristöanalyysi

Sivistys- ja kulttuuripalveluilla on keskeinen tehtävä kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden sekä yksilöiden että ryhmien, erityisesti perheiden, hyvinvoinnin kannalta. Lasten, nuorten ja ikääntyneiden määrä kasvaa Oulussa. Hyvinvoinnin, oppimisen ja kasvun perustana on ehjä ja turvallinen arki. Arjen tukena ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, virikkeellinen kasvu- ja

kehitysympäristö sekä erityistarpeisiin vastaaminen.

Työllisyyden muutosten ja kaupungin sisäisen muuttoliikkeen vaikutukset ovat varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluiden järjestämisen kannalta suuri haaste. Muutostilanteissa sekä ulkoisen että sisäisen palveluohjauksen merkitys on kasvaa. Onnistunut palveluohjaus edellyttää henkilöstöltä aktiivista työtettä toimintaympäristön muutostilanteessa. Oulun 0–6-vuotiaiden määrä on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana voimakkaasti, erityisesti viimeisen kolmen vuoden aikana. Ikäluokan kasvu jatkuu edelleen.

### Vuoden 2014 ja suunnittelukauden palveluverkkoa koskevat muutokset

Vuonna 2014 selvitetään ja pannaan soveltuvin osin täytäntöön sivistys- ja kulttuuritoimen alueella esim. nuorisotoimen, koulujen, kirjastojen, asukastupien ja hyvinvointikeskusten ja –pisteiden yhteiskäyttö.

Metsokankaan, Niemenrannan ja Ritaharjun koulujen tarveselvitykset on käynnistetty syksyn 2013 aikana. Jatkopäätökset tehdään näiden selvitysten valmistuttua. Niemenrannan koulun osalta selvitetään, voidaanko välttää lisäinvestointi tilanteessa, jossa maankäytön toteuttamishojelman mukaisesti Oulunsalon alueen yläkoululaisten määrä ei merkittävästi kasva.

Kastellin monitoimitalon uudisrakennus valmistuu ja otetaan käyttöön 8/2014 lähtien. Nykyiset Kastellin ja Karjasillan lukiot yhdistetään uudeksi lukioksi. Karjasillan koulu lakkautetaan ja sen liikuntaluokat yhdistetään Kastellin kouluun. Samassa yhteydessä Kastellin monitoimitaloon siirtyvät Nuottasaaren koulun liikuntaluokat. Uusi lukio, Kastellin koulu ja Oulun aikuislukio siirtyvät Kastellin monitoimitaloon 8/2014 lähtien. Koulut luopuvat nykyisistä tiloistaan Karjasillan, Kastellin ja Merikosken koulukiinteistöissä. Oulun aikuislukiolta vapautuneet tilat otetaan Merikosken lukion ja Merikosken koulun käyttöön. Aikuislukion vuokratiloista Kestävän kehityksen talossa luovutaan. Heinätorin koulu luopuu sivupistetiloihistaan Nuottasaaren koulukiinteistöissä 8/2014 lähtien oppilasmäärän vähentämisen johdosta. Nuottasaaren koulun oppilaat sijoitetaan Myllytullin pääkoululle syksystä 2014 alkaen. Nuottasaaren koulukiinteistöissä säilyy 0-2 luokkien esi- alkuopetus. Muihin vapautuviin tiloihin haetaan vuokralaisia.

Maikkulan koulun toimintoja ja tilankäyttöä tehostetaan 8/2014 lähtien. Oulun taidekoulun nykyisten tilojen vuokrasopimus päättyy vuoden 2015 lopussa. Asemakaavan mukaan tontille rakennetaan asuintaloja. Taidekoululle hankitaan korvaavat tilat kaupungin omistamista tiloista ja osa toiminnoista alueellistetaan. Kesällä 2014 luovutaan va. tilaelementeistä Madekosken, Kastellin ja Yli-lin kouluilla. Knuutilankankaan tilaelementistä luovutaan peruskorjauksen valmistuttua. Herukan tila-elementistä luovutaan kesällä 2014, ellei Ritaharjun oppilasmäärän kasvun johdosta osoiteta sille jatkotarvetta. Saarelan koulu-päiväkotirakennuksen alkuperäiset koulutilat otetaan 8/2014 lähtien takaisin Oulujoen koulun sivukoulukäyttöön Hiukkavaaran alueen oppilasmäärän kasvun vuoksi. Ritaharjun monitoimitalon päiväkotia pienennetään alkuperäiseen suunniteltuun kokoonsa sekä hoitopaikkojen

että tilankäytön osalta, jolloin koulu saa lisätulot 8/2014 lähtien.

Haukiputaan uuden yhtenäisen peruskoulun alakoulu-osuus valmistuu ja otetaan käyttöön 1/2014 lähtien. Koulu luopuu nykyisistä tiloistaan Kirkonkylän koulukiinteistöissä samanaikaisesti. Yläkouluosuus valmistuu ja otetaan käyttöön 10/2014 lähtien. Nykyisestä Haukiputaan yläkoulukiinteöstä sekä erillisistä erityisopetusryhmien vuokratiloista luovutaan. Nykyisin erillään toimivat pienluokat siirtyvät muun koulun yhteyteen. Jakun esiopetusryhmän nykyisistä epätarkoituksenmukaisista vuokratiloista luovutaan ja esiopetus järjestetään 8/2014 lähtien Jakun koululla.

Nuorisopalveluiden entinen Willamiina peruskorjataan ja otetaan varhaiskasvatukseen käyttöön syksyllä 2014. Talvikankaan koulun ja päiväkodin va. tilaelementin kesällä 2015 päättyvää vuokra-aikaa jatketaan tarvittava ajanjakso ottaen huomioon kv:n linjaus 27.5.2013 Korvensuoran koulusta sekä syksyllä 2013 tehtävä Korvensuoran hankesuunnitelman tarkistus.

Kierikin ravintola ja loma-asunto toiminta säilytetään museo- ja tiedekeskuksen toimintana toistaiseksi. Ravintola ja loma-asunto toiminnalle etsitään ulkopuolista toimijaa, joka toimii tiiviissä yhteistyössä museo- ja tiedekeskuksen kanssa. Kirjastopalveluiden alueellinen tarkastelu tehdään suunnittelukauden aikana. Vuonna 2014 siirrytään yhden Oulun kaupungin kirjaston osalta uuden ajan kirjastoon, jossa tarjotaan kevyiden sähköisten palveluiden kautta kirjaston palveluita paikallisesti. Sähköisten ja kevennettyjen kirjastopalveluiden vaikutuksia arvioidaan erityisesti palveluiden saatavuuden ja käyttäjämäärien ja -ryhmien kannalta. Kokemusten perusteella voidaan kehittää myös muita kirjastoja.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Varhaiskasvatustalveluiden tavoitteena on vuonna 2014 ja suunnittelukaudella tarjota palveluita lapsille ja perheille monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisuus huomioiden. Keskeisimpinä tavoitteina on lisätä avoimen varhaiskasvatuksen määrää ja saavuttaa vuosikymmenen loppuun mennessä 30-35%:n osuus yksityisen palvelutuotannon osalta. Vuoden 2013 osalta %-osuus on noin 25%. Monipuolisen palvelutarjonnan ohella perheille tarjottavien palveluiden tarkoituksenmukaisuuteen ja samanaikaisuuteen kiinnitetään huomiota. Periaatteena on, että päällekkäisiä palveluita vähennetään, jotta mahdollistetaan kaikille lapsille ja perheille palveluiden riittävyys. Tavoitteena on, että €/lapsi kehitys on koko suunnittelukaudella pienempää kuin yleinen kustannustason kehitys. Taloudellisuuteen päästää kiinnittämällä huomiota palvelurakenteeseen ja palveluiden tuottavuuteen.

Perusopetusikäisten lasten- ja nuorten määrä kasvaa vuoteen 2018 mennessä lähes 2200 oppilaalla. Samaan aikaan nuorisolain alaisten 0–28-vuotiaiden määrä nousee noin 81 000 oululaiseen. Tämä tuo haasteita turvata perusopetus- ja nuorisopalvelut tasa-arvoisina ja tasalaatuisina palveluina kaikkien ulottuville. Perusopetuslain mukaisesti koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, nuorisolain mukaista iltapäivätoimintaa ja koulujen kerhotoimintaa

kehitetään palvelukokonaisuutena. Peruskoulujen oppilaaksiottoalueiden koulujen oppilasmääriä tarkastellaan muodostaen entistä optimaalisempia ryhmäkokoja. Alueellisella johtamisjärjestelmällä puretaan mahdollisia toiminnan päällekkäisyyksiä ja kohdennetaan resursseja siten, missä niitä hyvinvoinnin ja tuen näkökulmasta kulloinkin eniten tarvitaan. Palveluverkkoon liittyen kasvu eri alueilla tulee pystyä ennustamaan mahdollisimman hyvin. Perusopetus- ja nuorisopalveluissa alueellisen mallin tavoitteena on tukea asuinalueen perheitä niin, että vanhemmuuden vahvistuessa lasten kasvu- ja kehitysolosuhteet paranevat. Kehitettävän hyvinvointikoulun tarkoituksena on hyvinvointioppimisen avulla kasvattaa ja opettaa lapsia ja nuoria ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä tekemään itsensä ja muiden kannalta hyviä valintoja elämässään. Alueen toimijoiden kanssa yhteistyössä vahvistetaan alueen lasten ja perheiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä kehitetään järjestölähtöistä matalan kynnyksen toimintaa perheiden tueksi.

Oulun lukioiden aloituspaikat mitoitetaan siten, että 50-57,5 prosentilla oululaisista peruskoulun päättävistä nuorista on mahdollisuus siirtyä opiskelemaan Oulun kaupungin lukioihin. Keskeistä on etäopetuksen ja toisen asteen yhdistelmäopintojen järjestäminen.

Yksityisille koulutuksen järjestäjille myönnettävät avustusten taso säilytetään vuonna 2014 nykyisellään (vuoden 2013 taso). Kevään 2014 aikana selvitetään avustusten kohdentaminen tilavuokriin. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden jakamia toiminta-avustuksia arvioidaan uudelleen. Kaikkien toiminta-avustusten osalta arvioidaan niiden vaikuttavuutta kaupunkikulttuurin edistämisen ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta ja tarkastetaan sen perusteella kriteerit ja avustamiskäytänteet.

Liikuntapalveluiden painopisteitä vuonna 2014 ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikunnan edistäminen, ikääntyneiden liikuntaedellytysten turvaaminen sekä terveyttä edistävä liikunta palvelujen järjestämishojelman linjausten mukaisesti. Tavoitteena on edistää terveysliikuntaa ja terveyserojen kaventumista liikunnan avulla siten, että liikuntapalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidoista tai liikunta-aktiivisuudesta riippumatta. Arkiliikuntaa edistetään parhaiten tuomalla liikumisen mahdollisuuksia osaksi arkielämää ja lähiympäristöä, jossa yhdyskuntasuunnittelulla ja liikuntapaikkarakentamisella on keskeinen merkitys. Terveyttä edistävän liikunnan erilaiset toimenpiteet liittyvät useiden eri toimialojen ja toimijoiden saumattomaan ja sujuvaan yhteistyöhön sekä sovittuun tehtäväjakoon. Parhaimmat tulokset saadaankin strategisten linjausten pohjalta tapahtuvalla eri toimialojen yhteistyöllä ja työnjaolla. Väestön ikärakenteessa sekä elämäntavoissa tapahtuvat muutokset asettavat lisääntyviä haasteita liikuntapalveluiden järjestämiselle ja yhteistyölle muiden toimijoiden kanssa.

Sivistys- ja kulttuuripalveluilla on merkittävä rooli alueen vetovoimaisuuden näkökulmasta. Tämän vuoksi on entistä enemmän kiinnitettävä huomiota liikunnan, kulttuurin ja taiteen kiinnostavuuteen ja kaupungin kehittämiseen valtakunnallisena ja kansainvälisenä tapahtumakaupunkina. Kehittämisen työkaluina ovat valtakunnallisten ja



kansainvälisten tapahtumien hankkiminen Ouluun, omien liikunta- ja kulttuuripalveluiden toimintamallien ja palveluverkon uudistaminen ja kumppanuusmallien jatkuva kehittäminen kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tavoitteena on, että kulttuuri ja taide ovat kiinteä osa kaupungin muuta palvelutuotantoa ja että kulttuurin näkökulma olisi vahvasti mukana kaupunkikonsernin kehittämistyössä ja tapahtumakaupungin kehittämisessä. Oulussa liikunta ja kulttuuri kuuluvat ihmisten arkeen, tapahtumat ja palvelut ovat helposti saavutettavia ja tapahtumakaupunki on monipuolisen kiinnostava.

### Poikkitoiminnallisuus

Palvelujen järjestämishjelmassa 2013 on linjattu valtuustokauden aikana monialaisesti ja -ammattillisesti toteutettavien palvelujen painopisteet elämänkaaren mukaisesti. Ensimmäisenä tavoitteena on siirtää palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin siten, että vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla peruspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen käyttöä.

Poikkitoiminnallisen yhteistyön tavoitteena on asiakaslähteisyyden lisääminen sekä vaikuttavuuden parantaminen ja tuottavuuden kasvattaminen toimintatapoja ja vastuu-jakoja uudistamalla. Resurssien käyttöä tarkastellaan ja kohdennetaan tarvittaessa uudelleen. Tavoitteena on, että kuntalaiset kohtaavat asiakkaana vain yhden palvelukokonaisuuden ilman näkyviä hallinnollisia rajoja (Siku/Hyve/Y&Y). Monituottaja -mallin mukaisesti palvelujen järjestämisessä hyödynnetään julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä verkostoitumista ja kumppanuutta.

### Lapset ja nuoret

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelukokonaisuuksien yhteisiä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa on suunniteltu sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja hyvinvointipalveluiden toimijoiden yhteistyöllä kevään 2013 aikana. Palvelut rakennetaan asiakas- ja perhelähtöisesti ja tuotetaan poikkitoiminnallisesti, monituottajamalliin perustuen siten, että ennaltaehkäisevät ja hyvinvointia edistäviä peruspalvelut voidaan tarjota alueellisesti ja alueen erityispiirteet huomioiden. Lapsia, nuoria ja perheitä osallistetaan kehittämään hyvinvointirakenteita, joista keskeisimpiä ovat hyvinvointineuvolat, hyvinvointikoulut ja Byströmin nuorten toimintakeskus. Samalla vahvistetaan kasvatuskumppanuutta ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin rakentamista. Tuen painopistettä siirretään keveämpiin palveluihin vahvistamalla ja kehittämällä poikkitoimijaista yhteistyötä sekä alueellisia ja sähköisiä palveluja.

### Työkäiset

Palveluiden järjestämishjelmassa 2013 on määritelty työkäisten painopisteeksi elinvoimaisuuden ja yrittäjyyden edistäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa sivistys- ja kulttuuripalveluiden mahdollisuudet hyvinvoinnin edistäjänä nousevat keskiöön. Avainasemassa ovat liikunnan, vapaan sivistystyön ja kulttuurin palvelut, joita kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti yhdessä hyvinvointipalveluiden sekä ympäristö- ja yhdyskuntapalvelujen kanssa. Lisäksi työllistymistä tuetaan verkostojen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Uusien palvelukonseptien kehittämisellä

ja toimijoita aktivoimalla luodaan uudenlaisia toimintaedellytyksiä ja parannetaan palveluiden kohdentumista työkäisille.

### Ikäihmiset

Ikäihmisille suunnattujen palvelujen tavoitteena on edistää toimintakykyä ja arjen turvallisuutta. Sivistys- ja kulttuuripalvelut mahdollistavat toimintakyvyn ylläpitämisen ja lisäämisen kohdentamalla kotona asumista tukevia palveluja ikääntyville. Palvelumuotoilussa hyödynnetään ikäihmisten asiantuntemusta ja kokemusta palvelujen järjestämisestä kehittämällä vapaaehtoistyön toimintamalleja ja vahvistamalla ikäihmisten osallisuutta alueen edelleen kehittämisessä. Ikääntyneiden ennaltaehkäisevää työtä vahvistetaan kehittämällä poikkitoiminnallista yhteistyötä hyvinvointi- sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kanssa. Kaupungin tilojen monikäyttöisyyden kehittämisessä huomioidaan ikääntyvien tarpeet ja toimintamahdollisuudet. Ikäihmisten poikkitoiminnalliset palvelukokonaisuudet tarkentuvat elokuusta 2013 alkaen, kun ao. valmisteluryhmä aloittaa työnsä.

### Alueellinen toiminta

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa on käytössä alueellinen toimintamalli, missä Oulun kaupungin maantieteellinen alue on jaettu neljään toiminnalliseen alueeseen. Alueellinen toimintamalli mahdollistaa palveluiden järjestämisen poikkitoiminnallisesti hahmottaen toimialojen yhteiset asiakkuudet. Näin olemassa olevia resursseja voidaan kohdentaa asiakasrajapintaan aiempaa tarkoituksenmukaisemmin ja tehokkaammin, tehostaa tilankäyttöä, vahvistaa alueellista osallisuutta ja kehittää Oulun kaupungin erityyppisiä maantieteellisiä alueita niiden erityispiirteet huomioiden. Osana aluemallin kehittämistä palvelumuotoilu mahdollistaa kokemusasiantuntijoiden tarkoituksenmukaisen hyödyntämisen uusia palvelukonsepteja kehitettäessä sekä tiiviin kehitysyhteistyön Oulun yliopiston kanssa. Lukiokoulutusta kehitetään seudullisena palveluna, osana toisen asteen koulutuskokonaisuutta. Tehokkuutta haetaan jo tilojen suunnittelusta lisäämällä tilojen monikäyttöisyyttä, käyttöastetta ja muunneltavuutta. Monitoimitalojen uusilla palvelukonsepteilla luodaan samalla edellytyksiä uusille palveluverkkoratkaisuille. Yhteistyössä tilakeskuksen kanssa optimoidaan opetuspalveluiden tilojen peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet sekä määritellään ns. tulevaisuuden rakentamisen laatuvaatimukset.

Perusopetus- ja nuorisopalveluissa alueellisen mallin tavoitteena on tukea asuinalueen perheitä niin, että vanhemmuuden vahvistuessa lasten kasvu- ja kehitysolosuhteet paranevat. Kehitettävän hyvinvointikoulun tarkoituksena on hyvinvointioppimisen avulla kasvattaa ja opettaa lapsia ja nuoria ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä tekemään itsensä ja muiden kannalta hyviä valintoja elämässään. Alueen toimijoiden kanssa yhteistyössä vahvistetaan alueen lasten ja perheiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä kehitetään järjestölähtöistä matalan kynnyksen toimintaa perheiden tueksi.

**Kaupunginvaltuuston näiden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Nuorisotakuun toteutuminen	Toisen asteen oppilaitoksessa aloittaneet / edellisenä keväänä päättötodistuksen saaneet  Korkeakoulujen hakijamäärä / aloituspaikka  Alle 25-vuotiaiden osuus Oulun työttömistä  Alle 20-vuotiaiden osuus Oulun työttömistä  Alle 30-vuotiaiden työmarkkinatuen kuntaosuudet	<b>100 %</b> peruskoulun päättäneistä aloittaa opiskelun toisen asteen oppilaitoksessa / <b>&lt; 3%</b> keskeyttää opintonsa ensimmäisen vuoden aikana (negatiiviset keskeyttäjät)  Vähintään nykyinen taso (4,7)  17,0 % (v. 2013 17,8 %)  2,0 % (v. 2013 2,8 %)  Alle 30-vuotiaiden työmarkkinatuen kuntaosuuksia passiivityöttömyydestä ei synny ja toimeentulotukimenot pienenevät
Hyvä ennaltaehkäisevä työ ja varhainen tuki	Lasten ja nuorten "raskaimpien" palveluiden kustannukset €/alle 18-vuotias	Enintään vuoden 2013 taso - lastenpsykiatrisen laitoshoidon - lastensuojelulaitokset - perhehoito
Kevyempi palvelurakenne	Sähköisenä tarjottavat palvelut  Avoimen varhaiskasvatuksen määrä lisääntyy  Alueellisen toiminnan kehittyminen	Sähköisten palveluiden nykyinen osuus ja tarve kartoitetaan. 16 % (lisääntyy 1,2 % vuoden 2013 tasosta, joka on 14,8 %)  Hyvinvointikoulukonseptin, alueellisen palveluohjauksen ja -tarjottimen kehittäminen.
Oulu kehitty tapahtumakaupunkina	Tapahtumien kävijämäärä. Kaupungissa järjestetään vähintään kolme yli 10 000 kävijää keräävää kulttuuritapahtumaa.	Vähintään vuoden 2013 taso eli Oulun päivät, Qstock, Rotuaari Piknik, Oulun juhlatapahtumat

**Palvelujen järjestäminen sivistys- ja kulttuuripalveluissa**

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2014	Oman tuotannon osuus	Ulkop. palvelujen osot/ kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
<b>Lapset ja lapsiperheet</b>					
Varhaiskasvatustalvet	kasvaa	74%	26%	Palveluseteli	Kasvanut
Avoin vk-kerhot	kasvaa	99%	1%	Omatoiminta/ palveluseteli	Kasvanut
Lasten ja nuorten kulttuuri-, näyttämötaide, elokuvataide-, valokuva- ja kuvataide-, tanssitaide- sekä yleisen kulttuuritoiminnan palvelut	kasvaa	95%	5%	Avustukset: sopimuskuumppanuudet	Markkinat kehitymässä, perustuu sopimuskuumppanuteen, ei kilpailutukseen
Perusopetuspalvelut	kasvaa maltillisesti		Svenska privatskolan, Steinerkoulu, Kristillinen koulu	Avustukset	Kasvanut
Perusopetuspalvelut/ap-ip	kasvaa maltillisesti	54%	Aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä koulujen kerhotoiminnan järjestäminen yhteistyössä 3.sektorin kanssa (järjestöt, srk:t)	Kumppanuus, avustus	Kehitymässä

Perusopetuksen tuen palvelut	kasvaa maltillisesti		Kumppanuudet: Tervaväylän koulu (valtion oppilaitos), Näkövammaisten koulu, Jyväskylä ostot: konsultoinnin osto, psykologiset tutkimukset	Palvelusopimukset, ostopalvelut	Ennallaan
Nuorisopalvelut	kasvaa maltillisesti	85%	15%	Sopimus	Pysyy nykyisellään
Päivälukiot	Kasvaa hieman	93%	Kumppanuudet: Svenska Privatskolan, Oulun Steinerkoulu	lukiopaikka 50-57,5% päättäneille, nyt: 50-60% lukiopaikka päättäneille	ONK, Svenska Privatskolan, Oulun Steinerkoulu
Aikuislukio	Kasvaa hieman	100%	OSAO, Pohjois-Pohjanmaan etälukio, Rikosseuraamusvirasto, Oulun yliopisto ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto	Sopimus	Kasvaa hieman
Taiteen perusopetus	Pysyy samana	100%			Yksityisiä toimijoita hakenut järjestämislupaa
<b>Kaikkia ikäryhmiä palvelevat</b>					
Vapaa sivistystyö (kansalaisopistot)	Pysyy samana		Kumppanuudet: Oulun kansalaisopisto, Kesäyliopisto	Avustus	Oulun seudun settlementti (Oulun kansalaisopisto)
Kirjastopalvelut	kasvaa	100%			
Museo- ja tiedekeskuspalvelut	kasvaa	100%			
Liikunnan ohjauspalveluiden järjestäminen	kasvaa	kasvaa	kasvaa	Sis. sopimus + hankintaa 3.sektorilta + yrityksiltä	Yhä kasvavat markkinat
Sisäliikuntapalveluiden järjestäminen	kasvaa	kasvaa	pysyy samana	Sopimus Teklin kanssa ja kumppanuussopimukset 3.sektorin kanssa	Nousevat markkinat; uusia toimijoita palvelujen tarjoajien piirissä
Ulkoliikuntapalveluiden järjestäminen /alueet ja kentät	kasvaa	kasvaa	kasvaa	Sopimus Teklin kanssa + hankintaa yrityksiltä ja 3.sektorin toimijoilta	Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa
Ulkoliikuntapalveluiden järjestäminen/ ladut	kasvaa	kasvaa	kasvaa	Sopimus Teklin kanssa + hankintaa 3.sektorilta ja yrityksiltä	Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa

## Kehittäminen

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja palvelee siinä määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Vuosien 2012 ja 2013 aikana valmistellun, uuden, asiakaslähtöisen, palvelumallin myötä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kehittämisen keskiössä ovat ennaltaehkäisevä toiminta, poikkitoiminnalliset palvelukonseptit, palvelumuotoilu, aluemalli, tietojohtaminen, elämäntaakan mukainen sopimusohjaus sekä ikäsegmentteittäinen kehitystyö yhdessä hyvinvointipalveluiden ja yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kanssa. Tässä kaikessa on keskeistä kyetä luomaan palveluprosesseja, jotka ovat nykyistä kevyempiä, vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia. Verkostoyhteistyötä, yrittäjyyttä ja kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä pyritään kehittämään rinnan oman toiminnan kehittämisen

kanssa siten, että ne palvelevat yhteistä päämäärää – kunnallaisen hyvinvointia sekä vaikuttavaa ja kustannustehokasta palvelukonseptia.

Tavoitekokonaisuudet ja keskeiset mittarit on esitelty tämän asiakirjan aiemmissa luvuissa. Alueellisten kehittämisuunnitelmien kautta pyritään laadunarviointiprosessi kytkemään jatkossa myös toiminnan ohjaukseen ja talousarvioprosessiin (lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman tavoitteet / talous ja toimintatiedot). Palveluiden järjestäjän näkökulmasta laadunarviointi antaa systemaattista ja analysoitua tietoa päätöksenteon perustaksi. Kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden (BSC) lisäksi tuotetaan täsmällisempää arviointitietoa lautakunnalle ja edelleen omalle organisaatiolle toiminnan edelleen kehittämiseksi.

### 7.8.3 Riskianalyysi

Talouden yleinen heikkeneminen kansallisesti ja paikallisesti, negatiivinen työpaikkakehitys, syrjäytymisen lisääntyminen ja muut vastaavat yhteiskunnalliset riskitekijät heijastuvat voimallisesti toimialaan. Palveluille asetettavien strategisten tavoitteiden, kuntalaisten yleisten odotusten ja sivistys- ja kulttuuritoimialan todellisten resursien ja kyvykkyyden yhteensovittaminen on koko toimialan yhteinen riski.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden taloudelliset riskitekijät liittyvät menokehityksen hallintaan sekä väestön kasvu ja palvelutarpeen muutokseen, joka voi aiheutua esimerkiksi työttömyyden merkittävästä kasvusta. Samoin riskitekijänä on yhteiskunta- ja koulutustakuun käytännön toteuttaminen. Valtiovallan toimenpiteet esimerkiksi toiseen asteen ammatillisten koulutuspaikkojen vähentämisen osalta ovat omalta osaltaan vaikeuttamassa tavoitteen toteuttamista. Toisaalta nuorten työllistäminen ei onnistu ilman työpaikkoja ja yrittäjien mahdollisuutta palkata työvoimaa.

Suurimmat operatiiviset riskitekijät varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa liittyvät palveluverkon toimivuuteen ja varhaiskasvatuksessa hoitopaikkojen riittävyyteen. Isot muutokset työllisyyskehityksessä voivat aiheuttaa varhaiskasvatuksessa tilojen vajaakäyttöä tai päinvastoin riittämättömyyttä. Edellisten lisäksi kiinteistöjen kunto ja toimivuus voivat aiheuttaa haasteita.

Liikuntapalveluissa ulkoisesta ympäristöstä ilmaantuvat vahinkoriskitekijät voivat aiheuttaa operationaalisia ja taloudellisia haittoja (esimerkiksi liikuntapaikoilla tapahtuva ilkivalta, vaihtelevat sääolosuhteet). Liikuntapalvelut hallinnoivat erityistiloja, joissa käytetään ympäristölle vaarallisia kemikaaleja, kuten ammoniakki ja kloori. Näihin liittyy toiminnallisia riskejä, koska erityistiloja korvaavia tiloja ei ole käytettävissä ja ympäristölle aiheutuvien vaaratilanteiden mahdollisuus on aina olemassa ja niihin on varauduttava.

Sähköinen asiointi tuo säästöjä muun muassa henkilököskulujen osalta. Toisaalta tietoliikenneyhteyksiin ja järjestelmiin liittyvät riskit lisääntyvät ja ne voivat aiheuttaa erilaisia toiminnallisia ongelmia.

## 7.9 Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunnan tehtävät jakaantuvat yleiskaavoitukseen, asemakaavoitukseen, katu- ja viherpalveluihin sekä maa- ja mittaukseen.

Yleiskaavoitus on strategista maankäytön suunnittelua. Yleiskaavoitusyksikkö laatii yleiskaavoja ja osayleiskaavoja sekä niihin liittyviä selvityksiä ja tavoitesuunnitelmia. Yleiskaavoitusyksikkö antaa myös lausuntoja meneillään olevista hankkeista tai lupaprosesseista yleiskaavan tavoitteisiin pohjautuen.

Asemakaavoitus laatii asemakaavan laajentamista ja muuttamista koskevat suunnitelmat sekä ehdotukset yleiskaavan, maankäytön toteuttamis- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Asemakaavoitus valmisteleo yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi poikkeus- ja rakennuslupausunnot sekä muut maankäyttöön liittyvät asiantuntijalausunnot. Asemakaavoitus ohjaa rakentamista asemakaavoilla ja niitä täydentävillä yleissuunnitelmilla ja ohjeilla. Yksikkö neuvoo ja opastaa kaupunkilaisia ja muita

kaupungissa toimivia tahoja maankäyttöön, asumiseen ja rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä

Katu- ja viherpalvelut toimii katujen ja viheralueiden rakentamisen ja kunnossapidon tilaaja-organisaationa. Tehtävänä on kehittää liikenteellisesti toimivaa ja kaupunkikuvallisesti laadukasta Oulua ja kaupunkikeskustaa. Katu- ja viherpalvelut hoitaa Oulun kaupungin yleisten alueiden omistajahallinta- ja viranomaispalveluja sekä vastaa katujen ja yleisten alueiden kehittämisestä ja suunnittelusta. Tulosalueen tehtävänä on pysäköinnin valvonnan järjestäminen.

Maa ja mittaus vastaa kaupungin omistaman maaomaisuuden hoidosta ja muista omistajatehtävistä sekä paikkatietoaineiston ylläpidosta. Yksikkö edistää maankäyttösuunnitelmien laadinnassa korkeatasoista, kestävän kehityksen mukaista ja viihtyisää kaupunkirakennetta. Yksikköön on sisällytetty kolme tiimiä: luonnonvarat ja isännöinti, tontit ja asuminen sekä kaupunkimittaus

### 7.9.1 Talous

#### Lautakunnan sitovuus valtuustoon

##### Yhdyskuntalautakunta yhteensä

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	50 660	57 806	59 527
Toimintamenot	53 359	62 045	62 603
Toimintakate	-2 699	-4 239	-3 076

##### Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	43 132	43 132	44 632
Toimintamenot	37 839	38 045	38 123
<b>Toimintakate</b>	<b>5 293</b>	<b>5 087</b>	<b>6 509</b>

**Joukkoliikenne**

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	7 528	14 674	14 895
Toimintamenot	15 520	24 000	24 480
<b>Toimintakate</b>	<b>-7 992</b>	<b>-9 326</b>	<b>-9 585</b>

Palveluliikenteen ja joukkoliikenteen reittien valinnoilla on turvattava liikennöinti hyvinvointikeskuksiin. Joukkoliikenteeseen myönnetty rahoitus on toimintamenojen osalta sitova kokonaismääräraha. Lisäksi tehdään Oulun kaupungin joukko- ja henkilöliikenteen yhteisen organisoimisen selvitys sekä taloudellisuuden arviointi.

Joukkoliikennejaosto on tehnyt päätöksen joukkoliikenteen palvelutasosta, jonka perusteella vuoden 2014 aikana parannetaan palvelun laatutasoa. Hankinnan kilpailuttamisen kautta saadaan loppuvuodesta 2013 selville joukkoliikenteen menokustannus. Parannetun palvelutason kustannusten hallintaa edellyttää merkittävää matkustajamäärien kasvua. Citybussiliikenteen osalta vuoden 2013 aikana on tehtävä päätös joukkoliikennejaostossa optiovuosien käytöstä. Joukkoliikenteen toimintakate sisältää Citybussiliikenteen.

**7.9.2 Toimintasuunnitelma****Toimintaympäristöanalyysi**

Suunnittelukaudella 2014 - 2016 yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden toimintaan tulee muutoksia ja lisävastuita. Näitä muutoksia ovat uudet tehtävät:

- joukkoliikenteen järjestämistavan muutos
- kiinteistörekisterin ylläpitovastuun laajentaminen

Joukkoliikenteen järjestämistavan muutos: Kuntien kesäkuussa 2012 tekemien päätösten mukaisesti Oulu toimii vuoden 2013 alusta vastuukuntamallilla joukkoliikenteen viranomaistehtävissä lin, Kempeleen, Muhoksen, Tyrnävän, Limingan ja Lumijoen alueella. Vuonna 2013 järjestetään joukkoliikenteen tarjouskilpailu toimialueen joukkoliikenteestä. Todelliset kilpailutetun liikenteen menot sekä liikennöitsijöiden kiinnostus palvelujen järjestämiseen liikennöintisopimuksilla selviävät loppuvuonna 2013. Kilpailutettu joukkoliikenne ja uusi taksa- ja lippujärjestelmä käynnistyvät kesäkuussa 2014. Vuoden 2014 alkupuoli kesäkuun loppuun asti on vanhaa joukkoliikenteen järjestämistapa, jossa alennetaan lipputuotteiden asiakashintoja. Ennen sitä on tehtävä päätöksiä ja järjestelyjä asiakaspalvelusta, lipunmyynnistä ja lipputuotteiden hinnoista sekä joukkoliikenteen markkinoinnista.

Kiinteistörekisterin ylläpitovastuun laajentaminen: Kiinteistörekisterin ylläpitovastuu siirtyy Maanmittauslaitokselta kaupungille yhdistymishallituksen 9.10.2012 hyväksymän suunnitelman mukaisesti vuonna 2014 entisen Kiiplingin kunnan asemakaava-alueiden osalta.

**Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto**

1 000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
<b>TOIMINTATULOT</b>			
Myyntitulot	2 186	2 461	2 761
Maksutulot	11 151	18 022	17 943
Tuet ja avustukset	1 273	1 273	1 273
Vuokratulot	27 360	29 360	30 860
Muut toimintatulot	8 690	6 690	6 690
Toimintatulot yhteensä	50 660	57 806	59 527
<b>TOIMINTAMENOT</b>			
Henkilöstömenot	10 053	10 259	10 337
Palvelujen ostot	38 544	47 025	47 505
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 226	2 226	2 226
Avustukset	708	708	707,69
Vuokramenot	1 424	1 424	1 424
Muut toimintamenot	404	404	404
Toimintamenot yhteensä	53 359	62 045	62 603
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-2 699</b>	<b>-4 239</b>	<b>-3 076</b>

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut jatkaa tonttitarjontaa Oulun maankäytön toteuttamishojelman (MATO) 2014 - 2018 asuntotuotantotavoitteiden sekä kaupunkisuunnitteluprosessin mukaisesti. Vuonna 2014 kaupungin tavoitteena on luovuttaa omakotitontteja 300 kpl. Lisäksi yksityisille tonteille arvioidaan valmistuvan 100 omakotitaloa. Vuonna 2014 kaupunginvaltuusto päättää Oulun maapoliittisista linjauksista. Linjaukset vaikuttavat merkittävästi kaupungin palvelukykyyn ja talouteen.

Vastuualueiden keskimääräinen kasvu katu- ja viheralueilla on vuosittain noin 3 %, jonka kustannusvaikutus on arviolta 0,45 M€ (kadut 0,3 M€ ja viheralueet 0,15 M€). Hoidon alueurakoissa hintatason nousu on arviolta 3 %, jonka kustannusvaikutus on noin 0,20 M€. Muiden yleisten alueiden kunnossapitotöiden nousun arvioidaan olevan 2 % luokkaa, jonka kustannusvaikutus on noin 0,09 M€. Ulkovalaistuksen sähkön hinnan oletetaan pysyvän entisellä tasolla. Edellä mainittujen korotusten kustannusvaikutus on yhteensä 0,75 M€ vuodessa.

ELY keskuksen hankkeista vt 4 tiesuunnitelma välillä Kempele – Kello valmistui syksyllä 2012 ja rakennussuunnitelma 2013. Vt 22 parantamisen tie- ja rakennussuunnitelu välillä Poikkimaantien – Konttisentie käynnistyy vuoden 2013 kesällä ja valmistuu vuonna 2014. Kaupunki osallistuu suunnittelukustannuksiin 15 % osuudella. Tulevina vuosina kaupungin tulee varautua molempien kohteiden toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi ratakannakkeen Seinäjoki-Oulu rakentamistoimenpiteet ovat vuosina 2014 - 2015 rataosalla Liminka-Oulu.

## Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

**Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Varmistetaan riittävä ja monipuolinen tonttituotanto	AO 300 tonttia AKR-AP 500 asuntoa AK 400 asuntoa  AO= omakotitontit AKR-AP = rivitalo- ja pienkerrostalotontit sekä ryhmäpientalotontit AK = kerrostalotontit	Kaupungin tontinluovutus 1200 asuntoa varten vuodessa.
Joukkoliikenne	Matkustajamäärän kasvu	Paikallisliikenteen matkamäärä kasvaa edellisvuoteen verrattuna
Käyttötalous tasapainossa	Toimintakate toteutuu hyväksytyin talousarvion puiteissa	Käyttötalouden alijäämä ei ylitä talousarviossa esitettyä alijäämää
Investoinnit talousarvion mukaiset	Investoinnit toteutetaan hyväksytyin talousarvion puiteissa	Investoinnit eivät ylitä talousarviossa esitettyä määrärahaa

## Palvelujen järjestäminen

**Painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi suunnittelukaudella 2014-2016**

Oulun maankäyttöpoliittikka nojaa kaupungin vahvaan maanomistukseen ja kasvun tarpeet täyttävään sopimusohjaukseen sekä alueiden kaavoitukseen, tontinluovutukseen ja kunnallistekniikan rakentamiseen ohjelmoidusti. Kaikkia hallintokuntia sitova maankäytön toteuttamishjelma takaa ennustettavuuden lisäksi kunnallistekniikan sekä palveluinvestointien kustannustehokkaan ajoituksen. Investointi Oulun kaupungissa infrastruktuuriin on tuottava investointi.

Kunnallistekniikan rahoitus on ratkaisevan tärkeää kaupungin kasvulle. Kaupunki luovuttaa tontteja vain rakentamista varten. Tonttien rakentamisen edellytys on valmis kunnallistekniikka talonrakentamisen alkaessa. Esimerkiksi kertaluokaltaan 3 miljoonan euron vähennys kunnallistekniikan investointien määrärahoihin tarkoittaa noin 100 omakotitonttia ja yli 100 asuntoa pienempää tontinluovutusmäärää sekä viiveellä vastaavaa vähentymää seuraavina vuosina valmistuviin asuntoihin. Vähäisempi tontinluovutusmäärää vähentää myös kaupungin maanvuokratulojen kasvua sekä vuosittaisia maanmyyntituloja.

Vireillä olevassa Uuden Oulun yleiskaavassa tullaan osoittamaan kehittämissperiaatteet, liikennejärjestelmä, viher- ja vapaa-ajan verkosto sekä asumisen, työpaikkojen ja palveluiden painopistealueet vuoteen 2030. Vuoden 2013 aikana laaditaan useita yleiskaavan perusselvityksiä. Yleiskaavaluonnos valmistuu tavoiteaikataulun mukaan vuoden 2013 aikana.

Maankäytön toteuttamishjelman 2014 - 2018 (jäljempänä Mato) mukaan uuden Oulun asuntotuotannon tavoitteena on keskimäärin 1900 uuden asunnon valmistuminen vuosittain 2014 – 2018. Uudisasuntotuotanto jakautuu eri asuntotyyppihin seuraavasti valmistumisvuoden mukaan:

	2014 - 2018
<b>Kerrostalot (AK)</b>	850
<b>Rivitalot (AKR-AP)</b>	550
<b>Omakotitalot (AO)</b>	400
<b>Yhteensä</b>	1900/vuosi

Lukumäärät pitävät sisällään kaupungin luovuttamille tonteille tulevan asuntotuotannon ja sen lisäksi yksityiselle maalle tulevan asuntotuotannon. Tämän vuoksi määrät ovat suuremmat kuin valtuuston nähdn sitovissa tontinluovutustavoitteissa.

Maton suunnittelukaudella on arvioitu valmistuvan keskimäärin 1900 asuntoa vuodessa, joista vuosittain noin 1200 asuntoa valmistuu kaupungin luovuttamille tonteille. Vuosina 2014 – 2018 asuntotuotannosta kerrostalotuotantoa toteutuu eniten keskustaan, Limingantulliin, Toppilansalmeen, Alppilaan, Tuiraan, Ritaharjuun ja Hiukkavaaraan. Rivitalotuotantoa toteutuu eniten Kaakkuriin, Hiukkavaaraan, Korvensuoralle ja Ritaharjuun. Omakotitalotuotantoa toteutuu pääasiassa Korvensuoralle, Ritaharjuun, Hiukkavaaraan, Niemenrantaan, Hieta-ahoon ja Holma-Haapajärvelle.

Uusien asemakaavojen käynnistämiskriteerinä on käytetty niiden vaikuttavuutta yhdyskuntarakenteen kokonaiskehitykseen sekä asuntotuotantoon. Periaatteena on ollut kuntien omien maa-alueiden asemakaavoittaminen huomioon ottaen kokonaisteemat, kuten kauppa, matkailu ja logistiikka. Tavoitteena on ollut kuntakohtainen tasapuolisuus huomioon ottaen asemakaavoitukselle annetut resurssit. Samaa toimintamallia tullaan jatkamaan vuonna 2014.

Oulun ydinkeskustaa kehitetään monipuoliseksi ja kilpailukykyiseksi kaupan, asumisen ja palvelujen keskittymäksi, joka palvelee Oulun seutua ja valtakunnan pohjoisia alueita. Ydinkeskustassa on vireillä asemakaavanmuutoshankkeita (Hammar, kortteli 5), jotka mahdollistavat kortteleiden kokonaisuudistuksen. Raksilan market-alueen uudistamiseen tähtäävä asemakaavan muutos käynnistyy kesälä 2013. Muita keskustajamiam kehitetään olemassa olevaa palvelu- ja asutusrakennetta täydentäen huomioiden kunkin taajaman toiminnalliset, ympäristölliset ja kaupunkivalliset ominaispiirteet. Täydennysrakentamisen selvityksen tulokset huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Kaupungin maaomaisuutta hoidetaan hyväksytyjen omistajapoliittisten linjausten mukaan. Metsäomaisuutta hoidetaan Oulun kaupungin metsien hoito- ja



käyttösuunnitelmassa 2011 - 2020 todettujen periaatteiden mukaisesti, kuitenkin niin, että vuodelle 2014 on puunmyynti kasvatetaan hetkellisesti 1M€ tasolle. Kaupungin

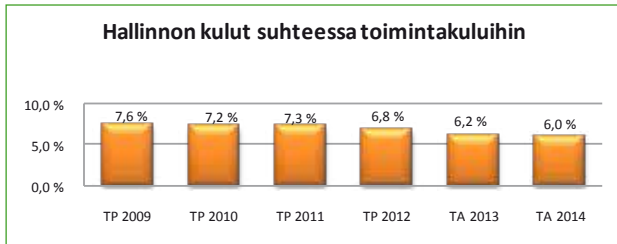
omistamisen vesialueiden kalataloudellinen hoito toteutetaan Käyttö- ja hoitosuunnitelma Oulun kaupungin vesialueille vv. 2009- 2013:n mukaisesti.

### Palvelujen järjestäminen yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa

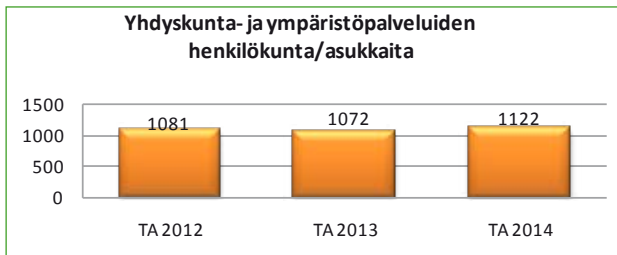
Ydinpalvelu	Palvelutarve 2014	Oman tuotannon osuus %	Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuidet %	Hankintatapa	Markkinat
<b>Lapset ja lapsiperheet</b>					
Investoinnit (kvp)	7,82	22 %	78 %	kilpailuttaminen	on
Ylläpito, kadut ja viheralueet *)	2,90	63 %	37 %	kilpailuttaminen	on
Suunnittelu (kvp) / asemakaavoitus/ yleiskaavoitus/ yhteishankkeet + maaomaisuus	1,09	39 %	61 %	kilpailuttaminen	on
Investoinnit (maa-aleuiden käyttöönoton edistäminen)	0,22	0 %	100 %	kilpailuttaminen	on
Maastomittaukset ja paikkatietoaineistot	0,18	94 %	6 %	neuvottelumenettely/kilpailuttaminen	on
Metsän- ja luonnonhoitotyöt	0,13	52 %	48 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Suoraan omistetut rakennukset	0,12	17 %	83 %	neuvottelumenettely/kilpailuttaminen	on
Muut asiantuntijapalvelut	0,03	0 %	100 %	neuvottelumenettely/kilpailuttaminen	on
<b>Työikäiset</b>					
Investoinnit (kvp)	15,64	22 %	78 %	kilpailuttaminen	on
Ylläpito, kadut ja viheralueet *)	5,80	63 %	37 %	kilpailuttaminen	on
Suunnittelu (kvp) / asemakaavoitus/ yleiskaavoitus/ yhteishankkeet + maaomaisuus	2,18	39 %	61 %	kilpailuttaminen	on
Investoinnit (maa-aleuiden käyttöönoton edistäminen)	0,44	0 %	100 %	kilpailuttaminen	on
Maastomittaukset ja paikkatietoaineistot	0,36	94 %	6 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Metsän- ja luonnonhoitotyöt	0,26	52 %	48 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Suoraan omistetut rakennukset	0,24	17 %	83 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Muut asiantuntijapalvelut	0,05	0 %	100 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
<b>Ikääntyneet</b>					
Investoinnit (kvp)	15,64	22 %	78 %	kilpailuttaminen	on
Ylläpito, kadut ja viheralueet *)	5,80	63 %	37 %	kilpailuttaminen	on
Suunnittelu (kvp) / asemakaavoitus/ yleiskaavoitus/ yhteishankkeet + maaomaisuus	2,18	39 %	61 %	kilpailuttaminen	on
Yhteishankkeet + maaoma	0,27	0 %	100 %	puitesopimus / kilpailuttaminen	on
Investoinnit (maa-aleuiden käyttöönoton edistäminen)	0,44	0 %	100 %	kilpailuttaminen	on
Maastomittaukset ja paikkatietoaineistot	0,36	94 %	6 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Metsän- ja luonnonhoitotyöt	0,26	52 %	48 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Suoraan omistetut rakennukset	0,24	17 %	83 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Muut asiantuntijapalvelut	0,05	0 %	100 %	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on



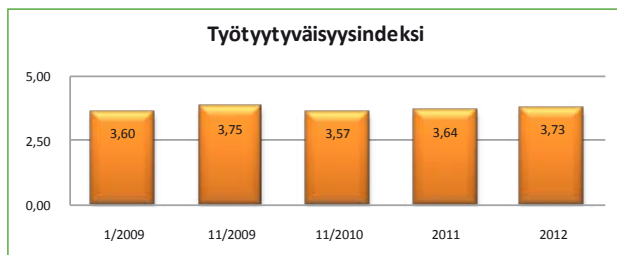
## Kehityskäyrät



Hallinnon kustannukset sisältävät lautakunnan kustannukset, toimialahallinnon henkilöstökustannukset, toimistotarvikkeet, koulutuskustannukset, tilat, tietohallinnon ja Oulun konttorin palvelut.



Henkilökunnan määrä (sisältäen määräaikaiset, sijaiset ja harjoittelijat) suhteessa Oulun kaupungin asukasluukuun.



Työtyytyväisyysindeksi perustuu henkilöstön työtyytyväisyyskyselyyn. Indeksi koostuu kyselyn kuuden pääkohdan tulosten keskiarvosta.

## 7.9.3 Riskianalyysi

Asunto- ja työpaikkarakentamisen tontinluovutusten edellytyksenä on, että alueen katupohjaukset ja verkostot on rakennettu valmiiksi. Maankäytön toteuttamishojelman ja talousarvion edellyttämä tontinluovutus ja asuntotuotanto edellyttävät riittävää investointien rahoitusta.

Hiukkavaaran rakentaminen on alkanut ja Poikkimaantien sillan viivästyminen edelleen vaikeuttaa liikenteen sujuvuutta ja ruuhkauttaa Erkkolan siltaa.

Kunnallistekniikan investoinnit ovat uudisrakennuspainotteisia ja korvausinvestointitaso alhainen jolloin tarpeellisia korvausinvestointeja mm. katuvalaistuksen

## Kehittäminen

Kehittämistoiminnan tavoitteena on uudistaa ja tehostaa yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen toimintatapoja ja etsiä kaupungin kannalta tehokkaita yhteistyömuotoja ja yhteisiä toimintatapoja pääprosessien kesken ja löytää uusia avauksia Oulun kaupungin maankäytön kehittämiseen.

Painopistealueet;

1. *Pohjoisen kestävä kaupunki.* Kestävän kehityksen mukaiset maankäytön suunnittelun ratkaisut: kaupunkirakenteen eheyttäminen, energiatehokkuus, ilmastomuutoksen edellyttämien toimenpiteiden huomiointi, laadukas ja vähäpäästöinen ympäristö, sekä joukkoliikenteen edellytyksien parantaminen.
2. *Kaupunkikehittäminen;* kaupunkisuunnittelun uusin toimintamallien ja toteuttamistapojen hyödyntäminen kansainvälisiä ja kansallisia verkostoja ja kumppaneita
3. *Poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen;* poikki-toiminnallisten asiakaslähtöisten kokonaisuuksien kehittäminen, painopisteenä ikäihmisten ja työikäisväestön hyvinvoinnin lisäämiseksi yhteistyössä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa.

uudistamista, joudutaan lykkäämään. Tämä tulee kasvattamaan paineita korvausinvestointien määräraharapeseen tulevina vuosina.

Joukkoliikenteen linjasto- ja palvelutasosuunnitelmassa on otettu tavoitteeksi joukkoliikenteen tarjonnan parantaminen noin 20 % kesäkuusta 2014 alkaen, minkä arvioidaan lisäävän matkustajamäärää noin 9 %. Tavoitteen saavuttamisen riskinä on palvelutason parantamiseen tarvittavan rahoituksen riittämättömyys vuodesta 2014 eteenpäin. Joukkoliikenteen kustannustason riskinä on se, miten uudella palvelutasolla voidaan houkuttaa käyttäjiä.

## 7.10 Rakennuslautakunta

Rakennuslautakunta vastaa Oulun lakisääteisestä rakennusvalvontatoimesta alaisensa rakennusvalvontayksikön kautta. Tehtävänä on huolehtia rakentamisen ja elinympäristön kaavojen- sekä lain- ja määräystenmukaisuudesta. Keskeisiä ovat turvallisuuden, terveellisuuden, kauneuden, viihtyisyyden sekä energiatehokkuuden ja kestävän kehityksen vaatimukset. Tehtävänä on myös huolehtia Oulussa rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Oulun mallin mukaisen ohjauksen tavoitteena on auttaa kuntalaisia rakennusasioissa ja tuottaa mitattavaa lisäarvoa hankkeille. Tehtävää hoidetaan asiakaslähtöisesti sekä asiakkaan että yleinen etu huomioiden. Uusia toimintatapoja etsitään ennakkoluulottomasti rakennetun ympäristön laadun ja toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi. Rakennusvalvonnan talous on ollut 15 vuotta omavarainen, toimintakate yleensä 5–10 %.

Rakennuslautakunta vastaa seuraavista palveluista:

1. rakentamisen luvat ja niiden ennako-ohjaus
2. rakentamisen ja ympäristön valvonta

3. kuntalaisten ohjaus ja neuvonta rakennusasioissa
4. rakentamisen laillisuuden valvonta

Oulun rakennusvalvonta ohjaa, antaa lupia ja valvoo rakennustoimintaa, jonka investointikustannus on vuodessa noin 1,3 miljardia euroa. Em. investointipäätöksillä (noin 3000 lupapäätöstä) sidotaan vuodessa elinkaaren aikaista kustannusta noin 4 miljardia euroa. Rakennusvalvonnan toiminnassa tapahtuu vuosittain noin 45 000 hlö-yhteydenottoa kentällä, toimistossa tai sähköisesti.

Rakennusvalvonnan toiminnan kulut ovat noin 3 milj. euroa, josta henkilökustannus on noin 70 %.

Toiminnan tuottavuus (säästöpotentiaali hankkeille) on ollut jo vuosia pelkästään energian säästön perusteella mitattuna kymmeniä miljoonia euroja vuodessa, v. 2013 tavoite on 27 milj. euroa.

### 7.10.1 Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon, nettositovuus

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
Toimintatulot	3209	3300	3400
Toimintamenot	3039	3160	3260
<b>Toimintakate</b>	<b>170</b>	<b>140</b>	<b>140</b>

#### Menolajikohtainen tarkastelu, informatiivinen tieto

1000 €	TALOUS- ARVIO 2014	TS2015	TS2016
<b>TOIMINTATULOT</b>	3209	3300	3400
Myyntitulot	2	1	1
Maksutulot	3100	3200	3300
Tuet ja avustukset	87	80	80
Vuokratulot	0	0	0
Muut toimintatulot	20	19	19
Toimintatulot yhteensä	3209	3300	3400
<b>TOIMINTAMENOT</b>	3039	3160	3260
Henkilöstömenot	1821	1935	2020
Palvelujen ostot	918	920	927
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	51	53	55
Avustukset	0	0	0
Vuokramenot	241	245	250
Muut toimintamenot	8	7	8
Toimintamenot yhteensä	3039	3160	3260
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>170</b>	<b>140</b>	<b>140</b>

Rakennusvalvontataksaa tarkistetaan valtuustositovuuden mukaisesti 3 % vuodessa.

## 7.10.2 Toimintasuunnitelma

Oulun kaupungin talousarviossa esitetään sitovina tavoitteina ainoastaan valtuustotason tavoitteet. Lautakunnan toimialaan kuuluvat tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmissa, jotka lautakunta hyväksyy sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

### Toimintaympäristöanalyysi

Rakentamisen valintoja ohjaavat entistä tiukemmin energia-, elinkaari- ja esteettömyystekijät. Olemassa olevissa rakennuksissa, nuorissakin, esiintyvät kosteusvauriot ja sisäilmaongelmat koskettavat suurta osaa ihmisistä ja aiheuttavat miljardiluokan terveys-, työteho- ja

väistöongelmia. Lähes epätoivoiseen tilanteeseen sekä julkinen että yksityinen sektori hakevat rakentamis- ja korjausratkaisuja. Tilannetta mutkistaa samanaikaisesti voimakkaassa murroksessa olevat rakentamisen energiamääräykset, jotka uusiutuivat rakenteiltaan v.2012. Rakennusvalvonnan tehtäväkentässä tapahtui myös 2013 tuntuja muutoksia. Ne edelleen liittyivät pääosin ilmastomuutoksen hillintään. Myös korjausrakentaminen sai omat energiamääräyksensä v.2013. Lisäksi Oulun rakennusvalvonta kohdentaa ohjaustaan edellä kerrottuihin ongelma-kohtiin; esteettömyys, asuttavuus, kosteusvauriot ja sisäilma. Niissä on selviä poikkihallinnollisia tavoitteita.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### **Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetasot 2014.**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
<u>Rakennusten kosteusvaurioiden vähentäminen kokonaisvaltaisella kosteudenhallintaohjauksella;</u> käyttäjien terveyden ja työtehon turvaaminen, sisä-ilmän laadun parantaminen, kansallisvarallisuuden ja korjausvelan hoitaminen.	Kokonaisvaltaisesti ohjattujen rakennusten lukumäärä (lisäresurssi 1 hlövt).  Kosteusvaurioiden kustannuseuraamusten väheneminen.	50 rakennusta  >4 milj. euroa
<u>Rakennusten käytettävyyden parantaminen esteettömysohjausta ja -kortistoa käyttäen;</u> vanhusväestön kotona asumisen tukeminen, toimintarajoitteisten tukeminen, rakennuskannan elinkaarikestävyys.	Kotona-asumistavoitteella ohjattujen rakennusten lukumäärä.  Vanhusten kotona asumisen säästöt.	100 rakennusta  >1 milj. euroa
<u>Rakennusten energiansäästö kokonaisvaltaisesti ohjaten;</u> vaipan lämpöhäviöt, energia-arkkitehtuuri, tilatehokkuus, lämmin käyttövesi, taloussähkö, säädöt.	Energiansäästön potentiaalit yhteensä milj. euroa / vuosi: lämpöhäviöt tilatehokkuus lämmin käyttövesi taloussähkö	yhteensä 22 milj. euroa / vuosi  12 5 2 3
		yht. säästöä > 27 milj. euroa

### Kehittäminen

Rakennuslupaprosessin byrokratiaa kevennetään ja kehitetään asiakaslähtöisemmäksi.

#### **Rakennusten kosteusvaurioiden vähentäminen maksaa itsensä moninkertaisesti**

Suomen rakennuskannassa on todettu erittäin paljon kosteus-, home- ja sisäilmaongelmia ja muutakin korjausvelkaa. Terve Talo –projektin mukaan vuositasolla Suomessa syntyvä kosteusvauriolasku on 9 miljardia euroa: 1 mrd euroa kosteusvaurioiden korjauskustannukset, 5 mrd allergiset sairaudet (astma ym), 3 mrd huonon sisäilman aiheuttamat kustannukset sairauksina ja sairauspoissaoloina. Oulun asukasmäärään suhteutettuna vuosilasku on noin 320 milj euroa. Pienikin parannus uudis- ja korjaustuotannossa tarkoittaa erittäin merkittävää kumulat. euro määrää, koska vuoden ohjaustyön vaikutus kerrotaan toimenpiteen elinkaaren vaikutusajalla eli 30 - 50 vuodella.

Rakennusvalvonnan kokonaisvaltaisella kosteudenhallinnan ohjauksella on mahdollista turvata tehokkaasti rakennuksen käyttäjien terveyden ja työtehon säilymistä ja parantaa sisäilman laatua. Teho-ohjauksella tuetaan rakennuttajia koko prosessin ajan; tavoitteiden asettelussa sekä suunnittelun ja työmaan toteutuksessa. Parannukset rakennuksissa maksavat itsensä moninkertaisesti alentuneina terveyden- ja sairaanhoidon kustannuksina.

#### **Rakennusten käytettävyyden parantaminen mahdollistaa kotona asumisen**

Asuntojen ja asuinympäristön esteettömyys on tärkeä edellytys sille, että ikääntyvät ihmiset pystyvät asumaan kotonaan sen sijaan, että he tarvitsisivat kalliita laitospaikoja. Vanhusväestöä ajatellen riittävää määrää esteettömiä asuntoja ei saada pelkän uudisrakentamisen avulla, vaan muutoksia tarvitaan myös olemassa olevassa rakennuskannassa. Rakennusvalvonta on avainasemassa valvoessaan esteettömyyden toteuttamista. Rakennusvalvonta

voi sekä uudis- että korjausrakentamisen ennakoivassa ohjauksessaan korostaa esteettömyyden merkitystä ja ohjata toimivaan esteettömyyteen. Näin on mahdollista saada aikaan riittävä määrä esteettömiä asuntoja oululaista vanhusväestöä varten.

### ***Rakennusten energiansäästö kokonaisvaltaisesti, kuntalaisohjaus Oulussa***

Energiansäästöissä on sekä vakiintuneita että uusia potentiaalisia säästökohteita. Energiansäästön peruslähtökohtana tulee olla onnistunut energia-arkkitehtuuri, jonka keskeinen osa on tilankäytön tehokkuus. Normaalissa omakotitalossa voidaan ohjauksella saada pienennettyä lämmitettävää pinta-alaa jopa 5–15 % toimivuuden kärsimättä, keskimääräinen tavoite 1,5 % eli 2 m<sup>2</sup>. Tästä koituu vuoden ohjaustyöllä noin 5 milj. euron investointi- ja energiansäästöpotentiaali Oulun 500 ok-talolle.

Sähkön kulutuksessa on suuri säästöpotentiaali, kun ei suositella rakennusten kosteiden tilojen / kivilattioiden mukavuuslämpöä ja ilmanvaihdon esi- ja jälkilämmitystä sähköllä. Ledi-valaistuksen käyttöön ohjaaminen osaltaan vähentää sähkönkulutusta valaistuksen osalta jopa yli 80 %.

Lämpimän käyttöveden säästö (hanavalinnat, putkistojen pituudet, käyttötottumukset) on merkittävä lisä energiansäästöissä.

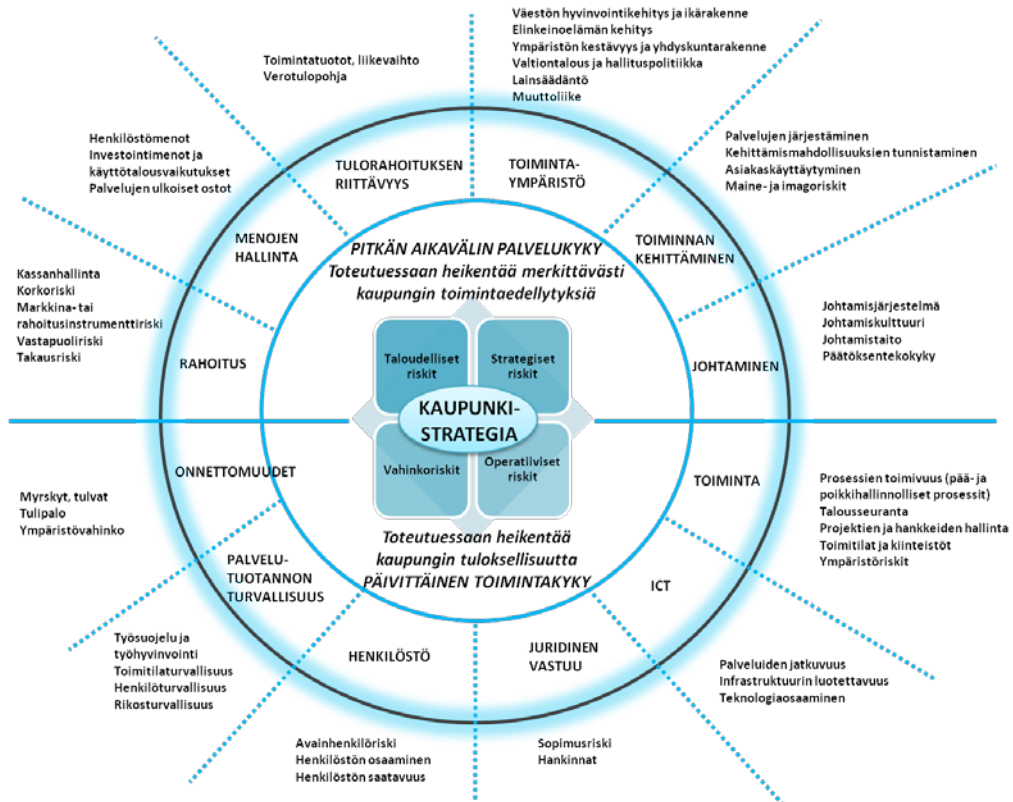
### **Merkittävimmät kehittämishankkeet**

Ohessa mainitut Oulun rakennusvalvonnan hankkeet ovat pääasiassa rakennusvalvonnan ja rakentajakentän valmistautumis- ja toteutushankkeita energiamääräysten jatkuvaan muutokseen sekä kestäväen rakentamisen tukemiseen.

1. Resca-hanke: Uudisrakennusten energialähteet ja energiatehokkuus; toimintamallien, työkalujen ja ohjausprosessin kehittäminen (Tekes-tuki, päättyy 28.2.2014)
2. Korjausrakentamisen energiatehokkuus; ohjausprosessin ja työkalujen jalkautus (YM:n tuki 2011)
3. Pientalon asuttavuus, esteettömyys ja tilatehokkuus; jalkautus
4. Laatu- ja energiakoulutus ammattilaisille
5. IEEB-hanke, Increasing Energy Efficiency in Buildings (EU-tuki meneillään, päättyy 31.10.2013) (Energiatehokkuuden Lisääminen Rakennuksissa)
6. Kaupunkien energiaohjauksen konsultointihanke, 2. vaihe
7. Arkkitehtuurimatkat ammattilaisille Eurooppaan, eri teemat

## 8. Oulun kaupungin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Riskit voidaan luokitella strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Alla olevassa riskikartassa on esitelty yleisiä kaupungin toimintaan liittyviä ja vaikuttavia riskejä.



Kuva 20. Oulun kaupungin riskikartta

Oulun kaupungin taloussuunnittelukauden 2014 - 2016 tavoitteita uhkaavat merkittävimmät riskit luokiteltiin tehdyn riskianalyysin perusteella strategisiin, taloudellisiin ja operatiivisiin riskeihin. Vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen ja vahinkorahaston avulla. Kullekin riskille on kirjattu hallintakeinoja, joilla kaupunki voi pyrkiä rajaamaan riskin vaikutusta ja/tai vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen, jolloin riskin merkitys kaupungin kannalta pienenee.

### Strategiset riskit

#### Rakennemuutokset – lainsäädäntö

Kuntarakenteisiin ja sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuisiin suunnitteilla olevat kehittämis-toimenpiteet saattavat aiheuttaa huomattavia muutoksia kaupungin vastuisiin ja edellyttää merkittäviä toiminnallisia uudelleen järjestelyjä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmän esityksen mukaan vastuukuntana toimiva Oulu ottaisi vastuun Pohjois-Pohjanmaan

kuntien perus- ja erityistason SOTE-palveluista, henkilöstöstä ja tiloista, mutta päätösvalta ei kuitenkaan tulisi olemaan kaupungin vastuulla, vaan perustettavassa yhteistoimintaelimessä sekä SOTE-alueen kuntien valtuustoissa. Vastuukunnan hallintomalli muuttaisi oleellisesti siis sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvää päätöksentekoa Oulun kaupungin osalta. Vuoden 2015 alusta uudistuvan valtiosuuslainsäädännön vaikutukset lisäävät epävarmuutta kaupungin tulo- ja palvelu-kehityksestä.

Poliittinen ympäristö ja lainsäädäntö vaikuttavat merkittävästi myös energia-alan toiminta-edellytyksiin. Turpeen asema polttoaineena, päästörajotusmekanismien kehitys ja erilaiset veroratkaisut ovat esimerkkejä keskusteluista, joilla on mahdollisesti heikentävä vaikutus Oulun Energia-konsernin taloudelliseen asemaan ja tuloksentelekykyyn.

Tässä vaiheessa on tärkeää, että kaupunki on entistä voimakkaammin mukana vaikuttamassa rakennetta ja lainsäädännöllisten muutosten valmisteluun. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä eri sidosryhmien ja

- kuntien välillä. Kaupungin tulee resursoida riittävästi aikaa ja voimavaroja valmistelutyöhön.

- Samanaikaisesti oman toiminnan osalta on varauduttava mahdollisiin muutoksiin.

### Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämän kehityksellä ja alueen elinkeinorakenteen murroksella on vaikutuksensa muun muassa työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten heikkeneminen johtaa muun muassa verotulojen pienenemiseen ja työllisyyden tukemisesta sekä työttömyyden seurannaisvaikutuksista aiheutuvien kustannusten kasvuun.

- Kaupunki vaikuttaa omalta osaltaan elinkeinopolitiikallaan, kehittämishankkeillaan ja investoinneillaan alueen elinkeinoelämän toimintaedellytysten luomiseen. Taloussuunnittelukauden keskeisimpiä toimenpiteitä ovat muun muassa BusinessOulun toimenpideohjelma sekä päätettyjen hankkeiden toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti. Investoinneissa painotetaan kohteita, jotka tuovat merkittävimpiä kerrannaisvaikutuksia Oulun kaupungin alueelle, esimerkiksi työpaikkoja ja liiketoimintaa.

### Palvelujen järjestäminen

Oulun kaupungin palvelujen järjestämisellä ja tuottamisen tavalla on merkittäviä vaikutuksia sekä kaupungin rakenteisiin ja talouteen että kaupunkilaisille tarjottaviin palveluihin. Nykyinen palvelutaso, -rakenne ja osittain hajautunut yhdyskuntarakenteen edellyttävät muutoksia, jotta kaupungin toimintaedellytykset turvataan heikentyneessä taloustilanteessa.

- Keskeisiä strategisia asiakirjoja palvelujen järjestämisessä ovat muun muassa kaupunkistrategia ja sitä toimeenpanevat toteuttamis- ja toimenpideohjelmat. Oulun maankäytön sekä toiminnan ja talouden yhteensovittaminen on edellytys onnistuneelle ja hallitulle palvelujen järjestämiselle. Palveluverkkosuunnitelma ja oman tuotannon osuudet linjataan vuoden 2014 aikana.

### Taloudelliset riskit

#### Tulorahoituksen riittävyys ja menojen hallinta

Oulun kaupunki velkaantuu voimakkaasti heikentyneen tulorahoituksen ja toimintamenojen voimakkaan kasvun sekä korkeiden investointimenojen johdosta. Mikäli menokehitystä ei pystytä hallitsemaan, tilanne johtaa negatiiviseen kierteseen eli verojen ja maksujen korotuksiin sekä palvelutason heikkenemiseen. Lisäksi kaupungin investointikyky heikkenee. Sairaanhoidopiirien mahdollinen purkaminen ja omaisuuden siirtäminen SOTE-alueen vastuukunnan omistukseen aiheuttaisi kaupungille merkittävän kustannustaakan. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoidopiiriin rakennusten, koneiden ja laitteiden tasearvo on

lähes 250 MEUR ja tuleva vuotuinen investointitaso noin 50 MEUR/vuosi.

- Talouden hallintaan liittyviä keinoja ovat muun muassa rakenteellisten muutosten suunnittelu ja toimeenpano, toiminnan ja talouden kriittinen tarkastelu, toimiva seurantajärjestelmä, omistajaohjauksen vahvistaminen ja kustannustietoisuuden lisääminen. Palvelumalli 2020 - linjausten nopeutettu toimeenpano, valtuustososopimuksen taloudellisten reunaehtojen toteuttaminen ja omistajaohjauksen vaikuttavuuden parantaminen sairaanhoidopiirin osalta ovat keskeisiä suunnittelukauden toimenpiteitä.

### Rahoitus

Rahoitusriskeistä merkittävin on varainhankintaan liittyvä riski kaupungin suuresta rahoitustarpeesta johtuen. Riskin realisoituessa kaupunki ei saa suunnittelemaansa rahoitusta tai joutuu maksamaan arvioitua korkeampia varainhankinnan kustannuksia.

- Varainhankinnan riskejä voidaan hallita kehittämällä ennustamista, raportointia ja investointisuunnittelua, ja suojautumalla haitallisia markkinaliikkeitä vastaan. Varainhankintaan liittyvät riskit ja niiden hallinta kuvataan tarkemmin päivitettyssä varainhankinnan periaatteissa.

### Operatiiviset riskit

#### ICT-riskit

Kaupungin toiminnot ovat kriittisesti riippuvaisia ICT-infrastruktuurin ja tietojärjestelmien toimintavarmuudesta ja niihin liittyvästä tietoturvasta (palveluiden saatavuus, luotattavuus ja tietojen eheys). Palveluverkon ja kaupungin toimintojen kehittäminen nojautuu vahvasti ICT-ratkaisujen hyödyntämiseen, joka korostaa entisestään ICT-ratkaisujen luottavuuden ja toimintavarmuuden merkitystä. Tällä hetkellä kaupungin kriittinen ICT-infrastruktuuri sijaitsee keskitetysti yhdessä fyysisessä paikassa, jonka vikaantuminen voi aiheuttaa laajoja häiriöitä kaupungin toiminnassa ja lamaannuttaa toiminnot. Edellä mainitut vikatilanteet voivat pahimmassa tapauksessa vaikuttaa esimerkiksi potilasturvallisuuteen ja johtaa erilaisiin seuraamuksiin.

- Riskienhallintakeinoina kriittinen ICT-infrastruktuuri on päätetty kahdentaa hajauttamalla datakeskustoiminnot fyysisesti kahteen eri sijaintiin. Ensimmäisessä vaiheessa on kahdennettu tallennuskapasiteetti ja seuraavissa vaiheissa tullaan kahdentamaan kriittinen tietoliikenneinfrastruktuuri ja kriittiset tietojärjestelmät. Kaupungin tietoturvan ja ICT-varautumisen kehittämiseksi on hyväksytty tietoturvapoliittikka, jossa on määritelty keskeiset kehittämistoimenpiteet. Tiukka taloustilanne voi johtaa datakeskuksen kahdentamisen ja tietoturvan kehittämisen lykkääntymiseen.



### **Oulun Energia**

Oulun Energian osalta merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät tuotantolaitosten fyysisiin vahinkoihin, jotka voivat aiheuttaa liiketoiminnan keskeytymisen ja niistä voi aiheutua kolmansille osapuolille syntyviä vastuuvaihtoja. Lisäksi merkittävä operatiivisten riskien alue ovat sähkön jakeluverkkoon kohdistuvat vahingot ja muut häiriötilat.

- *Oulun Energia-konserni pyrkii ensisijaisesti ennaltaehkäisevin kunnossapitotoimenpitein ja huoltovarmuusinvestoinnein torjumaan laitevahinkoja ja jakeluverkon häiriötiloja. Tuotannon varakapasiteetti on mitoitettu tasolle, jossa kaupungin lämmitystarve voidaan hoitaa myös Toppilan voimalaitosten mahdollisissa häiriötiloissa. Jakeluverkon säävarmuus on pääosin hyvällä tasolla, tosin on huomioitava että 1.9.2013 voimaan astunut sähkömarkkinalaki edellyttää mittavia investointeja tulevaisuudessa. Häiriöihin on lisäksi varauduttu asianmukaisin keskeytysvakuutuksin, ja mahdolliset häiriötilat on huomioitu myös Oulun Energian sähkökauppaa ohjaavassa riskipolitiikassa.*

### **Oulun Vesi**

Oulun Veden näkökulmasta merkittävimpiä riskejä ovat juomaveden saastumisriskit ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia sekä vedenhankinnan varmuuteen liittyvä riski. Oulun vedenhankinta on ollut pitkään lähes täysin jokiveden varassa. Lisäksi vesihuollon jakeluverkon häiriöt tai prosessihäiriöt ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja vakavia.

- *Riskienhallintakeinoina puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoimaan saastumisriski ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talousveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty myös vesijohtoverkoston riskikohteiden kartoituksella. Oulun heikko varmuusluokitus vaatii merkittäviä vedenhankintaa turvaavia investointeja. Lisäksi riittävä verkostosaneerauksilla verkostomaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä merkitsee investointitason korottamista tulevaisuudessa.*

## 9 Henkilöstösuunnitelma

### Nykytilanne

Vuosi 2013 on ensimmäinen toimintavuosi uudelle Oululle ja pohjana henkilöstöresurssien käytölle tulevina vuosina. Vuoden alussa Oulun kaupungin palveluksessa oli yhteensä n. 12.400 työntekijää.

Vuonna 2013 ei ole toteutettu sellaisia merkittäviä rakenteellisia muutoksia, joilla olisi ollut merkitystä Oulun kaupungin henkilöstön kokonaismäärään. PPSHP:n ja Oulun kaupungin välillä mielenterveyspalveluiden uudelleenjärjestelyn myötä n. 30 työntekijää siirtyi PPSHP:n palvelukseen lokakuussa 2013.

Merkittävä sisäinen uudelleenorganisointi toteutettiin hallinnon tukipalveluiden keskittämällä Oulun Konttoriin siirtämällä eri yksiköistä n. 250 työntekijää vaihteittain. Tämä mahdollistaa uuden kaupunkistrategian osalta hallinnollisen työn vähentämiseen liittyvät kehittämistoimenpiteet.

Oulun kaupungin taloudellisen tilanteen merkittävä heikentyminen on johtanut säästötoimenpiteiden etsimiseen henkilöstökulujen osalta (kh 28.5.2013). Säästötoimenpiteillä ei ole kuitenkaan vielä saavutettu merkittäviä säästöjä.

### Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen

Oulun kaupungin strategian toteuttamiseen liittyvä henkilöstöohjelman laadinta on aloitettu ja se tulee ohjaamaan tulevien vuosien henkilöstöjohtamista ja –suunnittelua. Ohjelma valmistuu vuoden 2013 aikana.

Henkilöstöohjelmassa konkretisoidaan keinot henkilöstön johtamisen onnistumisessa, tarve- ja asiakaslähtöisen osaamisen kehittämisessä ja työhyvinvoinnin parantamisessa.

Tämän lisäksi kaupunkistrategiassa tavoitteeksi asetettu henkilöstömäärä pitäminen korkeintaan nykyisellä tasolla

muutetaan käytännön toimenpiteiksi henkilöstöohjelmassa. Hallinnollisen työn osuutta vähennetään henkilöstöresursseissa, mikä mahdollistaa panostamisen asiakastyöhön. Palvelualueet raportoivat kaupunginhallituksen henkilöstöjaostolle 1-2 kertaa vuodessa kuinka hallinnollista työtä on vähennetty ja henkilöstöresursseja siirretty asiakaspalvelutehtäviin.

Oulun palvelumalli 2020 (palvelujen järjestämismalli) vaikuttaa myös henkilöstöresurssien määrään, laatuun ja sijoittumiseen. Taloudellisen tilanteen jatkuessa heikkona myös henkilöstökuluja joudutaan leikkaamaan. Henkilöstöä koskevaan säästötavoitteiden toteuttamisesta neuvotellaan henkilöstöjärjestöjen kanssa.

### Tuottavuus ja henkilöstökulut

Palvelussuhdeturva estää tuotannollistaloudelliset irtisanomiset, jolloin poistumaa tulee käyttää hyväksi tavoiteltaessa henkilöstömäärän ja -kustannusten laskua. Henkilöstön määrän lasku ei tuota tavoiteltua säästöä, mikäli ostopalvelut kasvavat vastaavasti. Poistuman korvaaminen tulee perustua tehtävien uudelleen järjestämiseen. Rekrytoinnissa suositetaan sisäistä rekrytointia.

Tuottavuutta tulee parantaa noin 2 % vuositasolla. Tuottavuuden kasvua rajaa se, että osa toiminnan vaativasta henkilöstöresurssista on sidottu lakisääteisiin henkilöstömitoituksiin tai palvelujen saamisen määräaikoihin. Tuottavuuden kehittäminen edellyttää myös palvelun laadun ja määrän arvioimista uudelleen vastaamaan resursseja. Tällöin vuosien 2015 ja 2016 osalta henkilöstömäärä tulee laskemaan nyt arvioidusta.

Oulun Teknisen liikelaitoksen ja Oulun Serviisin osalta hyödynnetään eläkepoistumaa suunnittelukauden aikana. Eläkepoistuman hyödyntäminen edellyttää yhtäaikaista toimintatapojen kehittämistä sekä toimipiste- ja keittiöverkoston tarkastelua. Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden ja liikelaitosten kesken kevennetään yhteisiä hallinnon tukipalveluita.

### Henkilöstön määrä suunnittelukaudella

Henkilöstön poistuma		2014	2015	2016	Yhteensä
Vanhuuseläke		250	280	280	<b>810</b>
Työkyvyttömyyseläke		50	50	50	<b>150</b>
Muu poistuma (esim. irtisanoutuvat)		240	240	240	<b>720</b>
<b>Yhteensä</b>		<b>540</b>	<b>570</b>	<b>570</b>	<b>1 680</b>

Henkilöstön määrä	28.9.2013	2014	2015	2016
Vakinaiset	9 316	9 100	8 910	8 890
Tilapäiset palvelussuhteet (projektihenkilöstö, sijaiset, tuntiopettajat jne.)	2 712	2 670	2 520	2 380
<b>Yhteensä</b>	<b>12 028</b>	<b>11 770</b>	<b>11 420</b>	<b>11 270</b>
Työllistetyt	434	450	450	450

Yllä olevan taulukon luvuissa eivät ole mukana oppilaat ja harjoittelijat.

Tilapäisen henkilöstön osalta tavoitteena on vähentää suunnittelukaudella n. 200 henkilötyövuotta (n. 300 kokoaikaista työntekijää) kuitenkin vaarantamatta palvelujen saatavuutta.

Vuoden 2014 alusta liikelaitokset Oulun Satama ja Nallikari eivät ole enää mukana luvuissa niiden muuttuessa osakeyhtiöiksi. Yhtiöittämisten vaikutus henkilöstömäärään on n. 30 henkilöä. Oulun Kuntoutussairaalan henkilöstö, n. 100 työntekijää, siirtyy Oulun kaupungin palvelukseen vuoden 2014 alusta. Vuonna 2015 Oulun Energia liikelaitos yhtiötetään, jolloin henkilöstömäärä laskee n. 190 hengellä.

## 10 Kehittäminen

### 10.1 Kehittämishjelmat

Hanke- ja projektimuotoiseen kehittämistyöhön käytettävää ulkopuolista osarahoitusta on vuosina 2010-2013 suunnattu edellisen kaupunkistrategian kriittisistä menestystekijöistä johdettujen seuraavien poikkitoiminnallisten kehittämissuunnitelmien toteutukseen:

1. KONSTI - Elämänhallinta- ja hyvinvointiohjelma
2. SYKE - Kaupunkikulttuurin kehittämissuunnitelma
3. ILMO - Oulun ilmasto-ohjelma
4. IMPAKTI - Tietohallintaohjelma
5. PESTI - Työllisyysohjelma

Vuonna 2013 päättyvien kehittämissuunnitelmien salkkuihin kuuluvat kehittämissuunnitelmat integroidaan vuonna 2014 osaksi uuden kaupunkistrategian toimeenpanoa. Hyvinvoinnin (Konsti-ohjelma) ja kaupunkikulttuurin (Syke-ohjelma) lisäämiseen sekä ilmastonmuutoksen estämiseen ja siihen varautumiseen (Ilmo-ohjelma) ja sähköisen asiainnin (Impakti-ohjelma) ja työllisyyden edistämiseen (Pesti-ohjelma) tähänneet kehittämissuunnitelmat istuvat hyvin myös uuteen kaupunkistrategiaan, mutta päivitystyö tuonee mukanaan uusia painotuksia ja ominaispiirteitä.

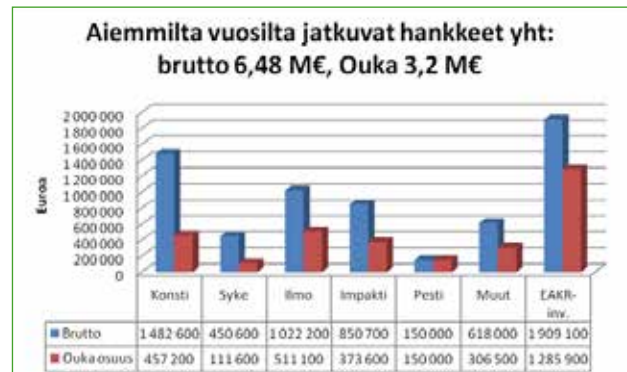
Uuden kaupunkistrategian ja sen strategisista painopisteistä johdettavien toteuttamissuunnitelmien valmisteluajankautena vuoksi kehittämissuunnitelmat esitetään aiempiin teemoihin ja ohjelmaosastoihin kytkettyinä. Valtaosa nykyisistä kehittämissuunnitelma-ohjelmista toteutetaan eri palvelualueiden välisinä yhteistyöohjelmoina, jolloin varmistetaan poikkitoiminnallisuuden kautta saatavat hyödyt.

Ulkopuolisella osarahoituksella toteutettavat kehittämissuunnitelmat on esitetty seuraavissa kuvissa. Kuva 21 esittää hallintokuntien talousarviokategoriassa varatut käyttötalous- ja investointiosan suorat. Kuva 22 esittää 'uusia avauksia', jotka ovat puolestaan suunnittelu- ja/tai rahoituksen hakuvaiheessa olevia suunnitelmia. Niiden käynnistymisen varmistuu vuodenvaihteessa tai vuoden 2014 aikana.

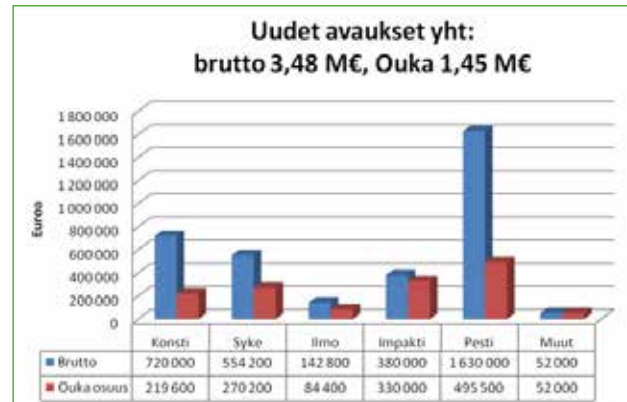
### 10.2 Hankintojen kehittäminen

Hankintojen kokonaiskehittämistä ja toimintaa linjaa Oulun kaupungin hankintapoliittinen ohjelma (KH 11.10.2011§488). Sen tavoitteena on luoda yhtenäinen perusta kaupungin hankintatoiminnan johtamis- ja ohjaukseksi sekä kehittämissuunnitelmiin ja määrittää ne osa-alueet ja toimenpiteet, joihin hankintatoiminnan kehittämissuunnitelmissa lähivuosina keskitytään. Hankintapoliittinen ohjelma

Uusien avauksien 1. vuoden määrärahat katetaan kaupunginhallituksen kehittämissuunnitelmien toteutukseen varattavista määrärahoista aiempien vuosien tapaan.



Kuva 21. Hallintokuntien talousarviokategoriassa katettavat kehittämissuunnitelmat (käyttötalousosa) ja EAKR-investoinnit (investointiosa)



Kuva 22. Uudet avaukset talousarviossa 2014

on myös väline, jolla ohjataan kaupunkikonsernia ja tuetaan hallintokuntien hankintojen hallintaa. Ohjelma koskee niin ydintoiminnan kuin tukitoiminnankin hankintoja. Ohjelma ei sisällä palvelujen tuotantotapoja koskevia palvelutuotannollisia linjauksia. Nämä linjataan palvelujen järjestämishuoneistossa ja omistajapoliittisessa ohjelmassa.

Oulun kaupungin hankintapolitiittisen ohjelman päämääränä ovat:

1. Selkeyttää ja vahvistaa Oulun kaupungin hankintatoiminnan johtamismallia.
2. Edistää Oulun kaupungin talouden kannalta laadukasta ja tehokasta hankintaa ja siihen liittyvää logistiikkaa sekä hyödyntää toimivia ja monipuolisia toimittajamarkkinoita.
3. Nostaa hankintatoiminnan osaamista ja toteutuksen tehokkuutta kaikissa Oulun kaupungin hallintokunnissa.
4. Hankkia tavarat ja palvelut riittävän laadukkaasti ja kokonaistaloudellisesti kustannustehokkaimmalla tavalla siten, että Oulun kaupungin etu ja asiakaslähtöisyys on huomioitu.

Kaupunki on nostanut hankinnat yhdeksi strategiseksi painopistealueeksi kaupukistrategiassa Oulu 2020. Kehittämisen tavoitteena on:

*a) Ammattimainen, osaamiseen perustuva, keskitetty ja kurinalainen hankintatoimi*

Tarkoituksenmukaisilla hankintamenettelyillä, suunnitelmallisuudella ja ennakkoinnin sekä osaamistason nostolla ja keskittämällä pyritään hankintojen vaikuttavuuden parantamiseen, noin 10-50 M€ säästöihin sekä riskienhallinnan parantamiseen

*b) Innovatiiviset hankinnat elinvoiman mahdollistajana*

Tavoitteeksi on asetettu, että hankinnoista 20 % tehdään fiksuja/innovatiivisia hankintamenettelyjä käyttäen, tarjousten määrä lisääntyy ja oman tuotannon tavoiteosuudet on kattavasti määritelty vuoteen 2020 mennessä. Tämä tarkoittaa monituottajamallin aitoa käyttöön ottamista sekä palvelujen avaamista yhteiskehittämisen ja kumppanuusmenettelyille. Samalla pyritään tukemaan työllistämisen ja yritysten kasvu- ja vientitavoitteita mm. vastuullisten hankintojen avulla sekä luomalla referenssimahdollisuuksia erikokoisille ja eri kehittämissaiheissa oleville yrityksille.

Hankintakäytäntöä tehostetaan yhteistyössä yritysten kanssa. Hankintojen strategiseen kehittämiseen on saatu rahoitusta Tekesin Huippuostajat -ohjelmasta ja se on nimetty myös mahdollistajateemaksi kaupungin INKA-ohjelmaan.

Hankintojen suunnittelu on osa hallintokuntien ja liikelaitosten toiminnan ja talouden suunnittelua. Hankintojen suunnittelun laajuus ja yksityiskohtaisuus riippuu hankintojen merkittävydestä ydintoiminnalle ja hankintabudjetin osuudesta toiminnan menoista. Hallintokunnat ja liikelaitokset laativat talousarvioprosessin yhteydessä hankintasuunnitelman, joka sisältää tiedon oman tuotannon ja ostojen suhteesta, tiedot (aikataulu, arvo, hankintamenettely sekä asiantuntijatarve) strategisesti merkittäviä vuoden 2014 hankinnoista sekä hankinnoista, joita on hyvä hoitaa yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Hankintasuunnitelmat valmistuvat keräämään marraskuun 2013 aikana. Hankintojen suunnittelusta osana talouden ja toiminnan suunnittelua on kirjattu hankintakäsikirja lukuun 3.

# 11 Taseyksiköt

## 11.1 Oulun kaupungin kehittämisrahasto

Oulun kaupungin kehittämisrahaston tarkoituksena on edistää Oulun alueen elinkeinoelämää ja vetovoimaisuutta. Rahaston käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Rahaston merkittävimmät suorat osakeomistukset ovat Oulu ICT Oy, Technopolis Oyj ja Teknoventure Oy. Rahaston sijoitussalkun varat on sijoitettu pääasiassa korkeintaanstrumentteihin, joiden tuotot kirjataan rahaston korotustoiksi.

Rahaston tulot muodostuvat rahastoon kuuluvien yritysten maksamista osingoista ja sijoitustuotoista. Rahaston menot muodostuvat osallistumisesta Oulun alueen eri organisaatioiden ja yritysten kehittämishankkeisiin.

Kehittämisrahastosta rahoitettavien hankkeiden pääasiallinen valmisteluvastuu siirtyi v. 2011 alussa Business Oulu liikelaitokselle. Päätöksen rahoituksesta tekee

kaupunginhallitus liikelaitoksen johtokunnan esityksestä. Vuonna 2013 kehittämisrahastoon kohdistuneet esitykset liittyivät pääasiassa Oulun innovaatioallianssin innovaatiokeskusten käynnistämisiin hankkeisiin. Muita uusia esityksiä ovat mm. äkillisen rakennemuutoksen kokonaisuuteen liittyvät ONION, RAKSA ja Smart Cleantech City Oulu 2020. Vuoden 2013 talousarvioon verrattuna hankkeiden arvioidaan toteutuvan 1 – 1,5 miljoonaa euroa pienempinä, tästä osa vuoden 2014 luvuissa.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuonna 2013 Oulun osuus Oulun kaupunkiseudun yhteismarkkinoinnin kustannuksista rahoitetaan, kehittämisrahastosta konsernipalveluiden viestinnälle, toteutuneiden nettokustannusten mukaisesti, kuitenkin enintään 700.000 eurolla. Vuoden 2014 talousarviossa varaudutaan osallistumaan yhteismarkkinoinnin rahoitukseen samoin ehdoin, enintään 600.000 euroon asti.

### OULUN KAUPUNKI Kehittämisrahasto

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIKEVAIHTO</b>					
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot					
Tuet ja avustukset kunnalta					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-931	-20			
Palvelujen ostot	0	-680	-10	-10	-10
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut					
Muut henkilöstösivukulut					
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut	-1 280	-3 413	-2 025	-1 837	-1 127
<b>LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-2 211</b>	<b>-4 113</b>	<b>-2 035</b>	<b>-1 847</b>	<b>-1 137</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	333	200	200	200	200
Muut rahoitustuotot	3 269	2 200	2 200	2 200	2 200
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta					
Muut rahoituskulut	-7	-250	-200	-200	-200
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIA JA VAR.</b>	<b>1 384</b>	<b>-1 963</b>	<b>165</b>	<b>353</b>	<b>1 063</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>1 384</b>	<b>-1 963</b>	<b>165</b>	<b>353</b>	<b>1 063</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varauksen lisäys (-) tai vähennys (+)	5 144	2 055	1 300	1 350	1 400
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>6 528</b>	<b>92</b>	<b>1 465</b>	<b>1 703</b>	<b>2 463</b>



OULUN KAUPUNKI  
Kehittämörahasto

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-2 211	-4 113	-2 035	-1 847	-1 137
Poistot ja arvonalennukset					
Rahoitustuotot ja -kulut	3 595	2 150	2 200	2 200	2 200
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät					
Investoinnit					
Investointimenot	-6 936	-1 145	-1 465	-1 450	-1 500
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-5 552</b>	<b>-3 108</b>	<b>-1 300</b>	<b>-1 097</b>	<b>-437</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	132				
Saamisten muutokset muilta	554				
Korottomien velkojen muutos	-102				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>584</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-4 968</b>	<b>-3 108</b>	<b>-1 300</b>	<b>-1 097</b>	<b>-437</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	59 688	62 831	60 643	59 546	59 109
Rahavarat 01.01	64 656	65 939	61 943	60 643	59 546
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-4 968</b>	<b>-3 108</b>	<b>-1 300</b>	<b>-1 097</b>	<b>-437</b>

## 11.2 Oulun Valistustalorahasto

Oulun Valistustalorahasto aloittaa toimintansa vuoden 2014 alusta ja rahasto jatkaa lakkautetun Oulun Valistustalo Oy:n perinteiden hengessä oululaisen esittävän taiteen tukemista. Sääntöjen mukaisesti rahaston tarkoituksena on Oulun kulttuurielämän tukeminen. Rahastosta voidaan myöntää tukea apurahoina, palkintoina ja erilaisina avustuksina taiteen ja kulttuurin eri aloilla toimiville henkilöille ja yhteisöille. Rahastolla on soitinpankki, josta lainataan soittimia musiikin opiskelijoille.

Rahasto voi kartuttaa pääomaansa sille osoitetuilla yksityisillä avustuksilla, lahjoituksilla, perintösaannoilla sekä

rahoitustuotoilla. Vuonna 2014 tukea voidaan myöntää tai soitinpankkia kartuttaa enintään 100.000 eurolla.

Rahaston varoja hoitaa konsernipalveluiden talous- ja omistajaohjauksen rahoitusryhmä ja rahaston hallinnoinnista vastaa sivistys- ja kulttuuripalvelut. Vuosittaiset esitykset tukien myöntämisestä ja soittimien lainaamisesta valmistelee sivistys- ja kulttuuripalveluista vastaavan apulaiskaupunginjohtajan nimeämä työryhmä.

### OULUN KAUPUNKI Oulun Valistustalorahasto

TULOSLASKELMA	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>			
<b>LIIVEVAIHTO</b>			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Tuet ja avustukset kunnalta			
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5	-5	-5
Palvelujen ostot			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot			
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut			
Muut henkilöstösivukulut			
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot			
Liiketoiminnan muut kulut	-100	-100	-100
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-105</b>	<b>-105</b>	<b>-105</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>			
Korkotuotot	105	105	105
Muut rahoitustuotot			
Kunnalle maksetut korkokulut			
Muille maksetut korkokulut			
Korvaus peruspääomasta			
Muut rahoituskulut			
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

OULUN KAUPUNKI  
Oulun Valistustalorahasto

RAHOITUSLASKELMA	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>			
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>			
Tulorahoitus			
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-105	-105	-105
Poistot ja arvonalennukset			
Rahoitustuotot ja -kulut	105	105	105
Satunnaiset erät			
Muut tulorahoituksen korjauserät			
Investoinnit			
Investointimenot	0	0	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot			
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)			
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)			
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)			
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)			
Lainakannan muutokset			
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys			
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys			
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys			
Ylijäämän palautus kunnalle			
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys			
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos			
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset			
Peruspääoman muutos			
Muu oman pääoman muutos			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutokset kunnalta			
Saamisten muutokset muilta			
Korottomien velkojen muutos			
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12	3 500	3 500	3 500
Rahavarat 01.01	3 500	3 500	3 500
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## 12. Investointiosa

Valtuustosopimuksen toteuttamisen vuoksi kaikkien uusien investointien aloitusta on siirretty. Oulun kaupungin investoinnit ovat vuonna 2014 useiden keskeneräisten hankkeiden johdosta korkealla tasolla. Peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten bruttoinvestoinnit ovat 116 M€ ja ulkoisten liikelaitosten 50 M€. Korkea investointitaso tulee kasvattamaan Oulun lainamäärää ja korkokustannuksia. Investointitasoa pienennetään suunnittelukaudella siten, että peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointien yhteenlaskettu määrä saadaan lähemmäksi vuosikatetta. Tullevat investointiesitykset pohjautuvat Oulun Palvelumalliin 2020, Maankäytön toteuttamisohjelmaan (MATO 2014 – 2018) sekä erillisinvestointien hankeohjeen mukaisiin tarveselvityksiin ja hankesuunnitelmiin.

Investointien priorisoinnilla ja ajoituksella voidaan vaikuttaa siihen, että Oulun kaupungin talous pysyy tasapainossa. Tässä investointisuunnitelmassa on perusteluteksteissä arvioitu merkittävien hankkeiden kohdalla niiden aiheuttamia vuosittaisia käyttötalousmenojen nettolisäyksiä ja laskettu niiden perusteella 20 vuoden aikana toimintojen ylläpidon kokonaiskustannuksen lisäys. Käyttökustannuksiin sisältyy aina poistojen edellyttämä korjausrakentamisvaraus sekä talonrakennuskohteissa sijoitetun pääoman korko. Nämä kustannukset sisältyvät tilavuokriin. Kalleimpia hankkeita ovat ne, jotka vaativat laajat tilat ja uuden henkilökunnan palkkauksen. Seuraavassa on joitakin esimerkkejä investointien käyttötalousvaikutusten lisäyksistä:

- Hirosenkodin peruskorjaus 4 800 000 €/v ja 96 M€ 20 vuodessa.
- Myllytullin uuden osan peruskorjaus, 300 000 €/v ja 6 M€ 20 vuodessa.
- Kastellin monitoimitalo, ei merkittäviä käyttökustannuslisäyksiä verrattuna laskettuihin kustannuksiin, jotka olisivat aiheutuneet hankkeella korvattavien koulujen peruskorjauksista.

- Poikkimaantie 735 000 €/v (sisältää poiston) ja 14,7 M€ 20 vuodessa.

Investointiosan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka käyttöikä on yli 3 vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa. Investointien irtaimistohankinnoissa noudatetaan erillisinvestointien hankeohjetta (kv 17.12.2012 § 29).

Oulun Tilakeskus, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Oulun Vesi, Oulun Jätehuolto ja Oulun Energiakonserni neuvottelevat konsernin johdon kanssa ennen suurten investointien (yli 7 M€) urakkasopimusten allekirjoitusta.

### Tietohallintoinvestoinnit

Kaupungin toiminnot ja palvelut ovat riippuvaisia ICT-ratkaisuista, niiden luotettavasta toiminnasta sekä niiden avulla saavutettavasta lisäarvosta. Tietohallintoinvestoinnit vuodelle 2014 ovat yhteensä 8,934 M€. Tietohallintoinvestoinneista merkittävä osa kohdentuu ICT-infrastruktuuriin (työasemat, päätelaitteet, tietoliikenneverkot) ja sen ylläpitoon. Toisen merkittävän kokonaisuuden muodostavat palvelumallin ja kaupunkistrategian toteuttamiseen tähtäävät kehittämishankkeet, joissa käyttöön otetaan erilaisia sähköisiä palveluja ja etäpalvelukonsepteja sekä edistetään digitaalista tasa-arvoa esimerkiksi harmonisoimalla koulujen ICT-infrastruktuuria ja laitekantaa. Hyvinvointipalveluissa investoinnit sisältävät kansallisiin ratkaisuihin liittymisen. Tiukasta taloustilanteesta johtuen kaikkia tietohallintoinvestointeja ei kyetä toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti tai suunnitellussa laajuudessa. Esimerkiksi ICT-varautumisen kehittämistä datakeskustointoja hajauttamalla ei toteutune alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Ulkopuolisella rahoituksella tehtävät merkittävät tietohallinnon kehittämishankkeet on kuvattu osana IMPAKTI-kehittämishjelmaa.

## 12.1 Investointiosa peruskunta

### 12.1.1 Kaupunginhallitus

#### Osakkeet ja osuudet

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			13 500	12 000	2 000

Määrärahaa voidaan käyttää osakkeiden tai osuuksien hankintaan kaupunginhallituksen päätöksellä. Tältä menokohdalta maksetaan kaupungin vahinkorahaston sääntöjen mukaisia korvauksia eli kaupungin vakuuttamattoman omaisuuden vahinkoja.

Kivisydämen eli keskitettyjen pysäköintipaikkojen rakentaminen kalliioiloihin on käynnistynyt toukokuussa 2012. Keskustan pysäköintilaitospaikat rakennuttaa Oulun Pysäköinti Oy omaan taseeseensa. KVR -urakan loppusumma on 73,5 M€ ja se jakaantuu ajallisesti seuraavasti: vuosi

2012 9,0 M€, vuosi 2013 23 M€, vuosi 2014 30 M€ ja vuosi 2015 11,5 M€. Investointi rahoitetaan velvoiteautopaikkamaksuilla, keskustan entisistä pysäköintikortteleista saaduilla ja myöhemmin saatavilla myyntituloilla sekä pysäköintilaitosten pysäköintimaksutuloilla. Velvoiteautopaikkamaksuilla sekä entisten pysäköintitonttien myyntituloilla on kerätty vuoteen 2012 mennessä 9,5 M€ ja tullaan saamaan tehtyjen asemakaavamuutosehdotusten toteutuksessa lisäksi noin 30 M€. Kiinteistönomistajien kalliioiloihin kohdistuvat väestösuojamaksut ovat noin 3 M€. Nämä varat noin 42,5 M€ kaupunki sijoittaa Oulun Pysäköinti Oy:lle osakepääomasijoituksina. Koska kiinteistönomistajien

maksamat varat tuloutetaan sopimusten mukaisesti kaupungille keskustan korttelien rakennuslupavaiheessa, kaupunki sijoittaa yhtiöön vuonna 2013 omaa pääomaa ennen tähän tarkoitukseen tulevia ulkoisia maksuosuuksia. Investointivaiheessa puuttuva rahoitusosuus katetaan Oulun Pysäköinti Oy:n ottamalla lainoilla 31 M€, jotka kaupunki takaa. Tämän menokohdan kautta Oulun kaupungin rahoittama keskustan pysäköintilaitoksen osuus osakepääomana oli 9 M€ vuonna 2012, ja kaupunki sijoittaa Oulun Pysäköinti Oy:n vapaaseen omaan pääomaan (SVOP) 10 M€ vuonna 2013 ja 12,5 M€ vuonna 2014 ja 11 M€ vuonna 2015.

### Peruspääoma

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			1 000		

Määräraha käytetään liikelaitosten peruspääomien korottamiseen.

## 12.1.2 Konsernipalvelut

### Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			638	398	

**Konsernipalveluiden irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat ovat tietohallintoinvestointeja ja ne jakaantuvat seuraavasti:**

1000 €	2014	2015
Asianhallintajärjestelmä (LOOTA)	300	100
Mikrosftlisenssit	268	268
Taloussuunnittelujärjestelmä	70	30
<b>Yhteensä</b>	<b>638</b>	<b>398</b>

Näiden investointien käyttötalousvaikutukset on otettu huomioon keskushallinnon käyttötalousuunnitelmassa.

## 12.1.3 Hyvinvointilautakunta

### Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			3 800	1 500	1 200

Määrärahasta käytetään vuosittain noin 300 000 € kalusto- ja laitehankintoihin. Hankinnat yksilöityvät käyttösuunnitelman yhteydessä hyvinvointilautakunnan päätöksellä.

Vuoden 2014 määrärahasta käytetään sitovasti seuraavien rakennushankkeiden irtaimiston (irt/inv) hankintaan:

1000 €	2014
Hirosenkodin peruskorjaus	390
Kontinkankaan vanhan sairaalan peruskorjaus	1 345
Kastellin kouluterveys	25
Yli-lin kouluterveys	10
Peltolan mielenterveys	270
Honkakoti	30
<b>Yhteensä</b>	<b>2070</b>

Tietohallintoinvestoinnit jakaantuvat seuraavasti:

1000 €	2014	2015	2016
Sähköisten palveluiden kehittäminen	100	100	100
Potilas- ja asiakastietojärjestelmien (Effica) päivitykset	400	300	300
Terveystieteiden kansallisiin järjestelmiin liittymine	150	150	150
OKS hoitajien kutsujärjestelmä	280	280	280
Kontinkankaan ICT	500		
<b>Yhteensä</b>	<b>1 430</b>	<b>830</b>	<b>830</b>

Näiden investointien käyttötalousvaikutukset on otettu huomioon hyvinvointilautakunnan käyttötalousuunnitelmassa.

### 12.1.4 Sivistys- ja kulttuurilautakunta

#### Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot			3 900	2 000	2 000
Tulot					

Korjausrakennusinvestointeihin liittyviin irtaimistoihin ja muihin irtaimen käyttöomaisuuden hankintoihin vuodelle 2014 varataan 634 000 euroa. Hankinnat yksilöityvät käyttösuunnitelman yhteydessä sivistys- ja kulttuurilautakunnanlautakunnan päätöksellä.

Vuoden 2014 määrärahasta käytetään sitovasti seuraavien erillisinvestointien rakennushankkeiden irtaimistojen (irt/inv) hankintaan:

1000 €	2014
Kastellin monitoimitalo	2 200
Haukiputaan yläkoulu	500
<b>Yhteensä</b>	<b>2 700</b>

Tietohallintoinvestoinnit jakaantuvat seuraavasti:

1000 €	2014	2015	2016
Kirjaston sähköiset itsepalveluratkaisut	66		
Pakkalansalin av	20		
Opetusteknologia	400	600	700
<b>Yhteensä</b>	<b>486</b>	<b>600</b>	<b>700</b>

Prosenttitaidetta varten varataan vuodelle 2014 sitovasti Kastellin monitoimitaloon 50 000 € ja Hirosenkotiin 30 000 €.

#### Kiinteät rakenteet ja laitteet

##### Liikunta-alueet, ulkoilureitit ja niiden valaistuksen

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot			1 000	1 000	1 000
Tulot					

Määräraha käytetään ulkoliikunta-alueiden, ulkoilureittien ja uimarantojen peruskunnostamiseen sivistys- ja kulttuurilautakunnan vuosittain hyväksymän työohjelman mukaisesti. Vuoden 2014 työohjelmalla toteutetaan mm. pallokenttien, urheilukeskusten ja lähiliikuntapaikkojen peruskorjausta sekä suunnittelua. Reittiverkoston kehittämistä jatketaan edelleen.

Tältä menokohdalta rahoitetaan vuosittain ulkoilureittien valaistuksen uusimista. Energialamppujen vaihto sovitetaan yhteen katuvalaistusten vaihtojen aikatauluihin.



**Huuhkajanpuiston pallokenttien peruskorjaus**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot	900	450	450		

Nykyisten huuhkajapuiston nurmikenttien monitoimitalon puoleinen pää muutetaan kahdeksi täysimittaiseksi keinonurmikentäksi monitoimitalon käyttäjien, alueen asukkaiden ja urheiluseurojen käyttöä varten. Hanke liittyy Kastellin monitoimitalon toteutukseen.

**12.1.5 Rakennuslautakunta****Irtain käyttöomaisuus**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			130		

Määräraha käytetään sähköisen rakennuslupajärjestelmän hankintaan.

**12.1.6 Yhdyskuntalautakunta****Irtain käyttöomaisuus**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			150	120	70

Yhdyskuntalautakunnan irtaimen käyttöomaisuuden investoinnit koostuvat seuraavista tietohallintoinvestoinneista.

1000 €	2014	2015	2016
Paikka- ja suunnittelutietojärjestelmien kehittäminen	50	50	50
Maanvuokrajärjestelmän uusiminen	50	20	20
Infrahankkeiden sähköinen tilaaminen	50	30	
<b>Yhteensä</b>	<b>150</b>	<b>100</b>	<b>70</b>

Tietohallinnon investointeina toteutetaan Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden omistajavastuulla olevien paikkatieto- ja suunnittelujärjestelmien kehityshankkeita, joiden tavoitteena on ylläpitää ja kehittää järjestelmien toiminnallisuutta. Hankkeiden sisältö määritellään yhteistyössä muiden käyttäjäkaupunkien kanssa. Väestökisterikeskus siirtyy rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpidossa vuonna 2014 kiinteään rakennustunnukseen. Hankkeessa toteutetaan muutoksen vaatimat toiminnallisuudet paikkatietojärjestelmään.

Lisäksi varaudutaan maanvuokrajärjestelmän uusimiseen sekä infrahankkeiden sähköinen tilaaminen-hankkeeseen.

**Maanhankinta**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			6 000 6 000	5 000 5 000	5 000 5 000

Maanhankintaa tehdään maankäytön toteuttamisohjelman kaavoitusohjelman ja työpaikkarakentamisselvityksen mukaisilla alueilla. Vuoden 2014 määräraha 6,0 M € käytetään maanhankintaan ja alueiden käyttöönoton kehittämiseen mm. puhdistamalla pilaantuneita maa-alueita. Lisäksi varaudutaan siirtämään Leväsuo-Nuottasaari 110 kV voimajohto Poikkimaantien varteen sillan rakentamisen edellyttämien johtojärjestelyjen yhteydessä (n. 0,6 M€). Hiukkavaaran lävitse kulkevan Pyhäkoski-Leväsuo 110 kV voimajohdon siirrosta kohdistuu lisäksi noin 0,4 M€ kustannusosuus vuodelle 2014.

Ritaportin Aurora -kauppakeskustonttien tontinluovutustulot ohjataan erillisinvestointeina alueen infran toteuttamiseen.

**Kadut, tiet, sillat, torit**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			18 000	19 000	19 000

Pääosa investoinneista on maankäytön toteutusohjelman mukaisia uudisrakennuskohteita, kuten Kiulukankaan pohjaustyöt, Ritaharjun päällystystyöt ja Niemenranta. Suurin yksittäinen perusparantamiskohde on kävelykatualueen peruskorjaustyön jatkaminen. Muita merkittäviä peruskorjauskohteita ovat mm. Rajakylän alue ja Maustetien alue Oulunsalossa. Lisäksi ympäri Oulua on lukuisia muita kohteita, jotka toteutetaan vuosittain yhdyskuntalautakunnan hyväksymän työohjelman mukaan. Kohteet määritellään yhteistyössä Oulun veden ja muiden johtolaitosten kanssa. Katurakennusmäärärahalta rakennetaan myös katuvalaistus ja liikenteen ohjauslaitteet.

**Pääliikenneväylät ja muut liikennejärjestelyt**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			4 000	4 000	4 000

Vuoden 2014 asuntotuotannon mukaiset uusinvestoinnit kohdistuvat pääosin Hiukkavaaraan pääteiden ja -katujen liikennejärjestelyihin. Määrärahaa käytetään lisäksi mm. liikenneturvallisuuden parantamiseen ja liikenteenohjaukseen. Pyöräteiden ja siltojen peruskorjaus, joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyt sekä liikenteenhallinta ovat liikennejärjestelmän perusinvestointeja.

**Ympäristöinvestoinnit, venesatamat ja Kaakkurin kaatopaikan sulkeminen**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			1 000	1 000	1 000

Ympäristörakentaminen seuraa muuta rakentamista ja kaupungin kasvu vaatii investointeja myös laadukkaaseen ympäristöön. Uusina kohteina rakennetaan leikkipuistot Ylikiiminkiin ja Metsokankaalle. Korvausinvestointina toteutetaan koira-aitauksen kunnostaminen Hollihaassa, Laanilanrannan puiston kunnostaminen sekä leikkipuistojen kunnostuksia kehittämissuunnitelman mukaisesti eri puolilla kaupunkia. Venesatamiin rakennetaan laituripaikkoja asiakastarpeiden mukaisesti ja kiinteitä laiturirakenteita kunnostetaan.

**Erilliskohteet****Poikkimaantie**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot	21 800	750	2 000	10 000	9 050

Nykyiset Oulujoen ylittävät tieliikenteen sillat ovat ylikuormitettuja. Erityisesti Erkkolan silta on ajoittain ruuhkainen. Liikennettä tulee lisäämään laajentuva maankäyttö Kuusamontien varressa sekä Hiukkavaaran uudet alueet. Oulujoen ylityskapasiteetti ei tulevaisuudessa riitä ilman uutta siltayhteyttä.

Sillan ja katuyltöyksien kustannusarvio on tarkistettu vuoden 2012 aikana ja sen mukaan kokonaiskustannukset välillä Kainuuntie – Vaalantie ovat yhteensä n. 21,8 M€ (kaupungin osuus), josta jokisillan osuus noin 7,9 M€.

Kustannuksiin sisältyvät Oulun Energian Leväsuo-Oulunsuu 110 KV voimajohdon muutokset, jotka on tarkoitus toteuttaa vuonna 2014. Samassa yhteydessä toteutetaan myös Fingrid Oy:n omistaman Leväsuo-Nuottasaari 110 kV voimalinjan siirto Saarelan ja Maikkulan kaupunginosista Poikkimaantien sillan yhteyteen tuleviin Oulun Energian voimalinjan pylväisiin.

Poikkimaantie on hallinnolliselta luokaltaan katu ja sen toteutuksesta vastaa pääosin kaupunki. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus varautuu osaltaan Poikkimaantien uuden yhteyden vaikutuksiin kehittämällä valtatieä 22 (Kainuuntie) nelikaistaiseksi välillä Joutsentie – Innatti. Tätä koskeva tiesuunnitelma on valmis ja sen aloitus ajoittuu vuosille 2014-2015.

**Keskustan puistot ja Hallituskatu**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			1 000	500	500

Otto Karhin puiston perusparannusta jatketaan kesällä 2014. Vuonna 2014 tehdään myös Kivisydämen sisäänkäyntiin liittyvät katutyöt Hallituskadulla ja Mäkelininkadulla. Hallituskadun välillä Mäkelininkatu – Rautatienkatu sekä Snellmanin puiston peruskorjauksesta päätetään erikseen.

**Katuvalaistuksen energiatehokkuuden parantaminen**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot	16 000	200	2 500	2 500	2 500

EU:n energiatehokkuusdirektiivi astui voimaan 24.3.2009. Direktiivi kieltää energiatehokkuudeltaan huonojen ulkovalaisinten maahantuonnin EU:n alueelle vuoden 2015 jälkeen. Oulun katujen ja puistojen valaisimista tällä hetkellä noin 23 200 kpl on huonon energiatehokkuuden omaavia elohopeahöyrylamppeja. Valaisinten vaihto-ohjelma sisältyy teknisen lautakunnan 24.8.2010 § 365 hyväksymään valaistuksen yleissuunnitelmaan. Koko elohopeavalauksen vaihtotyön kustannusarvio on noin 22 M€. Vaihtotyö on mahdollista tehdä vaiheittain niin, että ensimmäisessä vaiheessa 2014 - 2019 vaihdetaan vain valaisimet ja toisessa vaiheessa 2019 - 2028 uusitaan kaikkein huonokuntoisimmat pylväät kaapelointineen. Ensimmäisen vaiheen valaisimien vaihtotyön kustannusarvio on noin 16 M€ ja toisen vaiheen 7,5 M€.

Vaihto toteutetaan työhön osoitettujen määrärahojen puitteissa vuoden 2019 loppuun mennessä. Elohopeavalauksen uusimisen jälkeen saavutetaan lähes 50 % energian säästö (9,1 GWh/v) nykyiseen verrattuna. Valaistuksen vuotuisia ylläpitokustannuksia saavutettu energiasäästö laskee noin 910 000 € vuodessa.

Hankkeella on merkittävä osa pyrittäessä toteuttamaan energiatehokkuussopimuksen (KH 19.5.2009 § 272) mukaista tavoitetta vähentää kaupungin energiankulutusta vuoteen 2016 mennessä yhdeksällä prosentilla vuoden 2005 tasosta.

**Malpe – hankkeet (maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen aiesopimus)**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot	2 800		1 400	1 400	

Oulun seudulla on valmisteltu MALPE-aiesopimus yhteistyössä seudun kuntien, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja valtion eri osapuolten kesken. Vuoden 2014 määrärahalta toteutetaan kokonaan kaupungin kustannettavaksi sovittu Heitontien liittymän alikulkukäytävä (0,6 M€) sekä kaupungin osuus (0,3 M€) Kiiminki – Alakylä kevyenliikenteen väylästä. Lisäksi aloitetaan syksyllä 2014 Vesala – Ylikiiminki kevyen liikenteen väylän sekä Kivikkokankaan liittymän alikulkukäytävän rakentaminen. Hankkeiden käynnistäminen edellyttää valtion rahoituspäätöstä.

**Valtatie 22 perusparannus, kaupungin osuus**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot	4 000			2 000	2 000

Vt 22 parantaminen välillä Joutsentie – Madekoski sisältää Oulun kaupungin osuudet kevyen liikenteen väyläjärjestelyjen sekä Maikkulan liittymän ja linatin rampin toteutuksesta. Lisäksi kaupunki osallistuu meluntorjuntarakenteiden kustannuksiin. Valtion osuus hankkeesta on n. 40 M€.

**Maankäyttökorvauksilla tms. sopimuksilla rahoitettavat kohteet****Limingantulli 1-4**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot	3 580	2 787	500	500	500

Limingantullin kortteleiden 1-4 kaavamuutokseen perustuen kaupunki saa tonttien omistajilta ja vuokraoikeuden haltijoilta maankäyttökorvauksia yhteensä lähes 4,0 M€. Kaupunki on puolestaan sitoutunut alueen kuntatekniikan toteuttamiseen alueen rakentamisen edellyttämässä tahdissa. Töiden laajuus arvioidaan vuosittain talonrakennustöiden mukaan.

Kuntatekniikan toteuttaminen on esitetty toteutettavaksi maankäyttökorvauksista saatavilla tuloilla.

#### Toppilansalmen kuntatekniikka ja rantarakenteet

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	13 000	9 323	1 000	1 000	1 000
Tulot				60	

Toppilansalmen alueelta kerätään sopimuskorvauksina ja ennakvuokrina vuoteen 2017 mennessä n. 13 M€. Toppilansalmen alueen infrastruktuurin toteuttaminen rahoitetaan kokonaisuudessaan näillä tuloilla, joten toteuttaminen ei aiheuta kaupungille rahoitus- eikä korkokuluja. Vuosien 2010 – 2017 yhteenlasketut tulot ja investointimenot pidetään koko tarkastelujaksolla positiivisena. Hankkeen tulot ovat ARA:n ehdollisen ennakkopäätöksen mukaista kunnallistekniikan avustusta Toppilansalmen alueelle. Töiden laajuus arvioidaan vuosittain talonrakennustöiden ja käytettävissä olevan rahoituksen mukaan.

#### Ritaportti

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	13 000	0		1 000	5 000
Tulot					

Ritaportin kauppakeskuksen tontin kokonaiskauppahinta on n. 16 M€. Kauppahinnasta n. 13 M€ kirjautuu maaomaisuuden myyntivoittoihin. Tällä summalla toteutetaan alueen edellyttämä kuntatekniikka eli kadut, sillat, puistot ym. julkisten alueiden rakenteet. Yhteistoiminta- ja laatusopimuksen mukaan kauppahinta maksetaan rakentamisvaiheittain siten, että lopullisen kauppakirjan allekirjoituksen yhteydessä maksetaan puolet eli n. 8 M€. Kauppa tehdään, kun asemakaava tulee voimaan. Kuntatekniikan investointien on arvioitu alkavan vuonna 2015. Aikataulut ja määrärahatarpeet tarkentuvat myöhemmin.

#### Kallisensuora

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	2 400	1 280		1 000	
Tulot					

Maankäyttösopimusten sopimuskorvauksina saatavilla tuloilla rakennetaan Limingantullin (Kallisensuora) asemakaavamuutoksen edellyttämät kunnallistekniset työt. Limingantullissa tehtävät katujärjestelyt on toteutettu vuosin 2012 ja 2013. Alustavasti vuonna 2015 on suunniteltu rakennettavaksi kevyen liikenteen yhteys Äimäraution suuntaan.

#### EU-hankkeet

##### Varjakan merikeskus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	700	224	476		
Tulot	310	149	161		

Hankkeessa toteutetaan Oulunsalon Varjakan sataman yleissuunnitelman mukaisia sataman ensimmäisen ja toisen vaiheen investointeja. Satama-altaan idän puoleinen aallonmurtaja puretaan ja materiaali hyödynnetään uudessa aallonmurtajassa, joka rakennetaan nykyisen itäpuolelle. Satama-allas suurenee noin kaksinkertaiseksi, mikä mahdollistaa venepaikkojen lisäämisen ja sataman sekä Varjakan jatkokehittämisen.

##### Tulevaisuuden Kaukovainio

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	1 622	106	758	758	
Tulot	324	21	152	152	

Ympäristöministeriön Asuinalueiden kehittämissuunnitelmaan 2013-2015 liittyvä ja ARA:n osittain rahoittama Tulevaisuuden Kaukovainio -hankekokonaisuus perustuu kaupunginhallituksen päätöksen 3.6.2013 § 359. Hankkeen toteutusaika on 1.4.2013 - 31.12.2015. Vuosien 2014 ja 2015 rahoitukset haetaan vuosittain erikseen. Hanke on muodostettu kaikkien kolmen palvelualueen (hyvinvointipalvelut, sivistys- ja kulttuuripalvelut sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut) yhteistyönä ja sen keskeisinä kehittämisteemoina ovat: 1) asuin ympäristön ja infrastruktuurin parantaminen, 2) moniammatillisen

yhteistyön vahvistaminen ja 3) käyttäjälähtöisten palveluiden ja osallisuuden vahvistaminen Kaukovainiolla. Hankkeessa toteutetaan Kaukovainion maankäytön ja liikenteen yleissuunnitelmaa mm. Kaukovainion keskukseen, puistoihin ja viheralueisiin sekä palvelujen ja infran monikäyttöisyyden kehittämiseen ja kuntalaislähtöisyyteen liittyen. Hankkeeseen liittyy myös Oulun yliopiston ja OAMK:n tutkimushankkeet.

#### Virel – Virpiniemen eläinurheilun alueen ja ulkoilureitistön kehittäminen

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	1 207	634	573		
Tulot	543	285	258		

VIREL- Haukiputaan Virpiniemen eläinurheilun alueen ja ulkoilureitistön kehittäminen. Hanke on osa Virpiniemen matkailu- ja virkistysalueen kokonaiskehittämistä. Hanke koostuu alueen tiestön, viemäröinnin sekä alueen ulkoilureitistön kuntoon saattamisesta.

#### YHDYSKUNTALAUTAKUNNAN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot			39 357	49 758	49 620
Tulot			6 571	5 212	5 000

#### 12.1.7 Peruskunnan investoinnit yhteensä

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot			66 490	68 356	57 570
Tulot			6 571	5 212	5 000

#### 12.1.8 Peruskunta ja sisäiset liikelaitokset yhteensä

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot			116 330	92 062	96 060
Tulot			8 779	5 441	5 422

## 12.2 Investointiosa Oulun Tilakeskus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen erillisinvestointien rakennusohjelman talousarviokäsittelyn yhteydessä. Määrärahat ovat hankekohtaisesti sitovia.

Investoinnit rahoitetaan seuraavasti:

- Konsernilainaosuus vuonna 2014 on 45,9 M€.
- Valtionavustukset vuodelle 2014 ovat yhteensä 1,9 M€.
- Omarahoitusosuudella rahoitettava korjausrakennusohjelma on vuonna 2014 11 M€, vuonna 2015 15 M€ ja 2016 15 M€. Korjausrakennusohjelman hyväksyy tilaliikelaitoksen johtokunta.
- Omarahoitusosuudella rahoitettava suunnittelumääräraha talorakennushankkeiden yleissuunnittelua varten on vuosittain 0,3 M€.

### 12.2.1 Rakennukset

#### Rakennukset ja kiinteät rakenteet ja laitteet

##### Takuuaikaiset erillishankkeet

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot			400	400	400
Tulot					

Määrärahaa käytetään erillisinvestointikohteiden viimeisten maksuerien ja takuuajakaisten tehtävien rahoittamiseen. Takuuaikaisella rahoituksella ei ylitetä kohteiden hyväksytyjä kokonaisbudjetteja. Takuukohteet vuonna 2014 ovat

Hiirosenkodin I vaihe, Jokirannan koulu, Kaupungintalo, Kaukovainion koulu, Kiimingin terveyskeskus, Kiiminkijoen koulu ja päiväkotit, Metsokangas II päiväkotit (Savotta-aukion päiväkotit), Myllytullin koulu, Niemenrantatalon koulu ja päiväkotit, Nuorten työpaja, Oulunsalon jäähalli, Ritaharjun monitoimitalo, Ruskonselän paloasema, Ympäristöalo.

#### Haukiputaan yläkoulun uudisrakennus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	7 456	4 035	3 421		
Tulot	2 200	1 500	700		

Haukiputaan kunnanvaltuusto hyväksyi 4.4.2011 Haukiputaan yläkoulun hankesuunnitelman.

#### Hiirosenkodin peruskorjaus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	20 426	15 224	5 202		
Tulot	1 184	1 184			

Hiirosenkodin hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.2.2009 § 11 hintaan 23 428 000 €. Urakkatarjoukseen perustuva kustannusarvio 20 426 415 € hyväksyttiin kh:ssa 4.4.2011 § 181. Vuoden 2014 rahoitus kohdistuu peruskorjauksen III vaiheeseen.

Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 4,8 M€ vuodessa eli noin 96 M€ 20 vuodessa. Käyttötalousmenoihin voidaan vaikuttaa suuntaamalla osa hoivapaikoista tehostettuun palveluasumiseen.

#### Hiukkavaaran monitoimitalo

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	22 676	45		1 000	11 000
Tulot					

Hanke sisältää 700 oppilaan koulutilat ja 150 lapsen päiväkotitilat. Hankesuunnitelman tavoitehinta-arvio on 22 676 000 €. Vuoden 2015 määräraha on suunnittelua ja hankkeen käynnistämistä varten. Hanke toteutetaan vuosien 2015–2017 aikana.

Hankkeen aiheuttamat vuokratkustannukset tulevat olemaan noin 2 M€ vuodessa ja muut käyttötalousmenot noin 5 M€ vuodessa eli noin 140 M€ 20 vuodessa. Nämä kustannukset katetaan väkiluvun kasvulla ja osittain henkilöstön siirroilla vanhasta kouluverkosta.

#### Kastellin monitoimitalo

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	43 000	35 199	7 801		
Tulot					

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan 13.9.2010 § 78 Kastellin monitoimitalon toteutus on kilpailutettu ja päätetty 12.3.2012 § 28 toteuttaa sovellettuna kumppanuusmallina. Kv hyväksyi 12.3.2012 § 28 sitoviksi investointikustannuksiksi 43 000 000 €.

Hankkeen rakentaminen ajoittuu vuosille 2012 – 2014 siten, että rakennus otetaan käyttöön 1.8.2014.

Hanke ei aiheuta merkittäviä käyttökustannuslisäyksiä verrattuna laskennallisiin kustannuksiin, jotka olisivat aiheutuneet hankkeella korvattavien koulujen peruskorjauksista.

#### Kivikkokankaan päiväkotit

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	3 644	186			1 800
Tulot					

Kivikkokankaan päiväkodin hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.1.2012 § 10 hintaan 3 644 000 € Haahela indeksissä 77,0. Oulun Tilakeskuksen johtokunta hyväksyi 27.3.2013 L2-suunnitelmat ja niistä lasketun rakennusosa-arvion 3 837 000 € Haahela indeksissä 78,0. Tavoitehintaa-arvio korotettuna rakennusosa-arvion laskentaindeksiin 78,0 on 3 691 000 €. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 1,5 M€ vuodessa eli 30 M€



20 vuodessa. Hiukkavaaran Kivikkokankaalle valmistuu vuonna 2014 yksityinen päiväkotikoti, joka ratkaisee alueen akuutin päivähoito-ongelman Hiukkavaaran monitoimitalon valmistumiseen saakka.

#### Kontinkankaan vanhan sairaalan peruskorjaus, A- ja G- rakennukset

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	15 650	6 840	8 810		
Tulot					

Kontinkankaan vanhan sairaalan A- ja G- rakennusten hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.3.2007 § 23 hintaan 14 618 000 €. Tavoitehinnaksi L2 suunnitelmista vahvistettiin kh:ssa 31.10.2011 § 525 A- ja G- rakennusten osalta 16 150 000 € Haahtela indeksissä 77,0. Kv:n 19.8.2013 päätöksellä kohteen määrärahasta siirretään 500.000 € Kaukovainion koulun peruskorjaushankkeeseen. Kohteen rakennustyöt käynnistyivät tammikuussa 2013 ja kohde valmistuu vuoden 2014 loppuun mennessä.

Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,731 M€ vuodessa eli 14,62 M€ 20 vuodessa.

#### Korvensuoran suuralueen yhtenäinen perusopetus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	14 238	14	200	7 000	7 000
Tulot					

Korvensuoran yhtenäisen perusopetuksen hankesuunnitelman hyväksyttiin ohjeellisena kaupunginhallituksessa 28.5.2012 § 271. Kaupunginvaltuusto päätti 27.5.2013 Oulun Palvelumallin 2020 yhteydessä, että Korvensuoran yhtenäis-peruskouluinvestointi toteutetaan vuosina 2015-2016.

Hankkeen aiheuttamat käyttötalouden kustannuslisäykset tulevat olemaan noin 2 M€ vuodessa eli 40 M€ 20 vuodessa. Nämä menot katetaan vanhassa kouluverkossa tehtävillä supistuksilla.

#### Oulu 10:n, Aleksinkulman ja Valveen autopaikat

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	5 160	1 050	4 111		
Tulot					

Kaupungin autopaikkavelvoitteet: Byströmin kortteli (Valve) 40 ap/ 2,4 M€, Aleksinkulma 14 ap/ 0,84 M€ ja Oulu10 32 ap/ 1,92 M€, josta on maksettu ennakkomaksuna 1,05 M€. Jäljellä oleva kokonaishinta keskitettyyn pysäköintiratkaisuun on 4,11 M€. Nämä kirjataan kiinteistökohtaisesti Oulun Tilakeskuksen taseeseen. Kustannus sisältyy osakkeisiin ja osuuksiin.

#### Terva-Toppilan koulun peruskorjaus ja laajennus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	1 010	659	351		
Tulot					

Terva-Toppilan koulun hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 22.8.2011 § 86 tavoitehinta-arviolla 880 000 €. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.5.2013 L2-suunnitelmat ja niistä lasketun rakennusosa-arvion 1 010 000 €.

#### Yli-lin koulu

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	4 976	2 500	2 476		
Tulot	1 225		1 225		

Yhdistymishallitus hyväksyi 29.5.2012 § 40 Yli-lin koulu hankkeen. Hankkeen hyväksyty tavoitehinta-arvio on 4 976 000 €, johon sisältyy toimintavarustusta (irt/inv) 320 000 €.

Piha-alueen suunnittelu ja rakentaminen ei sisälly hyväksytyyn hankekustannukseen.

**Omarahoitusosuudella rahoitettu korjausrakentamishjelma**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			11 000	15 000	15 000

Tilakeskus toteuttaa vuosittain johtokunnan päätöksellä korjausrakentamishjelman. Korjaushjelma voi sisältää myös korvaavia uudisrakennusinvestointeja.

**Omarahoitusosuudella rahoitettu suunnittelumääräraha**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			300	300	300

Suunnittelumääräraha käytetään talousarviovuotta myöhempien kohteiden hanke- ja rakennesuunnitteluun, kuntoarvi-oihin ja – tutkimuksiin.

**12.2.2 Tilakeskuksen investoinnit yhteensä**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulot			44 072 1 925	23 700	35 500

## 13 Liikelaitokset

### 13.1 Oulun Energia liikelaitos

Eduskunta on 18.6.2013 hyväksynyt Hallituksen esityksen laiksi kuntalain muuttamisesta. Lakimuutos sisältää yhtiöittämisvelvollisuuden, jonka mukaisesti Oulun Energian liiketoiminta tulee yhtiöittää vuoden 2014 loppuun mennessä. Tätä johtuen talousarviotekstissä on käsitelty vain liikelaitoksen viimeistä toimintavuotta 2014 koskevia asioita.

#### 13.1.1 Toiminnan kuvaus

Oulun Energia liikelaitos tuottaa lämpöä ja sähköä ja harjoittaa kaukolämpöliiketoimintaa. Liikelaitos muodostaa yhdessä omistamiensa yhtiöiden ja osuuksien kanssa Oulun Energia-konsernin, joka harjoittaa energiantuotanto- ja kaukolämpöliiketoiminnan lisäksi sähkön vähittäismyyntiä (Oulun Sähkönmyynti Oy), sähkön siirto- ja jakelutoimintaa (Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy), rakennus- ja kunnossapitotoimintaa (Oulun Energia Urakointi Oy) sekä voimalaitospolttoaineiden tuotantoa (Turveruukki Oy). Oulun Energia-konsernin tytäryhtiöitä ovat edellä

mainittujen yhtiöiden lisäksi myös Yli-lin Sähkö Oy ja Haukiputaan Energia Oy.

Oulun Energia liikelaitoksen liikevaihto vuonna 2012 oli 180,3 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 407,5 miljoonaa euroa. Liikelaitoksen palveluksessa oli vuoden 2012 lopussa 181 henkilöä.

Vastaavasti Oulun Energia-konsernin liikevaihto vuonna 2012 oli 233,4 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 457,9 miljoonaa euroa. Konsernin palveluksessa oli vuoden 2012 lopussa yhteensä 351 henkilöä.

#### Oulun Energia liikelaitoksen toiminnan tunnusluvut

Tunnusluvut (1000 €)	TP 2012	TA 2013	TA 2014
Toiminnan laajuus			
• Liikevaihto	180 277	205 368	<b>203 848</b>
• Investoinnit	36 485	31 030	<b>32 008</b>
Kannattavuus			
• liikeylijäämä	26 504	25 719	<b>18 854</b>
• sijoitetun pääoman tuotto, %	11 %	9 %	<b>5 %</b>
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta	35 %	35 %	<b>35 %</b>

#### 13.1.2 Toimintasuunnitelma

Oulun Energia-liikelaitoksen taloudelliset näkymät vuodelle 2014 ovat merkittävästi heikompia muutaman viime vuoden toteumaan verrattuna. Keskeisimpinä tekijöinä ovat olennaisesti heikentynyt sähkömarkkinatilanne sekä lähinnä polttoaineiden kustannusnousun seurauksena kasvaneet tuotantokustannukset sähkölle ja lämmölle. Myöskään kertaluonteisia, tulosta parantavia eräiä ei vuodelle 2014 ole näköpiirissä aikaisempien vuosien tapaan. Näkymien taustoja on selitetty tarkemmin toimintaympäristöanalyysi-osiossa.

#### Toimintaympäristöanalyysi

Yhteispohjoismaisen sähkömarkkinan trendi on ollut alaspäin muutamien viime vuosien ajan ja tämän kehityksen odotetaan jatkuvan. Keskeisiä tekijöitä ovat olleet muun muassa edelleen jatkuva uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin lisäys ja hidas talouskasvu, jonka myötä teollisuuden sähköntarve on supistunut. Alempien tukkuhintojen tilanteessa myös Oulun Energian tulokset heikkenee.

Alueen uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia lisätään tukijärjestelmien varassa. Esimerkiksi Ruotsissa tuulivoimakapasiteettia on rakennettu arviolta n. 1500 MW:n verran sertifikaattijärjestelmän tukemana, ja kun vastaava järjestelmä on käytössä myös Norjassa, on odotettavissa että kehitys on nopeaa myös siellä. Lisääntyvän tuulivoimakapasiteetin lisäksi sähkömarkkinan ennakoitavuutta vaikeuttaa Venäjän sähkömarkkinoiden muutos, jonka seurauksena markkina-alueiden hinnat ovat lähestyneet niin että tuonnin määrä Venäjältä on vähentynyt voimakkaasti. Venäjän markkinan vaikutus Pohjoismaiden tilanteeseen lisääntynee jatkossa, kun myös sähkön vienti Venäjälle tulee mahdolliseksi.

Euroopan parlamentti hyväksyi EU:n päästökaupan ns. backloadingia eli ylimääräisten päästöoikeuksien eteenpäin siirtämistä koskevan direktiivimuutoksen. Päätöksentekoprosessi on kesken. Seuraavaksi on vuorossa Euroopan neuvoston kokous, jossa täytyy löytyä 74 %:n tuki backloading-ehdotukselle. Tällä hetkellä backloadingia tukee 55 % Euroopan valtioista. Toteutuessaan

direktiivimuutoksella olisi todennäköisesti sähkön markkinahintaa ja päästöoikeuksien hintaa nostava vaikutus. Oletuksena on, että direktiivimuutoksen toimeenpano toteutuisi aikaisintaan vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla. Koska sähköntuotannolle ei 2013 alkaneella päästöoikeuskaudella enää myönnetä ilmaisia päästöoikeuksia, tuotantoa vastaavat päästöoikeudet on hankittava markkinoilta. Näin ollen päästöoikeuksien hinnannousulla olisi myös kuluja kasvattava vaikutus.

Eduskunta on 18.6.2013 hyväksynyt Hallituksen esityksen laiksi kuntalain muuttamisesta. Lakimuutos sisältää yhtiöittämisvelvollisuuden, jonka mukaisesti Oulun Energia tulee yhtiöittää vuoden 2014 loppuun mennessä.

EMIR-asetus eli asetus OTC-johdannaisista (kahdenväliset sopimukset), keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (European Market Infrastructure Regulation, EU 648/2012) tuli voimaan 16.8.2012. Asetus koskettaa kaikkia johdannaisten käyttäjiä myös pörssiessä tehtävien johdannaisten osalta. EMIR-asetus on suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä, ja sen voimaantulo edellyttää tiettyjä hallinnollisia toimenpiteitä toimijoilta. On mahdollista, että myöhemmin asetuksella on huomattavia vaikutuksia Oulun Energia-konsernin johdannaiskauppaa koskeviin vakuuskäytäntöihin ja siten myös energiakonsernin taloudelliseen suorituskykyyn.

Sähkön vähittäismyyntimarkkinoilla tukkuhintojen laskeva trendi kiristää kilpailua. Trendinä on enenevässä määrin siirtyminen kohti palveluliiketoimintaa, jonka mahdollisuuksia etäluenta ja sähköiset palvelut lisäävät. Etäluenta toimii osaltaan alustana myös hajautetulle sähköntuotannolle, jonka selvityshankkeissa Oulun Energia on mukana.

Siirto- ja jakeliiketoiminnan osalta olennainen muutos on uusi sähkömarkkinalaki, joka astuu voimaan 1.9.2013 lukien. Viranomaisohjauksen painopiste on edelleen toiminnan syrjimättömyyden varmistamisessa ja toimitusvarmuutta lisäävissä toimenpiteissä. Viimeksi mainittu on hyvä mahdollisuus urakointipalvelutoiminnalle, jonka lisäksi katu- ja tievalaistuksen uusiminen energiatehokkaampiin ratkaisuihin vuoteen 2016 mennessä tarjonnee toiminnan laajentamisen mahdollisuuksia.

Oulun Energian tuotanto Toppilassa perustuu lähien energiain, turpeen ja puun, tehokkaaseen hyödyntämiseen lämmön ja sähkön yhteistuotannossa. Turpeen saatavuudella sekä metsäenergian tukitoimilla on merkittävä vaikutus Oulun Energian toimintaan. Nykyinen tempoileva energiapolitiikka ja ympäristölupakäytännöt vaikeuttavat merkittävästi suunnitelmallista polttoainehankintaa. Polttoainehuollon omavaraisuuden merkitys kasvaa ja panostukset lähien energiain saatavuuteen ovat tärkeitä myös jatkossa.

Kokonaisuutena arvioiden energiatoimialan näkymät Oulun Energian kaltaiselle toimijalle ovat haastavat sekä markkinatilanteesta että poliittisista painotuksista johtuen. Toimialan kokema muutos on kuitenkin myös mahdollisuus, joka voidaan hyödyntää totutut toimintatavat kyseenalaistavalla, aloitteellisella strategialla ja sen johdonmukaisella toimeenpanolla.

## Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Oulun Energian toiminnan painopistealueita vuonna 2014 ovat yhtiöittämisvalmistelut, organisaatiomuutoksen toteuttaminen toiminnan vaatimuksia vastaavaksi ja synergiaetujen maksimoimiseksi, laajentumisinvestointien aktiivinen etsintä ja toteuttaminen nykyisen tuloutustason ylläpitämiseksi sekä uusien liiketoimintojen käynnistäminen.

Varsinaiset yhtiöittämisvalmistelut aloitetaan syksyn 2013 aikana ja asian edellyttämä virkamiestyö tehdään Oulun Energian ja konsernipalveluiden yhteistyönä. Tavoitteena on muodostaa energiayhtiö, jolla on taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset jatkaa vahvana energia-alan toimijana tulevaisuudessa. Valmistelun edetessä myös henkilöstön näkökulma yhtiöittämiseen huomioidaan.

Yhtiöittämisvalmisteluiden edetessä myös Oulun Energia-konsernin organisaatorakennetta kehitetään vuoden 2014 aikana. Ensimmäiset konsernin operatiivisten johtamistapojen muutokset aloitetaan jo syksyn 2013 aikana. Tavoitteena on muodostaa energiakonserniin rakenne, joka parhaalla mahdollisella tavalla hyödyntää energiakonsernin eri yksiköiden, yhtiöiden ja liiketoiminta-alueiden, synergiaetua sekä tukee energiakonsernin strategista tavoitetta kannattavasta kasvusta. Organisaatiomuutos tulee edellyttämään rekrytointia organisaation ulkopuolelta ja mahdollisesti myös henkilöstön siirtoja energiakonsernin sisällä eri yksiköiden välillä.

Kannattava kasvu on Oulun Energia-konsernin strateginen päämäärä myös tulevaisuudessa. Nykyisen liiketoiminnan menettäessä kilpailukykyään mm. poliittisista päätöksistä, sähkön markkinahintakehityksestä ja Euroopan taloudellisesta alakulosta johtuen, on etsittävä kasvumahdollisuuksia nykyisen tuloutustason ylläpitämiseksi. Lisäksi toimialalla on näköpiirissä muutoksia, jotka saattavat tarjota mahdollisuuksia laajenemiseen.

Uusilla liiketoiminnoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä energiatoimialan, tai sitä lähellä olevien toimialojen (mm. cleantech), innovaatioista nousevia uusia mahdollisuuksia. Uuden liiketoiminnan käynnistämiseen liittyvät konkreettiset toimenpiteet sisältyvät edellä mainittuihin organisaatiomuutoksen toteuttamiseen ja laajentumisinvestointien toteuttamiseen.

Oulun Energia on ilmaissut halukkuutensa toimia alueellisena veturiyrityksenä, joka on keskeisessä asemassa luomassa alueelle merkittävää energiatoimialan keskittymää. Uuden liiketoiminnan vaikutus Oulun Energian koko liiketoimintaan on merkittävä. Suorien työpaikkojen osuus vuonna 2020 voi vastata noin 20 % Oulun Energian työvoimasta (noin 70 henkilötyövuotta). Kumppanuusyritysten työllisyysmahdollisuudet ovat moninkertaiset verrattuna Oulun Energian lukuihin. Parhaassa tapauksessa kumppanuustoiminta Oulun Energian kanssa voi avata yritykselle globaalit markkinat.

**Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Oulun Energia-konsernin synergiaetujen hyödyntäminen	Taloudellinen tulos	Organisaatiomuutos saatetaan loppuun vuoden 2014 aikana.
Omaisuuksien arvon kasvattaminen ja toiminnan kannattavuuden kehittäminen	Toiminnan kannattavuus, toteutetut hankkeet	Oulun Energia toteuttaa toiminnan kannattavuutta ja tuloutuskykyä tukevia järjestelyitä mahdollisuuksien mukaan.
Yhtiöittämisvalmisteluiden toteuttaminen	Toiminta käynnistyy edellytetyssä aikataulussa.	Yhtiöittäminen on asianmukaisesti valmisteltu ja toteutetaan vuoden 2014 lopussa, ellei liiketaloudellisia perusteita aiempaan yhtiöittämiseen ole.
Uudet liiketoiminnot-liiketoiminta-alueen käynnistäminen	Toiminta strategian mukaisella tasolla.	Liiketoiminta-alue organisoidaan ja toiminta on laajamittaisesti käynnissä vuoden 2014 aikana.

Oulun Energian johtokunta ei ole määritellyt edellä kuvattujen kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden lisäksi muita toiminnallisia tavoitteita.

**Kehittäminen**

Oulun Energialla on hakuvaiheessa kaksi hanketta, joista toinen liittyy kulutushuippujen öljynkäytön leikkaamiseen

(ns. KLEI-hanke) ja toinen uusien liiketoimintojen käynnistämiseen (ns. VETURI.OE-hanke). Viimeksi on Oulun Energian ja TEKES:n organisaation yhteistyönä valmisteltu laaja hankeavaus, jonka tarkoituksena on tukea strategian mukaista kannattavaa kasvua.

**Merkittävimmät kehittämishankkeet**

Projektin nimi	Kulutushuippujen leikkaus ja energiatuotannon integrointi (KLEI)
Tavoitteet	Kaukolämmön kulutushuippujen leikkaamishankkeessa kehitellään ja pilotoidaan kaukolämpöverkon asiakkaiden kulutuksen säätelyä mahdollistavaa tekniikkaa sekä laitteistoa, joka ottaa monipuolisesti huomioon asiakkaiden riittävän asumismukavuuden ja kaukolämmön tuotannon optimoinnin. Hankkeen lähestymistapana on pilotoida kaukolämmön kulutushuippujen leikkaamista erityyppisissä rakennuksissa. Lopputuloksena saadaan kehitettyä tekniikkaa, jolla voidaan vähentää Oulun Energian tuotannossa käytettävän öljyn määrää.
Toteutusaika	1.9.2013 – 12.6.2015
Hallintokunta	Oulun Energia / Kaukolämpö ja uudet energiatoiminnot
Vastuullinen johtaja	Kehityspäällikkö Mikael Tervaskanto
HIö-resurssit	16 htkk
Kokonaiskustannukset	320 000 €
Ulkopuolinen osarahitus	160 000 €
Kaupungin nettokustannukset	160 000 €
Kehittämishankkeet	ILMO – Oulun ilmasto-ohjelma

Projektin nimi	Uutta energiaa kumppanuudesta (Veturi.OE)
Tavoitteet	Oulun Energian tavoitteena on luoda projektin avulla alueelle vahva energia-alan kumppanuusverkosto, jonka toiminta edistää alan liike- ja tutkimustoiminnan kasvua ja kehittymistä Pohjois-Suomessa ja koko Perämerenkaaren alueella. Projektissa kehitetään uudenlainen energia-alan veturiyrittäjyyden toimintakonsepti, joka on monistettavissa myös muille toimijoille ja toimialoille. Oulun Energian visio on olla omassa sarjassaan Suomen energiatoimialan benchmarking –kohde numero 1 vuonna 2016.
Toteutusaika	1.9.2013 – 31.12.2015
Hallintokunta	Oulun Energia
Vastuullinen johtaja	Toimitusjohtaja Juhani Järvelä
HIö-resurssit	
Kokonaiskustannukset	2,0 M€
Ulkopuolinen osarahitus	1,0 M€
Kaupungin nettokustannukset	1,0 M€
Kehittämishankkeet	ILMO – Oulun ilmasto-ohjelma

## Investoinnit

1 000 €	TP 2012	TA 2013	TA 2014
Perusparantaminen	17 999	17 609	<b>20 170</b>
Laajennusinvestoinnit	974	4 000	<b>4 000</b>
Uusinvestoinnit	4 498	9 421	<b>7 838</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>23 471</b>	<b>31 030</b>	<b>32 008</b>
Tulot	0	0	<b>0</b>
Netto	23 471	31 030	<b>32 008</b>

Oulun Energian investoinnit vuodelle 2014 ovat n. 32 miljoonaa euroa.

### 13.1.3 Riskienhallinta

#### Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit

Poliittinen ympäristö ja lainsäädäntö vaikuttavat merkittävästi energia-alan toiminta-edellytyksiin. Turpeen asema polttoaineena, päästörajoitusmekanismien kehitys ja erilaiset veroratkaisut ovat esimerkkejä keskusteluista, joilla on mahdollisesti heikentävä vaikutus Oulun Energia-konsernin taloudellisen asemaan ja tuloksentelekykyyn.

#### Taloudelliset riskit

Oulun Energia-konsernin kannalta keskeiset taloudelliset riskit aiheutuvat markkinahintojen ja volyymien vaihtelusta sekä vastapuolien mahdollisesta kyvystä hoitaa veloitteensa.

Hintariskit liittyvät lähinnä sähkön tukku- ja vähittäishintoihin, päästöoikeuksien hintoihin sekä polttoaineiden hintoihin. Sähkön hintavaihtelu aiheutuu lyhyellä aikavälillä pääasiassa pohjoismaisten vesivarantojen tilanteesta, lämpötiloista, päästöoikeuksien hinnoista sekä polttoaineiden hinnoista. Volymimiriski aiheutuu mm. sähkön- ja lämmöntuotannon vaihtelusta sekä vähittäismyynnin kysynnän vaihtelusta. Vastapuoliriski muodostuu ulkopuolisten osapuolten kanssa solmituista sopimuksista.

## Tietohallintoinvestoinnit

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	2014
Menot	1 050	0	<b>1 050</b>
Tulot	0	0	<b>0</b>

Tietohallintoinvestoinnit sisältävät laskutusjärjestelmän (Ellarex 3.0) toteutuksen ja seuraavan kehitysvaiheen määrittelyn, raportointikannan määrittelyt ja käyttöönoton, Efeko-järjestelmän korvaamisesta ja Intime-järjestelmään siirtymisestä aiheutuvat korvaavien moduulien kustannukset sekä etäluettavien mittareiden tietojen keräämiseen liittyvän järjestelmähankkeen.

#### Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan potentiaalisia menetyksiä, jotka johtuvat riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä, ulkoisista tekijöistä tai inhimillisistä virheistä. Taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät tuotantolaitoksien fyysisiin vahinkoihin, jotka voivat aiheuttaa liiketoiminnan keskeytymisen ja niistä voi aiheutua kolmansille osapuolille syntyviä vastuuvélvoitteita. Lisäksi merkittävä operatiivisten riskien alue ovat sähkön jakeluverkkoon kohdistuvat vahingot ja muut häiriötilat.

Oulun Energia-konsernin liiketoiminnan luonteesta johtuen myös tietotekniikka- ja tietoturvariskit ovat merkittävä riskialue. Niin ikään merkittävä operatiivisten riskien kokonaisuus muodostuu liiketoiminnan hallinnollisesta ja toiminnallisesta tehokkuudesta. Sillä, että toiminta voidaan järjestää toimintaympäristö ja liiketoimintafundamentit huomioiden, on ratkaiseva merkitys organisaation tulevien vuosien tuloksenteleossa.



## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Energia liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>180 277</b>	<b>205 365</b>	<b>203 848</b>		
Valmistus omaan käyttöön	15	5	16		
Liiketoiminnan muut tuotot	6 122	3 795	3 143		
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0		
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-113 092	-134 337	-133 536		
Palvelujen ostot	-17 953	-12 500	-12 310		
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-7 512	-7 667	-8 332		
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-2 007	-2 051	-2 324		
Muut henkilöstösivukulut	-590	-656	-628		
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 182	-14 777	-17 245		
Liiketoiminnan muut kulut	-4 576	-11 458	-13 778		
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>26 504</b>	<b>25 719</b>	<b>18 854</b>		
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	8 311	5 033	3 376		
Muut rahoitustuotot					
Kunnalle maksetut korkokulut	0	-718	-1 255		
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-20 975	-20 975	-20 975		
Muut rahoituskulut	-972	-250	0		
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>12 867</b>	<b>8 808</b>	<b>0</b>		
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>12 867</b>	<b>8 808</b>	<b>0</b>		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>12 867</b>	<b>8 808</b>	<b>0</b>		

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Energia liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
1 000 €					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	26 504	25 719	18 854		
Poistot ja arvonalennukset	14 182	14 777	17 245		
Rahoitustuotot ja -kulut	-13 636	-16 911	-18 854		
Satunnaiset erät	0	0	0		
Muut tulorahoituksen korjauserät	-55	-20	-10		
Investoinnit					
Investointimenot	-36 485	-31 030	-32 008		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0				
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	278				
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-9 212</b>	<b>-7 465</b>	<b>-14 773</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)	-34				
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)	-138				
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)	6				
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys	20 000	10 000	30 000		
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys	-2 622	-7 768	-7 950		
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys	-3 046				
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos	-10 000				
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos		0	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	-559	0	0		
Saamisten muutokset kunnalta	264	0	0		
Saamisten muutokset muilta	12 098	2 775	1 705		
Korottomien velkojen muutos	-16 092	1 500	1 500		
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-123</b>	<b>6 506</b>	<b>25 254</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-9 335</b>	<b>-959</b>	<b>10 481</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	4 166	5 251	10 961		
Rahavarat 01.01	13 501	6 210	479		
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-9 335</b>	<b>-959</b>	<b>10 481</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## 13.2 Oulun Vesi liikelaitos

### VISIO

Oulun Vesi on vuonna 2020 taloudellisesti kannattava seudullinen vesilaitos, jonka palvelut ovat maan parhaat.

### STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT

1. Laadukkaita vesihuoltopalveluja tuottavan ja tehokkaan seudullisen vesihuolto-organisaation muodostaminen
2. Kilpailukykyiset taksat muihin toimijoihin verrattuna.
3. Asiakastytyväisyyden parantaminen parhaiden tasolle asiakaslähtöisiä palveluja ja toimintatapoja kehittämällä
4. Vedenhankinnan turvaaminen kaikissa tilanteissa
5. Omiin ydintoimintoihin keskittyminen ja toimintatapojen kehittäminen tehokkuuden lisäämiseksi
6. Energiataloudelliset ja ympäristövastuulliset ratkaisut vesilaitostoiminnassa kaupungin strategian mukaisesti.
7. Verkosto- ja muun vesilaitosomaisuuden arvon ja toimintakunnon säilyttäminen riittävillä saneerauksilla

### Toiminnan kuvaus

Oulun Vesi toimii vesihuoltolain mukaisena kunnallisena vesihuoltolaitoksena. Oulun Vesi toimittaa asiakkailleen kohtuulliseen hintaan hyvälaatuista talousvettä ja vastaa jätevesien viemäroinnistä ja puhdistamisesta sekä asuin-ympäristön kuivatusvesien johtamisesta toiminta-alueellaan huolehtien vesistöjen ja muun ympäristön säilymisestä puhtaina.

Viiden erillisen vesihuoltolaitoksen toiminnot yhdistettiin Oulun Veteen vuoden 2013 alussa. Toiminta-alueeseen kuuluu koko Oulu ja jätevedenpuhdistuksessa Tas-kilan puhdistamolla käsitellään Oulun lisäksi Muhoksen ja Utajärven jätevedet ja vuoden 2014 aikana myös Iin kunnan jätevedet.

Vesilaitoksen omaa ydintoimintaa ovat mm.

- vedenhankinta, vedenkäsittely ja -jakelu
- jätevesiviemärointi ja jätevedenkäsittely
- suunnittelu ja rakennuttaminen
- asiakaspalvelu ja vesilaskutus
- verkosto-omaisuuden kunnossapito ja hallinta

### 13.2.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	25 855	31 420	<b>32 360</b>	33 360	34 400
• Investoinnit	11 599	15 460	<b>15 830</b>	15 670	14 670
Kannattavuus					
• liikeyljäämä	6 074	4 868	<b>6 909</b>	6 956	7 549
• sij.pääoman tuotto, %	7.6				
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	12	12	<b>12</b>	12	12

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Vesimaksu, (alv 24 %), €/m <sup>3</sup>	1,34	1,40	<b>1,48</b>	1,52	1,57
Jätevesimaksu, (alv 24 %), €/m <sup>3</sup>	1,83	1,92	<b>2,02</b>	2,08	2,15
Liittymien lisäys, kpl	357	490	<b>450</b>	450	450
Liiketoiminnan kulut, 1 000 €	12 654	16 504	<b>16 692</b>	16 951	17 198
Tuloutus kaupungille, 1 000 €	4 311	4 311	<b>5 511</b>	5 511	5 511
Suunnitelmapoistot, 1 000 €/a	7 239	10 113	<b>8 900</b>	9 500	9 700
Liikevaihto/hlö (1 000 €/hlö)	330	321	<b>330</b>	340	351

Talousarvioperusteet vuodelle 2014: perus- ja käyttömaksujen korotus 5%

### 13.2.2 Toimintasuunnitelma

#### Toimintaympäristöanalyysi

Kuntaliitoksen myötä toteutettu viiden vesilaitoksen yhdistyminen on ollut suuri haaste vesihuoltotoiminnan uudelleenorganisointiin. Osakeyhtiömuotoiset vesilaitokset on lakkautettu ja niiden toiminnot sekä organisaatiot on

yhdistetty Oulun Veteen. Vesilaitoksien erilaisia toimintatapoja on yhtenäistetty, toimipisteitä on yhdistetty ja uudistettu vesihuolto-organisaatio on käytössä.

Vesihuoltomaksut on kyetty pitämään Oulussa selvästi maan keskiarvoa edullisempänä kovasta investointitasosta

huolimatta. Vesihuollon palvelutason yhtenäistäminen, kasvavat investointitarpeet ja erityisesti yhdistymisen tuomat talousvaikutukset ovat haaste nykyisen taloudellisen tuloksen ja taksatason säilyttämiselle.

Asiakkaiden vedensäästötoimet sekä vesilaitoksen vähentyneen vuotovesimäärän ansiosta on veden ominaiskulutus asukasta kohden mitattuna laskenut jo vuosikymmenien ajan. Ominaiskulutuksen arvioidaan yhä laskevan tulevaisuudessakin.

Omakotitonttien luovutusmäärän merkittävä lisäys tulee näkymään vuosittain verkostoinvestointien kustannuksissa. Vesihuoltoverkostojen saneerausvelka uhkaa nykyisellä saneeraustahdilla lisääntyä. Lähivuosina verkostojen saneeraustasoa tulee nostaa, jotta uhkaava korjausvelan kasvu saadaan hallintaan. Erityisesti lisääntyneet viemäriverkon vuotovesimäärät lisäävät jätevedenpuhdistuksen kuluja ja viemäritulvien riskit uhkaavat kasvaa.

Vedenhankinta perustuu tällä hetkellä kantakaupungissa pintaveden käyttöön. Oulujoen raakaveden laatu on orgaanisen aineen pitoisuuden osalta haasteellinen, mikä on pitänyt puhdistuskemikaalien käyttömäärät korkeina. Muilla alueilla paikalliset pohjavesivarat ovat käytössä ja jakeluverkot toimivat käytännössä erillisinä vanhojen kuntien alueilla. Oulun kaupungin vedenhankinnan varmuus on heikko, jota on saatava parannettua erilaisten häiriötilanteiden varalta.

Vesihuoltolain uudistustyö on viivästynyt ja sen arvioidaan tulevan voimaan vuonna 2014. Laissa esitetään kunnan ja vesihuoltolaitoksen väliset vastuut hulevesien viemäroinnistä selvemmin, minkä johdosta kaupungin hulevesistrategia päivitetään uuden lain mukaiseksi. Vesihuoltotoiminnassa noudatettavan kohtuullisen tuoton säädöksiin odotetaan linjauksia. Vesihuoltolaitokselle esitetään velvollisuutta suorittaa asiakkailleen vakiohyvityksiä mikäli talousveden toimittaminen keskeytyy pidemmäksi ajaksi. Vedenjakeluvarmuuteen on tällöin varauduttava entistä paremmin.

Jätevesien käsittely keskittyy seudullisesti yhä isompaan laitokseen, kun Oulun kaupungin jätevedenpuhdistamolla käsitellään vuonna 2014 yhteensä lähes 200 000 asukkaan jätevedet siirtoviemärihankkeiden valmistuessa Haukiputaan ja Iin suunnalta. Samalla yhteensä kolme jätevedenpuhdistamoa jää pois käytöstä. Meneillään olevalla Taskilan puhdistamon saneerauksella varaudutaan kasvavaan jätevesikuormitukseen sekä jätevesien tehokkaaseen ja lupaehtojen mukaiseen käsittelyyn myös mahdollisesti kiristyvien lupaehtojen myötä. Taskilan puhdistamon koko toimintaa koskeva lupaehtojen tarkistamishakemus jätettiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon joulukuussa 2012.

Jätevesilietteen Kemicond-käsittely ja siihen liittyvä aumakompostointi Vasikkasuon alueella jatkuu ympäristöluvan ehtojen mukaisesti ja pääosa hygienisoidusta lietteestä käytetään maanparannusaineeksi peltokäyttöön. Lietteen kuiva-ainepitoisuutta pyritään nostamaan ja kehitystyötä sekä ravinteiden tehokkaan kierrätyksen että lietteen energiasisällön hyödyntämiseksi jatketaan. Oulun Vedellä käytössä oleva menetelmä täyttää hyvin myös

uuden orgaanisen jätteen kaatopaikkasijoituksen kieltävän lain vaatimukset. Lakimuutos suosii jätteen hyödyntämistä enenevästi materiaalina.

### Toimintasuunnitelma 2014

Suunnittelukauden keskeiset tavoitteet liittyvät vuoden 2013 alussa yhdistyneen vesihuolto-organisaation muutoksen hallittuun läpivientiin ja sisäisen toiminnan kehittämiseen, jolla tähdätään kustannustehokkaan ja toimintavarman vesihuollon järjestämiseen. Toteutetuilla organisaatio- ja toimitilaratkaisuilla on tavoitteena ollut sijoittaa henkilöt vahvuksiensa mukaisesti tehtäviin ja samalla parhaat käytännöt hyödynnetään.

Liiketoimintasuunnitelman ja strategian päivitystyö tehdään sekä vesihuollon kehittämisuunnitelma päivitetään uuden Oulun tilanteen mukaiseksi. Käytössä olevien tietojärjestelmien vaiheittainen yhtenäistäminen jatkuu ja siirtymävaiheesta tulee aiheutumaan investointikuluja ja koulutustarvetta.

Taskilan jätevedenpuhdistamon uusittava ympäristölupa voi tuoda lisävelvoitteita puhdistamotoimintaan tiukentuvina jäteveden puhdistusvaatimuksina. Jätevesien käsittelyn keskittyessä yhä laajemmin Taskilan puhdistamolle, valmistaudutaan laitoksella lisääntyviin vesimääriin laajentamalla esikäsittelyosaa ja rakentamalla tasausallas vuonna 2013-14. Lämmön talteenottolaitteiston ensimmäisen vaiheen käyttöönoton jälkeen myös muiden energiataloutta parantavien investointien selvitystyötä jatketaan. Kemicond-lietteenkäsittelyprosessi ja siihen liittyvä kompostointi hoidetaan Vasikkasuolla ulkopuolisen urakoitsijan kanssa tehdyllä sopimuksella. Lietteenkäsittelyn ympäristöhaitat minimoidaan voimassaolevaa ympäristölupaa ja sopimusta noudattaen.

Vedenhankinnan varmistaminen uudessa Oulussa tulee suunnittelukaudella vaatimaan kauaskantoisia päätöksiä. Hallinto-oikeus ei myöntänyt lupaa pitkän lupaprosessin läpikäynnelle Oulun pohjavesihankkeelle, joka perustui täysimääräiseen pohjaveden käyttöön siirtymiseen. Tarkennettavien selvitysten pohjalta valmistellaan seudullinen vedenhankinnan strategia ja hanke-esitys tuodaan erikseen päätettäväksi.

Vesilaitosprosessien ja muilla vesilaitoksilla olevien pohjavedenottamoiden kehitystyö on jatkuva. Energiatarkkuuteen pyritään laitekantaa uusimalla kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Vedenjakeluvarmuutta parannetaan häiriötilanteiden varalta rakentamalla lisää alavesisäiliötilavuutta Hintan vedenpuhdistamolle. Puhdistamon alavesisäiliön toteutus vaatii kaavamuutoksen ja suunnittelussa otetaan huomioon lähialueen maankäyttö.

Vesihuoltoverkostojen saneerausvelka uhkaa kasvaa nykyisellä uusimistahdilla. Vesihuollon toimivuuteen panostetaan riittävällä verkostojen saneerauksella. Saneerausten osuus tulee olla vähintään 40% verkostoinvestoinneista. Jätevesiverkoston vuotovesimääriä vähennetään muuttamalla sekaviemäriä alueita erillisviemäriin. Verkostojen rakennuttamisessa pyritään enemmän markkinaehtoisuuden käyttöön kaupungin omaa tuotantoa supistamalla. Ilmastomuutoksen ennakoidaan lisäävän

rankkasateita, joihin varaudutaan vesihuollon rakenteiden mitoituksessa ja suunnittelussa.

Verkosto-omaisuuden hallintaan hankittu verkkotietojärjestelmä otetaan käyttöön täydessä laajuudessa, jolla verkostojen kuntotietojen tallennus ja analysointi sekä investointien suunnitelmallisuus parantuvat. Uusi vesihuoltoorganisaatio vastaa laajentuneen toiminta-alueen ylläpidosta ja valvonnasta ympäri vuorokauden. Vesihuollon ylläpidon muututtua entistä monipuolisemmaksi keskitytään ylläpitotoiminnassa moniosajapohjaiseen työn suorittamiseen.

Henkilöstön osaamista ja työssä jaksamista tuetaan koulutuksella ja monipuolisella työkykyä ylläpitävällä

toiminnalla. Sairauspoissaolojen määrän tulisi olla alle 5 %. Esimiesten johtamiskoulutusta lisätään. Lisäksi laadittujen työkuvioiden pohjalta kohdennetaan koulutusta henkilöstön laaja-alaiseen osaamiseen ja aluetuntemukseen. Sertifioitua laadunhallinta- ja työturvallisuusjärjestelmät ovat käytössä ja otetaan asteittain laajemmin organisaation käyttöön. Hyvän työsuojeluasenteen säilyttämiseen panostetaan jatkuvasti.

Osallistutaan aktiivisesti vesihuoltoalan kehittämishankkeisiin ja benchmarking –toimintaan sekä opinnäytetöiden laatimiseen.

### **Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

#### **Laadukkaat ja vaikuttavat palvelut**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Asiakastytyväisyys parhaiden tasolle	Vuotuisen Wacsi-kyselyn tulokset toisiin laitoksiin ja omiin tuloksiin nähden.	Parannus WACSI-kyselyn tulosten keskiarvoissa toisiin laitoksiin ja omiin tuloksiin nähden.

#### **Veden laatu ja toimitusvarmuus**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus jatkuvasti hyvätasoisista	Vesijohtovesi täyttää STM:n asettamat laatuvaatimukset ja -suositukset.  Vedenjakelun käyttö-keskeytysaika asukasta kohden	Täyttää STM:n asetuksen 461/2000 mukaiset laatuvaatimukset ja -suositukset  käyttökeskeytysaika alle 20 min/as/v

#### **Jätevesien käsittelyn toimivuus**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Moitteeton jäteveden puhdistus ja kestävä kehityksen mukainen lietteenkäsittely	Jäteveden puhdistustulokset ja lietteenkäsittelyn toiminta	Puhdistustulokset ja lietteenkäsittelyn toiminta ovat lupaehtojen mukaisia.

#### **Talouden hallinta**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Talouden tulostavoitteiden saavuttaminen	Tilikauden tulos tavoitteen mukainen.	tilikauden tulos
Taksataso kohtuullinen	Vertailuhinta alle maan keskitason (v. 2013 ktaalot Oulu 3,52 €/ m3, keskiarvo muut 4,18 €/m3)	hinta alle maan keskitason

### **Toimintasuunnitelma 2015–2016**

Yhdyskunnan kannalta elintärkeitä vesihuoltopalvelut turvataan ja varmistetaan talousveden korkea laatutaso puhdistusprosesseja kehittämällä. Vesihuollon toimintavarmuutta parannetaan automaatiohankkeiden ja varavoimajärjestelyjen osalta. Vedenhankinnan varmistaminen uudessa Oulussa tulee suunnittelukaudella vaatimaan kauaskantoisia päätöksiä.

Vesihuollon organisoimisen muutokset on vuoden 2013 aikana toteutettu ja toimintatavat yhtenäistetty. Toiminnallisia säästöjä arvioidaan saatavan pidemmällä aikavälillä. Toimintojen laajentuminen entistä laajemmalle alueelle muuttaa toimintatapoja. Päivystys- ja varallaolojärjestelyjä yhdistetään ja toimipisteitä kehitetään tarvittaessa saatavien kokemusten pohjalta.

Vesihuollon ylläpitotoiminta laajentuneella toiminta-alueella pyritään keskittämään omaan ydintoimintaan sisältyväksi. Vesilaitos vastaa verkostoihin liittyvien tärkeiden kohteiden ja laitteiden ylläpidosta ja valvonnasta. Ylläpidon tukitoimintoja pyritään kilpailuttamaan niiltä osin missä toimivat markkinat on olemassa. Omien ydintoimintojen tarkastelu on jatkuvaa ja markkinoilla olevien palveluiden saatavuutta arvioidaan monituottajamallin mukaisesti.

Vesilaitoksen riskienhallintaan liittyvät investointitarpeet sekä vesihuollon palvelutason yhtenäistäminen tulevat olemaan haaste nykyisen taloudellisen tuloksen ja taksatason säilyttämiselle.

Jätevedenpuhdistamon laajennusosa otetaan käyttöön ja rakentamisella varaudutaan jo lupakäsittelyssä olevan

uuden ympäristöluvan mahdollisiin tiukentuviin lupaehtoihin.

Suunnittelukaudella selvitetään jätevesilietteen vaihtoehtoisia loppukäyttömuotoja sekä energiataloudellisia hyödyntämismahdollisuuksia.

Pidemmän aikavälin tavoitteena on verkostojen saneerausinvestointien osuuden lisääminen ja kohdistaminen erityisesti jätevesiverkoston vuotovesimäärien vähentämiseen. Viemäriverkoston alueelliset vuotovesitutkimukset ohjelmoidaan ja käynnistetään.

Asiakaslähtöistä näkökulmaa vahvistetaan ja se näkyy asiakaspalvelun lisäksi kaikkien tulosyksiköiden palveluprosesseissa ja tavoitteissa sekä koko laitoksen viestinnässä. Asiakastytyväisyyttä mitataan puolueettomien kyselyiden, asiakaspalautteiden ja sidosryhmien antaman palautteen pohjalta.

### 13.2.3 Investoinnit

Oulun Veden investointien määrä vuonna 2014 on noin 15,8 milj. €.

Verkostojen uudis- ja korjausrakentamiseen on varattu 9,4 milj. €. Uudisrakennuskohteet määräytyvät maankäytön toteutusohjelman pohjalta ja luovutettavien pientalotonttien määrän lisäys nostaa myös verkostokustannuksia. Verkostojen saneerausvelan pienentämiseksi pyritään lähivuosina investointeja kohdistamaan riittävästi saneerauskohteisiin. Myös haja-asutuksen viemärintihankkeita toteutetaan.

Puhdistamoiden investointeihin 6,0 milj. € ja muihin kone- ja kalustokuluihin 0,4 Milj.€.

Vesihuolto jatkaa organisaationa liikelaitosmuotoisena omistajapoliittisten linjausten mukaisesti samalla varautuen mahdollisiin lainsäädännön muutoksiin yhtiöittämisvelvoitteita koskien. Strategian mukaisesti ollaan valmiita laajempaan seudulliseen vesihuoltolaitosten yhteistyöhön, kuten jätevedenkäsittelyn osalta on jo toteutunutkin.

#### Kehittäminen

Vesilaitokselta edellytetään korkeaa laatua, toimintavarmuutta ja kustannustehokkuutta, mihin kehittämistoimilla tähdätään. Tärkeimpinä painopisteinä ovat veden- ja jätevedenpuhdistusprosessit, vedenhankintaratkaisut, verkostojen vuotovesimäärien vähentäminen sekä laajentuneen alueen ylläpitotoiminnan organisointi.

ILMO-ohjelmaan esitettyjä ja jo käynnistettyjä vesihuollon kehityshankkeita ovat jäteveden lämmön talteenottoyksikön rakentaminen ja keskitetty valvomohanke, jotka tukevat kaupungin ympäristö-, ilmasto- ja energiastrategioita.

Taskilaan jätevedenpuhdistamon v. 2013 käynnistyneen laajennus- ja saneerausurakan kustannukset ovat n. 7 milj. €, josta vuodelle 2014 on varattu 3,4 milj. €. Saneerausessa uusitaan laajasti vanhoja prosessilaitteita ja samalla rakennetaan myös tasaustallas tasaamaan laitoksen tulovirtaamaa sekä toteutetaan jäteveden lämpöenergiaa hyödyntävä lämmön talteenottoyksikkö.

Hintan ja Kurkelanrannan vedenpuhdistamoiden ylläpitosaneerauksiin on kohdistettu 0,6 milj. € ja Hintan aktiivihiihvaraston rakentamiseen 0,5 milj. €. Hintan alavesisäiliön suunnitteluun on rahoitusvaraus ja toteutukseen on varauduttu vuosina 2015-16. Uusi Soidinharjun pohjavedenotto valmistuu ja olevien pohjavedenottamoiden saneerauksiin on varattu yhteensä 1,0 milj. €.

Investoinnit (1000 €)	TA2013	TA2014	TS2015	TS2016
verkotot, vesitornit	9 040	9 320	9 540	10 440
Haukiputaan siirtoviemäri	500	0	0	0
puhdistamot / Hintta ja Kurkelanranta	510	1 130	1350	950
Hintan alavesisäiliö	150	220	2 600	1 100
pohjavedenottamot	470	1 130	940	330
Jätevedenpuhdistamo/ Taskila	3 710	3 420	810	1 120
muut	1080	610	430	730
yhteensä	15 460	15 830	15 670	14 670

#### Tietohallintoinvestoinnit

##### Asiakastietojärjestelmä (vesilaskutus)

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Käyttötalous		80	50		300

Käytössä olevat kaksi asiakastieto- ja vesilaskutusjärjestelmää yhdistetään vuonna 2014 ja uuden monipuolisemman järjestelmän hankintaan varaudutaan vuodelle 2016.

### 13.2.4 Riskianalyysi

Yhdyskunnan kannalta elintärkeitä vesihuoltopalveluilta edellytetään jatkuvaa korkeaa laatua ja toimintavarmuutta. Juomaveden saastumisriskit ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia on pahin riski vesilaitoksen näkökulmasta. Puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoimaan tällainen mahdollisuus ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talusveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty myös vesijohtoverkoston riskikohteiden kartoituksella.

Vakavat riskit liittyvät vedenhankinnan varmuuteen. Oulun vedenhankinta on ollut pitkään lähes täysin jokiveden varassa ja vedenhankinnan varmistamiseksi on kaupunki hakenut pohjaveden ottolupaa. Pohjaveden käyttöönottoa lisäämällä hajautetaan riskiä ja useamman vesilähteen turvin parannettaisiin oleellisesti nykyistä Oulun heikkoa varmuusluokitusta, mikä vaatii myös merkittäviä vedenhankintaa turvaavia investointeja.

Vesihuollon jakeluverkon häiriöt tai prosessihäiriöt ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja vakavia. Vedenjakeluvarmuus

on kyettävä turvaamaan ja pitämään hyvällä tasolla. Riittäväillä verkostosaneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä merkitsee investointitason korottamista tulevaisuudessa. Saneerausten osuus pyritään pitämään vähintään 40%:ssa verkostoinvestoinneista. Myös puhtaan veden säiliötilavuuden riittävyys on varmistettava.

Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään toiminnoittain minimoimaan. Avainhenkilöstön pysyvyydestä ja osaavan henkilöstön saannista on kyettävä huolehtimaan eläköitymisen lisääntyessä.

Merkittävät talousriskit liittyvät lähinnä hankintoihin tai palveluja koskeviin kilpailutuksiin ja sopimuksiin. Riittävä hankintaosaamista ja sopimusjuridiikan tuntemusta tarvitaan aina merkittävässä sopimuksissa ja tukena käytetään kaupungin lakimiespalveluja.



## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Vesi liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
1 000 €					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>25 855</b>	<b>31 420</b>	<b>32 360</b>	<b>33 360</b>	<b>34 400</b>
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	97	65	47	47	47
Tuet ja avustukset kunnalta	15				
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-3 458	-3 919	-3 996	-4 060	-4 121
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		0			
Palvelujen ostot	-5 124	-6 651	-6 544	-6 649	-6 749
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 749	-3 915	-3 989	-4 123	-4 185
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-831	-1 137	-1 203	-1 235	-1 245
Muut henkilöstösivukulut	-167	-249	-237	-245	-249
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 239	-10 113	-8 900	-9 500	-9 700
Liiketoiminnan muut kulut	-325	-633	-629	-639	-649
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>6 074</b>	<b>4 868</b>	<b>6 909</b>	<b>6 956</b>	<b>7 549</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	8	35	18	18	18
Kunnalle maksetut korkokulut	-73	-130	-400	-435	-465
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-4 311	-4 311	-5 511	-5 511	-5 511
Muut rahoituskulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN</b>	<b>1 698</b>	<b>462</b>	<b>1 016</b>	<b>1 028</b>	<b>1 591</b>
<b>SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>					
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>1 698</b>	<b>462</b>	<b>1 016</b>	<b>1 028</b>	<b>1 591</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-118	-71	-231	495	-1 098
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-200	700	700		1 600
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>1 380</b>	<b>1 091</b>	<b>1 485</b>	<b>1 523</b>	<b>2 093</b>

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Vesi liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
1 000 €					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	6 074	4 868	6 909	6 956	7 549
Poistot ja arvonalennukset	7 239	10 113	8 900	9 500	9 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 376	-4 406	-5 893	-5 928	-5 958
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät	-40				
Investoinnit					
Investointimenot	-11 599	-15 460	-15 880	-15 670	-14 670
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 125	86			
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	43				
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-1 534</b>	<b>-4 799</b>	<b>-5 964</b>	<b>-5 142</b>	<b>-3 379</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)	-10				
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)	0				
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys		1 000	1 500	4 500	2 000
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys	-940	-820	-1 445	-1 595	-2 045
Ylijäämän palautus kunnalle	-800				
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	-30				
Saamisten muutokset muilta	-1 410				
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-18				
Korottomien velkojen muutos	1 889	2 600	2 600	2 600	2 600
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-1 319</b>	<b>2 780</b>	<b>2 655</b>	<b>5 505</b>	<b>2 555</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-2 853</b>	<b>-2 019</b>	<b>-3 309</b>	<b>363</b>	<b>-824</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	2 579	2 627	1 147	1 510	686
Rahavarat 01.01	5 432	4 646	4 500	1 147	1 510
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-2 853</b>	<b>-2 019</b>	<b>-3 353</b>	<b>363</b>	<b>-824</b>

Yli-lin Vesihuolto Oy:n tiedot on vielä yhdistämättä. Siltä osin muutoksia ei ole huomioitu.

Ennusteessa investointimenoihin sisältyy vesilaitosten yhdistämiseen liittyvä taseen käyttöomaisuuden lisäys 30 588 099,74 euroa.

Rahoituslaskelman ennustetta kaikilta osin ei pystytä vielä tekemään vesilaitosten yhdistämisen vuoksi.

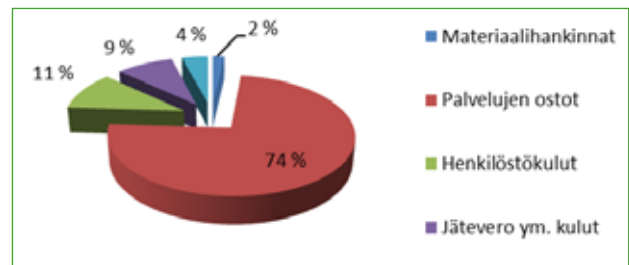
Ennuste pitkäaikaisten lainojen vähennykseen saakka on tehty.

## 13.3 Oulun Jätehuolto liikelaitos

Oulun Jätehuolto vastaa jätelaissa kunnalle määrätystä jätehuollon järjestämistehtävistä toimialueellaan, johon kuuluu 12 kuntaa ja lähes 290 000 asukasta. Palvelut on suunnattu lähinnä asumisessa ja julkisessa toiminnassa syntyvien jätteiden käsittelyyn, mutta käsiteltävänä on myös jätelain toissijaisen vastuun velvoittamana niitä yritystoiminnan jätteitä, joiden käsittelemiseksi ei ole yksityistä palveluntarjontaa. Rakennusjätteiden, pilaantuneiden maiden ja yritysten vaarallisten jätteiden käsittelyssä Oulun Jätehuolto on kilpailutilanteessa yksityisten jätteenkäsittely-yritysten kanssa. Jätteenkäsittelypalvelut ovat lähinnä laitosmaista jätteenkäsittelyä jätteen hyödyntämiseksi joko materiaalina tai energiana. Lisäksi käsitellään nestemäisiä jätteitä niin, että ne voidaan turvallisesti viemäroidä. Kaatopaikalle päätyy enää vain noin 5 % kaikesta vastaanotetusta jätteestä.

Oulun Jätehuolto saa tuloja jätteidenkäsittelymaksuista sekä biokaasun ja hyötyjätteiden myynnistä yhteensä n.

13,7 miljoonaa euroa. Menot ilman poistoja ovat 12,2 miljoonaa euroa. Lähes kolme neljäsosaa menoista koostuu palvelujen ostoista henkilöstömenojen ollessa vain 11 % kaikista menoista. Jätteen energiahyötykäytön ansiosta jäteveron osuus kuluista on ainoastaan 9 %.



Kuva 23. Talousarvion mukainen kulujakauma

### 13.3.1 Talous

Jätteenkäsittelymaksuihin esitetään keskimäärin 5 % korotukset pois lukien biojäte, jonka hintaa korotetaan 10 %. Käsittelemysmaksujen korotuspaineet ovat seurausta laitospäätösten jätteenkäsittelyn kustannusten kasvusta.

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	13 318	13 233	13 749	13 900	14 100
• Investoinnit			1 350	500	100
Kannattavuus	1 818	135	350	330	317
• liikeylijäämä					
• sij.pääoman tuotto, %					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %					

Muita tunnuslukuja	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2015
Liikevaihto (1000 €)	13 318	13 233	13 749	13 900	14 100
Menot ilman poistoja (1000 €)	10 458	11 716	12 174	12 314	12 575
Poistot (1000 €)	1 178	1 382	1 225	1 256	1 208
Tilikauden ylijäämä (1000 €)	1 963	403	350	330	317
Investoinnit (1000 €)	3 247	500	1 350	500	100
Jätteenkäsittelymaksut (€/t)	87,61	87,61	92,00		
polttokelpoinen jäte	87,61	102,00	107,00		
sekajäte Larelle	87,61	102,00	107,00		
rakennusjäte Larelle biojäte	33,50	35,50	39,00		

### 13.3.2 Toimintasuunnitelma

#### Toimintaympäristöanalyysi

Oulun Jätehuollon toimintaympäristössä tapahtui oleellinen muutos vuonna 2012, jolloin Laanilan ekovoimalaitos otettiin käyttöön. Tällä oli suuri merkitys laitoksen talouteen: palvelujen ostot nousivat yli kolmella miljoonalla eurolla vuodessa ja jätevero laski yli kahdella miljoonalla

eurolla vuodessa. Edellä mainituista syistä johtuen kulut ovat nousseet jätteenpoltosta saavutettuja säästöjä suuremmaksi eikä laitoksen talous ole yhtä vakaalla pohjalla kuin aiemmin. Tästä syystä toiminnassa on tehty rakenteellisia muutoksia ja säästötoimia.

Toiminnan kehittämisen painopisteet ovat lajitteluareenalla (Lare) tapahtuvan jätteiden lajittelutoiminnan kehittämisessä sekä biojätteiden käsittelyn muuttamisessa kompostoinnista mädättämiseen, joka toteutetaan yksityisessä Ruskon jätekeskukseen sijoitettavassa laitoksessa.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### Kaupunginvaltuuston nähdet sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Eräät jätteenkäsittelypalvelut, kuten seka- ja rakennusjätteen sekä biojätteen käsittelyt, tuotetaan yksityisenä palveluna Ruskon jätekeskuksessa	Kaksi pitkäaikaista sopimusta yksityisten yritysten kanssa jätteen lajittelusta Larella ja biojätteen käsittelystä mädätyslaitoksella	Lajittelu Larella toimii suunnitellusti alkuvuonna 2014 ja biojätteet päätyvät uuteen mädätyslaitokseen vuoden 2014 lopussa

### Kehittäminen

Vuoden 2014 tärkein hanke on mädättämö (biokaasulaitos), jonka toteuttaa omana investointinaan yhteistyökumppani Biotehdas. Mädättämön on tarkoitus olla valmis viimeistään vuoden 2014 lopussa. Oulun Jätehuolto ostaa biojätteen mädätyspalvelut Biotehtaalta. Oulun Jätehuollolla on etuosto-oikeus Biotehtaan tuottamaan biokaasuun.

Lajitteluareena Laren toiminnan vakiinnuttaminen ja lajittelutoiminnan tehostaminen on toinen tärkeä asia. Tehostamistoimet keskittyvät lyhentämään jätteen viipymää Larella, lisäämään materiaalikierrätystä sekä tuotteistamaan

hyvälaatuista jätepolttoainetta. Syksyllä 2013 valitaan urakoitsija vastaamaan Larella tapahtuvasta lajittelutoiminnasta ainakin vuosien 2014–2016 aikana.

Uusi jätelaki mahdollistaa myös elinkeinoelämän tuottamien jätteiden käsittelyn etenkin, jos kyseessä on ns. toissijaisen jätevastuun periaatteella oleva jäte (esim. kaupan biojäte). Laki kuitenkin edellyttää, että täysin markkinaehtoisena jätteen kirjanpito on pystyttävä erittelemään kunnan vastuulle kuuluvan asumisen ja julkisen toiminnan jätteen käsittelystä. Elinkeinoelämälle suunnattujen palvelujen tarjontaa ja markkinointia tullaan lisäämään huolehtien kuitenkin siitä, että myynnistä saatavat tulot kattavat menot täysimääräisesti.

### Merkittävimmät kehittämishankkeet

Biojätteen mädätyspalvelut saatavissa yhteistyökumppanilta	joulukuu 2014 – helmikuu 2015
Lajitteluareenan materiaalikierrätys- ja muu hyötykäyttöaste on 40 %, ekovoimalaitokselle 40 % ja kaatopaikkasijoitus alle 20 %	joulukuu 2014
Elinkeinoelämän jätteidenkäsittelypalvelujen myynnin lisääminen (esim. mädätettävä jäte)	markkinointi alkaa tammikuu 2014
Jäteneuvonnalla vaikuttaminen syntypaikkalajittelun lisäämiseksi ja roskaantumisen vähentämiseksi	heti

## 13.3.3 Investoinnit

### Rakennukset sekä kiinteät rakenteet ja laitteet

Vuoden 2014 tärkein investointi on rakentaa loppusijoitusalue vanhan ja uuden rakennusjätepenkan väliseen

solaan. Muita investointeja ovat varastohalli, vanhan sosiaalitalan saneeraus, biokaasun imulinjojen jatkaminen sekä muutama ekopiste, joiden kokonaiskustannus on yhteensä 350 000 euroa.

#### Kaatopaikkasolan pohjarakenne

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot	0	0	1 000	500	100
Tulos	0		0	100	100

**Investointien taloudellinen yhteenveto**

1 000 €	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Perusparantaminen (v. 2014 vanhat sos.tilat)	0	0	100	100	100
Laajennusinvestoinnit (varastohalli, biokaasulinjat, ekopisteet)	150	0	250	0	0
Uudet investoinnit (v. 2014 kp-sola)	3 100 (Lare)	500	1 000	400	0
<b>Yhteensä</b>	<b>3 250</b>	<b>500</b>	<b>1 350</b>	<b>500</b>	<b>100</b>
Tulot	0	0	0	0	0
<b>Netto</b>	<b>3 250</b>	<b>500</b>	<b>1 350</b>	<b>500</b>	<b>100</b>

Investointeja varten ei tarvita lainapääomia suunnittelukaudella 2014–2016.

**Riskianalyysi**

Jätelaitoksen suurimmat riskit ovat tulipalot joko Ruskon jätteenkäsittelylaitoksissa tai kaatopaikan penkalla. Tulipaloista aiheutuu omaisuusvahinkoja ja savuhaittoja. Asiakkuuksia koskevat taloudelliset riskit ovat pieniä, koska laskutusasiakkailta on jo vuosien ajan vaadittu vakuudet.

## OULUNKAUPUNKI

## Oulun Jätehuolto liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>13 318</b>	<b>13 233</b>	<b>13 749</b>	<b>13 900</b>	<b>14 100</b>
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	34	0	0	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta	102	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-364	-234	-223	-226	-230
Palvelujen ostot	-7 296	-8 934	-9 543	-9 650	-9 850
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 014	-994	-1 039	-1 062	-1 067
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-190	-188	-204	-209	-210
Muut henkilöstösivukulut	-60	-63	-66	-67	-68
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 178	-1 382	-1 225	-1 256	-1 208
Liiketoiminnan muut kulut	-1 534	-1 303	-1 099	-1 100	-1 150
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>1 818</b>	<b>135</b>	<b>350</b>	<b>330</b>	<b>317</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	5	5	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-275	-275	-275	-275	-275
Muut rahoituskulut	-3	0	0	0	0
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>1 545</b>	<b>-135</b>	<b>75</b>	<b>55</b>	<b>42</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>1 545</b>	<b>-135</b>	<b>75</b>	<b>55</b>	<b>42</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 381	538	351	351	351
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	1 800				
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>1 964</b>	<b>403</b>	<b>426</b>	<b>406</b>	<b>393</b>

## OULUNKAUPUNKI

## Oulun Jätehuolto liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	1 818	135	350	330	317
Poistot ja arvonalennukset	1 178	1 382	1 225	1 256	1 208
Rahoitustuotot ja -kulut	-272	-275	-275	-275	-275
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	500	500	500	500	500
Investoinnit					
Investointimenot	-3 248	-500	-1 350	-500	-100
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-1</b>	<b>1 242</b>	<b>450</b>	<b>1 311</b>	<b>1 650</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)	-11				
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos	-1 467	25	25	25	25
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	-17				
Saamisten muutokset muilta	66				
Korottomien velkojen muutos	-439				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-1 868</b>	<b>25</b>	<b>25</b>	<b>25</b>	<b>25</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-1 869</b>	<b>1 267</b>	<b>475</b>	<b>1 336</b>	<b>1 675</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	9 081	12 216	12 691	14 028	15 703
Rahavarat 01.01	10 950	10 949	12 216	12 691	14 028
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-1 869</b>	<b>1 267</b>	<b>475</b>	<b>1 336</b>	<b>1 675</b>



## 13.4 Oulun Työterveys liikelaitos

Oulun Työterveys on Oulun kaupungin liikelaitos, joka tuottaa sekä laadukkaita työterveyspalveluita että niitä täydentäviä monipuolisia työhyvinvointipalveluita Oulun kaupunkiorganisaation työpaikoille ja henkilöstölle. Toiminnan linjaukset konsernitasolla sovitaan kaupungin työterveyspuitesuunnitelmassa. Hallintokuntakohtaisen toiminnan tavoitteet ja sisältö kirjataan ja sovitaan puitesuunnitelman liitteeksi vuosittain. Toiminnan toteutusta koordinoidaan työterveyshuollon ohjausryhmässä.

Yrityksille, yrittäjille sekä maatalousyrittäjille sekä muille omaa työtään tekeville tarjotaan ennaltaehkäisevän työterveyshuollon palveluita terveydenhuoltoain 18 §:ssä kunnan järjestämisvastuulle säädetyn mukaisesti.

Henkilöasiakkaita on n. 14 000. Toiminta on luonteeltaan hyvin työvoimavaltaista asiantuntijatyötä.

### 13.4.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	7 498	8 044	<b>8 836</b>	9 233	9 603
• Investoinnit	146	0	<b>0</b>	0	0
Kannattavuus					
• liikeylijäämä	-310	30	<b>30</b>	30	30
• sij.pääoman tuotto, %	-22.2 %				
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6 %	6 %	<b>6 %</b>	6 %	6 %

### 13.4.2 Toimintasuunnitelma

Toiminnan linjaukset konsernitasolla sovitaan kaupungin työterveyspuitesuunnitelmassa. Hallintokuntakohtaisen toiminnan tavoitteet ja sisältö kirjataan ja sovitaan puitesuunnitelman liitteeksi vuosittain. Toiminnan toteutusta koordinoidaan työterveyshuollon ohjausryhmässä.

Toimintasuunnitelmat tässä kappaleessa kuvattuine sisältöineen käsitellään Oulun kaupungin kehittämisen ohjausryhmässä.

#### Toimintaympäristöanalyysi

Kesäkuussa 2013 hyväksytty laki Kuntalain muutoksesta jätti edelleen avoimeksi kunnallisten

työterveysliikelaitosten roolin työterveyshuollon sairaanhoidon palveluiden tuottajana. Lain valmistelun yhteydessä todettiin tarve tarkistaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä, jotta niissä palveluissa, joissa kunnalliselle palvelutuotannolle on erityisiä perusteita, kunta voisi tuottaa palveluja ja kunnallisen työterveyshuollon toiminnan jatkuminen mahdollistuisi.

Työterveyshuollon toimialalla painotetaan tällä hetkellä aktiivisen työkykyjohtamisen toimintamalleja ja odotetaan vaikuttavuutta työurien pidentymiseen. Työelämän voimakkaat murrokset ja muutosvaiheet sekä työn muuttuminen yhä intensiivisemmäksi tuovat uusia työhyvinvointi haasteita.

#### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### Kaupunginvaltuuston nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen määrä	Pitkien sairauspoissaolojen (yli 3 päivää) määrä	5 %:n lasku edelleen
Alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrä	Työkyvyttömyyseläke %	Laskee 0.45 %:iin (% suhteessa henkilöstömäärään)
Asiakashenkilöstön työkykyriskin tason arviointi vähintään vuosittain (työkykyinen/ osatyökykyinen, ei eläkeriskiä/ eläkeriski 5 vuoden kuluessa/ ei tietoa riskiin liittyen)	Työkykyriskin arvioinnin toteutumisen taso %  (% osuus henkilöasiakkaista, joille arviointi tehty)	Arviointi toteutunut 75 %:n tasolle

## Kehittäminen

- Toimintakäsikirjan laadinta- ja ylläpitotyö jatkuu
- Työprosesseista kehittämisen painopisteenä osana laadun kehittämistä on osatyökykyisen työntekijän työssä jatkamista tukeva palveluprosessi
- Tietojärjestelmien kehittämisen osalta jatkuu Oulun Omahoidon laajempi hyödyntäminen ja terveystieteiden käyttö
- E-reseptin käyttöön otto alkaa Työterveydessä alkuvuonna 2014. Sähköisen reseptin käyttöön otto ja kansalliseen rekisteriin liittyminen tulee mahdolliseksi, kun tietojärjestelmätoimittaja kykenee toimittamaan tarvittavat sovellukset
- Selvitetään organisaatioasiakkaille palveluiden tarjoamista extranet palveluita hyödyntäen
- Kaupungin organisaatio- ja henkilöasiakastietojen siirtäminen Personec -järjestelmästä sähköisesti Työterveyden asiakastietojärjestelmään Haku43 sovellusta hyödyntäen
- Kansallisen terveystietokantaan liittymiseen valmistautuminen. Terveystietokannan kansallisen terveystietokantaan käyttöön otto etenee, kunnes tietojärjestelmät mahdollistavat kansalliseen arkistoon liittymisen
- Kehittämishankkeet ovat sisäisiä, joille ei ole budjetoitu omaa käyttötalousosaa. Tietojärjestelmien kehittämiseen liittyen joudutaan tekemään it-ohjelmisto-/palvelu hankintoja. Hankkeisiin käytetty työaika sisältyy työntekijöiden työaikasunnitelmaan.

### Riskianalyysi

Toiminnan merkittävimmät riskit liittyvät tietoturvallisuuteen ja henkilöstön pysyvyyteen.

## 13.4.3 Investoinnit

### Teletalon 1. kerroksen sisätilojen kalusteet

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot Tulos	42	0	42	0	0

Teletalon toimistotilan käyttöön otto toteutui vuonna 2013.

### Tietohallintoinvestoinnit

Kansalliseen sähköiseen arkistoon liittymisen edellyttämät ohjelmistot

Hankinnan käyttötalousmenot, jotka sisältyvät hallintokunnan menoesityksiin:

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Käyttötalous	45	35	10	0	0

Kaikki julkiset toimijat on lakisääteisesti veloitettu ottamaan sähköisen reseptin käyttöön ja liittymään kansalliseen potilasarkistoon. Järjestelmän käyttöön ottaminen edellyttää ohjelmiston tai palvelun hankintaa. Valinta ohjelmiston ja palvelun hankinnan välillä ratkeaa syksyn 2013 kuluessa. Menot sisältyvät menoesitykseen.

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Työterveys liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIKEVAIHTO</b>	<b>7 498</b>	<b>8 044</b>	<b>8 836</b>	<b>9 233</b>	<b>9 603</b>
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	125	99	139	142	145
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-314	-284	-313	-332	-346
Palvelujen ostot	-2 136	-1 829	-2 246	-2 381	-2 476
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-3 733	-4 130	-4 300	-4 636	-4 821
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-806	-811	-878	-946	-984
Muut henkilöstösivukulut	-227	-262	-257	-278	-289
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-137	-145	-156	-26	-3
Liiketoiminnan muut kulut	-581	-652	-700	-746	-798
<b>LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-311</b>	<b>30</b>	<b>124</b>	<b>30</b>	<b>30</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-30	-30	-30	-30	-30
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>-341</b>	<b>0</b>	<b>94</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>-341</b>	<b>0</b>	<b>94</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>-341</b>	<b>0</b>	<b>94</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Työterveys liikelaitos

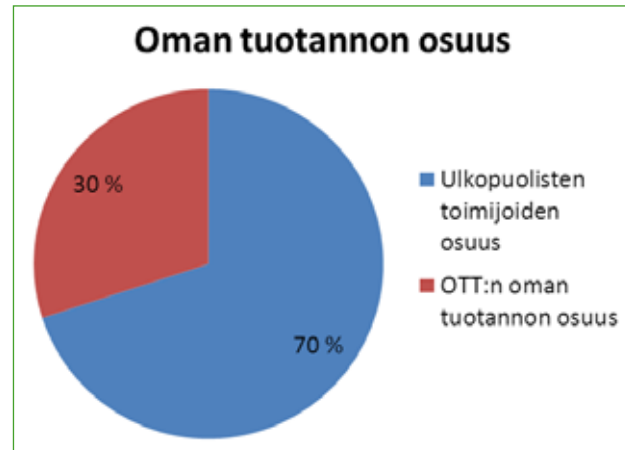
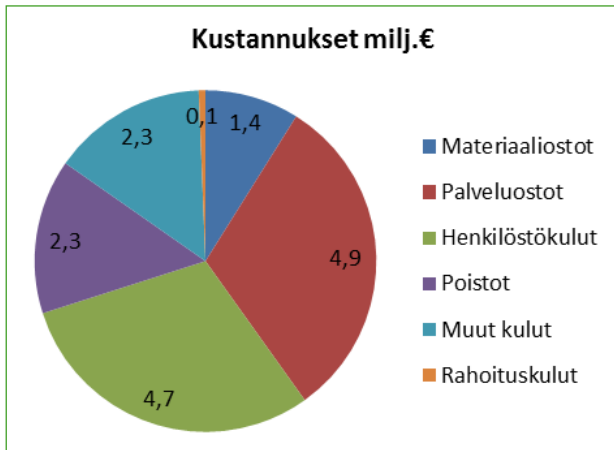
RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-311	30	124	30	30
Poistot ja arvonalennukset	137	145	156	26	3
Rahoitustuotot ja -kulut	-30	-30	-30	-30	-30
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Investoinnit					
Investointimenot	-146	0	0	0	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-350</b>	<b>145</b>	<b>250</b>	<b>26</b>	<b>3</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	1		2	2	2
Saamisten muutokset muilta	30		32	-5	-7
Korottomien velkojen muutos	-81		-17	2	15
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-49</b>	<b>0</b>	<b>17</b>	<b>-1</b>	<b>10</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-399</b>	<b>145</b>	<b>267</b>	<b>25</b>	<b>13</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	1 774	1 920	2 068	2 093	2 106
Rahavarat 01.01	2 173	1 774	1 801	2 068	2 093
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-399</b>	<b>145</b>	<b>267</b>	<b>25</b>	<b>13</b>

## 13.5 Oulun Tietotekniikka liikelaitos

Oulun Tietotekniikka liikelaitos (OTT) tuottaa johtosääntönsä mukaisesti Oulun kaupungin konserniin kuuluva kunnallisena liikelaitoksena laadukkaita tietoteknisiä palveluja. OTT toimii kaupungin ja sen organisaatioiden strategiaan ydinprosesseihin liittyvien tietojärjestelmien keskitettynä palveluntuottajana, integraattorina ja kumppanina mahdollistaen asiakkaiden oman toiminnan kehittämisen ja tehostamisen tietotekniikan avulla. Edellisen lisäksi OTT vastaa kaupungin kriittisen

tietojärjestelmäinfrastruktuurin tuotannosta, asiakastuesta, tietoteknisten päätelaitteiden, järjestelmien ja sovellusten elinkaaren mukaisista hankinnoista ja palveluista.

Vuoden 2012 liikevaihto oli 15,7 milj. euroa. Kustannusten jakautuminen käy ilmi seuraavasta kaaviosta. OTT:n kokonaistoiminnasta noin 70 % hyödyntää ulkopuolisia markkinoita. Ulkopuolisia markkinoita hyödynnetään erityisesti perustietotekniikan volyymitoimituksissa.



### 13.5.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<b>Toiminnan laajuus</b>					
• Liikevaihto	15 744	16 200	17 200	17 600	18 000
• Investoinnit	3 956	5 142	5 000	5 000	6 000
<b>Kannattavuus</b>					
• liikevoitto	132	250	97	190	160
• sij.pääoman tuotto, %	-22,2 %				
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Päätelaitteiden määrä (kpl)	15 941	16 950	16 900	17 400	17 900
Runkoverkon saatavuus (%)	99,6	99,9	99,9	99,9	99,9
Palvelupyynnöiden määrä (kpl)	53 011	50 000	57 500	57 500	57 500
Palvelimia (kuvaava sovellusten määrän kehittymistä) (kpl)	323	380	420	460	500
Palvelinten virtuaalisointiaste (%)	83	80	85	87	90
Liikevaihto / henkilö (€)	154 000	153 000	167 000	171 000	175 000
Sähköisen asioinnin osuus yhteydenotoista (%)	46	45	50	50	50
Keskimääräinen aika jona 80% palvelupyynnöistä ratkaistu (pv)	4,33	3,5	3,5	3,5	3,5
Keskimääräinen aika jona 50% palvelupyynnöistä ratkaistu (pv)	0,48	0,45	0,45	0,45	0,45

### 13.5.2 Toimintasuunnitelma

Kesäkuussa 2013 vahvistetun omistajapoliittisen linjauksen mukaisesti OTT jatkaa toimintaansa kaupungin liikelaitoksena. Toimintaa kehitetään palvelutuotannon näkökulmasta erityisosaamisen alueilla ja perus IT-ratkaisuissa (volyymipalvelut) hyödynnetään markkinoita. Toiminnan tavoitteina ovat toimintavarmuus ja kilpailukykyiset palvelut.

Oulun palvelumallin 2020 painopistealueista OTT:n näkökulmasta nousevat esille mm. asiakaslähtöisyys, palvelujen laatu ja vaikuttavuus, toimintatapojen kehittäminen yhdessä fyysisen verkon tiivistämisen kanssa sekä "yhden luokun" periaate ja sähköisen asioinnin laajentaminen. Edellä mainitut tavoitteet ovat mukana sekä OTT:n oman että OTT:n asiakkaiden toiminnan kehittämisessä, jota OTT tukee omalla palvelutuotannollaan yhteistyössä asiakkaidensa kanssa.

OTT toimii merkittävänä tietoteknisten palveluiden, järjestelmien, sovellusten ja laitteiden hankkijana vastaten niiden integroinnista nykyisiin järjestelmiin. Valtaosa Oulun kaupungin ja sen organisaatioiden tietoteknisistä hankinnoista on OTT:n vastuulla. Hankintojen suunnittelu ja toteutus erityisesti tietotekniikkaan liittyvien osaamisintensiivisten hankintojen osalta ovat jatkossakin tärkeitä kehittämisen kohteita hankintapoliittisen ohjelman mukaisesti.

#### Toimintaympäristöanalyysi

Yleisen taloudellisen tilanteen haasteellisuus vaikuttaa Oulun kaupungin ja OTT:n toimintaan. Oulun kaupungin toiminnan tuottavuutta ja kustannustehokkuutta on parannettava, missä tietotekniikka ja sen hyödyntäminen ovat tärkeässä roolissa. Sähköisten palveluiden ja asioinnin tarkoituksenmukainen lisääminen auttavat osaltaan tuottavuuden parantamisessa.

Kesällä 2013 sovitun valtuustopimuksen mukaisesti tilaaja-tuottajamallista siirrytään elämänkaarimalliin ja sen mukaiseen johtamisjärjestelmään vuodesta 2015 alkaen. Tämän muutoksen valmistaudutaan jo vuoden 2014 aikana.

Tietotekniseen infrastruktuuriin kohdistuu monenlaisia riskejä. Järjestelmien kasvaessa ja monimutkaistuessa riskien määrä kasvaa ja monimutkaistuu. Myös erilaiset ulkoiset ilmiöt esim. luonnonilmiöt, sähkökatkot, tietoliikenteen häiriöt ja jopa tahalliset häirintäyritykset tulee ottaa huomioon kriittisten tietojärjestelmien toiminnan

suunnittelussa. Riskienhallinnassa riskien kartoitus ja niihin varautuminen ovat avainasemassa myös tulevaisuudessa.

Päätelaitteiden määrä ja kirjo kasvavat. Päätelaitteet siirtyvät entistä enemmän kohden kuluttajatyyppejä laitteita, mikä tarkoittaa laitteiden teknisen elinkaaren lyhenemistä sekä laite- ja sovelluskirjon kasvua. Laitevalintoihin ja niiden hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota jatkossa. Liikkuvuus on jatkossakin entistä suuremmissa roolissa päätelaitteiden käyttämisessä ja niiden ominaisuuksissa, mikä tulee huomioida myös tietoteknisen infrastruktuurin kehittämisessä. Käsiteltävän tiedon määrä kasvaa nopeasti, mikä on huomioitava erityisesti tiedon tallennusjärjestelmissä ja tietoliikennetarkoituksissa.

Tietotekniset ratkaisut kehittyvät koko ajan. Kehittymisen, uusien ominaisuuksien ja järjestelmien lisääntymisestä monimutkaisuus kasvaa. Tietotekniikan erityisosaamisessa tärkeäksi painopistealueeksi tulee kokonaisuuden hallinta sisältäen kokonaisvaltaisen järjestelmäsuunnittelun, palvelutuotannon, toimittaja- ja yhteistyöverkoston hallinnan sekä hankintatoiminnan muodostama kokonaisuus. Myös oman henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä kokonaisuuden hallinnan että syvälle luotaavaan teknisen erityisosaamisen kehittämisen näkökulmasta ovat osa OTT:n toimintaa.

OTT:n palveluiden kysyntä kasvaa jatkossakin. Henkilöstön määrä pyritään pitämään nykyisellä tasolla, mikä edellyttää oman toiminnan tuottavuuden lisäämistä. Asiakashinnat pidetään suunnittelukaudella ennallaan. On odotettavissa, että ulkoisten palvelujen hinnat nousevat, mikä asettaa lisävaatimuksia tuottavuuden ja kustannustehokkuuden parantamiseen.

#### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

OTT:n toiminnan kehittämisessä tärkeimmät painopisteet ovat tietojärjestelmien kustannusten hallinta koko kaupungin tasolla, OTT:n tuottavuuden lisääminen ja henkilöstön työhyvinvointi. Asiakaslähtöisyys, esimies- ja johtamistoiminnan kehittäminen sekä järjestelmien toimintavarmuus ovat myös kehittämisen painopistealueita.

OTT:n tuloutustavoitteeksi on asetettu 98 000 euroa. Tuottavuustavoitteeksi vuodelle 2014 on asetettu 300 000 euron menojen säästötavoite.

#### Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Tuloutustavoite	sijoitetun pääoman tuotto	98 000 euroa
Tuottavuustavoite	menojen säästötavoite	300 000 euroa

OTT:ssa tullaan vähentämään määräaikaisten työntekijöiden määrää 1.6.2013 tilanteeseen verrattuna. Tämän seurauksena vuosittaisen palkkakulut alenevat yli 200 000 lähtötilanteeseen nähden. Oulun kaupungille ostettavien matkapuhelimien ja tietokoneiden hankintapolitiikan

ohjaamisella aikaisempaa tarkoituksenmukaisempiin laitteisiin saavutetaan yli 300 000 euron vuosittaiset säästöt. Näiden toimenpiteiden yhteinen säästövaikutus on yli 500 000 euroa.

## Kehittäminen

Asiakasyhteistyön edelleen kehittäminen, sisältäen mm. tarjonnan jatkotuotteistamisen, on yksi kehittämisen painopistealue. Tavoitteena on, että tiiviillä asiakasyhteistyöllä pystytään tehostamaan asiakkaiden tuotanto- ja palveluprosesseja heidän toimintaympäristössään.

Esimiestoiminta on avainasemassa työhyvinvoinnin parantamisessa ja toiminnan tehostamisessa. Esimiestötoiminnan kehittäminen on yksi kehittämisen kärkihankkeista.

Järjestelmien ja sovellusten toimintavarmuuden parantamista kehitetään edelleen. Liikkuvuudenhallintaratkaisut, langaton tuotantoverkko ja opetusverkon tietoliikennetkaisu ovat tämän kehittämisalueen osa-alueita. Myös tietojärjestelmien infrastruktuuriin toimintavarmuuden lisääminen ovat suunnittelukauden tavoitteita. Yhteisten laitteiden osalta hyödynnetään keskitettyjä puitesopimuksia.

### 13.5.3 Investoinnit

#### Laitteet ja ohjelmistot

1 000 €	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Laitteet	3 937	4 412	4 550	4 650	5 650
Ohjelmistot	19	730	450	350	350
Yhteensä	3 956	5 142	5 000	5 000	6 000

Investoinnit kasvavat suunnittelukaudella. Investoinnit ovat pääosin tietojärjestelmien infrastruktuuriin ja päätelaitteiden korvausinvestointeja. Uusininvestoinnit liittyvät mm. kriittisten tietojärjestelmien toimintavarmuuden lisäämiseen.

### 13.5.4 Riskianalyysi

OTT:llä on päivitetty riskianalyysi kesällä 2013. Työ jatkuu varautumis- ja toipumissuunnitelmien tekemisellä.

Kriittisiin palvelutuotanto- ja tietoliikennejärjestelmiin liittyvät teknisiä riskejä, joilla on toteutuessaan vaikutusta järjestelmien toimintavarmuuteen.

Henkilöstön työhyvinvointi, jaksaminen ja osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä seuranta- ja kehityskohteita. Mikäli henkilöstöön liittyvissä asioissa tapahtuu kehitystä

huonoon suuntaan, se aiheuttaa myös toiminnallisia riskejä.

Yhteistyökumppani- ja toimittajaverkostot ovat kiinteä osa toimintaa. Nämä verkostot toimivat kukin omassa ympäristössään, joiden toimintaan vaikuttavat useat tekijät. OTT:n yhteistyö näiden tahojen kanssa tulee olla saumatonta ja tehokasta. Monitoimittajaympäristössä yhdenkin kriittisen osa-alueen toimintahäiriö voi vaikuttaa merkittävästi kokonaisuuden toimintaan.



## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Tietotekniikka liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>15 744</b>	<b>16 200</b>	<b>17 200</b>	<b>17 600</b>	<b>18 000</b>
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	5		0	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta	1				
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 380	-1 100	-1 350	-1 400	-1 450
Palvelujen ostot	-4 914	-5 000	-5 800	-5 900	-6 000
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-3 748	-3 700	-3 588	-3 750	-3 850
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-693	-700	-639	-670	-690
Muut henkilöstösivukulut	-232	-250	-226	-240	-250
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 356	-3 600	-3 750	-4 200	-4 500
Liiketoiminnan muut kulut	-2 295	-1 600	-1 650	-1 250	-1 100
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>132</b>	<b>250</b>	<b>197</b>	<b>190</b>	<b>160</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	0				
Kunnalle maksetut korkokulut			-20	-35	-50
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-98	-98	-98	-98	-98
Muut rahoituskulut	0				
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>35</b>	<b>152</b>	<b>79</b>	<b>57</b>	<b>12</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>35</b>	<b>152</b>	<b>79</b>	<b>57</b>	<b>12</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>35</b>	<b>152</b>	<b>79</b>	<b>57</b>	<b>12</b>

## OULUN KAUPUNKI

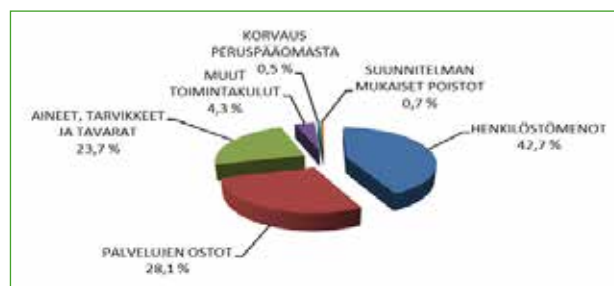
## Oulun Tietotekniikka liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	132	250	197	190	160
Poistot ja arvonalennukset	2 356	3 600	3 750	4 200	4 500
Rahoitustuotot ja -kulut	-98	-98	-118	-133	-148
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät					
Investoinnit	-3 956	-5 142	-5 000	-5 000	-6 000
Investointimenot					
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-1 565</b>	<b>-1 390</b>	<b>-1 171</b>	<b>-743</b>	<b>-1 488</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)			1 400	600	1 500
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos	-1 000				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	-9				
Saamisten muutokset muilta	-1 327				
Korottomien velkojen muutos	2 054				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-281</b>	<b>0</b>	<b>1 400</b>	<b>600</b>	<b>1 500</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-1 846</b>	<b>-1 390</b>	<b>229</b>	<b>-143</b>	<b>12</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	1 632	-1 123	242	99	111
Rahavarat 01.01	3 478	267	13	242	99
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-1 846</b>	<b>-1 390</b>	<b>229</b>	<b>-143</b>	<b>12</b>

## 13.6 Oulun Tekninen liikelaitos

Oulun tekninen liikelaitos tuottaa infrapalveluita (infrayksikkö, ylläpitoyksikkö ja mittausta ja geotekniikka –yksikkö), kiinteistöpalveluita (kiinteistöhoitoyksikkö ja korjaus- ja kunnossapitoyksikkö) sekä logistiikkapalveluita (koneyksikkö ja logistiikkayksikkö).

Liikelaitoksen menojen n. 61,8 milj.€ jakauma:



### 13.6.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	62 526	61 769	59 763	59 089	58 415
• Investoinnit	411	500	500	500	500
Kannattavuus					
• liikeylijäämä	-616	-221	728	279	279
• sij.pääoman tuotto, %	-12,3%	-11,1%	8,2%	8,2%	8,2%
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6%	6%	6%	6%	6%

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Henkilöstökulut / liikevaihto	46,6%	47,6%	43,4%	43,5%	42,8%
Kaluston käyttöasteet	77,8%	90%	90%	90%	90%
Teklin keskusvaraston kiertonopeus	15,7	14,0	14,0	14,0	14,0

### 13.6.2 Toimintasuunnitelma

#### Toimintaympäristöanalyysi

Taloustilanne, vähenevät työtehtävät mutta toisaalta myös vähenevät resurssit tuovat suurimmat haasteet. Rekrytoinnin seisahtuminen pakottaa osassa toimintoja luopumaan

jo aiemmin sovituista työkohteista. Liikevaihdon lasku aiheuttaa myös vaikeuksia kattaa kiinteitä kuluja sekä toteuttaa liikelaitokselle annettu tuottavuustavoite.

#### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Oman tuotannon liikevaihdon tavoitteellinen lasku vuoteen 2020 mennessä - 10 miljoonaa euroa.	Liikevaihto	59,8 MEUR
Tuotannon sisäisen tehokkuuden parantuminen 1,5 meuroa/vuosi vuoteen 2020 mennessä.	Toimintajärjestelmän tuottavuus ja tehokkuusmittarit	1,5 MEUR

### Kehittäminen

Oulun teknisen liikelaitoksen kehittämisen painopisteet ovat talous, sisäiset prosessit sekä henkilöstö. Taloudessa on tarkoitus etsiä säästökohteita liikelaitoksen taloudellisen tuloksen turvaamiseksi. Sisäisten prosessien kehittämisellä pyritään tuotannon tehokkuuden parantamiseen. Henkilöstön osalta painopiste on muutosvalmennuksessa

ja muutoksessa toimimisessa. Kaikki kehittämishankkeet tukevat hyvin toisiaan sekä valtuustotason tavoitteita.

Teknisen liikelaitoksen toiminta jaetaan siten, että arvioidaan mikä osuus säilyy ns. omana tuotantona ja mikä osuus tuotetaan markkinoilla. Asiasta tehdään erillinen päätös.

### 13.6.3 Investoinnit

#### Kalustoinvestoinnit

1 000 €	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Yhteensä	411	500	500	500	500

### 13.6.4 Riskianalyysi

Liikelaitoksen merkittävimmät riskit:

- Tulorahoituksen riittävyys, tulorahoitus ei riitä kattamaan kiinteitä menoja sekä kaluston pakollisia investointitarpeita.
- Menojen hallinta, ennenaisista eläköitymisistä johtuvien varhemaksujen määrän kasvaminen
- Työsuojelu ja työhyvinvointi, muutoksen hallinnan epäonnistuminen
- Henkilöstö, avainhenkilöiden poistuminen, rekrytoinnin loppuminen, keski-ikä kasvu

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Tekninen liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>62 526</b>	<b>61 769</b>	<b>59 763</b>	<b>59 089</b>	<b>58 415</b>
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	423	649	548	548	548
Tuet ja avustukset kunnalta	1 395	20	1 470	1 470	1 470
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 429	-13 497	-14 672	-14 672	-14 672
Palvelujen ostot	-18 180	-16 390	-17 360	-17 360	-17 360
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-21 938	-21 197	-19 232	-19 065	-18 565
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-5 821	-6 166	-5 608	-5 559	-5 413
Muut henkilöstösivukulut	-1 402	-1 352	-1 081	-1 072	-1 044
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-611	-763	-463	-463	-463
Liiketoiminnan muut kulut	-2 579	-2 794	-2 637	-2 637	-2 637
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-616</b>	<b>279</b>	<b>728</b>	<b>279</b>	<b>279</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	1	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-279	-279	-279	-279	-279
Muut rahoituskulut	-3	0	0	0	0
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>-897</b>	<b>0</b>	<b>449</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>-897</b>	<b>0</b>	<b>449</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>-897</b>	<b>0</b>	<b>449</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Tekninen liikelaitos

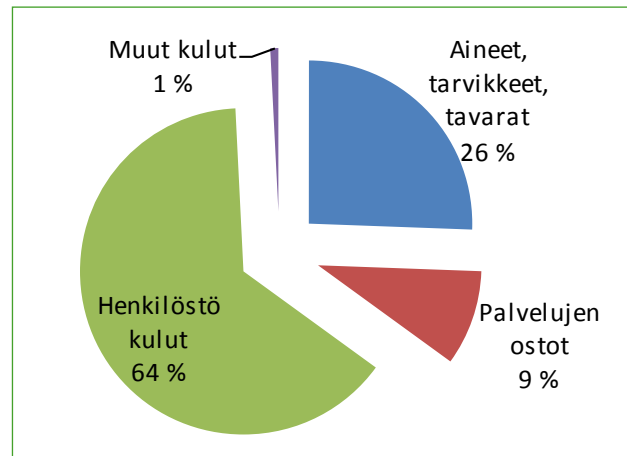
RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-616	279	728	279	279
Poistot ja arvonalennukset	611	763	463	463	463
Rahoitustuotot ja -kulut	-281	-279	-279	-279	-279
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	13	0	0	0	0
Investoinnit					
Investointimenot	-411	-500	-500	-500	-500
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	2	0	0	0	0
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-602</b>	<b>263</b>	<b>412</b>	<b>-37</b>	<b>-37</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos	-900				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	-33				
Saamisten muutokset kunnalta	-39				
Saamisten muutokset muilta	-997				
Korottomien velkojen muutos	224				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-1 745</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-2 347</b>	<b>263</b>	<b>412</b>	<b>-37</b>	<b>-37</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	5 923	8 533	8 945	8 908	8 871
Rahavarat 01.01	8 270	8 270	8 533	8 945	8 908
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-2 347</b>	<b>263</b>	<b>412</b>	<b>-37</b>	<b>-37</b>

## 13.7 Liikelaitos Oulun Serviisi

Oulun Serviisi huolehtii Oulun kaupungin julkisten ateria- ja puhtauspalvelujen tuottamisesta. Valtaosa palveluista tuotetaan kaupungin sisäisille asiakkaille, joista suurimmat tilaaja-asiakkaat ovat hyvinvointipalvelut ja sivistys- ja kulttuuripalvelut. Palveluita tuotetaan jonkin verran myös kaupungin palvelutoimintaan liittyville yksityisille toimijoille.

Ateria- ja puhtauspalvelujen ohella Oulun Serviisi kehittää toimintaansa monen palvelun toimialaksi asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on, että Serviisi tuottaa palveluverkon kiinteistössä tai valitulla alueella useampia palveluja tehokkaana kokonaisuutena.

Serviisin toiminta on henkilöstövaltaista, mikä näkyy selkeästi menorakenteessa.



### 13.7.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	35 373	37 094	36 829	36 629	36 624
• Investoinnit	47	60	60	60	60
Kannattavuus					
• liikeylijäämä	-643	270	424	250	250
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Tuottavuus ateriaosuus/työtunti	21	19	22	23	25
Tuottavuus puhtausneliöt/työtunti	306	337	340	350	350

### 13.7.2 Toimintasuunnitelma

#### Toimintaympäristöanalyysi

Oulun kaupungin tarvitsemien ateria- ja puhtauspalveluiden tuottajina ovat Oulun Serviisi ja yksityissektorin toimijat. Markkinaehtoista toimintaa on kaupungissa lisätty ja se kasvaa edelleen. Serviisin toiminta on pääosin sidottua toimintaa kaupungin sisäisenä liikelaitoksena. Sopimusohjauksen muotoutuminen määrittää, mistä asioista Serviisi voi sopia asiakkaiden kanssa ja mitä määrätään kaupunkitasolla.

Serviisi joutuu sopeuttamaan toimintaansa suunnittelu-kaudella kysynnän mukaan. Kaupungin eri palvelualueiden

toiminnalliset muutokset ja tilamuutokset vaikuttavat Serviisin toimintaan. Köökit 2020 tulee määrittämään Serviisin keittiöverkkorakenteen. Haasteena on Serviisin talouden kannalta riittävän toiminnan volyymin säilyttäminen.

Myös koulutetun henkilöstön saaminen saattaa muodostua haasteeksi, koska julkisen sektorin työpaikat eivät kiinnosta alalle valmistuvia. Omavalvontalain määräykset tiukentuvat ja valvonta tulee lisääntymään. Lähi- ja luomuruoan lisääminen on valtakunnallinen suuntaus. Näihin vastaaminen lisää kustannuspaineita Serviisin toiminnassa.



## Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

### **Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Laadun varmistaminen	Puhtauspalvelut: asiakkaan kanssa sovittu puhtaustaso  Ateriapalvelut: omavalvontaohjelman mukainen Oiva-arviointi	Sovittu puhtaustaso toteutunut hyvin.  Oiva-arvioinnin tulos: hyvä
Hyvä asiakastytyväisyys	Asiakastytyväisyystaso/ sopimusasiakkaat	Uuden asiakastytyväisyysmittarin käyttöönotto.
Sairauspoissaolot laskevat	Sairauspoissaolo %	Keskimääräinen sairauspoissaoloprosentti laskee edelliseen vuoteen verrattuna.
Tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto	Projektiakataulun toteutuminen	Tuotannonohjausjärjestelmä on käytössä omassa organisaatiossa ja ateriatilaus-, kokoustarjoilutilaus- ja puhtaanapidon lisätilausasiakkailla.

## Kehittäminen

Vuonna 2013 käynnistettyä pilotointivaiheessa olevaa **tuotannonohjausjärjestelmän kehittämishanketta** jatketaan ottamalla järjestelmä käyttöön koko Serviisin tuotannossa. Tuotannonohjausjärjestelmällä korvataan elinkaarensa lopussa oleva tilausjärjestelmä. Tuotannonohjausjärjestelmän tavoitteena on toimintaketjujen automatisointi, laadun parantuminen, laskutuksen ajantasaistaminen sekä raportoinnin reaaliaikaistaminen. Kehittämishankkeen kautta lisätään kustannustehokkuutta mm. kattavalla varastohallinta- ja tuotannon suunnittelutoiminnallisuuksilla.

Toimintaympäristön kehittyminen ja palvelualueiden muutokset edellyttävät Oulun Serviisiltä laajoja toimintamuutoksia, jolloin nykyaikaisen tietojärjestelmän tuen vaatimus liikelaitoksen prosesseille korostuu. Ateriapalveluiden lisäksi myös puhtauspalvelut ja moniosaaminen liitetään soveltuvilta osin tuotannonohjausjärjestelmään.

Järjestelmä tukee Oulun Serviisin tavoitteita tuottavuuden kehittämisestä, talouden hallinnasta, uusien

kaupunginosien ateria- ja puhtauspalvelutoiminnan yhdenmukaistamisesta kantakaupungin mukaisiksi sekä yhteisten toimintamallien käyttöönottamista ja asiakasyhteistyön kehittämistä. Järjestelmän käyttöönotto avaa myös asiakkaalle tarpeen tarkastella omien Serviisin palveluihin liittyvien prosessiensa toimivuutta.

Toisena Oulun Serviisin kehittämishankkeena on tuottaa **Oulun Serviisin kehittämissuunnitelma 2020**. Kehittämssuunnitelma kuuluu olennaisena osana Konsernipalveluiden Köökit 2020 -projektiin. Oulun Serviisin kehittämssuunnitelma 2020 etenee yhtä matkaa Köökit 2020 – projektisuunnitelman etenemisen kanssa. Kehittämssuunnitelma on laaja kokonaisuus ja sen mukaiset toimet tullaan näillä näkymin toteuttamaan omina Kehittämssuunnitelma 2020 – projektin osaprojekteina. Tavoitteena on varautua kaupunkikonsernin toimintaympäristön kehittämiseen ja palvelualueiden muutoksiin liiketoimintaa tuottavana sisäisenä liikelaitoksena sekä organisoida tuotantotoiminta konsernin kannalta mahdollisimman optimaaliseksi asiakasnäkökulma huomioiden.

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Serviisi liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>35 373</b>	<b>37 094</b>	<b>36 829</b>	<b>36 629</b>	<b>36 624</b>
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	19		1	1	1
Tuet ja avustukset kunnalta	411	200	146	146	146
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 356	-9 487	-9 466	-9 466	-9 466
Palvelujen ostot	-3 032	-3 492	-3 446	-3 446	-3 446
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-17 374	-17 237	-16 825	-16 788	-16 786
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-5 294	-5 409	-5 507	-5 480	-5 477
Muut henkilöstösivukulut	-1 120	-1 078	-1 022	-1 040	-1 040
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-84	-58	-58	-58	-58
Liiketoiminnan muut kulut	-186	-263	-228	-228	-228
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-643</b>	<b>270</b>	<b>424</b>	<b>270</b>	<b>270</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot					
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-20	-20	-20	-20	-20
Muut rahoituskulut	-2	0	0	0	0
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>-665</b>	<b>250</b>	<b>404</b>	<b>250</b>	<b>250</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>-665</b>	<b>250</b>	<b>404</b>	<b>250</b>	<b>250</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>-665</b>	<b>250</b>	<b>404</b>	<b>250</b>	<b>250</b>

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Serviisi liikelaitos

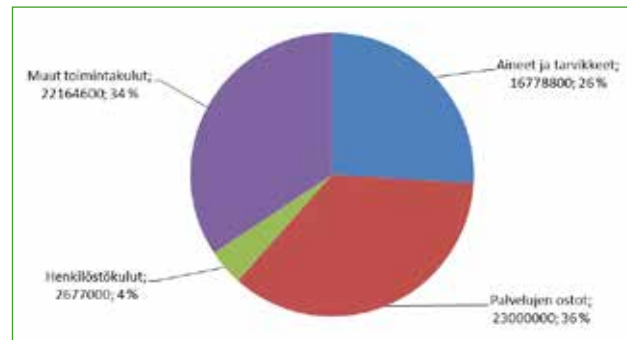
RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
1 000 €					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-643	270	424	270	270
Poistot ja arvonalennukset	84	58	58	58	58
Rahoitustuotot ja -kulut	-21	-20	-20	-20	-20
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät					
Investoinnit					
Investointimenot	-47	-60	-60	-60	-60
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-627</b>	<b>248</b>	<b>402</b>	<b>248</b>	<b>248</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	-27				
Saamisten muutokset muilta	-929				
Korottomien velkojen muutos	1784				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>828</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>201</b>	<b>248</b>	<b>402</b>	<b>248</b>	<b>248</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	2553	2801	3203	3451	3699
Rahavarat 01.01	2352	2553	2801	3203	3451
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>201</b>	<b>248</b>	<b>402</b>	<b>248</b>	<b>248</b>

## 13.8 Liikelaitos Oulun Tilakeskus

Oulun Tilakeskus on toiminut liikelaitoksena vuodesta 2008. Tilakeskus hallinnoi ja ylläpitää kaupungin omistamat julkiset rakennukset, vuokraa prosessien tarvitsemat tilat sekä rakennuttaa peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteet.

Tilakeskuksen hallinnoimia kiinteistöjä on yli 600 kpl, joiden pinta-ala on noin 900 000 brm<sup>2</sup> ja niiden nykyarvo on yli 1,5 mrd €. Tilakeskuksessa on vakituisia asiantuntijoita 41.

Kuntaliitoksen vuoksi vuoden 2013 alusta kiinteistökanta kasvoi kolmanneksella, mutta henkilöstö vain neljänneksellä ja liikevaihto ainoastaan viidenneksellä.



### 13.8.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	79 897	102 183	108 108	108 108	108 108
• Investoinnit	37 149	74 932	44 072	23 700	35 500
Kannattavuus					
• liikeylijäämä	15 806	-2 373	7 190	13 491	12 759
• sij.pääoman tuotto, %	3,8 %	-0,04%	2,59 %	3,64 %	3,36 %
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Omavaraisuusaste, %	66,1	57,0	66,5	66,7	65,5
Investoinnit liikevaihdosta, %	46,0	73,2	41,0	22,0	33,0
Velkaantumisaste, %	60,1	83,9	84,1	80,5	80,8
Investointien tulorahoitusosuus, %	79,5	44,3	74,0	100,0	79,0
Liikevaihto/hlö, M€	1,70	2,37	2,70	2,70	2,70
Rakennusten tekninen arvo, M€	833	1069	1013	1013	1013
Tilojen vuokrausaste, %	99	99	99	99	99
Omien tilojen keskimääräinen vuokra, €/hum <sup>2</sup> *	8,6	9,3	9,8	9,8	9,8

### 13.8.2 Toimintasuunnitelma

#### Toimintasuunnitelma 2014

Vuonna 2014 on tarkoitus edelleen jatkaa organisaation kehittämistä vastamaan taloudellisiin haasteisiin ja muuttuvaan kiinteistökantaan. Tärkeimpänä haasteena on pysäyttää korjausvelan kasvu ja saada kiinteistöjen sisäilmaongelmat kuriin. Sisäilmaongelmaisten rakennusten peruskorjaukset ja investoinnit priorisoidaan tärkeimmiksi. Yhdessä pääprosessien kanssa jatketaan kiinteistöjen tilatehokkuuden kehittämistä. Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Vuokratiloissa toimivaa kaupungin hallintoa ja toimintoja siirretään kaupungin omiin tai kaupungin omistamien yhtiöiden tiloihin. Järjestelyt aloitetaan välittömästi.

Sivistys- ja kulttuuripalvelut luopuvat Haukiputaan Kirkonkylän alakoulusta vuoden 2014 alusta lukien. Selvitetään mahdollisuudet siirtää ainakin seuraavat toiminnot kyseisiin tiloihin: Asukastupa, kirjasto, Oulu 10 palvelupiste, Kiiminkijoki-opiston toiminnot ja Teatterikuoppa. Lisäksi tiloissa olisi mahdollisuus toimia myös monilla järjestöillä.

### Toimintasuunnitelma 2015 – 2016

Suunnittelukaudella kolmella henkilöllä täyttyy täysmääräinen eläkeikä. Eläköitymisen yhteydessä tarkistetaan täytettävien tehtävien sisällöt ja toimenkuvat.

Suunnittelukaudella on tarkoitus palkata vuosittain teknisen alan harjoittelijoita kahden henkilötyövuoden verran.

Parhaillaan tarkistettavan uuden kiinteistöstrategian perusteella määritetään tarvittavat resurssit ja kehitetään toimintaorganisaatiota. Lisääntynyt kiinteistökanta ja korjausvelka sekä investointihankkeet edellyttävät lisäresursseja suunnittelukaudella.

Henkilöstön osaamista kehitetään. Työntekijöiden omaehtoista kouluttautumista tuetaan mahdollistamalla väliaikaiset yksilölliset työaikajärjestelyt.

### Toimintaympäristöanalyysi

Käynnissä oleva palveluverkkotarkastelu tulee pienentämään rakennusten vuokrausasteita ja siten pienentävät Tilakeskuksen liikevaihdon suhteellista kehitystä suunnittelukaudella 2015–2016. Palveluverkkotarkasteluilla ja –muutoksilla ei oleteta olevan merkittävää vaikutusta vielä tilikaudella 2014.

Uuden Oulun synty lisäsi Tilakeskuksen rakennuskantaa, rakennuskannan korjausvelkaa ja ylläpitomenoja.

Oulun kaupungilla on käytössä omia tiloja noin 882 000 brm<sup>2</sup>. Lisäksi Oulu on vuokrannut ulkoa tällä hetkellä noin 98 000 htm<sup>2</sup>.

Tilakeskuksen hallinnoimien rakennusten arvon säilyminen ja korjausvelan pienentäminen on suunnittelukauden suurimpia haasteita. Oulun korjausvelka on noin 112 M€ ja rakennuskannan peruskorjaaminen korjausvastuuta vastaavalla määrällä tarkoittaisi noin 32 miljoonan euron vuosittaista satsausta kiinteistökannan korjaamiseen.

Rakennusinvestointien taso suunnittelukaudella on noin 30 M€.

Investoinnit ja rakennuskannan laajeneminen kasvattavat liikelaitoksen liikevaihtoa, käyttötalousmenoja, rahoituskuluja, suunnitelman mukaisia poistoja sekä tasetta. Haukiputaan elinkaarihanke tulee merkittävästi lisäämään käyttötalousmenoja, mikä nostaa hallintokuntien vuokramenoja. Elinkaarihankkeen kustannuksia seurataan erikseen ja verrataan eri toteutusmalleilla toteutettuihin hankkeisiin.

Poistoajkojen muutos puolitoistakertaisti poistot, mikä on aiheuttanut, että liiketulos jää vuonna 2014 tappiolliseksi, sijoitetun pääoman tuotto painuu negatiiviseksi ja velkaantumisaste kasvaa noin 84,1 %:iin. Tämä merkitsee, että sisäisten vuokrien tasoa joudutaan tarkistamaan lähi vuosina.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

##### Talouden hallinta

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Tuoton varmistaminen	Vuosituloutus [€]	Omistajalle tuloutetaan 9 886 000€
Kiinteistöjen arvon säilyttäminen	Peruskorjausvelka 112 M€	Korjausvelka ei kasva

##### Ilmastonmuutoksen hillintä

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Kiinteistöjen energiakulutuksen hillintä	Toimenpiteiden toteutuminen:  *energiakulutuksen aleneminen	Suunniteltujen energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttaminen:  Painopisteenä energiakartoitukset, energiaseuranta ja toiminnan ohjaus.

##### Osaava ja oikein resursoitu henkilöstö

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Riittävä henkilöstö kasvaneeseen työmäärään	Työuupumustapausten lukumäärä	Työuupumustapausten määrä vähenee

### Kehittäminen

#### Korjausrakentamisen kehittäminen- ryhmähanke (Tekes)

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	2014	2015	2016
Tulot	70 000		70 000		
Menot	200 000		200 000		
Netto	130 000		130 000		

Koulukiinteistöjen peruskorjauskonseptin kehittäminen Espoon ja Oulun kaupunkien Tilakeskusten yhteishankkeena.

Kehittämishankkeen tarkoituksena on monistettavan toteutuskonseptin luominen erityyppisiin ja ikäisiin peruskorjaus- ja täydennysrakennuskohteisiin tavoitteena toimivien, terveellisten ja turvallisten sekä elinkaaritehokkaiden tilojen tuottaminen opetustoimen tulevaisuuden tarpeisiin. Lisäksi kehitettävää konseptia testataan käytännön projektissa.

Toteutuskonseptin kehittämiseen sisällytetään alustavasti osatavoitteina tulevaisuuden koulun tilatarpeiden

### 13.8.3 Investoinnit

Liikelaitos Oulun tilakeskuksen investoinnit on esitetty talousarviokirjan investointiosiossa (katso kpl 12.2).

### 13.8.4 Riskianalyysi

Muutokset tila-asiakkaiden toimintaprosesseissa ja palveluverkkorakenteissa aiheuttavat riskin Tilakeskuksen toiminnan kannattavuudelle ja tuoton varmistamiselle. Tyhjentyvät ja vajaakäyttöiset tilat pienentävät vuokra-tulovirtaa vaikka tilojen pääomakustannukset ja ylläpitomenot säilyvät osin ennallaan. Tilakeskuksen näkökulmasta strategisena riskinä on, ettei palveluverkkosuunnittelussa huomioida tehokkaasti nykyistä palvelurakennuskantaa. Tilakeskus ennakoi aktiivisesti tulevia muutoksia yhteistyössä tila-asiakkaiden kanssa sekä pyrkii yhteistyössä Yhdyskunta ja ympäristö – prosessin kanssa tehokkaasti jalostamaan kiinteistöomaisuutta kohteiden vajaakäytön ehkäisemiseksi. Palveluverkkotarkasteluihin sisältyy myös mahdollisuus; heikkokuntoisista rakennuksista voidaan luopua.

Konsernin pienenevät taloudelliset kokonaisresurssit vähentävät mahdollisuuksia rakennusten korvausinvestointeihin sekä kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Lisäksi kiinteistöjen ylläpitokustannusten panoshinnat

ennakointi yhteistyössä Sivistys- ja kulttuuripalvelujen kanssa, käyttäjäyhteistyön mallintaminen toteutusprosessissa (Tilakeskus - Siku), markkinavuoropuhelun järjestäminen palvelumarkkinoiden ja innovaatioiden hyödyntämiseksi (Tilakeskus - Suunnittelutoimistot - Rakenusliikkeet), uusien hankinta- ja toteutusmuotojen soveltaminen sekä elinkaaritarkastelun ja -laskennan kehittäminen päätöksenteon työkaluksi sekä kaupungin budjetoinnin ja päätöksenteon nopeuttamiseksi.

Toteutusaika 12.8.2013 - 30.12.2014

nousevat huomattavasti yleistä muuta kustannuskehitystä nopeammin. Taloudellisten resurssien niukentuminen heikentää tilojen käytettävyyttä ja kasvattaa kiinteistöjen korjausvelkaa. Tilakeskus pyrkii säilyttämään palvelukiinteistöjen nykyisen ylläpidon tason tehostamalla edelleen omaa ja palveluverkostonsa toimintaa. Menojen hillintä ei kuitenkaan yksistään riitä turvaamaan kiinteistöjen turvallisuutta ja terveellisyyttä; tilavuokrahinnoittelua tulee pystyä pitkällä aikavälillä nostamaan todellista inflaatiotasoa vastaavaksi.

Uuden Oulun synnyn myötä kasvaneen tilakannan menestyksellä kiinteistöjohtaminen edellyttää henkilöstöresursseja. Tilakeskuksen tämän hetkinen henkilöstötilanne on jo operatiivisen toiminnan kannalta kriittinen. Henkilöstöresurssit eivät pitkällä aikavälillä riitä toiminnan laadun ja tuottavuuden varmistamiseen; omaa henkilöstöä tai palveluhankintoja operatiiviseen kiinteistöjohtamiseen tulee lisätä.

## OULUN KAUPUNKI

## Liikelaitos Oulun Tilakeskus

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIKEVAIHTO</b>	<b>79 896</b>	<b>102 183</b>	<b>108 108</b>	<b>108 108</b>	<b>108 108</b>
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	98	40	40	40	40
Tuet ja avustukset kunnalta					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 694	-15 313	-16 779	-17 450	-18 148
Palvelujen ostot	-18 619	-20 527	-23 000	-24 000	-25 000
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 567	-2 163	-2 018	-2 084	-2 115
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-391	-478	-524	-541	-549
Muut henkilöstösivukulut	-117	-137	-135	-139	-141
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 620	-46 730	-36 338	-28 393	-26 464
Liiketoiminnan muut kulut	-13 180	-19 247	-22 164	-22 050	-22 972
<b>LIIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>15 806</b>	<b>-2 372</b>	<b>7 190</b>	<b>13 491</b>	<b>12 759</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	17	0			
Kunnalle maksetut korkokulut	-659	-1 616	-1 053	-1 138	-1 330
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-6 516	-9 582	-9 886	-9 886	-9 886
Muut rahoituskulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN</b>	<b>8 648</b>	<b>-13 570</b>	<b>-3 749</b>	<b>2 467</b>	<b>1 543</b>
<b>SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>					
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>8 648</b>	<b>-13 570</b>	<b>-3 749</b>	<b>2 467</b>	<b>1 543</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	2 181	2 178	5 931	3 352	2 995
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>10 829</b>	<b>-11 392</b>	<b>2 182</b>	<b>5 819</b>	<b>4 538</b>



## OULUN KAUPUNKI

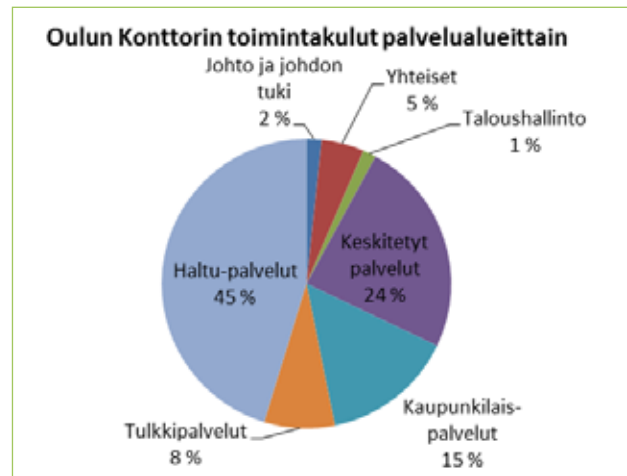
## Liikelaitos Oulun Tilakeskus

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	15 806	-2 372	7 190	13 491	12 759
Poistot ja arvonalennukset	20 619	46 730	36 338	28 393	26 464
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 157	-11 198	-10 939	-11 024	-11 216
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät					
Investoinnit					
Investointimenot	-37 149	-74 932	-44 072	-23 700	-35 500
Rahoitusosuudet investointimenoihin	350	2 323	1 925	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	1 147				
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-6 384</b>	<b>-39 450</b>	<b>-9 558</b>	<b>7 160</b>	<b>-7 493</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)	-119				
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)	-47				
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys	2 200	41 000	14 000	5 000	15 000
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle	-1 239	-2 000	-4 045	-5 445	-5 945
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	-62				
Saamisten muutokset muilta	885				
Korottomien velkojen muutos	725				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>2 343</b>	<b>39 000</b>	<b>9 955</b>	<b>-445</b>	<b>9 055</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-4 041</b>	<b>-450</b>	<b>397</b>	<b>6 715</b>	<b>1 562</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	8 636	216	613	7 328	8 890
Rahavarat 01.01	12 677	666	216	613	7 328
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-4 041</b>	<b>-450</b>	<b>397</b>	<b>6 715</b>	<b>1 562</b>

## 13.9 Oulun Konttori liikelaitos

Oulun Konttori liikelaitos on palvelukeskus, joka toteuttaa kaupunkilais-, asiantuntija- ja toimistopalveluita Oulun kaupungille ja kaupunkilaisille. Palveluvalikoima on:

- hallinto- ja talouspalvelut ("Haltu"-palvelut)
- keskitetyt palvelut (päätöksenteon asiakirja-, arkistointi-, painatus, kirjaamo-, puhelin, virastomestari-, hankinta- ja rekrytointipalvelut),
- kaupunkilaispalvelut (Oulu10 – kaupunkilaispalvelut, liikunnan asiakaspalvelupisteet ja asiakasmaksusyksikkö),
- henkilöstö- ja taloushallinnon palvelut (henkilöstökassa-, perintä- ja pääkäyttäjäpalvelut)
- tulkkipalvelut



### 13.9.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	15 197	10 219	21 410	21 410	21 410
• Investoinnit	0	0	0	0	0
Kannattavuus					
• liikeylijäämä	-453	33	329	33	33
• sij.pääoman tuotto, %	-35,8 %				
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Menot/htv (€)			60 036		

Oulun Konttorin liikevaihto on 21,4 miljoonaa euroa (98,8 % kaikista tuloista), liiketoiminnan muut tuotot 0,024 miljoonaa euroa ja tuet ja avustukset 0,24 miljoonaa euroa.

Toimintakuluista (21,6 miljoonaa euroa) on henkilöstökuluja 80 %, palvelujen ostoja 13 %, aineita ja tarvikkeita 1 % ja liiketoiminnan muita kuluja 6 %.



## 13.9.2 Toimintasuunnitelma

### Toimintaympäristöanalyysi

Oulun Konttori liikelaitoksen toiminnassa vuonna 2012 toteutuneet muutokset; kuntaliitokseen liittyvä henkilöstön siirtyminen sekä Monetra Oy:n käynnistäminen, saivat jatkoa vuonna 2013, kun talous-, henkilöstö- ja hallinnon tukipalvelut päätettiin organisoida palvelukeskusmalliin. Oulun Konttori liikelaitokseen siirtyi vuoden 2013 aikana 225 hallinto- ja talousalan ammattilaista hallintokunnista ja liikelaitoksista. Tämän muutoksen myötä liikelaitoksen liikevaihto kaksinkertaistui ja henkilöstön määrä nousi 200:sta noin 425 henkilöön. Liikelaitoksen asiakkaiden määrä säilyi entisellään mutta toimipisteiden, joissa Oulun Konttorin henkilökunta työskentelee, määrä nousi muutoksen myötä noin 70:een.

Liikelaitoksen toiminnassa tapahtuneet muutokset vuosien 2012–2013 aikana ovat olleet niin merkittäviä, että liikelaitoksen omistajapoliittisten linjausten uusinta on nähty tarpeelliseksi. Uudistettujen linjausten mukaisesti toimintaa jatketaan Oulun kaupungin liikelaitoksena palvelukeskuskonseptilla. Toiminnan uusiksi tavoitteiksi on määritelty asiakaslähtöiset ja kustannustehokkaat palvelut.

Valtiovarainministeriön Asiakaspalvelu 2014 – hankkeessa tavoitteena on julkisen hallinnon asiakaspalvelun yhdistäminen kuntien vastuulla oleviin yhteispalvelupisteisiin. Tämä toteutuessaan tuo merkittävän laajennuksen Oulu10 palvelukanavien palveluvalikoimaan. Päätökset etenemisestä tehdään syksyn 2013 aikana.

*Oulun palvelumalli 2020* mukaisesti yhtenä palveluverkon kehittämisen tavoitteena on moniammatillista ja monialaista yhteistyötä tukevien palveluverkkoratkaisujen kuten Oulu10 palvelujen hyödyntäminen. Oulu10 palvelujen sisältöä ja laajuutta suunnitellaan ja kehitetään yhdessä palvelualueiden kanssa, jotta ne parhaalla tavalla tukevat keskeisten palvelumallin sisällöllisten linjausten toteutumista. Oulu10 –palvelupiste aloittaa toiminnan vuoden 2014 alussa Oulunsalossa.

Sähköisen kokouskäytännön laajamittainen käyttöönotto Oulun kaupungin toimielimissä vaikuttaa Oulun Konttorin painatuskeskuksen palveluiden kysyntään. Mikäli sähköinen kokouskäytäntö saadaan täysimääräisesti käyttöön, pienentää se painatuskeskuksen liikevaihtoa 35–40 %.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuoden 2014 aikana toiminnan painopiste on liikelaitoksen toimintamallien ja rakenteiden kehittämisessä vastaamaan uutta muuttunutta toiminta-aluetta. Keskeistä on koko toiminnan uudelleensuuntaus omistajapoliittisten linjausten mukaisesti asiakaslähtöiseen suuntaan. Toimintamallien suunnittelu toteutetaan yhdessä henkilöstön kanssa ja näin vuorovaikutteisen johtamisen käyttöön ottoa jatketaan systemaattisesti.

### Kaupunginvaltuuston nähdet sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Huolehditaan liikelaitoksen kannattavuudesta omistajan edellyttämällä tavalla	Tuloutustavoite 33 000 €	Tuloutustavoite 33 000 €/vuosi
Työprosessien ja -tapojen kokonaisvaltainen kehittäminen siten, että hallinnon osuus kokonaiskustannuksista pienenee	Hallinnon kokonaiskustannukset (sisältäen Oulun Konttorin ja Monetran kustannukset)	Hallinnon osuus laskee -2 % nykyisestä

### Toimintasuunnitelma 2015–2016

Suunnittelukaudella liikelaitos toteuttaa Uuden Oulun tapa toimia –mallin mukaisesti operatiivisten prosessien kokonaisvaltaista kehittämistä (mm. tietojärjestelmien maksimaalinen hyödyntäminen) sekä toimintatapojen järjestyksistä. Tämä on edellytyksenä sille, että

eläköitymisen kautta syntyvä luonnollinen poistuma voidaan hyödyntää. Keskeisenä periaatteena kehittämisessä pidetään sitä, että ratkaisuja etsitään koko konsernin etua tavoitellen.

Laadunhallintajärjestelmä otetaan käyttöön jatkuvan kehittämisen työkaluksi sekä prosessien mittaamisen tueksi.

### 13.9.3 Riskianalyysi

Oulun Konttorin rakenteet ja toimintatavat ovat muuttumassa merkittävästi. Uusi toimintatapa muuttaa myös asiakkaiden arkea. Onnistumisen edellytyksenä on henkilöstön ja asiakkaiden sitoutuminen uuteen toimintamalliin, jotta eläköitymisen kautta syntyvä luonnollinen poistuma voidaan hyödyntää. Uuden toiminnan käynnistäminen ja sen organisoituminen ovat merkittävä riski tehostamistavoitteiden toteutumiseksi. Suuret muutokset toiminnassa kuormittavat myös henkilökuntaa ja siksi työhyvinvointiin liittyy Oulun Konttorin tilanteessa erityistä riskiä.

Oulun Konttorin toteuttaa osana palveluvalikoimaansa tiettyjä erikoistuneita asiantuntijapalveluita, joiden osalta on tunnistettu merkittävä avainhenkilöriski. Osaaminen voi olla jopa pelkästään yhdellä henkilöllä ja se voi olla

varsinaiseen työprosessiin tai asiakkaan toiminnan erityistuntemukseen liittyvää. Henkilöstön lähestyessä eläkeikää on entistäkin tärkeämpää tunnistaa nämä toiminnot ja varautua systemaattisesti.

Suurimmat riskit Oulun Konttorissa v. 2014 liittyvät talouteen. Oulun Konttorin ennustetaan tekevän tappiollisen tulokseen v. 2013 jo toista vuotta peräjälkeen. Oulun Konttoriin Monetra Oy:n perustamisen jälkeen jääneet palvelut eivät enää entisessä määrin muodosta prosesseja ja tuottavuuden lisääminen on selvästi aikaisempaa haasteellisempaa. Tämän lisäksi siirtyneiden "Haltu" -palveluiden yleiskustannukset, joihin ei prosesseissa ja liikelaitoksissa ole budjettivarausta, otetaan Oulun Konttorin tappioksi.

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Konttori liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIKEVAIHTO</b>	<b>15 197</b>	<b>10 219</b>	<b>21 410</b>	<b>21 410</b>	<b>21 410</b>
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	294	134	24	24	24
Tuet ja avustukset kunnalta	302	259	240	240	240
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-154	-159	-161	-161	-161
Palvelujen ostot	-5 707	-2 067	-2 810	-2 810	-2 810
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-7 200	-5 596	-13 618	-13 854	-13 854
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-1 396	-1 215	-2 573	-2 618	-2 618
Muut henkilöstösivukulut	-414	-354	-868	-883	-883
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-78	-5	-3	-3	-3
Liiketoiminnan muut kulut	-1 297	-1 183	-1 312	-1 312	-1 312
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-453</b>	<b>33</b>	<b>329</b>	<b>33</b>	<b>33</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	1				
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	-33	-33	-33	-33	-33
Muut rahoituskulut	-1				
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIA JA VAR.</b>	<b>-486</b>	<b>0</b>	<b>296</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>-486</b>	<b>0</b>	<b>296</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varauksen lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>-486</b>	<b>0</b>	<b>296</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

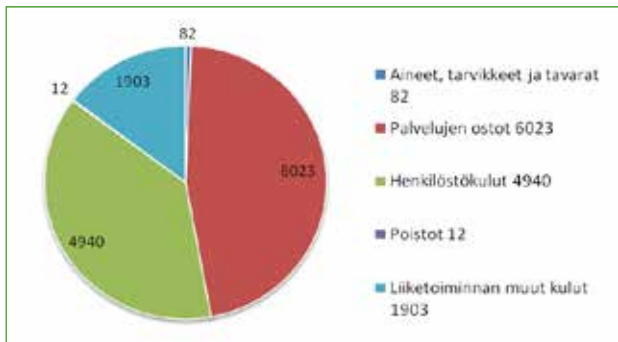
## OULUN KAUPUNKI

## Oulun Konttori liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
1 000 €					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-453	33	329	329	329
Poistot ja arvonalennukset	78	5	3	3	3
Rahoitustuotot ja -kulut	-33	-33	-33	-33	-33
Satunnaiset erät	0				
Muut tulorahoituksen korjauserät	0				
Investoinnit	0				
Investointimenot	-14				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0				
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	63				
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-359</b>	<b>5</b>	<b>299</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	2				
Saamisten muutokset muilta	-76				
Korottomien velkojen muutos	707				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>633</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>274</b>	<b>5</b>	<b>299</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	2 256	2 676	2 975	2 978	2 981
Rahavarat 01.01	1 982	2 671	2 676	2 975	2 978
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>274</b>	<b>5</b>	<b>299</b>	<b>3</b>	<b>3</b>

## 13.10 BusinessOulu liikelaitos

BusinessOulu vastaa Oulun elinkeinopolitiikasta sekä yritysneuvonta- ja kehityspalveluiden tuottamisesta. Toiminnan rahoittamiseen haetaan vuosittain myös kaupungin ulkopuolista rahoitusta.



### 13.10.1 Talous

#### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	55	10	23	23	23
• Investoinnit					
Kannattavuus					
• liikeylijäämä	1	0	84	0	0
• sij.pääoman tuotto, %					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %					

#### Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut (1000 €)	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Ulkopuolisen rahoituksen määrä	3773	4748	3758	3758	3758

### 13.10.2 Toimintasuunnitelma

BusinessOulun toimintasuunnitelman 2013 - 2017 keskeinen tavoite on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä.

#### Toimintasuunnitelma 2014

Vuoden 2014 aikana erilaisia aktiviteetteja toteutetaan toimintasuunnitelman mukaisissa toimenpidekokonaisuuksissa, kuten yritysten viennin ja myyntiosaamisen edistämiseen sekä alueen pk-yritysten toimintaedellytysten parantamiseen liittyvillä toimenpiteillä ja kasvuyrityspalveluilla. Myös aluemarkkinointiin, investointien ja riskirahoituksen saamiseen sekä innovaatioympäristöjen kehittämiseen liittyviin toimenpiteisiin panostetaan.

Oulun seutua ravistellut äkillinen rakennemuutos sekä yleinen taantuma vaikuttavat vuoden 2014 toimintasuunnitelman toteutukseen siten, että jos toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia työpaikkojen ja/tai yritysten määrässä, toimintasuunnitelmaan liittyvien

toimenpiteiden painotuksia ja aikataulutuksia muutetaan tilannetta vastaavaksi.

#### Toimintasuunnitelma 2015 – 2016

Vuosien 2015 – 2016 jatketaan toimintasuunnitelman 2013 – 2017 mukaisia toimenpiteitä vuoden 2014 kuluessa valittavilla painopistealueilla. Valintaan vaikuttaa olennaisesti toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

#### Toimintaympäristöanalyysi

Yleinen taantuma ja äkillinen rakennemuutos ovat vaikuttaneet työpaikkojen ja yritysten toimipaikkojen vähentymiseen Oulussa. Näitä vaikutuksia torjutaan useilla eri keinoilla, kuten ÄRM-rahoituksella toteutettavilla toimenpiteillä. Alueella toimivien yritysten kasvuun ja vientitoiminnan edistämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat yksi keskeinen keino vaikuttaa työpaikkojen määrään. Samaa aikaan pyritään saamaan riskirahoitusta ja uusia



investointeja alueelle. Tavoitteena on monipuolistaa Oulun alueen elinkeinorakennetta ja hyödyntää pohjoisen Skandinavian mahdollisuuksia. Samalla pidetään olemassa olevat vahvuusalueet vahvoina.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### **Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

BusinessOulun valtuustoon nähden sitova tavoite on kaupungin avustuksen määrä.

Kaupunkistrategia Oulu 2020: Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky		
Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työpaikkamäärän nettokasvu	+ 2000/v
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Kokonaisvienti (€) Oulun seutu Pääomasijoitukset Ouluun	20 M€
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Innovaatioallianssin indikaattorit TKI-menot Oulun seudulla	

### Kehittäminen

Oulu on valittu INKA-ohjelman kansalliseksi veturiksi pääteemaan Tulevaisuuden terveys (OuluHealth), mikä luo Oululle mahdollisuuksia nousta ko. toimialalla merkittäväksi toiminta-alueeksi sekä yrityksille että sijoittajille myös kansainvälisesti. Oulu neuvottelee kumppanuuksista Tampereen kaupungin valmistelemaan kansalliseen Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus –teemaan.

Inka ohjelman pääkoordinaattorina Tekesin suuntaan tulee toimimaan BusinessOulu. Ohjelman sisältö ja käytännön toteutus kytkeytyy useaan hallintokuntaan mm. Hyvinvointipalveluihin, Sivistys- ja kulttuuripalveluihin, Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluihin sekä teknisiin

liikelaitoksiin. BusinessOulu on varannut INKA ohjelman teemojen koordinointiin, yritysruppaiden kokoamiseen ja hankevalmisteluun 1 M€:n määrärahan vuodelle 2014. Tavoitteena on hakea näihin toimintoihin INKA ohjelmasta ulkopuolista rahoitusta n. 2 M€. Varsinaisiin eri hallintokuntien, liikelaitosten ja yritysten hankkeisiin haetaan muuta rahoitusta rakennerahasto- ja Tekesin eri ohjelmista.

Rakennerahastoja koskevan ohjelmakauden muutos voi vaikuttaa uusien kehittämishankkeiden aloittamisajankohtaan merkittävästi. Osa v. 2013 käynnissä olevista hankkeista jatkuu vuonna 2014. BusinessOulu valmistelee uusia toimintasuunnitelmansa mukaisia kehittämishankkeita toimintaympäristön tarpeiden mukaan.

### 13.10.3 Riskianalyysi

Maaillan taloudellinen epävarmuus heijastuu myös Oulun seudulle mm. irtisanomisina ja työpaikkojen vähene-  
misenä. Nykyinen rakennerahastojen ohjelmakausi päättyy vuoden 2013 lopussa, mikä voi tuoda haasteita palvelutarjonnan pitämiseksi nykytasolla.

## OULUN KAUPUNKI

## BusinessOulu liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>55</b>	<b>10</b>	<b>23</b>	<b>23</b>	<b>23</b>
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	3 718	4 738	3 735	3 735	3 735
Tuet ja avustukset kunnalta	9 229	9 824	9 200	9 200	9 200
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-88	-134	-82	-82	-82
Palvelujen ostot	-6 078	-6 554	-6 022	-6 022	-6 022
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-3 758	-4 752	-3 900	-3 967	-3 967
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-655	-884	-726	-739	-739
Muut henkilöstösivukulut	-225	-334	-229	-233	-233
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-29	-22	-12	-12	-12
Liiketoiminnan muut kulut	-2 168	-1 892	-1 903	-1 903	-1 903
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>84</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	1				
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta					
Muut rahoituskulut	-1				
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>84</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>84</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>84</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## OULUN KAUPUNKI

## BusinessOulu liikelaitos

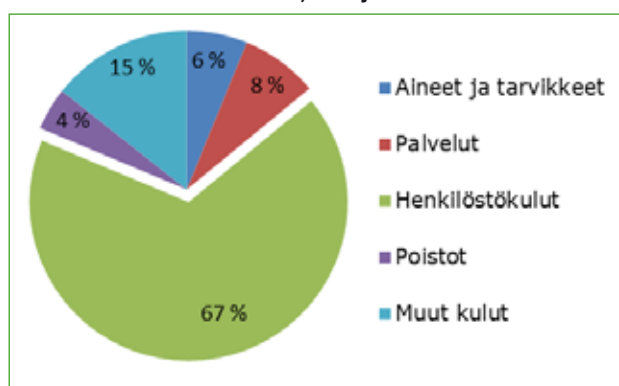
RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
1 000 €					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-1		84		
Poistot ja arvonalennukset	29	22	12	12	12
Rahoitustuotot ja -kulut					
Investoinnit					
Investointimenot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>30</b>	<b>22</b>	<b>96</b>	<b>12</b>	<b>12</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta	142				
Saamisten muutokset muilta	424				
Korottomien velkojen muutos	-890				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-324</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-294</b>	<b>22</b>	<b>96</b>	<b>12</b>	<b>12</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	0	0	12	24	36
Rahavarat 01.01	0	0	0	12	24
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>12</b>	<b>12</b>	<b>12</b>

## 13.11 Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

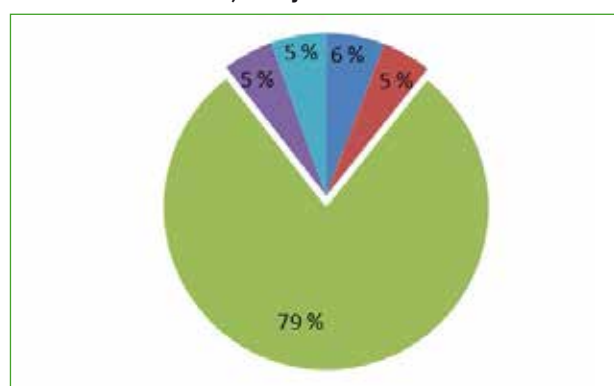
Pelastusliikelaitoksen palvelut muodostuvat pääasiassa palo- ja kemikaaliturvallisuuden valvonnasta, omatoimiseen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja hätätilannevalmiuksiin valmentavasta turvallisuusviestinnästä, kiireellisiin hätätilanteisiin liittyvästä pelastustoiminnasta sekä näiden tuki-tehtävistä. Pelastuslaitos tuottaa lisäksi ensihoitopalveluita sekä niitä tukevaa ensivastetoimintaa.

Pelastusliikelaitos tuottaa pelastustoimen lakisääteiset palvelut koko toimialueellaan, joka muodostuu 12 kunnan alueesta. Ensihoitopalveluita tuotetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti neljän ja ensivastepalveluita 10 kunnan alueelle.

### Pelastustoimen menot 18,4 milj.€



### Ensihoidon menot 6,7 milj.€



### 13.11.1 Talous

Pelastusliikelaitoksen lakisäätisestä toiminnan luonteesta johtuen talousarviovuoden 2014 liikevaihto nousee vuoden 2013 tarkennetusta talousarviosta vain 1,2 % (310 t€). Liikevaihto 25 168 t€ (ta-13 24 857) muodostuu pelastustoiminnan osalta 97,2 %:sti kuntien maksuosuuksista ja ensihoidon osalta 98 %:sti sairaanhoitopiirin valmiuskorvauksesta ja kelan kuljetuskorvauksista.

Pelastuksen tulosalueen liikevaihto vuonna 2014 nousee 18 340 t€:n (ta-13: 18 267 t€: + 0,4%). Yhteistoimintakuntien maksuosuustuloksi muodostuu 17 893 t€ (ta-13: 17 708 t€: + 1% ). Pelastuksen menot ovat yhteensä 18 602 t€, joista henkilöstökulujen osuus on 67 %; 12 308 t€ (ta-13: 12 517 t€: - 1,7 %).

Ensihoidon tulosalueen liikevaihto vuonna 2014 nousee 6 778 t€:n (ta-13: 6 591 t€: + 2,8 %). Sairaanhoitopiirin palvelutuotannon laskutuksen osuus on 4 650 t€ (ta-13: 4 800 t€: -3,1%). Kansaneläkelaitoksen kuljetuksen korvaustuloiksi arvioidaan 2 036 t€ (ta-13: 1 747 t€: + 16,5%). Sairaanhoitopiirin palvelutuotantosopimus on talousarviota laadittaessa voimassa vuoden 2013 loppuun, sopimusta jatketaan vuoden 2014 loppuun. Ensihoidon menot ovat yhteensä 6 787 t€, joista henkilöstökulujen osuus on 79 %; 5 253 t€ (ta-13: 5 135 t€; + 2,3 %).

### Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan laajuus					
• Liikevaihto	20 579	24 857	25 168	25 973	26 427
• Investoinnit	1 742	1 000	1 408	1 446	1 430
Kannattavuus					
• liikeylijäämä/alijäämä	0	-1	498	518	234
Pelastustoimen kuntien maksu-osuus €/as	61,51	64,67	64,54	65,32	66,12
• Ensihoidon menot	19,19	30,11	30,61	30,05	30,45

\* 2012 Oulun, Kempeleen, Oulunsalon ja Hailuodon sairaankuljetus, ensihoidon palvelutuotanto laajeni 1.1.2013 käsittämään koko uuden Oulun alueen, Kempeleen, Hailuodon ja Iin

**Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut**

	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Alueen väestömäärä 31.12	277 011	279 700	281 750	285 200	287 200
<b>Hälytykset</b> (onnett.selost.), joista	3 784	4 300	4200	4 215	4 215
rakennuspalot	115	140	130	145	145
rakennuspalovaara	155	150	140	150	150
liikenneonnettomuudet	541	600	600	625	625
maasto- ja metsäpalot	64	200	180	200	200
tarkastus- ja varmistustehtävät	1 283	1 150	1 050	950	950
vars.hälytykset/1 000 as.	11,04*	12,33*	12,00*	12,00*	12,00*
ensivaste	725	1 200	1 100	1 100	1 100
muut	901	1 210	1 000	1 350	1 350
<b>Valvontasuunnitelman</b> mukaiset palotarkastukset	1 629	1 500	1 500	1 500	1 500
<b>Turvallisuusviestintätilaisuudet</b> , jossa tavoitettu henkilöä	429	575	600	625	625
<b>Palveluneuvonta</b> , yhteensä kertaa	30 862	28 000	29 000	29 000	29 000
	9 000	8 000	8 000	7 000	7 000
<b>Ensihoidon palvelutuotantoalueen asukasluku</b> 31.12	173 779	218 300	221 750	225 000	228 300
Ensihoidon tehtävät, joista	23 364	31 850	31 715	**	
A-B	6 530	8 500	10 464		
C-D	16 834	23 350	21 251		

\* Pelastustoimen lakisääteiset tehtävät (ei ensivastetehtäviä)

\*\* 1.1.2013 alkaen ensihoidon kuljetusmäärät riippuvat sairaanhoitopiirin tekemästä palvelutasopäätöksestä ja sen mukaisesta palvelutuotantosopimuksesta. Tämän hetkinen sopimus voimassa v. 2013 loppuun - jatko 2014 loppuun ?.

### 13.11.2 Toimintasuunnitelma

Päätös siitä, kuinka pelastuslaitos järjestää pelastustoimeen kuuluvat lakisääteiset ja muut tehtävät alueellaan on koottu pelastuslaitoksen palvelutasopäätökseen. Palvelutasopäätös koostuu varsinaisesta päätöksestä ja liitteenä olevasta perustelumuistiosta. Päätössiakirjaan sisältyvät palvelujen nykytilan kuvaukset sekä päätökset tulevasta palvelutasosta. Lisäksi asiakirjaan sisältyy aihepiireittäin kehittämissuunnitelma päätetyn palvelutason saavuttamiseksi sekä päätöksiin liittyvät kustannusvaikutukset. Palvelutaso on mitoitettu alueella esiintyviä normaaliajan ja poikkeusolojen onnettomuusuhkia vastaavaksi. Talousarviovuonna seurataan vuosille 2013 – 2016 vahvistetun palvelutasopäätöksen toteutumista.

Pelastuslaitoksen lakisääteiset ja muut tehtävät toteutetaan ja toimintaa kehitetään palvelutasopäätöksen 2013 – 2016 sekä vuosien 2014 - 2016 valvontasuunnitelman mukaisesti.

Palotarkastuskohteista, tarkastusten määräväleistä ja toteuttamistavasta päätetään pelastuslain edellyttämässä valvontasuunnitelmassa. Nykyinen valvontasuunnitelma tarkistetaan syksyn 2013 aikana vuoden 2014 valvontasuunnitelmaksi.

Huuhkajapuistoon sijoittuvan Oulun uuden keskuspalotaseman hankesuunnitelma laaditaan ta-vuoden aikana. Ratkaisut Toppilan öljyntorjuntavaraston uudesta sijoituspaikasta on saatava päätökseen nopeasti Ranta-Toppilan asemakaavan vahvistamisen jälkeen (talvi 2014).

Pelastuslaitoksen ensihoitopalvelu toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen sekä sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen välisen sopimuksen mukaisesti. Pohjois-Pohjanmaan

sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen välinen sopimus ensihoitopalvelun toteuttamisesta uudistetaan vuodesta 2014 eteenpäin.

Ikääntyvien työntekijöiden lukumäärä kasvaa tulevina vuosina. Heidän toiminta- ja työkyvystään on pidettävä huolta, sillä pelastuslaitoksen sisällä vaihtoehtoihin urapolkuihin ja työtehtävien uudelleen järjestelyihin ei ole paljon vaihtoehtoja. Vuoden 2014 aikana selvitetään ja käynnistetään toimenpiteet, joilla osaltaan turvataan riittävä operatiivinen toimintavalmius myös tulevaisuudessa. Em. toimenpiteisiin kuuluu mm. savusukellusvalmiudesta päättäminen palvelutasopäätöksen mukaisesti. Pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmän ja työhyvinvoinnin kehittämistyötä jatketaan talousarvio- ja suunnitteluvuosina. Vuosina 2015 – 2016 jatketaan toimenpiteitä, joilla pelastuslaitoksen operatiivinen toimintavalmius turvataan henkilöstön ikääntymisen ja toimintakyvyn heikkenemisen myötä.

Väestön ikääntyminen, alueen kuntien väestömäärien kehitys sekä alueen riskien keskittyminen vaikuttavat pelastustoimen palvelutuotannon kehittämiseen. Pelastuslaitoksen on varauduttava sääolosuhteiden aiheuttamiin ääri-ilmiöihin kuten myrskyihin ja tulviin. Varautuminen käsittelee tavanomaisten päivittäisonnettomuuksien hallinnan lisäksi suunnittelun, koulutuksen, johtamis- ja toiminta- sekä yhteistyökyvyn parantamisen erityis- ja häiriötilanteissa sekä kuntien kriisijohtamisen tukemisen.

#### Toimintaympäristöanalyysi

Vuonna 2014 valmistaudutaan uuden hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) ja viranomaisten yhteisen kenttäjohtajajärjestelmän (KEJO) käyttöönottoon. Em. järjestelmillä mm. poikkeusoloihin varautuminen ja tietoturvallisuus

paranevat huomattavasti nykyisestä. Tietojärjestelmän muutokset edellyttävät pelastuslaitokselta henkilöstö-resursointia ja aiheuttavat myös lisääntyviä ICT-kustannuksia.

Ensihoidon palvelutuotannon epävarmuus tulevaisuudesta jatkuu, sillä sairaanhoitopiiri on jatkamassa vuodeksi 2013 solmittua yhteistoimintasopimusta vain yhdellä vuodella eli vuoden 2014 loppuun. Tulevasta ensihoidon palvelutasopäätöksestä ja mahdollisesta palvelutuotannon laajenemisesta ei ole tietoa vuodesta 2014 eteenpäin.

### Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

#### Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Apu tavoittaa tarvitsijan nopeasti	Tavoittamis-% riskiluokittain	Pelastusyksikkö saapuu 90 %:ssa kiireellisistä pelastustehtävistä paikalle riskialueen edellyttämässä toimintavalmiusajassa: - I-riskialue: 6 min - II-riskialue: 10 min - III-riskialue: 20 min
	Toimintavalmiusaika riskialueittain	
	Keskimääräinen lähtöaika	
Asumisen turvallisuus ja väestön hyvinvointi ja turvallisuus paranevat	% -osuus ko. palvelujen varassa asuvien määrästä	Kotisairaanhoidon palveluiden tuella itsenäisesti asuvasta vanhusväestöstä tavoitetaan valvontakäynnein väh. 10 % /vuosi.
	% -osuus kohteiden määrästä	Poistumisturvallisuusselvitykset on laadittu 100 %:sti pelastuslain 18 §:n tark. hoito- ja huoltolaitoksiin sekä tuetun asumisen kohteisiin.
	% -osuus kohteiden määrästä	Poistumisturvallisuus. tai turvallisuusselvitysten perusteella asennettavien sammutuslaitteistojen ja ym. toimenpiteiden toteutusprosentti yli 81 %.
Valvontatyö, turvallisuusviestintä ja neuvonta vähentävät pelastustoimen hälytystehtävien määrää	% -osuus suunnitelman muk. kohdemäärästä	Valvontatyö toteutuu valvontasuunnitelman mukaisesti.
	% -osuus väestön määrästä	Turvallisuusviestinnän kohdentaminen ja määrä toteutuvat palvelutasopäätöksen mukaisesti.
	% -osuus koulujen määrästä	Kokonaistavoite > 10 % väestöstä ja koulujen osalta > 80 % kohteista (STO III:n mukainen koulutus ja harjoittelu).

### Kehittäminen

#### Pelastuslaitoksen johtamisen kehittämishanke

Pelastuslaitoksen ylimmän johdon leadership-valmennuksen jatkotoimenpiteinä kehitetään johtamista. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään henkilöstön osallistamiseen, delegointiin, vallan ja vastuun tasapainoon, vastuualueisiin, tehtävänkuviin, tiimityöhön sekä esimiesten ja henkilöstön väliseen vuorovaikutukseen.

#### Pelastuslaitoksen työhyvinvoinnin kehittämishanke

Pelastuslaitoksen kokonaisvaltaisen työhyvinvointisuunnitelman laadinta ja toteutus aloitetaan talousarviokaudella. Työhyvinvoinnin kehittämisen yhteydessä kiinnitetään huomiota mm. työyhteisön toimivuuteen ja johtamiseen,

työoloihin ja työturvallisuuteen, työn hallintaan ja henkilöstön omiin voimavaroihin. Työhyvinvoinnin kehittämishankkeelle tehdään tarkempi projektisuunnitelma ja –organisaatio.

#### Operatiivisen toimintavalmiuden turvaamiseen tähtäävät kehittämistoimenpiteet

Pelastuslaitoksen operatiivisen toimintavalmiuden turvaamiseen tähtäävät toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan palvelutasopäätöskauden 2013-2016 aikana. Keskeisenä tavoitteena on reagointi operatiivisen henkilöstön ikääntymiseen ja toimintakyvyn heikkenemiseen. Konkreettisenä toimenpiteenä on mm. savu- ja kemikaaliskellusvalmiuden määrittely yksikkö- ja paloasema-kohteisesti.

### 13.11.3 Investoinnit

Pelastustoimen kalustoa uusitaan palvelutasopäätöksen mukaisesti ja investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella. Kalustoinvestoinneissa huomioidaan maksimaalinen kaluston kierrätys. Esihoidon investoinnit ovat pääasiassa

ambulansseja, joiden määrä on sovittu sairaanhoitopiirin palvelutasopäätökseen perustuvassa palvelutuotantosopimuksessa. Ambulanssit rahoitetaan kaupungilta otettavalla lainalla.

Investoinnit 1 000 €	TP 2012	TA 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016	TS 2017
Pelastus brutto	-1 298	-2 315	-1 283	-1 399	-1 432	-1 465
- rahoitusosuudet	403	1 255	215	229	317	200
- myyntitulot	95	60	68	0	105	80
<b>Pelastus YHT. NETTO</b>	<b>-782</b>	<b>-1 000</b>	<b>-1 000</b>	<b>-1 170</b>	<b>-1 010</b>	<b>-1 185</b>
Ensihoito						
<b>Ambulanssit tarvikkeineen</b>	<b>-960</b>	<b>0</b>	<b>-408</b>	<b>-276</b>	<b>-420</b>	<b>-280</b>
<b>PELASTUSLAITOS YHT</b>	<b>-1 742</b>	<b>-1 000</b>	<b>-1 408</b>	<b>-1 446</b>	<b>-1 430</b>	<b>-1 465</b>

Oulun nykyisen keskuspaloaseman letkuhuollon uusimisen perustalla on nykyisissä tiloissa todetut sisäilmaongelmat. Vuonna 2014 hankittava letkuhuoltolaitteisto

siirretään Oulun tulevalle keskus-paloasemalle. Valtuustoon nähden pelastuslaitoksen sitova tavoite talousarvio vuonna 2014 on nettoinvestointien taso 1 408 milj. €.

### 13.11.4 Riskianalyysi

Pelastusliikelaitoksen toiminnan kannalta tarkasteltuna merkittävimmät riskit liittyvät pelastustoiminnan valmiuden vakavaan häiriintymiseen. Uhkina nähdään mm. raskaan ajoneuvokaluston tai paloaseman tuhoutuminen ja sähköjakelun häiriintyminen. Sähköjakelun pitkäkestoinen keskeytyminen johtaa radio- ja puhelinverkon toimimattomuuteen, mikä aiheuttaa vakavan puutteen mm. hälytyksen välittämiseen.

Edellä mainitut kasvattavat myös taloudellista riskiä. Muutoin taloudellisena riskinä on pidettävä koko kuntatalouden heikkenevää tilannetta.

Pelastusliikelaitos pyrkii hallitsemaan em. kappaleessa mainittuja riskejä valmistelemalla suunnitelman toiminnan jatkuvuudeksi. Alustavina toimenpiteinä nähdään esim. paloasemien häiriön sietokyvyn parantaminen ulkoisen sähkönsyötön mahdollistavien muutosten hankinta ja siirrettävän varavoimakoneen hankinnan käynnistäminen.



## OULUN KAUPUNKI

## Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>20 580</b>	<b>24 858</b>	<b>25 168</b>	<b>25 979</b>	<b>26 568</b>
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	660	417	417	413	460
Tuet ja avustukset kunnalta	272	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 662	-1 399	-1 545	-1 594	-1 618
Palvelujen ostot	-1 554	-1 623	-1 792	-1 801	-1 837
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0
Palkat ja palkkiot	-12 053	-14 062	-14 120	-14 650	-15 090
Henkilöstösivukulut	0	0	0	0	0
Eläkekulut	-2 229	-2 718	-2 613	-2 712	-2 793
Muut henkilöstösivukulut	-735	-873	-828	-858	-885
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-760	-1 476	-1 148	-995	-1 061
Liiketoiminnan muut kulut	-2 519	-3 125	-3 041	-3 264	-3 370
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>0</b>	<b>-1</b>	<b>498</b>	<b>518</b>	<b>374</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	0	0	15	15	15
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	-17	-20	-20	-20
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>0</b>	<b>-18</b>	<b>493</b>	<b>513</b>	<b>369</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>0</b>	<b>-18</b>	<b>493</b>	<b>513</b>	<b>369</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>0</b>	<b>-18</b>	<b>493</b>	<b>513</b>	<b>369</b>

## OULUN KAUPUNKI

## Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyljäämä (-alijäämä)	0	-1	498	518	374
Poistot ja arvonalennukset	760	1 476	1 148	995	1 061
Rahoitustuotot ja -kulut	0	17	-5	-5	-5
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät	-60	-25	0	0	0
Investoinnit					
Investointimenot	-2 244	-2 315	-1 691	-1 675	-1 852
Rahoitusosuudet investointimenoihin	397	1 255	215	-229	317
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	110	60	68	0	105
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-1 037</b>	<b>467</b>	<b>233</b>	<b>-396</b>	<b>0</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys	686	0	408	276	420
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys	0	0	-172	-213	-240
Ylijäämän palautus kunnalle					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Muu oman pääoman muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta					
Saamisten muutokset muilta					
Korottomien velkojen muutos					
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>686</b>	<b>0</b>	<b>236</b>	<b>63</b>	<b>180</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-351</b>	<b>467</b>	<b>469</b>	<b>-333</b>	<b>180</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	1 629	2 096	2 565	2 232	2 412
Rahavarat 01.01	1 212	1 629	2 096	2 565	2 232
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>417</b>	<b>467</b>	<b>469</b>	<b>-333</b>	<b>180</b>

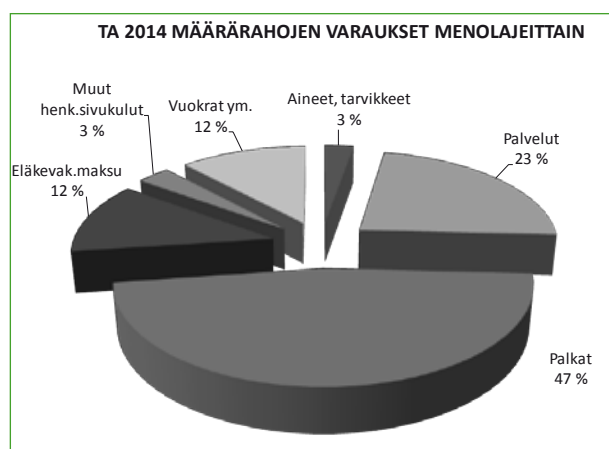
## 13.12 Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos vastaa kunnan tehtäväksi lainsäädännöllä määrätyistä ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä seitsemän sopimuskunnan alueella. Tehtävien hoitamisen perusteena on kuntien välinen yhteistoimintasopimus. Yli-lin suuralueen tarvitsemat eläinlääkintähuoltopalvelut ostetaan Oulunkaarelta. Ostopalvelusta on tehty erillinen sopimus ja kustannuksista vastaa Oulun kaupunki.

Ympäristötoimen alaisuuteen kuuluu myös elintarvike- ja ympäristölaboratorio, joka sopimuskuntien lisäksi palvelee myös muita kuntia sekä yksityistä sektoria koko Pohjois-Suomen alueella.

Päätöksentekoelementinä toimii sopimuskuntien luottamushenkilöistä koostuva liikelaitoksen johtokunta.

Ympäristötoimi on osa Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluprosessia.



### 13.12.1 Talous

**Oulun seudun ympäristötoimen nettomenojen (kuntaosuus) jakautuminen uuden Oulun ja sopimusalueen muiden kuntien kesken TA 2014.**

	Asukasluku 31.12.2012	%	Kust. jako viranomais- toiminta €	%	Kust. jako eläinlääkin- tähuolto €	%	Kust. jako laborato- rio €	%	Kust. jako yht. €	%
<b>Oulu</b>	190 927	81,1	2 257 519	80,6	407 685	49,3	121 682	81,1	2 824 191	74,3
<b>Muut</b>	44 430	18,9	569 258	19,4	419 430	50,7	28 319	18,9	978 538	24,7
<b>Yht.</b>	235 357	100,0	2 926 777	100,0	827 115	100,0	150 000	100,0	3 802 729	100,0

Lisäksi Oulun kaupunki maksaa erilliseen sopimukseen perustuen Yli-lin suuralueen eläinlääkintähuollon kustannukset, talousarvioesityksen 2014 euromäärä on 120 000 euroa.

Ympäristötoimen palvelutaso pyritään pitämään kutakuinkin nykyisellään, eikä kustannuksia lisääviä toimintoja esitetä talousarviovuodelle eikä suunnittelukaudelle. Kustannusten lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna aiheuttavat

kuitenkin valtakunnalliseen Lääkärisopimukseen perustuva eläinlääkäreiden palkkojen nousu sekä Oulussa tehty Teknisen sopimuksen paikallissopimus. Molemmissa henkilöstöryhmissä palkkataso on noussut hieman yleistä linjaa enemmän, mikä taloussuunnitelmassa on otettu huomioon.

Palveluista perittäviä maksuja tullaan tarkistamaan vuoden 2014 alussa, millä hillitään kuntien nettomenojen nousua.

### 13.12.2 Toimintasuunnitelma

#### Toimintasuunnitelma 2014

Johtamisjärjestelmän käyttöönotto ja erityisesti hallinnon nivouttaminen Yhdyskunta- ja ympäristöprosessin organisaatioon sekä toimistohenkilöstön siirtyminen Oulun Konttorin palvelukseen tuovat omat haasteensa ympäristötoimen toimintaan. Tavoitteena on selkeä toimivuus ja kustannussäästö. Sähköinen asiointimahdollisuus otetaan käyttöön resurssien puitteissa.

Ympäristötoimen viranomaistehtävät on määrätty lainsäädännössä ja valtion keskusvirastojen ohjeistuksessa. Ympäristötoimen toiminta-alue on laaja, joten tasapuolisten

palvelujen turvaaminen koko alueelle on keskeinen tehtävä. Kuntatalouden heikkenemisen seurauksena joudutaan jatkossa entistä tarkemmin käymään läpi myös viranomaistehtävät ja niiden priorisointia. Tavoitteena on pystyä hoitamaan laissa määrätyt tehtävät. Luvat ja ilmoitukset käsitellään asiantuntevasti ja seudullisesti yhdenmukaisesti hyvää hallintotapaa noudattaen.

Ympäristönsuojeluyksikön viranomaistehtävien hoitoa tehostetaan toimintatapoja kehittämällä. Valvonnassa painopiste on valvontasuunnitelman mukaisessa toiminnassa sekä äkillisesti esille tulevista ongelmakohteista.

Ilmanlaadun seuranta jatketään sopimuksen mukaisesti. Ympäristönsuojeluyksikkö yhdessä kaupungin hallintokuntien kanssa edistää ilmastositoumusten edellyttämien toimenpiteiden toteutusta. Kaupunkiorganisaation toimenpiteet ympäristöpolitiikan ja ilmastostrategian toteuttamiseksi kootaan kaupunkistrategian ympäristöohjelmaan. Ympäristötoimissa laaditaan valtuustokausittain julkaistava Oulun seudun ympäristön tila – raportti.

Ympäristöterveydenhuollon suunnitelman mukaisessa valvonnassa voimavarat kohdistetaan lakiperusteittain keskusviranomaisten asettamille painopistealueille, kuten elintarvikevalvonnassa Oiva-järjestelmän mukaisille tarkastuksille. Lisäksi voimavaroja varataan strategian mukaisesti

ruokamyrkytysten ennaltaehkäisyyn sekä talousveden laadun turvaamiseen. Ympäristöterveysvalvonta on mukana valvontatietojen sähköisessä tiedonkeruu-hankkeessa (YHTI ja KUTI) valtakunnallisen aikataulun mukaisesti.

Eläinlääkintähuollon yksikkö vastaa toimialueensa peruseläinlääkäripalvelujen järjestämisestä sekä virka- että päivystysaikoina. Lisäksi tehtäviin kuuluvat eläinsuojeluun ja eläintautien ennaltaehkäisemiseen kuuluvat viranomais-tehtävät. Toimintaa jatketaan hyväksytyyn eläinlääkintähuoltosuunnitelman mukaisesti.

Elintarvike- ja ympäristölaboratorion palvelut pidetään nykyisellään. Toiminnan tehokkuutta lisätään mm. siirtymällä nopeampiin nykyaikaisiin analyysimenetelmiin ja toimintaa suunnataan entistä paremmin asiakkaiden tarpeita vastaaviksi mm. näytteidenoton laajentamisella elintarvikkeisiin ja puhtausnäytteisiin. Laboratorio tulee keskittymään strategiansa mukaisesti näytteiden mikrobiologisiin tutkimuksiin. Kemiallisia tutkimuksia tehdään vain, mikäli ne tukevat mikrobiologista tutkimusta ja ovat laboratorion kannalta taloudellisesti merkittäviä. Muutoin kemialliset analytiikkapalvelut ostetaan ulkopuolelta.

#### **Toimintasuunnitelma 2015 - 2016**

Ympäristötoimen tehtävät ovat pääsääntöisesti viranomaistehtäviä. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut prosessia kehitettäessä tehtävien hoidon ja päätöksenteon riippumattomuus tulee turvata.

Ympäristönsuojelussa painopiste säilyy lakisääteisissä tehtävissä. Lupien joutuiseaan valmisteluun ja valvontatehtävien hoitoon kiinnitetään erityistä huomiota. Ilmastostrategian ja siihen liittyvien toimenpideohjelmien toimeenpanoa jatketaan yhteistyössä hallintokuntien kanssa. Ympäristöasioiden hoidon toteutumisen seuranta ja vaikuttavuuden arviointia kehitetään.

Ympäristöterveydenhuollossa toimintaa jatketaan vuosille 2015 - 2017 päivitetyn valvontasuunnitelman mukaisesti

ja valvonnan voimavarat kohdennetaan johtokunnan hyväksymille painopistealueille. Sähköiseen valvontatietojen keräämiseen sekä elintarvikevalvontatietojen julkistamiseen liittyviin valtakunnallisiin hankkeisiin osallistutaan resurssien puitteissa.

Eläinlääkintähuoltosuunnitelma päivitetään osana ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa. Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat maatalouden rakennemuutos, tuotantoeläintilojen määrän väheneminen ja keskittyminen yhä suurempiin yksiköihin sekä hevostilojen määrän kasvu. Lemmikkieläinten määrä on jatkanut kasvuaan, millä on myös vaikutusta klinikkapalvelujen saatavuuteen. Haasteisiin vastataan varmistamalla tuotantoeläinten terveydenhoitotehtävissä vaadittava osaaminen, järjestämällä työtehtäviä siten, että palvelut voidaan tarjota kohtuullisessa ajassa sekä ylläpitämällä toimivia yhteistyömalleja yksityisten erikoiseläinlääkäripalveluiden kanssa.

Elintarvike- ja ympäristölaboratorio toimii johtokunnan hyväksymän strategian mukaisesti tuottaen kilpailukykyisiä ja laadukkaita palveluja viranomaisille sekä elinkeinoelämälle että yksityisasiakkaille koko Pohjois-Suomen alueella.

#### **Toimintaympäristöanalyysi**

Kuntien taloudellinen tilanne heikentyy edelleen, mikä vaikuttaa oleellisesti myös ympäristötoimen talouteen jatkossa. Tästä johtuen tehtävien priorisointiin sekä koko toimialan tehtävien läpikäymiseen joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota. Tärkeää on lakisääteisten tehtävien hoitaminen siten, etteivät asiakkaiden lupaprosessit kestä kohtuuttoman kauan. Samoin eläinlääkintähuollon toimivuus tulee turvata myös jatkossa.

Ympäristötoimen toimialue on laaja käsittäen sekä maatalousvaltaisia, teollistuneita että palvelujen tuottamiseen keskittyneitä kuntia. Elinkeinorakenne aiheuttaa ympäristötoimen osaamiselle ja ammattitaidolle erityisiä haasteita.

EU:n tuomat lainsäädäntövaateet ja uusien lakien voimaantulo vaikuttavat koko ympäristötoimen toimialueen palveluihin. Tämä edellyttää nykyisellä henkilökuntamäärällä selkeästi työn tuottavuuden lisäämistä sekä uusien toimintatapojen että tiimityöskentelyn tehostamista. Viranomaisvalvonnan suunnittelussa toiminta-alueen laajuudella ja siitä aiheutuvalla valvontakohteiden etäisyydellä on omat vaikutuksensa työtehtävien rationalisoinnille. Laboratoriopalvelujen tarjonnassa Pohjois-Suomessa tapahtunut rakennemuutos on vaikuttanut siihen, että laboratoriopalveluja hankitaan ympäristötoimen laboratorion yhä kauempaa. Logistiikkaongelmat näytteiden kuljettamiseksi kaukaa tutkittaviksi saattavat vaikuttaa näyttemäärien kehitykseen.

## Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

### **Kaupunginvaltuuston nähteen sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2014**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2014
Lupien käsittelyn ja ympäristövalvonnan riittävyyden turvaaminen	Lupien käsittelyaika	Käsittelyaika enintään neljä kuukautta
	Valvontasuunnitelmien toteutumisasaste	Valvontasuunnitelman toteutuminen ympäristönsuojelussa 100 % ja ympäristöterveydenhuollossa 40 %
Terveydelle turvalliset elintarvikkeet ja talousvesi	Ruokamyrkytysepidemiat	Ei yhtään todettua ruokamyrkytysepidemiaa
	Talousveden laatu	Talousveden laatu täyttyy 100 %:sesti
Ympäristöjohtamisen ja ilmastostrategian toteutuksen seuranta ja koordinointi	Vuosittainen ympäristötilinpäätös	Ympäristöjohtaminen osa koko kaupungin toimintaa
	Kasvihuonekaasupäästöt, t/as	Päästöt kääntyvät laskuun

### 13.12.3 Riskianalyysi

Ympäristötoimialan riskit liittyvät sekä ulkopuolisiin tapahtumiin että oman toiminnan toteuttamiseen. Ympäristötoimen riskit on tunnistettu ja riskien hallintaa voidaan pitää riittävänä.

Vahinkoriskeissä keskeisintä on elintarvikkeiden ja juomaveden turvallisuuden varmistaminen. Käytännön toiminnassa merkittävimmät riskit ovat tietojärjestelmien toimivuus sekä tiettyjen toimintojen osalta osaavan henkilöstön saatavuus. Asiakaskehitys ja lainsäädäntömuutokset saattavat aiheuttaa taloudellisten riskien lisääntymisen laboratoriotöiminnässä.

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun seudun Ympäristötoimi liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2014	TS 2015
<b>1 000 €</b>					
<b>LIIVEVAIHTO</b>	<b>5 176</b>	<b>5 013</b>	<b>5 247</b>	<b>5 247</b>	<b>5 247</b>
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	128	30	0	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta	110	101	0	0	0
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-210	-139	-144	-144	-144
Palvelujen ostot	-817	-993	-1 207	-1 207	-1 207
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 602	-2 546	-2 421	-2 463	-2 463
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-548	-638	-625	-636	-636
Muut henkilöstösivukulut	-175	-183	-160	-163	-163
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-16	-22	-9	-9	-9
Liiketoiminnan muut kulut	-503	-623	-625	-625	-625
<b>LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ</b>	<b>543</b>	<b>0</b>	<b>56</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta					
Muut rahoituskulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.</b>	<b>543</b>	<b>0</b>	<b>56</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
<b>YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</b>	<b>543</b>	<b>0</b>	<b>56</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>543</b>	<b>0</b>	<b>56</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## OULUN KAUPUNKI

## Oulun seudun Ympäristötoimi liikelaitys

RAHOITUSLASKELMA	TP 2012	TA 2013	TALOUSARVIO 2014	TS 2015	TS 2016
<b>1 000 €</b>					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>					
Tulorahoitus					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	542	0	56	0	0
Poistot ja arvonalennukset	17	22	9	9	9
Rahoitustuotot ja -kulut		0	0	0	0
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät					
Investoinnit					
Investointimenot					
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>559</b>	<b>22</b>	<b>65</b>	<b>9</b>	<b>9</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle (-)					
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta (+)					
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)					
Lainakannan muutokset					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen lisäys					
Kunnalta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Muilta saatujen pitkäaik. lainojen vähennys					
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Muilta saatujen lyhytaik. lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos					
Ylijäämän palautus kunnalle	-1 121				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutokset kunnalta					
Saamisten muutokset muilta	-74				
Korottomien velkojen muutos	278				
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	<b>-917</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-358</b>	<b>22</b>	<b>65</b>	<b>9</b>	<b>9</b>
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	1 588	1 970	2 035	2 044	2 053
Rahavarat 01.01	1 946	1 948	1 970	2 035	2 044
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>-358</b>	<b>22</b>	<b>65</b>	<b>9</b>	<b>9</b>

# 14 Oulun kaupungin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

## 14.1 Tytäryhteisöt

### 14.1.1 OULUN ENERGIA-KONSERNI

Oulun Sähkönmyynti Oy:n, Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy:n, Oulun Energia Urakointi Oy:n, Hau-kiputaan Energia Oy:n, Turveruukki Oy:n sekä Yli-lin Sähkö Oy:n tavoitteet

ovat osa Energia-konsernin tavoiteseurantaa. Katso kunnallisena liikelaitoksena toimivan Oulun Energia liikelaitoksen toimintasuunnitelma ja talousarvio (kpl 13.1).

### 14.1.2 SIVAKKA-YHTYMÄ OY

Sivakka-yhtymä Oy:lle asetetut tavoitteet tulee huomioida myös tytäryhtiöiden toiminnan tavoitteita asetettaessa.

ympäristöministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Tavoitteena on saavuttaa 9%:n energiansäästö vuoteen 2016 mennessä.

#### Toiminnalliset tavoitteet

- toimii taloudellisesti kannattavasti
- peruskorjaa ja kunnostaa kiinteistöjään pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisesti.
- tukee toiminnallaan vanhusten ja erityisryhmien asuminen tarpeita ja tekee yhteistyötä kaupungin sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
- soveltaa esteettömyyden periaatetta kaikissa uudis- ja peruskorjauskohteissa.
- toimii siten, että kilpailijoihin nähden asuntojen käyttöaste on korkealla tasolla ja vuokralaisten vaihtuvuus alhaisena.
- Sivakka-konserni on liittynyt RAKLI ry:n puitesopimukseen kiinteistöalan energiankäytön tehostamisesta (VAETS). Sopimuksen muina osapuolina ovat

- ottaa vastatakseen kuntaliitosten yhteydessä tulevat vuokra-asuntoyhtiöt.

#### Taloudelliset tavoitteet

Sivakka-yhtymä Oy	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
<b>Liikevaihto, t€</b>	42500	44300	51700
<b>Liikevoitto, t€</b>	8163	7900	9700
<b>Tulos, t€</b>	2755	2900	3700
<b>Tase, t€</b>	264100	279000	322000
<b>Investoinnit, t€</b>	6327	17500	12800
<b>Henkilöstö, lkm</b>	99	100	102
<b>SIPO-%</b>	3,6	3,5	3,1
<b>Omavaraisuusaste</b>	24,4	25	22,4
<b>Käyttöaste,%</b>	96,8	96,9	97,5

### 14.1.3 HAUKIPUTAAN KEHITYS OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- kannattava kiinteistöliiketoiminta; liiketulos vähintään 16 % liikevaihdosta
- toimitilojen vuokrausaste vähintään 85 %
- Oulun elinkeinostrategiaa palveleva kiinteistöliiketoiminta ja toimivat yritysten sijoituspalvelut

#### Taloudelliset tavoitteet

Haukiputaan Kehitys Oy	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
<b>Liikevaihto, t€</b>	2326	2200	1500
<b>Liikevoitto, t€</b>	999	900	200
<b>Tulos, t€</b>	452	400	20
<b>Tase, t€</b>	12370	12000	12000
<b>Investoinnit, t€</b>	280	100	200
<b>Henkilöstö, lkm</b>	3	3	2,75
<b>SIPO-%</b>	8,4 %	8,0 %	1,8 %
<b>Omavaraisuusaste</b>	62,5 %	65,0 %	70 %



### 14.1.4 OULUN SALON KEHITYSYHTIÖ OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- kilpailukykyiset toimitilapalvelut yrityksille
- toimitilojen vuokrausaste vähintään 95 %

#### Taloudelliset tavoitteet

Oulun Salon Kehitysyhtiö Oy	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
Liikevaihto, t€	436	440	440
Liikevoitto, t€	- 153	- 70	- 120
Tulos, t€	- 81	- 50	- 102
Tase, t€	3953	3800	3700
Investoinnit, t€	151	80	50
Henkilöstö, lkm	0,25	0,75	0,75
SIPO-%	-3,9 %	- 2,5 %	- 1,3 %
Omavaraisuusaste	100 %	100 %	100 %

### 14.1.5 OULUN PYSÄKÖINTI OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- Yhtiö rakentaa Kivisydän pysäköintilaitoksen, joka on toiminnallisesti korkealuokkainen ja kustannuksiltaan tavoitteen mukainen.
- Yhtiö valmistautuu Kivisydän pysäköintilaitoksen toiminnalliseen suunnitteluun ja käyttöönottoon valmistelemalla toimintaa kuvaavan liiketoimintasuunnitelman.
- Kilpailukykyä, kustannuksia ja tuottoja seurataan suunnitelmallisesti ja yhtiö toimii taloudellisesti kannattavasti.

#### Taloudelliset tavoitteet

Oulun Pysäköinti Oy	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
Liikevaihto, t€	1630	1730	1668
Liikevoitto, t€	49	92	102
Tulos, t€	16,8	87	91
Tase, t€	18638	35787	66005
Investoinnit, t€	9661	17655	30675
Henkilöstö, lkm	8+2	8+2	8+2
SIPO-%	-0,30	0,59	0,24
Omavaraisuusaste	81,8	70,5	57,0

### 14.1.6 OULUN KAUPUNGINTEATTERI OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

Tunnusluvut	TP 2012	Ennuste 2013	TA 2014
Esitykset	321	443	420
Ensi-illat	8	8	8
Katsojat	69.174	78.000	77.000

(vierailuesityksiä vähemmän v. 2014)

#### Taloudelliset tavoitteet

Oulun kaupunginteatteri Oy	TP 2012	Ennuste 2013	TA 2014
Liikevaihto, t€	1.124	1.330	1.460
Liikevoitto, t€	12	0	0
Tulos, t€	12	0	0
Tase, t€	1.770	1.770	1.770
Investoinnit, t€	107.000	100.000	100.000
Henkilöstö, lkm	1601)	160	169

1) 87 vakituista ja 73 määräaikaista, tilanne 31.12.2012, vaihtelee suuresti näytäntökauden aikana

### 14.1.7 MONETRA OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- uudet asiakkaat otettu palveluun onnistuneesti, sähköiset palvelut käytössä
- asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla
- uusien järjestelmien käyttöönotto siten, että mahdollistetaan seuraavien kahden vuoden tehokkuuden kasvu keskimäärin 10 %
- henkilöstötyytyväisyys hyvällä tasolla

#### Taloudelliset tavoitteet

Monetra Oy	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
Liikevaihto, t€	4409	8050	8850
Liikevoitto, t€	0	17	12
Tulos, t€	-9	5	8
Tase, t€	2753	3112	3300
Investoinnit, t€	377	580	680
Henkilöstö, lkm	111	148	150
SIPO-%	0,12	1,85	1,56
Omavaraisuusaste	24,37	22,03	21,06

### 14.1.8 OULUN AIKUISKOULUTUSKESKUS OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- taloudellinen ja kannattava toiminta
- toiminnan volyymin sopeuttaminen koulutuskysynnän vaihteluihin
- taloudellisten, kannattavien ja laadukkaiden koulutuspalveluiden kehittäminen työelämän tarpeisiin
  - ▲ NAO-ohjelman toteuttaminen
  - ▲ OUKA avainasiakkaaksi
- Oulun kaupungin luomien strategioiden mukainen toiminta
- selvitystyön jatkaminen Oulu-konsernin aikuiskoulutustoimintojen keskittämisen osalta yhteistyössä Oulun kaupungin ja OSEKK:n kanssa

#### Taloudelliset tavoitteet

OAKK Oy	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
Liikevaihto, t€	16925	16516	16000
Liikevoitto, t€	-827	220	250
Tulos, t€	-903	70	100
Tase, t€	17317	16900	16800
Investoinnit, t€	626	3800	500
Henkilöstö, lkm	186	170	170
SIPO-%	-6,4	0,5	0,6
Omavaraisuusaste	51,2	51	51

### 14.1.9 OULUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- Yhtiömuotoisen toiminnan onnistunut käynnistäminen
- Hakijamäärä 4 / aloituspaikka
- Laskennallinen opiskelijamäärä 6800
- Suoritetut tutkinnot 1350 kpl
- 55 opintopistettä suorittaneiden osuus 45%

#### Taloudelliset tavoitteet

Oulun Ammattikorkeakoulu Oy	Ta 2014
Liikevaihto, t€	58700
Liikevoitto, t€	0
Tulos, t€	0
Tase, t€	15400
Investoinnit, t€	700
Henkilöstö, lkm	750
SIPO-%	0%
Omavaraisuusaste	65%
Käyttöaste,%	100%

### 14.1.10 OULUN SATAMA OY (KAUPUNGIN OMISTUS 100 %)

Oulun Satama liikelaitoksen toiminta siirtyy uuteen perustettavaan yhtiöön 1.1.2014 alkaen. Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta.

Kaupunginvaltuustolle raportoivat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet määritetään vuoden 2014 aikana.

Yhtiön virallinen nimi saattaa vielä muuttua rekisteröinnin yhteydessä.

### 14.1.11 NALLIKARI CAMPING OY (KAUPUNGIN OMISTUS 100 %)

Nallikari liikelaitoksen toiminta siirtyy uuteen perustettavaan yhtiöön 1.1.2014 alkaen. Yhtiön toimi-alue on majoitus- ja matkailupalvelujen harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta.

Kaupunginvaltuustolle raportoitavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet määritetään vuoden 2014 aikana.

Yhtiön virallinen nimi saattaa vielä muuttua rekisteröinnin yhteydessä.

## 14.2 Kuntayhtymät

### 14.2.1 OULUN SEUDUN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ OY

#### Toiminnalliset tavoitteet

- Osaamisen tuottaminen
- Opiskelijapaikkojen riittävyyden varmistaminen
- Strategian uudistaminen
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien alueellisen kehittämissuunnitelman laatiminen
- Osekin ja OSAOn sisäinen organisointi
- Toimintajärjestelmän kehittäminen
- Työhyvinvoinnin varmistaminen
- Investointiohjelman kustannustehokkuudesta huolehtiminen
- Selvitystyön jatkaminen Oulu-konsernin aikuiskoulutustoimintojen keskittämisen osalta yhteistyössä Oulun kaupungin ja Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy:n kanssa

#### Taloudelliset tavoitteet

OSEKK	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
<b>Toimintatuotot t€</b>	195 692	190 000	117 000
<b>Toimintakulut t€</b>	178 785	178 000	105 000
<b>Toimintakate t€</b>	17 017	12 000	12 000
<b>Vuosikate t€</b>	16 641	11 500	11 300
<b>Tase, t€</b>	164 395	150 000	140 000
<b>Investoinnit, t€</b>	15 726	15 000	8 000
<b>Omavaraisuusaste</b>	63,20 %	60 %	58 %
<b>Henkilöstö, lkm**</b>	1 819	1700	900

## 14.3 Säätö

### 14.3.1 OULUN PALVELUSÄÄTIÖ

#### Toiminnalliset tavoitteet

- Toimintavuonna jatketaan tuotteistamistyötä määrittelemällä tarjottavat palvelukeskus-palvelut ja niiden sisällöt. Tarkoituksena on tehdä näkyviksi palvelukeskusten laaja-alaiset palveluasumista tukevat palvelut sekä tehostaa toimintaa karsimalla tehottomat toiminnot pois tai muuttamalla toimintatapoja
- Omaa kotihoitotoimintaa kehitetään yhteistyössä hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on, että säätiö tuottaisi omista palvelutaloissa asukkaiden tarvitseman kotihoitoa. Toimintavuonna aloitetaan kotihoitotoiminta Keskustan palvelutaloissa ja muissa taloissa vuosien 2015 – 2016 aikana.
- Asiakastytyväisyys – laadukkaat palvelut ja ammatitaitoinen asiakaspalvelu sekä asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen – asiakastytyväisyyskyselyn tulokset hyvällä tasolla
- Kiinteistöjen kunnossapito – systemaattinen ja tavoitteellinen kunnossapito
- Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan edelleen ja tavoitteena on myönteinen kehitys työ-yhteisökyselyn

- tuloksissa sekä sairauspoissaolojen vähentyminen
- Taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen – toimintayksiköiden pysyminen laadituissa talousarvioissa
- Henkilöstön kustannustietoisuuden lisääminen – taloudellisen ja toiminnallisen informaation lisääminen

#### Taloudelliset tavoitteet

Oulun Palvelusäätiö	TP 2012	Ennuste 2013	Ta 2014
<b>Liikevaihto, t€</b>	7641	8000	8618
<b>Liikevoitto, t€</b>	326		381
<b>Tulos, t€</b>	157		0
<b>Tase, t€</b>	7646		
<b>Investoinnit, t€</b>			
<b>Henkilöstö, lkm</b>	92	92	92
<b>SIPO-%</b>	5,5		5
<b>Omavaraisuusaste</b>	44		45
<b>Käyttöaste,%</b>			

# Liitteet

## Liite 1. Ympäristötavoitteet 2014

### KONSERNIPALVELUT

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
	<p>Konsernipalvelujen toiminnassa, työn tekemisessä, työprosesseissa ja niihin liittyvissä tukitoiminnoissa, noudatetaan ympäristöä säästäviä kestävän kehityksen toimintatapoja. Kestävä kehitys ja ympäristötavoitteet asetetaan lähtökohdiksi myös kaikissa toiminnan tulosodotuksissa ja vaikuttavuustavoitteissa. Henkilöstöä kannustetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan niin työ- kuin vapaa-ajalla.</p> <p>Kaupunkistrategia on kestävän kehityksen / ympäristötavoitteiden periaatteiden mukainen / -strategiassa on huomioitu kestävän kehityksen periaatteet.</p> <p>Aktivoidaan kuntalaisia asukasilloissa ja asukastuvilla Oulun kaupungin ympäristötyön periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.</p>
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
	<p>Otetaan käyttöön toimielinten sähköinen kokouskäytäntö ja luovutaan esityslistojen jakelusta paperilla. Sähköinen kokouskäytäntö tukee kestävä kehitystä ja tietoturvallista ja tietosuojan huomioivaa toimintatapaa päätöksenteossa.</p> <p>Kuntalaiset vaikuttavat aktiivisesti ja ottavat vastuuta oman elinympäristönsä viihtyvyydestä. Oulussa huomioidaan monimuotoinen luonto ja kulttuuri kaupunki-maaseutu-alueilla. Avustetaan alueellisten toimijoiden aktiivista ympäristötoimintaa oman asuinalueensa hyväksi.</p>
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
	<p>Oulun kaupunki ja sen jokainen työntekijä sitoutuu asetettuihin ympäristötavoitteisiin ja niistä johdettuihin toimintatapoihin.</p> <p>Lisätään asukkaiden tietoisuutta ympäristöystävällisistä ja kestävän kehityksen mukaisista valinnoista asukasilloissa ja muissa alueellisissa tilaisuuksissa.</p>

### HYVINVOINTIPALVELUT

#### HYVINVOINTIPALVELUJEN PALVELUTUOTANNON JOHTOKUNTA

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Ympäristötietoinen ja kestävän kehityksen edistämiseen sitoutunut henkilöstö.	Kestävän kehityksen tavoitteita tarkennetaan jokaisella palvelualueella ja kestävän kehityksen verkosto edistää toimenpiteiden toteutumista ja seurantaa.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Asiakaslähtöiset laadukkaat, oikea-aikaiset ja kestävä kehitystä tukevat palvelutuotantotavat.	<p>Avohoitopainotteisten ja kevyempien palveluiden osuus koko palvelurakenteesta kasvaa ja asiakkaan omaa aktiivisuutta ja osallisuutta tuetaan.</p> <p>Asiakas saa yhtenäisen hoito- ja palvelusuunnitelmakokonaisuuden ja palvelusopimusten mukaiset palvelut.</p> <p>Uusien työ- ja toimintatapojen vakiinnuttaminen: mm. omahoito, liikkuva työ, konsulttatiot, mini-interventiot, teknologian hyödyntäminen sekä aukioloaikojen laajentaminen.</p>
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Kulutuksen vähentäminen.	<p>Sitoudutaan toimenpiteisiin energian kulutuksen vähentämiseksi.</p> <p>Edistetään potilas-/asiakastyössä käytettävien materiaalien järkevää käyttöä ja kierrätystä.</p> <p>Ympäristötietoiset toimistotyön käytännöt.</p> <p>Asiakas- ja työmatkaliikenteessä kevyen ja joukkoliikenteen käytön edistäminen.</p>
Toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä ratkaisut ja hankinnat pitkällä aikavälillä.	Jätteiden määrän minimointi ja lajittelu. Hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökohdat ja tuotteiden uusiokäyttömahdollisuus.

## SIVISTYS- JA KULTTUURIPALVELUT

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Sivistys- ja kulttuuripalveluille laaditaan yhteinen kestävän kehityksen ohjelma.	Kestävän kehityksen ohjelman laatiminen.
Henkilöstölle tarjotaan kestävän kehityksen eri osa-alueiden koulutuksia. Koulutuksissa otetaan huomioon henkilöstön erilaiset toimenkuvat.	Henkilöstöä aktivoidaan osallistumaan ekotukikoulutukseen. Järjestetään kestävän kehityksen verkkokoulutuskurssi. Vastuualueiden omien kestävän kehityksen koulutuksia jatketaan.
Johdon ja esimiesten palavereissa käsitellään kestävän kehityksen johtamista ja asioiden hallintaa.	Kestävän kehityksen talousarviotavoitteet käsitellään sivistys- ja kulttuuripalveluiden johtoryhmässä elokuussa ja ympäristötilinpäätös helmikuussa. Vastuualueiden johtajat vievät kestävän kehityksen talousarviotavoitteet ja ympäristötilinpäätöksen omille vastuualueilleen.
Työstetään kestävän kehityksen OPS-polku varhaiskasvatuksesta lukio-opetuksen loppuun OPS-uudistuksen yhteydessä.	Aloitetaan työ OPS-perusteiden valmistuttua vuonna 2014.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Sivistys- ja kulttuuripalvelut on aktiivinen kestävän kehityksen edistäjä.	Sivistys- ja kulttuuripalveluiden eri yksiköt toimivat aktiivisesti paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa kestävän kehityksen verkostoissa.
Työyksiköihin ja erilaisiin tapahtumiin luodaan puitteet ja käytänteet, jotka mahdollistavat kestävän kehityksen mukaisen toiminnan.	Esimiehet kannustavat henkilöstöä osallistumaan kestävän kehityksen verkostoihin ja toimimaan kestävän kehityksen mukaan.
Veloitetaan sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimintoja tukevia yrityksiä ja liikelaitoksia (mm. kiinteistönhoito, siivous, ruokahuolto, tietotekniikka) edistämään kestävää kehitystä omissa toimissaan.	Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kestävän kehityksen tiimi kutsuu palveluiden tuottajat säännöllisesti kestävän kehityksen palaveriin, jossa asetetaan tavoitteet ja arvioidaan tavoitteiden toteutumista ja suunnitellaan kehittämistoimenpiteitä.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Sivistys ja kulttuuripalveluiden ratkaisuisa otetaan huomioon ympäristöasiat.	Palveluiden järjestämisessä arvioidaan eri ratkaisuiden ympäristövaikutukset.
Vastuullinen kuluttaminen.	A) Toteutetaan toiminnallisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja ja hankintoja. B) Hyödynnetään etäyhteyksiä ja sähköisiä medioita kokouksissa ja koulutuksissa.
Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilökunta ja johto ottavat huomioon toimissaan kestävän kehityksen tavoitteet.	Vastuualuekohtaisen kestävän kehityksen sertifioinnin edistäminen ja hallinnon kestävän kehityksen omlulaisen mallin kehittäminen.

YHDYSKUNTA- JA YMPÄRISTÖPALVELUT  
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Ympäristövastuu ja tietoisuus osaamisen ylläpito ja kehittäminen.	Henkilöstön perehdyttäminen ja ympäristökoulutus.
Oman toiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen	Varmistetaan standardinmukainen toiminta ja kehitetään toimintatapoja jatkuvan parantamisen periaatteiden mukaisesti.
yhteinen ympäristöjärjestelmä	Ajantasaiset ja kattavat paikkatiedot saavutettavissa.
työhön liittyvän matkustustarpeen vähentäminen ja kestävä liikkuminen	Videoneuvottelujen käytön lisääminen. Oman auton käytön vähentäminen.
energiankulutuksen vähentäminen.	Energiankulutuksen minimointi työpaikalla.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Hyvä ympäristön tila	Maankäytön suunnittelu, hyvä viher- ja virkistysalueiden suunnittelu ja kestävä toteutus.
hyvät viher- ja virkistysalueet kuntalaisten käytössä	Pölynsidonta ja harjaus kasteltuna.
hyvä ilmanlaatu turvallinen elinympäristö esteettömyys.	

Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista	
Ilmasto- ja energiakysymyksiin vastaaminen	Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävät toimenpiteet mukana kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa
energian käytön vähentäminen	katuväläistuksen ohjauksen kehittäminen
kaupunkirakenteen eheyttäminen	olemassa olevan infran hyödyntäminen
uusien energiamuotojen käyttö	kaupunkirakennetta eheyttävä tontinluovutus MATOn mukaisesti
joukko- ja kevyenliikenteen kehittäminen	mahdollistetaan uusien energialähteiden käyttö
matkustustarpeen vähentäminen.	selvitetään kaupunkipyörien käytön mahdollisuudet
	matkustustarpeen vähentäminen suunnittelun keinoin
	merkittävien hankkeiden vaikutukset ilmastonmuutokseen arvioidaan.

## OULUN SEUDUN YMPÄRISTÖTOIMI

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
Sitoutuminen johtaa toimintaan	
Ympäristövastuu ja tietoisuus.	Henkilöstön ympäristötietoisuuden vahvistaminen. Oikea-aikainen ja oikein kohdistettu tiedotus. Ympäristön tila -raportti.
Oman toiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen.	Matkustustarpeen vähentäminen Ympäristötietoiset toimistotyökäytännöt
Olosuhteet luovat mahdollisuudet	
Hyvä ympäristön tila.	Kaupungin ympäristöasioiden hoidon raportointi. Ympäristön pilaantumisen ja terveydelle aiheutuvien haittojen ennaltaehkäisy.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista	
Ilmasto- ja energiakysymyksiin vastaaminen.	Ilmastostrategian sekä kestävän energiankäytön toimintasuunnitelman (SEAP) toimeenpano ja koordinointi. Kaupunginjohtajien ilmastoverkoston toiminnan edistäminen.

## RAKENNUSLAUTAKUNTA

YMPÄRISTÖPÄÄMÄÄRÄ - Ilmastonmuutoksen hillitseminen. Kestävä, ekologinen rakennuskanta.

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
Sitoutuminen johtaa toimintaan	
Rakentajat ja käyttäjät tiedostavat kestävän kehityksen ja terveiden rakennusten merkityksen.	RV korostaa hankkeiden ohjaustyössään rakennuttajille ja ostajille ilmastonmuutoksen ja terveen rakennuksen faktoja ja niihin varautumisen hyötyjä. Viesti tavoittaa yli 95% uudisrakennuttajista. Henkilöstön ja rakentamisen ammattilaisten koulutus.
Olosuhteet luovat mahdollisuuden	
Ilmastonmuutoksen tiedostaminen synnyttää uuden asenneilmaston.	Pientalojen lämmitysenergian, sähkön ja veden säästö 10...15% määräystasosta. Tilatehokkuusohjaus säästää 2% energiaa ja materiaaleja.
Ekologisen kestävän rakentamisen edistäminen.	Esteettömyysohjaus edesauttaa elinkaariasumista. Pientalojen kosteuskestävyys asteikolla 1-5 on yli 4.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista	
Luodaan rakentamiseen kestävä, tuottavaa liiketoimintaa.	Kehitystä em. laatu- ja energia-asioissa jouduttaakseen RV voi tukea julkisesti näihin tavoitteisiin tähtääviä kehittäjiä saamaan tuotteensa markkinoille, myös vaikka siitä olisi liiketoimintaetua.
Ilmasto- / energiaohjelmien tavoitteisiin vastaaminen.	Ilmastostrategian, SEAP- ohjelman ja ERA -tiekartan toimeenpano.
Ympäristöystävällisten energiamuotojen ja korjausrakentamisen edistäminen	Korjausrakentaminen ohjauksen kehittäminen. Ympäristöystävällisten energioiden käytön edistäminen.

## LIKELAITOKSET

### OULUN ENERGIA

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
	<p>Toimintajärjestelmien uusinta Oulun Energia –konserniin.</p> <p>Tuhkan hyötykäytön lisääminen: tuhkan rakeistin Toppilan voimalaitokselle, rakeistetun tuhkan tuotteistaminen ja markkinointi.</p> <p>Lähienergian logistiikan tehostaminen turve- ja puuterminaaleilla.</p> <p>SNCR -laitteiston hankinta Toppila 2:lle.</p> <p>Toppila 2 sähkösuodattimen peruskorjaus tai uusinta.</p>

### OULUN VESI

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Energiatehokkuussopimuksen tavoitteet.	<p>Sitoudutaan ilmasto-ohjelman mukaisiin toimiin ja edistetään energiataloudellisia ja kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja vesilaitostoiminnassa.</p> <p>Laitosprosesseissa pyritään kemikaalien ja energian käytön vähentämiseen.</p>
Ilmastomuutoksen riskeihin varautuminen vesihuoltotoiminnassa.	Käytännön riskeihin varautuminen mm. tulvatorjunnassa, hulevesien hallinnassa ja vesihuoltorakenteiden mitoituksessa.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Keskitetty jätevedenpuhdistus on ympäristön kannalta tavoiteltavaa.	<p>Jäteveden käsittelyn keskittäminen Taskilan puhdistamolle siirtoviemäreiden toteutuessa.</p> <p>Siirtoviemäreiden hyödyntäminen haja-asutuksen viemäroinnissa.</p>
Vuotovesimäärien vähentäminen tuo säästöjä käyttökuluihin.	Vesijohto- ja viemäriverkostojen vuotovesimäärien systemaattinen vähentäminen verkostotutkimuksien ja toteutettavien saneerauksien avulla.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Sertifioitu laadunhallintajärjestelmä.	Jatkuvan parantamisen periaatteen ja henkilöstön laatu- ja ympäristötietoisuuden kehittyminen.
Jätevedenkäsittely ja lietteenkäsittely toimii lupaehtojen mukaisesti.	<p>Taskilan puhdistamoa saneerataan vuonna 2013-2014, millä varmistetaan laitoksen toimintaa poikkeusolosuhteissa ja varaudutaan tulevaan kuormituksen kasvuun.</p> <p>Lietteen hyötykäyttö turvataan ja vaihtoehtoisten käsittelymenetelmien selvityksiä jatketaan.</p>

### OULUN JÄTEHUOLTO

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
	<p>Hajuhaittojen vähentäminen siirtymällä biojätteen käsittelyssä kompostoinnista mädätykseen.</p> <p>Syntypaikkalajittelun tehostaminen ja roskaantumisen vähentäminen jäteneuvonnan avulla.</p>

### OULUN TYÖTERVEYS

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Sitoutumista vahvistetaan koulutuksen, tiedottamisen sekä selkeän ajantasaisen ohjeistuksen avulla.	Työpaikkakokouksessa 2x vuodessa infoa.
Osallistutaan kestävään kehitykseen liittyviin kaupungin/valtakunnallisiin kampanjoihin.	Kilometrikisa, energiansäästöviikko.

<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Paperin keräys työhuoneista.	Henkilökohtaiset lajittelun mahdollistavat roskakorit käytössä koko henkilöstöllä.
Lisätään keraamisten kuppien käyttöä kokouksissa.	Hankitaan keraamiset kupit teletalon neuvotteluhuoneisiin.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Edistetään potilas-/asiakastyössä käytettävien materiaalien järkevää käyttöä ja kierrätystä.	Kestävän kehityksen työkalupakin hyödyntäminen.
Ympäristötietoiset toimistotyön käytännöt.	Opastetaan tiimivastaavat käyttämään kopiokoneita
Vältetään paperitulosteita, hyödynnetään sähköisiä välineitä. Kaksipuoleiset tulosteet.	Kaksipuoleisiin kopioihin > opastus koko tiimille.
Edistetään asiakas- ja työmatkaliikenteessä kevyen ja joukkoliikenteen käyttöä sekä kimppekyytiä.	Leasing auton aktiivinen käyttö työssä tarvittaviin matkoihin. Auton CO2 päästöt < 130 g/km.
Jätteiden parempi lajittelu.	Jäteasiat ovat asianmukaisen kokoiset.
Astianpesukoneiden tarkoituksen mukainen käyttö	Käyttöohjeet löytyvät jokaisesta kahvihuoneesta.

#### OULUN TIETOTEKNIikka

<b>Ympäristötavoitteet</b>	<b>Toimenpiteet 2014</b>
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
	OTT:n kautta kulkee vuosittain 3500 työasemaa ja yhteensä 6200 erilaista laitetta, joiden pakkausmateriaalit kierrätetään. Käytöstä poistetut laitteet kierrätetään yli 90 %.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
	Keskitytään tietojärjestelmäratkaisuilla esimerkiksi tulostuksen hallinnan osalta pienennetään laitemäärää, energian kulutusta ja minimoidaan ympäristövaikutuksia.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
	Laite- ja järjestelmähankinnoissa ympäristöystävällisyys ja alhainen sähkönkulutus ovat yhtenä kriteerinä. Palvelimien käyttöasteiden maksimoinnilla minimoidaan järjestelmien ja laitteiden määrää.

#### OULUN TEKNINEN LIIKELAITOS

<b>Ympäristötavoitteet</b>	<b>Toimenpiteet 2014</b>
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen.	Lisätään tietoisuutta jätteiden käsittelystä ja lajittelusta. Toteutetaan Oulun teknisen liikelaitoksen jätehuoltosuunnitelman toimenpide ehdotukset.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Lämmitykseen käytetyn energian sekä sähkönkulutuksen vähentäminen 6 % vuoden 2013 tasosta.	Lisätään kiinteistöjen käyttöastetta.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen 2 % vuoden 2013 tasosta.	Hyödynnetään Työhallinta.net palvelua ajoreittien, aikataulujen ja kuljetusten suunnittelussa.  Kannustetaan henkilöautojen yhteiskäyttöön ja kimppekyyteihin.  Suositetaan vähäpäästöistä kalustoa.  Tehostetaan autojen kuljetuskapasiteetin hyväksikäyttöä.  Ajoneuvoja ja työkoneita käyttävät työntekijät koulutetaan taloudelliseen ajotapaan.



## OULUN SERVIISI

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Oulun Serviisin palavereissa käsitellään kestävästä kehitystä.	Tuodaan kestävästä kehitystä tunnetuksi, jotta niitä voidaan ottaa huomioon toiminnoissa.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Jätehuollon kehittäminen.	Kierrätyksen huomioiminen yhteistyössä asiakkaan, alueisännöinnin ja kiinteistöhoiton kanssa.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Energian kulutuksen vähentäminen.	Keittiölaitteiden optimaalinen hyödyntäminen tuotantoprosessissa. Vedenkäytön huomioiminen astioiden pesuprosessissa.
Biojättemäärän pysyvä vähentäminen.	Uusien toimintatapojen käyttöönotto biojätteen vähentämiseksi yhteistyössä asiakkaan kanssa.
Lähi- ja luomutietoisuuden lisääminen sekä elintarvikkeiden kotimaisuuden lisääminen.	Järjestetään lähi- ja luomupäivä. Tuodaan esille raaka-aineiden alkuperä.
Kuljetuskertojen vähentäminen.	Valmistuskeittiöiden tilaus-valmistelu-jakelu -prosessin tavoitteellinen tarkentaminen.

## OULUN TILAKESKUS

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
Rakennukset suunnitellaan käyttötarkoituksen ja käyttöiän mukaan ja vältetään turhaa uusien tilojen rakentamista.	Jatketaan työpajatoiminnan pohjalta yhteistyötä palveluhallintokuntien kanssa ja sovi- taan koulu- ja päiväkotitilojen hyvän toiminnallisuuden ja tilatehokkuuden periaatteet.  Tehdään vuonna 2014 aloitettavissa tarveselvityksissä erillinen selvitys hankkeiden energiatehokkuustavoitteista.
Edistetään asiantuntijan roolissa tilatehokkuutta.	Tilakeskuksen esitys kaupungin kiinteistöstrategiaksi valmistuu.  Tilakeskuksen kiinteistökehitystoimintaa vahvistetaan ja toimintamallia kehitetään palveluverkkojen kehitystyön kanssa yhteensopivaksi.
Kestävä kehitys otetaan mukaan suunnittelun ohjaukseen.	Tarveselvityksissä ja hankesuunnittelussa käytetään valituissa kohteissa ulkopuolisia asiantuntijoita. Huomioidaan tulevissa korjauskohteissa energiatehokkuus.
Varmistetaan riittävä ohjeistus rakennuksen käyttöä varten.	Kiinteistöjen huoltokirjojen käyttöönotot ja koulutus jatkuvat tehdyn suunnitelman pohjalta.
Rakennusten kokonaisenergiataloutta parannetaan.	Käyttäjiä ja huoltohenkilöstöä koulutetaan kiinteistöjen energiatehokkaasta käytöstä tehdyn suunnitelman pohjalta.  Järjestetään päiväkotien välinen energiatehokkuuskilpailu.  Sisällytetään Tilakeskuksen tiedotussuunnitelmaan osio Ympäristötavoitteista, tehdyistä toimenpiteistä ja energiatehokkuussopimuksesta tiedottamisesta.  Koekäytetään aurinkoenergiaa lämmönlähteenä kiinteistön lämmitysjärjestelmässä, pilottikohteena Raksilan uimahalli.  Seurataan kymmenen erilaisen kiinteistön päästöarvoja tulevia kehitystoimenpiteitä varten.  Valmistellaan uusi energiatehokkuussopimus.

## OULUN KONTTORI

Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2014
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Energian säästäminen (sähkö- ja lämpöenergian pienentäminen).	Sähkölaitteiden energiakulutuksen ohjeistaminen ja laitteiden energiansäästöasetusten käyttöönotto.  Sammutetaan valot wc:stä, varastoista, kokoushuoneista yms. tiloista silloin kun tiloissa ei olla. Hyödynnetään luonnonvaloa.  Toimiston sähkölaitteet sammutetaan yöajaksi (näytöt, kopiokone, laturit).  Ei käytetä valmiustiloja. Käytetään portaita hissien sijasta.

<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Noudatetaan jätemääräyksiä, lajitellaan ja kierrätetään jätteet, jätteiden jatkohyödyntäminen.	Toimitiloissa/kerroksissa käytössä paperinkeräyssäiliöt. Kohteissa on järjestetty paristonkeräys.
Jättemäärän vähentäminen.	Pääsääntöisesti kierrätettävät käsipyyhkeet käytössä.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Toimistotarvikkeiden optimaalinen tarve ja käyttö.	Toimistotarvikkeiden hyllytyssopimuksella varmistetaan toimistotarvikkeiden optimaalinen tarve ja käyttö sekä minimoidaan epäkuranttien tarvikkeiden varastointi.
Suositaan ekologisuutta hankinnoissa	Ympäristönäkökohdat huomioon ottavien hankintojen osuus > 33 % hankinnoista (keskitetyt hankinnat.)
Kierrätys	Aktiivinen käytöstä poistettujen tavaroiden kierrättäminen: kerätään käytöstä poistetut avarat yhteen paikkaan ja markkinoidaan hallintokunnille.

## BUSINESS OULU

<b>Ympäristötavoitteet</b>	<b>Toimenpiteet 2014</b>
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
BusinessOulu liikelaitoksen johto ja henkilökunta ottavat huomioon kestävän kehityksen tavoitteet.	Jätelajittelu ja automaattinen valojen sammutus sekä toimistopaperin säästäminen.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
	Ympäristöliiketoiminnan edistäminen.
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
	Skype-/ videoneuvottelujen hyödyntämisen lisääminen. BusinessOulu edistää alueen ympäristöliiketoimintaa ja hyödyntää sen tarjoamia ratkaisuja toiminnassaan

## OULU-KOILLISMAAN PELASTUSLAITOS

<b>Ympäristötavoitteet</b>	<b>Toimenpiteet 2014</b>
<b>Sitoutuminen johtaa toimintaan</b>	
Ympäristötietoisuuden lisääminen.	Ekotukitoiminnan käynnistäminen.
Kierrätyksen tehostaminen.	Muiden kuin Oulun paloaseman jätehuollon tarkastelu ja kehittäminen.
<b>Olosuhteet luovat mahdollisuudet</b>	
Ympäristövahinkojen torjuntaa kehitetään.	Valmiutta toimia ympäristö- ja muissa onnettomuustilanteissa ylläpidetään
Sähköisten palveluiden kehittäminen.	Web-sivujen kehittäminen
<b>Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista</b>	
Hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökulma.	Huomioidaan ympäristönäkökulma myös pienemmissä hankinnoissa
Pyöräilyn edistäminen.	Hankitaan tarvittaessa lisää pyöriä pelastuslaitoksen käyttöön.
Matkustamisen vähentäminen.	Kehitetään ja käytetään enemmän videoneuvottelua ja Lynciä
Lähettilätoiminnan hyödyntäminen.	Ylläpidetään ja hyödynnetään entistä enemmän omaa lähettitoimintaa.

## Liite 2. Oulu - väestö

OULU															
- väestö 1.1.2013															
- väestösuunnite 1.1.2018 ja 1.1.2023															
SUURALUE	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
<b>1</b>	<b>2013</b>	161	234	286	681	327	198	445	3 930	7 952	10 100	4 109	2 185	659	19 790
<b>Keskusta</b>	<b>2018</b>	137	199	243	578	340	223	406	3 969	7 870	10 244	4 967	2 554	829	20 728
	<b>2023</b>	108	157	192	458	340	225	440	3 814	7 760	10 023	5 621	3 120	1 057	20 921
<b>2</b>	<b>2013</b>	79	152	329	560	447	216	330	1 015	3 087	4 581	1 761	924	286	8 910
<b>Höyhtyä</b>	<b>2018</b>	77	148	320	544	445	191	248	854	2 844	4 678	2 160	1 157	396	9 119
	<b>2023</b>	73	141	306	520	445	182	248	699	2 638	4 637	2 504	1 468	476	9 234
<b>3</b>	<b>2013</b>	100	146	281	527	382	215	305	1 112	3 139	4 195	1 253	503	80	7 989
<b>Oulunsuu</b>	<b>2018</b>	88	128	246	461	370	199	246	998	2 893	4 047	1 489	597	95	7 811
	<b>2023</b>	78	114	220	412	310	193	244	859	2 588	3 827	1 690	735	100	7 536
<b>4</b>	<b>2013</b>	101	164	232	497	277	157	232	1 065	2 773	3 270	1 138	577	173	6 636
<b>Kauko-</b>	<b>2018</b>	103	167	236	506	280	170	211	973	2 743	3 240	1 346	626	196	6 726
<b>vainio</b>	<b>2023</b>	94	153	216	463	260	170	239	964	2 714	3 361	1 601	808	232	7 059
<b>5</b>	<b>2013</b>	8	12	25	45	20	16	25	200	413	459	153	65	8	918
<b>Nuotta-</b>	<b>2018</b>	9	13	27	49	27	22	26	257	545	598	270	115	9	1 247
<b>saari</b>	<b>2023</b>	11	16	34	62	27	21	33	254	571	604	313	147	10	1 313
<b>6</b>	<b>2013</b>	314	679	1 268	2 261	1 390	566	511	1 113	6 714	7 101	666	198	22	13 608
<b>Kaakkuri</b>	<b>2018</b>	311	673	1 257	2 241	1 516	651	517	974	6 841	7 551	950	288	40	14 399
	<b>2023</b>	275	595	1 112	1 982	1 339	700	543	773	6 173	7 066	1 121	377	55	13 524
<b>7</b>	<b>2013</b>	120	246	529	895	760	407	448	601	3 568	5 087	847	256	56	9 045
<b>Maikkula</b>	<b>2018</b>	97	199	429	726	721	429	399	458	3 071	4 761	1 045	309	74	8 538
	<b>2023</b>	109	223	480	812	730	442	429	362	2 935	4 639	1 298	403	88	8 713
<b>8</b>	<b>2013</b>	87	149	207	443	186	100	235	1 377	3 211	4 596	1 961	1 022	328	8 898
<b>Tuira</b>	<b>2018</b>	82	140	195	417	200	113	196	1 307	3 069	4 656	2 275	1 156	387	9 164
	<b>2023</b>	73	125	173	371	200	127	201	1 277	3 034	4 776	2 620	1 436	462	9 573
<b>9</b>	<b>2013</b>	83	138	303	524	367	200	241	865	2 677	3 879	1 311	637	151	7 387
<b>Puolivälin-</b>	<b>2018</b>	67	111	245	423	350	204	187	739	2 336	3 595	1 497	720	189	6 995
<b>kangas</b>	<b>2023</b>	54	89	196	339	340	193	175	642	2 070	3 240	1 681	844	208	6 610
<b>10</b>	<b>2013</b>	141	263	358	762	467	264	370	1 735	4 513	5 688	1 288	468	88	10 574
<b>Koskela</b>	<b>2018</b>	134	249	339	722	500	294	378	1 784	4 822	6 390	1 818	636	117	11 885
	<b>2023</b>	137	256	349	742	550	318	354	1 763	5 004	6 764	2 288	853	144	12 778
<b>11</b>	<b>2013</b>	159	320	646	1 125	976	542	607	747	4 470	6 849	1 766	666	133	12 612
<b>Pate-</b>	<b>2018</b>	142	285	576	1 003	940	567	524	659	4 060	6 547	2 226	793	119	12 466
<b>niemi</b>	<b>2023</b>	140	281	567	988	850	563	567	587	3 732	6 147	2 687	1 086	139	12 387
<b>12</b>	<b>2013</b>	367	691	1 249	2 307	1 426	447	435	2 073	8 250	9 128	729	205	39	16 545
<b>Kaijon-</b>	<b>2018</b>	421	793	1 433	2 646	1 692	578	445	2 081	9 232	10 047	1 044	274	54	18 532
<b>harju</b>	<b>2023</b>	397	747	1 350	2 494	1 854	716	496	1 924	9 082	9 941	1 192	339	69	18 616
<b>13</b>	<b>2013</b>	134	244	475	853	724	355	364	694	3 475	5 492	1 713	623	159	10 195
<b>Mylly-</b>	<b>2018</b>	123	224	435	782	720	355	287	561	3 172	5 324	2 173	754	220	10 203
<b>oja</b>	<b>2023</b>	107	195	379	681	670	346	273	436	2 740	4 828	2 538	940	270	9 772
<b>14</b>	<b>2013</b>	8	13	31	52	59	20	22	21	195	351	97	33	8	622
<b>Sangin-</b>	<b>2018</b>	6	9	22	37	58	19	14	18	175	333	99	35	8	578
<b>suu</b>	<b>2023</b>	5	8	20	33	50	17	14	16	163	310	104	42	8	544
<b>15</b>	<b>2013</b>	135	256	516	907	688	287	263	330	2 819	3 871	455	128	28	6 801
<b>Korven-</b>	<b>2018</b>	150	285	574	1 009	830	341	265	308	3 054	4 367	700	177	43	7 819
<b>suora</b>	<b>2023</b>	179	339	683	1 201	930	432	327	294	3 231	4 786	936	272	59	8 908
<b>16</b>	<b>2013</b>	79	144	271	494	363	129	112	149	1 380	1 789	546	232	57	3 582
<b>Yli-</b>	<b>2018</b>	73	133	251	457	390	134	81	109	1 246	1 743	659	240	64	3 573
<b>kiiminki</b>	<b>2023</b>	69	126	237	431	400	139	74	89	1 109	1 636	735	283	69	3 503
<b>17</b>	<b>2013</b>	25	47	112	184	131	90	107	116	697	815	92	32	9	1 535
<b>Hiukka-</b>	<b>2018</b>	155	291	694	1 140	550	260	350	320	2 550	3 000	350	120	30	5 970
<b>vaara</b>	<b>2023</b>	299	562	1 339	2 200	1 300	464	750	759	5 450	6 000	700	250	60	12 173

SUURALUE	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
<b>20</b>	<b>2013</b>	216	446	967	1 629	1 339	582	541	600	5 165	6 479	1 617	686	157	12 787
<b>Hauki-</b>	<b>2018</b>	223	459	996	1 678	1 500	682	572	635	5 568	6 653	2 038	867	220	13 757
<b>pudas</b>	<b>2023</b>	223	459	996	1 678	1 500	692	700	636	5 684	6 760	2 486	1 169	285	14 453
<b>21</b>	<b>2013</b>	71	187	443	701	674	342	296	259	2 440	3 293	677	216	35	6 242
<b>Kello</b>	<b>2018</b>	69	182	431	682	700	376	278	290	2 498	3 359	1 051	258	50	6 737
	<b>2023</b>	66	175	414	655	700	379	303	297	2 363	3 316	1 183	384	64	6 833
<b>30</b>	<b>2013</b>	148	331	713	1 192	1 021	462	330	355	3 645	3 958	850	316	82	8 168
<b>Kiiminki</b>	<b>2018</b>	145	325	699	1 169	1 055	524	396	423	3 847	4 063	1 157	457	97	8 788
	<b>2023</b>	147	328	707	1 183	990	547	434	439	3 911	4 168	1 378	680	139	9 139
<b>31</b>	<b>2013</b>	77	167	355	599	534	256	228	241	2 065	2 757	479	120	26	5 094
<b>Jääli</b>	<b>2018</b>	82	177	377	636	620	283	264	301	2 259	2 858	731	194	35	5 693
	<b>2023</b>	77	167	354	598	620	252	295	290	2 201	2 866	881	299	56	5 802
<b>40</b>	<b>2013</b>	179	376	767	1 322	1 101	520	490	532	4 370	4 877	991	344	63	9 833
<b>Oulunsalo</b>	<b>2018</b>	188	394	805	1 387	1 190	554	456	609	4 603	4 925	1 428	561	108	10 549
	<b>2023</b>	188	394	804	1 386	1 200	569	494	612	4 637	4 928	1 708	813	197	10 898
<b>50</b>	<b>2013</b>	30	66	140	236	192	117	94	120	826	945	440	231	48	2 144
<b>Yli-li</b>	<b>2018</b>	29	64	136	230	201	84	91	132	818	913	485	258	82	2 136
	<b>2023</b>	30	65	138	233	198	93	90	115	804	871	519	254	89	2 120
<b>Laitokset</b>	<b>2013</b>	3	12	56	71	66	57	48	76	401	515	99	44	21	932
<b>yms.</b>	<b>2018</b>	15	35	40	100	150	70	70	70	400	600	300	60	89	1 360
	<b>2023</b>	20	35	40	100	150	70	70	70	400	600	300	181	101	1 360

#### OULU yhteensä

	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
<b>OULU</b>	<b>2013</b>	2 825	5 483	10 559	18 867	13 917	6 545	7 079	19 326	78 245	100 075	25 038	10 711	2 716	190 847
<b>YHT.</b>	<b>2018</b>	2 923	5 684	11 005	19 623	15 344	7 327	6 908	18 826	80 516	104 491	32 255	13 207	3 553	204 774
	<b>2023</b>	2 958	5 752	11 308	20 024	15 953	7 851	7 793	17 972	80 996	106 094	38 084	17 181	4 437	213 771

## Liite 3. Talousarvion 2014 ja TS 2015-16 valmistelu- ja käsittelyvaiheet

Oulun kaupungin vuoden 2014 talousarviota on valmisteltu maaliskuusta 2013 alkaen. Valmistelu on lomittunut kevään 2013 aikana Oulun palvelumalli 2020 ja kaupunkistrategia Oulu 2020 valmisteluihin. Talousarvion 2014 ja taloussuunnitelman 2015-2016 valmistelu on edennyt seuraavien päävaiheiden kautta:

Ajankohta	Valmistelu	Valmistelijataho	Kuvaus
<b>Kevät 2013</b>			
Huhtikuu	Akj-seminaarit	Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien johdolla	Vuoden 2014 toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumiseksi varatut resurssit investointien taso
Toukokuu	Talousarvioseminaari 8.5.2013	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	Vuoden 2014 toiminnan ja talouden lähtökohdat, talousarvion linjaukset
	Talousarviota koskevat valtuutettujen aloitteet	Kaupunginvaltuusto	Talousarviota koskevien valtuutettujen aloitteiden määräaika 17.5.2013 mennessä
	Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluohjeen 28.5.2013 § 341	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelulle, suuntaviivat talousarvion sisällölle ja muodolle sekä ohjeet valmistelutavalle ja -aikataululle. Keskeisenä suunnittelun lähtökohtana on kaupungin tulopohja (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet), toimintaympäristön ja sen muutosten pohjalta muodostetut sitoumukset hallintokunnittain sekä koko kaupungin tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmakehys.
<b>Syysy 2013</b>			
Elokuu	Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitykset	Lauta- ja johtokunnat	Lauta- ja johtokuntien esityksissä huomioitiin myös kaupunginvaltuutettujen tekemät vuotta 2014 koskevat aloitteet.
Syyskuu	Akj-seminaarit ja kaupunginjohtajan budjettiriihi	Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien johdolla	Lauta- ja johtokuntien esitysten tasapaino ja toiminnalliset tavoitteet suhteessa taloudelliseen liikkumavaraan
Lokakuu	Veropäätös 2014 Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 28.10.2013	Kaupunginvaltuusto Kaupunginjohtaja	Veropäätös KV 14.10.2013
Marraskuu	Kaupunginvaltuuston seminaari 4.11.2013	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	Talousarvion lähetekeskustelu
	Kaupunginhallituksen muutosesitykset 5.11.2013 mennessä	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen jäsenten muutosesitykset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen, määräaika 5.11.2013
	Kaupunginhallituksen budjettiriihi 7.11.2013	Kaupunginhallitus	
	Kaupunginhallituksen päätös hallituksen esitykseksi 18.11.	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallitus päättää talousarvioesityksestään viimeistään kokouksessaan 18.11.2013
	Kaupunginvaltuuston talousarviokäsittely: muutosesitykset ja ponnet 25.11.	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston kokouksen 25.11.2013 yhteydessä KV:n jäsenten muutosesitykset ja toivomusponnet
Joulukuu	Kaupunginvaltuuston päätös TA2014 ja TS2015-2016	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta 2014 ja taloussuunnitelmasta 2015-2016 kokouksessaan 2.12.2013

Oulun kaupunki  
Korsernipalvelut  
2014

